

ROLDUC'S JAARBOEK

ONDER REDACTIE VAN

L. LINSSSEN, Pr. EN

Dr. FERD. SASSEN Pr.

V

1925

MGR. PROF. J. KEULLER †

Mgr. Prof. J. Keuller. †

.....

Mijn hoedanigheid van „Rolducien” in den bekenden sympathieken zin, wordt handig uitgebuit. Tot twee keeren toe zal kort achter elkaar van mijn hand een artikel verschijnen — straks over de „Sociale Week” te Rolduc — omdat beroep werd gedaan op die voorliefde voor de „séjour de mon enfance”. Die voorliefde deel ik wel is waar met velen, maar ik ben ongelukkigerwijze ook oud-journalist en zoo’n oud-journalist is een kapstok, waaraan vrienden en bekenden graag alles ophangen. Als zij het maar kwijt zijn!

Ik had een gegronde reden om over den overigens door mij hoogvereerden man, wiens naam boven dit opstel staat, verder te zwijgen.

Reeds vroeger heb ik van hem het mijne gezegd bij zijn versch gedolven graf; het kwam uit een warm en dankbaar hart, het was het beste wat ik van hem kon zeggen en de wijze waarop ik het zeide, kan ik thans zeker niet verbeteren, aangezien bij het overdoen van dergelijke karakteriseeringen de spontane, frissche inspiratie ontbreekt. Men voelt zich alsof men ouden kost moet opwarmen. In een Jaarboek, dat veel gelijkt op een kroniek, dient men overigens de taak van kroniekschrijver te vervullen, meer geschiedenis dan persoonlijke indrukken te geven en dat gaat me niet af. Maar enfin, ik voel dat ik er daarmee niet langs kom, men beschouwt nu eenmaal dergelijke verontschuldigen als voorwendsels om zich van de zaak af te maken.

In mijn Rolducsche studiejaren stond ik met prof. Keuller in geen nauwer betrekking dan de andere „Peelhazen”, en die stonden bekend om hun bescheidenheid en schuchterheid. Maar in 1888 gebeurde iets, wat mij tot nadere kennismaking met den gevierden geleerde, tegen wien wij torenhoog opzagen, noopte. In dat jaar werd ik kosten, terwijl Keuller „geestelijk kosten” was. Ik stond er zelf verbaasd van, maar ziet u, men kan te Rolduc om allerlei redenen tot dit eerebaan-

tje worden geroepen, die met bijzondere geschiktheid voor dit meer dan gewone handigheid en oplettendheid vorderend ambt, niets te maken hebben. De nauwere kennismaking viel al heel gauw... tegen. De Rolducsche kosters beschouwden hun hoogen chef als ’n soort geestelijken adviseur, die van den eenen kant bijzondere zeggenschap heeft over zijn ondergeschikten, maar van den anderen kant ook over hun vak- en standsbelangen moet waken, desnoods er voor moet pleiten en strijden tegen hoog en laag.

In zoo’n immens groot huis als Rolduc schijnt orde en regelmaat te eischen, dat kaal en egaal allen over één kam geschoren worden en voor privileges en lekkere klikjes geen plaats is. Feitelijk was het anders gesteld, ten minste met de kosters, die in de groote Rolducsche huishouding een aparte plaats innamen. De groote grief tegen den vertegenwoordiger onzer speciale belangen nu was, dat hij, in plaats van mooie tradities te eerbiedigen, aan onze voorrechten ging peuteren, en peuteren vindt een student altijd klein en onsympathiek.

Wij drieën voelden ons dan ook in onze rechten en eer aangetast en allerlei goedbedoelde compensaties konden onze terughoudendheid niet verlokken tot gemoedelijkheid; alle glimlachjes van den jovialen professor leken ons grimlachjes.

Toen ik later dan ook, tegen alle verwachting in, zijn collega werd als professor aan het Groot-Seminarie te Roermond, had ik in den beginne met een vooroordeel te kampen, maar wel opmerkelijk! al heel spoedig kwam ik tot de bevinding, dat hij een man was van zóó breede en zonnige levensopvatting, als ik in mijn leven er zelden een ontmoet had. Zoo iemand, dan wist hij studentische eigenschappen te dulden en te waardeeren. Als hij later, gelijk eenieder, in de kennis en de beoordeeling van studenten wel eens faalde, dan was het vanwege zijn optimisme. Zijn neiging om alles zoo onschuldig mogelijk uit te leggen, speelde hem inder-

daad wel eens parten. Ook nog in het Grootseminarie noemde hij in intiem en kring de studenten „jongens”, liefst „onze jongens”. Bij feestelijke gelegenheden kon hij echt jong zijn met de „jongens”, bij hun spel en voordrachten meedoen, den toon aangeven, als was hij een der hunnen.

Breedheid van opvatting is iets anders dan laksheid. Zelf man van strenge plichtsbetrachting vorderde hij ook van anderen ijver en nauwgezetheid. Wie hem niet verder kenden, moeten soms wel gedacht hebben, dat de hem door een kanunnik toegedachte wapenspreuk „in fulgure et tempestate” nog zoo’n slechte vondst niet was, maar in den diepsten grond was hij tot het laatst van zijn leven echt goedig en gemoedelijk. Niet zooals oude menschen dat kunnen zijn, wier hart vaak zachter wordt naarmate hun energie nalaat en verlamt, maar tengevolge van zijn „jongens”-ziel, die verwant bleef aan en immer voeling hield met wat frisch en blij was als de jeugd. Ook in dagen van ziekte en zorgen, waarvan hij het geheim slechts aan een paar trouwen mededeelde, bleef hij immer opgewekt en blijmoedig. Wat zijn aanslag en karakter niet alleen vermocht, dat deed de godsdienst, want hij was een echt kinderlijk vroom man, zijn godsvrucht had niets stroefs en sombers en zoo zag hij alles, menschen en dingen, onder het aspect van Gods goedheid en liefde; in zijn zelfbeschouwing, in zijn leven en ook in zijn moraaltheologie, die nauw aansloot aan zijn zonnige wereldbeschouwing en als schuw was zich te verdiepen in de verschrikkelijke en droeve mysteries van Gods wrekende Gerechtigheid. In dit opzicht bleef hij zich consequent tot zijn laatsten snik. Als hij op zijn sterfbed ligt, zijn de Zusters, die hem versplegen, nog meer gesticht door zijn humor en grappen dan door zijn vroom geprevel en gebaren. Hij stierf alsof op dien datum te sterven een punt was op zijn dagorde; als een man van stipte plichtsbetrachting, voor wien de tijd gekomen was, dat hij het groote offer van zijn leven aan God moest brengen. Zijn voorbereiding voor den grooten tocht had niets opvallends of tragisch. Hij lag daar met zijn grooten geest en groote

oogen als een klein, braaf, rein kind, dat zich blij en gemoedelijk op weg begeeft naar zijn vaderhuis.

Maar te lang heb ik me reeds aan de vervelende taak van kroniekschrijver onttrokken. Ik moet nu ook iets vertellen over den levensloop van Prof. Keuller.

De kleine Josef dan verloor vroegtijdig zijn beide ouders. Hij werd opgevoed bij twee tantes van moederszijde. Het waren zeer beschaafde, fijn voelende en vrome dames, het waren bovendien in zooverre mannelijke wezens, dat zij niets hadden van de zoet en wee en wekelijks makende eigenschappen der veelgeleide, maar weinig bezongen suikertantes. Het waren geen kwezels, maar godsdienstige menschen zonder eenige overdrijving. Zoo deden zij zich ook kennen bij de opvoeding van hun pupil; een gepaste strengheid ging gepaard met voldoende vrijheid om hem tot een echt Venlooschen jongen te laten opgroeien. Josef was als kind en ook later het evenbeeld van deze voortreffelijke vrouwen, die de hoedanigheden van een vader en van een moeder in zich vereenigden.

Te Venlo volgde hij aanvankelijk, na het lagere onderwijs, de middelbare school, die over degelijke leerkrachten beschikte, om 11 October 1865 naar Rolduc te vertrekken met de kennelijke bedoeling om priester te worden. In alle vakken, behalve de oude talen, was hij te ver gevorderd om van meet af te beginnen en daarom verhuisde hij, na een paar maanden op de Sixième te hebben gezeten, naar de Cinquième. Hij kwam daar op een groote klas met voortreffelijke leerlingen, wier getal in de volgende jaren nog met uitmuntende studenten werd vermeerderd. Niet minder dan zes werden Missionarissen, waarvan één Bisschop. Er was geduchte concurrentie voor de eerste plaatsen, vooral op de hogere klassen, maar de jonge Keuller was altijd en overal de eerste of onder de eersten. Hij werd in 1873 dan ook door het Bestuur van Rolduc naar Leiden gezonden om te studeeren in de wis- en natuurkunde. Na in de eerste maanden weken lang wegens typhus in het uiterste levensgevaar te zijn geweest, legde hij nistte

min na twee en een half jaar zijn examen af in de genoemde vakken. Paschen 1877 ver- trok hij naar het Groot-Seminarie te Roers- mond, na twee jaren werd hij priester ge- wijd en vervolgens benoemd tot leeraar te Rolduc, waar hij reeds na een paar jaren de opvolger werd van Dr. P. Vermeulen (den lateren hoofd-directeur van „De Tijd”) voor de lessen in de natuur- en scheikunde aan de hoogste klassen van de H. B. S. In 1897 werd hij benoemd tot professor in de Moraal aan het Groot-Seminarie te Roermond, waar hij verbleef tot 1918. Als emeritus bracht hij zijn laatste dagen door te Maastricht bij de Eerwaarde Zusters van Het Arme Kind Jezus, (uit Simpelveld, stichting van de bekende Moeder Clara), waar hij in 1919 zacht en kalm in den Heer overleed. Na zijn dood vonden de erfgenamen nog een grooten hoop papieren vol aantekeningen uit tal van boeken en tijdschriften, die dienst moes- ten doen als materiaal voor verschillende zeer geleerde en abstracte artikelen in „De Katholiek”. Zijn *otium eum dignitate* had deze zoo uiterst werkzame man nog benut om zijn Kerk te dienen en te verdedigen.

Me dunkt, dat ik me van mijn taak als kroniekschrijver pijnlijk en vervelend stipt heb gekweten.

Laat ik nu wat gemoedelijk praten over de levens- en karakterbijzonderheden, die de lezers van Rolduc's Jaarboek vermoedelijk meer belang inboezemen. Hier begint, na de dorre cijfers en data, alles te leven. Josef Keuller was van jongs af een knaap, die de aandacht trok. Niet omdat hij dit zocht, want hij was afkeerig van alles wat opviel en opspraak verwekte, maar door zijn levens- dig en aardig karakter.

Opgeruimd, goedaardig, vriendelijk, ge- dienstig was hij in zijn jongere jaren even- als op zijn ouden dag een echte collega van zijn medeprofessoren in het Groot-Seminarie. Niemand als hij hield van de collegialiteit, hij wist zich te plooiën, te schikken naar de wenschen en grillen van ouderen en jongeren om van het samenzijn onder één dak een echt huiselijke samenleving te maken. „Intel- lectueelen kaarten niet”, heeft een groot man

gezegd. Keuller was een intellectueel en had van natuur den afkeer van dat spel met de intellectueelen gemeen. Maar, om zich te voegen en aan te passen, vernederde hij er zich toe, om ten overstaan van echte mata- dors telkens weer een mal figuur te slaan en, wat het mooiste was, hij deed het schijn- baar met liefde en hartstocht, ondanks de soms ongenadige afstraffingen, die hij zich moest laten welgevallen van de meesters in deze edele kunst. Ik zie hem nog zitten als een weer- en wezenlooze, elk oogenblik in afwachting van nieuwe maar al te gegronde aanmerkingen op zijn werkelijk onbereken- bare.... „geniale zetten”. Ik vermeld dat, omdat een „halve deugd”, die van de kame- radschappelijkheid, bij een deel van het jongere geslacht, naar men veel hoort be- weren, tot de „verdwijnende soort” begint te behooren. Die ouderen hadden ook hun eigenaardigheden, maar me dunkt, ze waren minder egoïstisch dan het tegenwoordig ge- slacht, ze leefden meer onder elkaar en hiel- den de onderlinge gezelligheid in eere.

Ook bij drukkende zorgen en zwaren arbeid bleef Keuller opgewekt en toonde zich nooit afkeerig van ontspanning. Trouw tok- kelde hij elken dag zijn oude piano, maar trouw ook als weinigen was hij in de vriend- schap en hij versmaadde het niet om met de „jeugdige elementen”, zooals de onver- getelijke professor Marres het uitdrukte, eens een extra-toertje te maken. Dan wist hij door zijn zeldzame geestigheid en gevatheid het gezelschap op te beuren als weinig jon- geren. Zijn zieleleven was overigens een ge- sloten boek zooals dat van een echten katholiek en Nederlander, die met zijn deugd en vroomheid niet te koop loopt en het aan de „fijnen” overlaat om met een groot kerk- boek en uitgestreken gezicht over 's Heeren straten naar de kerk te wandelen.

Maar in zijn binnenste was hij innig vroom, onwrikbaar vasthoudend aan zijn godvruch- tige oefeningen, zoolang het redelijk kon. Geen dag ging voorbij zonder dat hij een hoofdstuk uit het Oud- en uit het Nieuw Testament las. Ook als leeraar te Rolduc reeds ging hij nooit naar de leszaal en begaf hij zich nooit ter ruste, zonder in de kerk

een bezoek te brengen aan het H. Sacrament. 's Morgens om half vijf hoorden wij hem al, zooals wij dat noemden, spektakelen, balletgoeien en met de deuren smijten, want vóór half acht moest hij klaar zijn met zijne godsdienstige oefeningen, zijn brevier inclus!

Aan zijne matineuze levenswijze was zekere zenuwachtigheid niet vreemd, immers ofschoon het hem niet ontbrak aan ruimte van tijd en vrije uren, drukte hem als een gevoel van onrust, wanneer hij iets moest overlaten aan de dag-uren, die mogelijk immers door onvoorziene bezigheden konden in beslag worden genomen! Als hij op reis ging naar „Holland”, stond hij reeds een uur voordat de trein vertrok te trappelen van ongeduld in zijn „lange broek”, die hem de illusie gaf, dat hij op reis was als een vrije vogel in de lucht, ontdaan van zijn werkkleed en bevrijd van werkzorgen. Hij was dan als een kind, dat mag uitgaan en gewoonlijk minstens een klein uur te vroeg aan den trein is, om van zijn „Hollandsche” reis 's avonds liefst weer voor zonsondergang thuis te zijn. Het heerlijkste festijn kon hem niet verlokken, om, zooals eigenlijk behoorde, tot den laatsten trein te blijven, zekere ongedurigheid dreef hem naar de Heimat, al moest hij ook in een pastorie of bij de paters Jezuïeten vlug en fluks zijn nooddruft bevredigen. Werkelijk hij was het niet waard, dat al die mooie uitstapjes voor hem gereserveerd bleven.

Men sprak boven den Moerdijk indertijd namelijk van den „eeuwigen Keuller”, omdat het den schijn had, dat hij en hij alleen voor alle mogelijke zendingen naar „Holland” werd uitgekozen.

Met zijn zenuwachtige ongedurigheid hangt ook samen de reputatie, die hij bij sommigen had, van „onaangenaam” te kunnen zijn. Gelijk alle harde werkers had hij immer „tijd” voor anderen, die er redelijkerwijze beslag op wilden leggen, maar zijn gejaagdheid was oorzaak dat hij korzelig en haastig kon zijn en zich geen moeite gaf om de kunst van liefdoen aan te leeren en den tijd te nemen om lief te zijn. Zijne beste vrienden weten intusschen, dat met die zenuwachtige drukte volstrekt niets onaangenaams bedoeld

werd. Geheel argeloos verwonderde hij er zich over, als een of andere opmerking — soms niet ten onrechte — een onprettigen indruk maakte. Hij zag immers in de fouten van den jongeren en ouderen evenmensch, — hierin ligt de verklaring van zijn vrijmoedigheid — niets ergs en zoo vond hij het de natuurlijkste zaak van de wereld om er hem opmerkzaam op te maken.

Buitengewoon sterk medelevend en medelijdend met anderen, stelde hij veel belang in het lief en leed van zijne kennissen en vrienden en wist hij — liefst in het geheim — zijn hart en, zoo noodig, zijn beurs voor hen te ontsluiten. Maar nog een kleine bijzonderheid, ik kan ze niet verzwijgen!

Men zegt wel eens, dat wij menschen het liefst spreken, preeken en schrijven over deugden, die we niet bezitten. Keuller had een soortgelijke hebbelijkheid: hij, de onrustige, maande anderen altijd aan tot bedaardheid, toch niet zenuwachtig te worden. Ik heb me er dikwijls onschuldig over vermaakt.

Keuller was in zijn tijd een echte student, hij bezat van een student niet alleen den studiegeest, maar ook alle eigenschappen, die 't studentikoos type kenmerken; zonder zich bij één soort van spel of sport onbetuigd te laten, heeft hij van het begin af ernstig gestudeerd en nooit één vak verwaarloosd, hij was in alle of de eerste of onder de eersten. Daarbij geholpen door zijn zeldzame talenkennis, heeft hij van jongs af buitengewoon veel gelezen en wat hij in zijn hersenen had opgenomen, werd door zijn ijzersterk geheugen als door een nijptang vastgehouden.

Behalve de vier meer algemeen gesproken moderne talen, die hij goed of zeer goed sprak, leerde hij nog Italiaansch, Spaansch en Noorsch zóó, dat hij de wetenschappelijke werken in die talen gemakkelijk las. Hij kende in zijn studiën geen halfheid; wat hij leerde, wilde hij au fond kennen, niet uit handboeken, maar hoofdzakelijk uit de eigen werken der meesters van de betrokken wetenschap. Geen theologische of filosofische kwestie, of hij had ze uit Sint Thomas bestudeerd, maar ook de tegenstanders als

Darwin, Haeckel, Lombroso, Moleschott, Virchow kende hij uit hun werken. Van daar dan ook zijn rijke bibliotheek, gevuld met de nieuwste boeken over alles wat met natuurwetenschap of moraal-theologie samenhang. Bovendien was hij thuis in de letterkunde van de moderne talen, die hij kende, ook in de meest moderne. Eindeloze reeksen van verzen en proza kende hij van buiten, vooral in het Fransch en in het Duitsch. Vriend als hij was van gezonden humor, gebruikte hij als ontspanningslectuur de werken van Frits Reuter en dergelijke; gewoonlijk echter was zijn leven tegelijk studie en voorbereiding voor eigen werk. Zijn allereerste „lettervruchten” zijn wel geweest eenige onder schuilnaam uitgegeven stukjes in het „Venl. Weekblad” over plaatselijke toestanden. Ze werden weldra gevolgd door zijn gaarne gelezen wetenschappelijke opstellen in „De Katholiek” en later door zijn reisbeschrijving van het H. Land en zijn door deskundigen hoog geprezen werk over den „Mensch” dat in hem den kenner van Thomas openbaarde en, naar men zegt, hem de poorten van het Groot-Seminarie opende.

Hij beschikte over een vlugge, vlotte pen, maar hij was te haastig van aard, om zijn aandacht te wijden aan de eigenlijke woordkunst of aan een artistieke bewerking der stof. Welke indruk zijn stijl zou maken op de fijner ontwikkelden, of de eigenlijke literaire fijnproevers hem volop zouden genieten, hij scheen er zich weinig om te bekommeren. Hij schreef doodrechtvaardig en eenvoudigweg heen wat hij te zeggen had en het is behalve aan zijn algemeene wetenschap alleen aan zijn aangeboren aanleg voor geestigheid en smaak voor humor te danken, dat hij nog zooveel grage lezers trok in verschillende kringen. Uitgezonderd „De Mensch”, zal nauwelijks één zijner werken hem overleven. Geen onder zijn beste vrienden of grootste bewonderaars zal er vermoedelijk ooit aan gedacht hebben, uit zijn talrijke dagblad- of tijdschriftartikelen een bloemlezing samen te stellen, om ze voor het nageslacht te redden. Nog dient hier even gewezen op zeker gebrek aan diepte en helderheid, die eerst recht den denker en den stylist ver-

raden en zonder welke geen blijvende waarde aan een wetenschappelijk of letterkundig werk beschoren is.

Onwillekeurig denken wij, bij het aanstippen van dat gemis ook aan den **docent** Keulser. Doceerende gaf hij zijn studenten van zijn overvloed, maar het bewustzijn, dat hij uit eigen **fond** rijkelijk kon putten, was voor den consciëntieuzen man en priester geen voldoende reden om zich zonder onmiddellijke voorbereiding naar de leszaal te begeven. Toch werd ook hier wel eens geklaagd over gebrek aan klaarheid. Blijkbaar wist deze geleerde, die zelf zoo gemakkelijk alles in zich opnam, zich niet steeds op de hoogte te stellen van zijn studenten, met het gevolg, dat hij voor de minder begaafden wel eens te vlug vooruitging of de moeilijkheden slechts oppervlakkig aanraakte inplaats van er zich in te verdiepen, om ze voor anderen in een helder licht te stellen. De kern van de kwestie werd dan niet losgewikkeld uit den bolster en niet gevat, zoodat van een eigenlijke oplossing der duistere vraagstukken geen sprake kon zijn. Men ging wel eens uit de leszaal zonder de **quintessens** van de leerstof in zijn hersens te hebben opgenomen.

Geen wonder, dat waar andere professoren klaagden de **matière** met geen mogelijkheid te kunnen afkrijgen, hij niet zelden vóór den aangewezen tijd klaar was met zijn tractaat. Dat stelde hem in staat om zijn bekende hulpvaardigheid in dienst te stellen van die klagers, want gaarne werd hij bereid bevonden om van hen een deel der taak over te nemen en enkele weken of een paar maanden in hun wetenschap les te geven — in dogmatiek, exegese, liturgie en desnoods nog een paar vakken.

Ik zou iets voornaams onaangeroerd laten, als ik niet, althans terloops, gewaagde van het redenaarstalent van dezen universeelen en rijk getalenteerden man. Dat talent was hem aangeboren, maar hij had het gestadig door oefening ontwikkeld en niet weinig ook door op het goede bij anderen te letten. Nooit hoorde hij een preek, conferentie of redevoering van eenige beteekenis, of hij schreef daarvan inhoud en hoofdindeeling af. Een gelegenheid om te „spreken” — hier valt

zijn gedienschtigheid en ijver voor de katholieke zaak allereerst te bewonderen — liet hij zelden of nooit voorbijgaan. Een zijner eerste lezingen hield hij in een wetenschappelijke „Verein” te Aken over „Vulkanismus und Erdbeben”. Over hetzelfde onderwerp hield hij in het Fransch een conferentie voor zijne medepelgrims op de reis naar het H. Land, op een schip midden in de Middellandsche Zee in het gezicht van den in werking zijnden vulkaan Stromboli. Tot verbazing en bewondering der jeugdige Franschen hield hij in 1909 aan tafel een schitterende improvisatie in hun taal bij gelegenheid van een bezoek aan het Lazaristen-Seminarie te Dax.

Een professor in de Moraal wordt al gauw de vraagbaak van de geestelijken in de zielzorg. Keuller allereerst, want hij had het volle vertrouwen van zijn studenten, zoowel te Rolduc als later in het Seminarie, die niet zelden levenslang met hem in briefwisseling bleven of hem kwamen bezoeken, hier gewoonlijk niet **propter Lazarum**, maar om hem zelf of uit zijn wijzen mond lessen van leerling, raad en bemoediging te hooren. Ook in de moeilijkste gevallen en problemen kregen zij een besliste oplossing, al werd het den vrager niet altijd heel duidelijk, waarom nu juist deze en geen andere solutie gegeven werd.

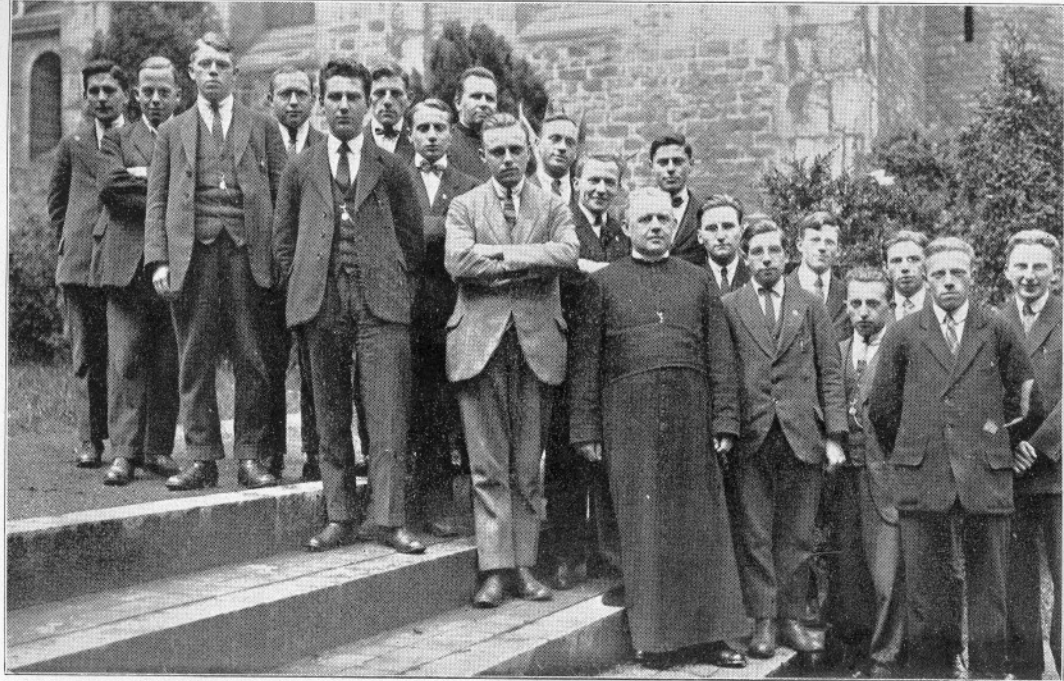
De vereerde geleerde had één trek van overeenkomst met Z. H. Pius XI, hij was een ras-reiziger en stoerist, een hartstochtelijk

bergbeklimmer. Van zijn eerste leeraarsjaar af, tot den oorlog in 1914 het hem bellette, ging er geen zomervacantie voorbij of hij ondernam een of andere grootere reis. Doel bij dit reizen was ontspanning en ontwikkeling en daarom reisde hij bij voorkeur met andere geleerden (als zijn neef Dr. J. Brunn uit het bisdom Munster), bij wie het zoeken naar gezelligheid en pret op de tweede plaats kwam. 's Morgens voor dag en dauw ging hij er gewoonlijk op uit. Er is in Zwitserland geen aantrekkelijk punt of hij heeft het bezocht, jaren achter elkaar heeft hij dit verrukkelijke bergland doorkruist, meestal te voet.

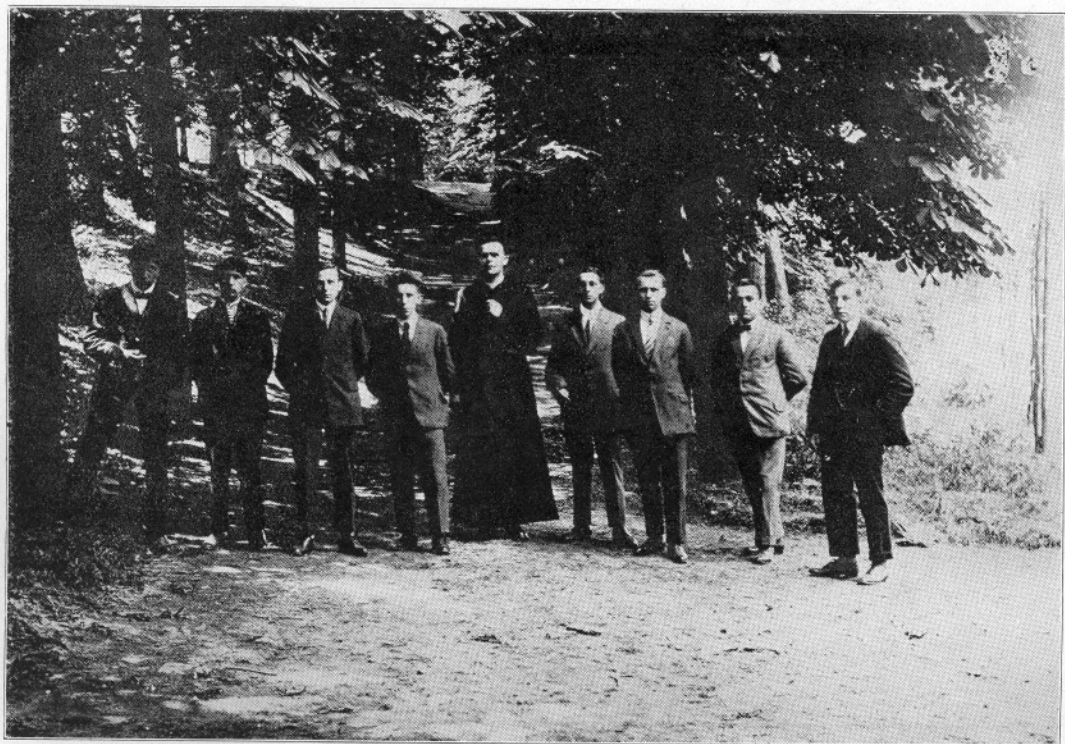
Behalve Zwitserland bezocht hij herhaaldelijk Beieren, Oostenrijk, Italië, Noorwegen, Frankrijk, eens Spanje en het Heilig Land. Zoodra hij „tusschen de wielen zat”, waren alle zorgen vergeten, zoodat de reis op hem lichamelijk en geestelijk den heilzaamsten invloed had en daarbij telkens nieuwe schatten van kennis aanbracht.

Toen de groote reis hem wachtte, heeft de herinnering aan al het moois en verheffends, dat hij op de wijde wereld had aanschouwd, hem stellig de verrukkelijkste perspectieven geopend op het Hemelsche Paradijs, dat dezen diepgeloovige als in zichtbare gestalte boven het hoofd had staan te stralen en te juichen. Hij zou nu zien, wat hij geloofd en met heete verlangens gezocht had.

P. GEURTS.

PHILOSOPHIE SUPÉRIEURE

6E KLAS GYMNASIUM

5E KLAS H. B. S.

5E KLAS H. H. S.

KRONIEK

1924—1925

.....

„De" groote gebeurtenis van de laatste groote vacantie, ja van heel het vervlogen jaar was voor ons, Nederlandsche Katholicken, het Internationale Eucharistisch Congres, dat van 23 tot 27 Juli te Amsterdam gehouden werd; naar wij vernamen, mochten enkele Rolducsche heeren daaraan deelnemen, ook door te assisteeren bij de imposante godsdienstige plechtigheden in het Stadhion. Zij, die ook onder de vacantie te Rolduc vertoeven, leefden uit de verte die heerlijke Roomsche manifestaties mede; door verschillende oefeningen in de kerk o.a. door de nachtelijke aanbidding sloten zij zich aan bij geheel katholiek Nederland, ja bij geheel de katholieke wereld, die in deze dagen den verborgen God onzer altaren eeherstel en dankbaarheid bood voor de beleedigingen en de onverschilligheid onderonden in Zijn liefdegeheim.

3 Aug. Een ongewone drukte in den namiddag in het anders onder de vacantie zoo stille Rolduc; ongeveer 300 Zuid-Limburgsche oud-retraitanten stroomden hier tezaamen, om onder leiding van Pater Vermeulen S. J. hun jaarlijksche recollectie te houden in onze kerk en onze aula.

Dien zelfden avond arriveert Z. D. H. Mgr. Schrijnen, die morgen van hieruit de nieuwgebouwde kerk van Eygelshoven gaat consacreeren.

7 Aug. Kardinaal van Rossum, die van de groote vermoeienissen van het Eucharistische congres, dat hij als pauselijk legaat voorzat, uitrust in het stille Redemptoristenklooster te Wittem, brengt op een zijner autotochten door Zuid-Limburg onverwacht een bezoek aan Rolduc. De ontvangst was natuurlijk heel eenvoudig, daar er slechts een paar Heeren aanwezig waren. Zijne Eminen-

tie toonde weerom groote belangstelling voor onze inrichting.

15 Aug. Een derde hoog bezoek, dit maal van Z.D.H. Mgr. van de Ven, bisschop van Alexandria in de Vereenigde Staten. De leerlingen boffen niet; waarom komen die doorluchtige bezoekers alle onder de vacantie?

22 Aug. Na een lang lijden, gedragen met voorbeeldig geduld, sterft heden te Rolduc Mhr. H. C. Verbeek. Een hoogst verdienstelijk leven van circa dertig jaren in ons huis doorgebracht, wordt afgesloten; een zwaar verlies voor ons huis, vooral voor de H.H.S., ook voor de wetenschap en ons bisdom.

25 Aug. Heden de plechtige begrafenis van den overleden leeraar: een breede rij van priesters, leerlingen en oudleerlingen begeleidt den dierbaren afgestorvene naar zijn laatste rustplaats, het stille Rolducsche kerkhof.

5 Sept. Einde der groote vacantie; zij kenmerkte zich door een bijzonder rijken val van hemelwater, hetgeen de vacantiemensen minder prettig vonden.

Onder een malsche bui doen de leerlingen, onder wie een groot getal nieuwelingen, hun intrede in het weer frisch opgepoetst huis. Belangrijke veranderingen hebben er ditmaal niet plaats gehad; wel onderging het leerarencorps eenige wijzigingen; wij missen natuurlijk Mhr. Verbeek, terwijl Mhr. Stessen, onze leeraar voor lichamelijke oefening, die 23 jaren de Rolducsche jeugd in dat nuttige vak onderwees, de welverdiende rust ging genieten. Over zijn lessen zal er nog veel en ook dankbaar gesproken worden; als nieuwen leeraar begroe-

ten wij Mhr. J. Boosten, priester van het Seminarie.

6 Sept. Wat een overgang! reeds daags na de terugkomst begint de retraite onder leiding van de Paters Vola, Hanrath en van den Maagdenberg, C.S.S.R. en toch, zoo hoort het, een geestelijk bad van drie heilige dagen, om het groote werk, waarvoor wij ook dit jaar weer staan, te doen slagen.

18 Sept. Plechtige uitvaart voor wijlen Mhr. Verbeek. Dankbaar voor de vele van hem ondervonden weldaden, bidden wij voor de rust zijner ziel.

19 Sept. Onze leeraar, Mhr. Hub. Janssens, dien wij na de vacantie niet meer als zoodanig zagen optreden, krijgt zijn benoeming tot pastoor te Margraten. Alweer een verlies. Ook de kamermuziek krijgt een geduchten knauw. Dankbaar genieten de leerlingen van de gunst, die aan een pastoorbenoeming is verbonden. Tegelijk arriveert het bisschoppelijke bericht, dat Mhr. H. J. H. Turlings, priester van het Seminarie, benoemd is tot leeraar aan onze inrichting.

21 Sept. Pastoor Geelen uit Rothem, belast met de oprichting van een nieuwe parochie en het bouwen van een nieuwe kerk aldaar, preekt onder de Hoogmis en weet ons kwartjes en dubbeltjes uit de beurs te kloppen; het schijnt wel, dat hij tevreden is, want morgen na tafel mogen de leerlingen een sigaar rooken.

24 September. Baron van Hövell tot Westerflier, Commissaris van de Koningin in Limburg, vereert bij gelegenheid van zijn ambtelijk bezoek aan Kerkrade, ook ons huis met zijn bezoek. De begroeting heeft plaats op de pui voor de kerk; handgeklap, bloemen, muziek en toespraken. Als de hooge bezoeker bedankt en dien dank tastbaar maakt in den vorm van een vrijen dag, waagt de directeur een correctie aan te brengen — „een vrijen namiddag”. Velen begrijpen die stoutmoedigheid niet, maar profiteeren toch graag onmiddellijk van de verleende gunst.

8 October. Gezelle-avond in de aula; de Vlaamsche declamator Hendrik Bulterys leert ons den zoeten dichter weer beter kennen; met gespannen aandacht luisteren wij naar zijne mooie voordracht, naar het mooie

rythme, de schoone wordschildering van den priesterdichter.

15 October. Ook hier waren reeds heel wat kandidaten genoemd voor het directeurschap van het Bisschoppelijk College te Weert; de oudleerlingen dier school stelden er natuurlijk bijzonder belang in. Aan tafel deelt de directeur heden mede, dat de keuze van Mgr. gevallen is op Mhr. Franck. Voor den benoemde een ware onderscheiding, voor ons een groot offer; de leerlingen beseffen dat, ook al profiteeren zij met blijdschap van de extra-wandeling, die hun bij deze gelegenheid wordt toegestaan.

Dien dag zagen wij enkele heeren — wij vernamen later, dat het leden waren van de rijksmonumentencommissie — zich druk bewegen in en om onze kerk, vooral de oude toren schijnt hunne belangstelling gaande te maken en hen zelfs met eenige zorg te vervullen. Ja, de oude draagt wonden in zijn grijze flanken, maar hij heeft eeuwen getrotseerd en zal wel niet bezwijken, ook al wroeten de kolendelvers in de buurt van zijn zware fundamenten; trouw houde hij nog eeuwen de wacht over het oude Rodal's Avonds wordt in de aula de film „Adoro Te” vertoond. In gespannen aandacht volgen wij het verloop van het zoo indrukwekkende Amsterdamsche Eucharistisch Congres. Nu en dan komen op de film Rolducsche heeren voor, en dat heeft natuurlijk succes.

24 October. Vannacht heeft het aardig gevoren; de verwarming wordt in werking gesteld. Heeren van de waterwerken, zorgt toch, dat de scheuren en de spleten dicht worden gemaakt en dat de vijvers vol water komen!

Reeds een paar dagen zagen wij twee mannen over de daken kruipen; sommigen zeggen, dat het gewone reparaties van het dak betreft, anderen spreken van een antenne. Dit laatste blijkt juist. Wanneer zullen de leerlingen daarvan kunnen genieten? Men zegt: „als de nieuwe speelzaal klaar is”. Laten wij hopen.

31 October. Zware verhuiswagens staan voor de deur, met de bestemming voor Weert. Voeren die ook phototoestellen mee? Wie gaat nu zorgen voor de kieken? Men

noemt een opvolger, die al aardig wat schijnt te praesteeren.

9 November. Pater Walaricus O. F. M. werpt zijn netten uit voor de Derde Orde. Of de vangst tot tevredenheid stemde?

11 November. Militaire vertooning; de kandidaten voor het diploma „Individueel geoeffend man”, gaan er een dag op uit, om te Ubachsberg bewijzen te geven van hun schietkunst. Een heele autobus wordt volgeladen met would-be landsverdedigers en krijgsmateriaal. Het examen wordt te Rolduc voortgezet met schitterend succes, naar men beweert.

15 November. Bij frisch mooi winterweer genieten de leerlingen van de jaarlijksche gunst, gegeven ter eere van de Heeren prefect en surveillant.

17 November. Reeds twee nachten heeft het flink gevoren. Zullen wij thans de schaatsen kunnen onderbinden? Een paar Heeren en jongens zweefden reeds over de gladde ijsvlakte, maar helaas, men durft het voor de heele Rolducsche jongelingschaar niet aan.

25 November. St. Catharina, het feest der heeren Philosophen, dat evenwel al hun medeleerlingen dankbaar meevieren. 's Avonds de opvoering van „Elmar”; het debuut van den nieuwen regisseur wordt geprezen.

In den namiddag zagen wij heel wat heeren, met teekeningen en portefeuilles onder den arm de Rolducsche spreekkamer binnengaan; achteraf vernamen wij, dat het de inschrijving gold voor onze nieuwe gebouwen. Het blijkt dus ernst daarmee te zijn.

5 December. Mhr. Nijsen is ziek; zijn lessen worden voorloopig gegeven door Mhr. Stroux, die studeert aan de Nijmeegsche Universiteit.

Het is daags voor St. Nicolaas. Na het diner een stormloop naar de slaapzaal. Arme magen van de Rolducsche jeugd! Wij krijgen een sigaar na tafel. Onder de avondstudie dringt vanuit Klein Rolduc lawaai naar de andere studiezalen, waar gewerkt wordt.

8 December. Onvergetelijke plechtigheid, dat besluit van het triduum van „Voor Eer en Deugd”. Wat een indruk maakten onze oude kerk badend in licht, het mooie beeld der Moedermaagd tusschen kaarsen en bloes-

men en niet het minst het enthousiaste woord van den feestredenaar, Pater Kurris S. J.

Na de hoogmis had de opdracht plaats van de vele nieuwe congreganisten.

9 December. De vorst zet weer in, en de vijvers zijn alle vol water; wij mogen dus hopen. Daarenboven St. Nicolaas bracht menig paar nieuwe schaatsen, ook voor enkele van de Heeren, zooals verhaald wordt, en die zouden nog ongeduldiger naar ijs uitzien dan de jongens.

12 December. Het schijnt, dat de leerlingen met St. Nicolaas de armen niet hebben vergeten, want na tafel krijgen wij een kleine belooning.

13 December. Weer hebben een paar gelukkigen een uurtje de schaatsen onder gehad, maar hun indruk van het ijs is ongunstig en zoo is de hoop voor de anderen niet groot, wat helaas niet zonder reden blijkt te zijn.

23 December. In het heel vroege morgen-uur, door ons donkere bosch, aanvaarden wij een tamelijk onprettigen tocht, maar wie let op koude of vuile wegen, wanneer het gaat naar de Heimat? Op de speelplaats hangt een akelige lucht van verbrand papier.

9 Januari. Einde der Kerstvacantie. Als wij te Rolduc arriveeren, zien wij, dat de nieuwbouw, voorloopig het slopen van het oude gedeelte, een aanvang heeft genomen; langs den rand van het bosch staan een paar houten huisjes, waarin de directie en de aannemer van het werk zijn. Een gedeelte van de oude stallingen ligt tegen den grond. Op de speelplaats ziet het er niet mooi uit; men heeft de oude kastanje-boomen, die zoo trouw zorgen voor schaduw, op meedogenlooze wijze van hun takken beroofd; men spreekt van een behandeling à la polka. Maar wat moet er dezen zomer gebeuren, als de zon staat te blakeren op de speelplaats?

17 Januari. De directeur kondigt in de studiezalen nieuwe regels af voor de straffen, die de jongens bij overtredingen van het reglement hebben te ondergaan. Zoo wordt voorloopig de Zondagsche strafzaal afgeschaft. Dinsdag en Donderdag zal de groote strafzaal duren zoo lang als de wandeling, terwijl de kleine strafzaal op die dagen ver-

valt. Velen meenen, dat de wijzigingen in het voordeel van de leerlingen zijn, maar anderen, die meer ondervinding opdeden op dat gebied, en dus meer tot oordeelen bevoegd zijn, beweren het tegendeel.

19 Januari. Een nieuwe leeraar is aangekomen ter tijdelijke vervanging van Mhr. Nijsen n.l. de heer Windhausen. Op Klein-Rolduc vooral, mist men nog Mhr. Lemmens, die ook wegens ziekte met het einde van de Kerstvacantie achterbleef.

Heden ook het feest van den Rolducschen Heilige St. Gerlachus; hij krijgt ook een commemoratie na tafel.

20 Januari. De afbraak van de oude gebouwen vordert goed; vandaag komt de brouwerij aan de beurt; zij wekt herinneringen, niet het minst de groote koperen ketels, die deze of gene wel weer in bedrijf zou willen zien.

23 Januari. Dezen namiddag een extra-gunst, waarvan de afkondiging de eetzaal doet daveren.

25 Januari. Plechtige vergadering van de Derde Orde van St. Franciscus; een aantal nieuwe leden worden bekleed met het kleed van hun grooten patroon, terwijl eenigen hun professie doen.

2 Februari. Het Mariafeest, dat ons tegelijkertijd een opvoering brengt in de aula. De vertolking van „Durand en Durand” bezorgde ons een echt prettigen avond. Wat tinselde het stuk herhaaldelijk van Franschen geest! Mhr. Hanöver voerde ons langs muzikale wegen door Europa.

6 Februari. Nog steeds gaat de afbraak voort van de oude gebouwen. Duurt het zoo lang, omdat de Rolducsche monniken zulke reuzensterke fundamenten legden of wel, omdat de leerlingen aan het sloperswerk niet mochten meedoen? Heden toonden zij, hoe met vereende jongenskrachten in enkele minuten zware muren worden neergehaald.

15 Februari. Men spreekt van belangrijke oude vondsten gedaan bij de afbraak. De hooge opgetrokken schutting belet onze leerlingen daarvan kennis te nemen.

16 Februari. Mhr. Lemmens keert Goddank genezen terug.

24 Februari. Nadat de Vastenavondsdagen gewijd zijn aan de vereering van den Christus-Eucharisticus, hebben wij heden avond een echt boeiende voordracht van den bekenden Vlaamschen schrijver Felix Timmermans. Hij geeft ons een kijk in zijn eigen leven en in de interessante wordingsgeschiedenis van een paar zijner boeken.

2 Maart. Een verbanningsdecreet wordt uitgevaardigd tegen de duiven op de groote speelplaats. Aan welk misdrijf hebben die simpele beestjes zich schuldig gemaakt?

16 Maart. Heden valt, zooals wij vernamen, een gedeelte in van de veel besproken Rolducsche varkensstallen. Wat gaat er nu worden van het geprojecteerde Museum?

18 Maart. Na het langdurige slechte weer — wij werden toch nog eens onthaald op een rijken sneeuwval, die tot sneeuwgevechten aanleiding gaf — was een vrije namiddag hoogst welkom.

22 Maart. Half-vasten had dit jaar een bijzondere beteekenis vanwege de opvoering van Vondel's Lucifer. Opnieuw werd onweerlegbaar bewezen, dat ook dit moeilijke meesterwerk van den grootsten van Nederlands dichters zelfs met succes door en voor jongens kan worden opgevoerd; maar de knappe regisseur had er ook heel wat voor over.

23 Maart. Ter eere van de Lucifer-spelers mogen wij na tafel een sigaar rooken.

24 Maart. Eindelijk zien wij de derde en de vierde statie van onzen nieuwen kruisweg geplaatst. Eer en dank aan de milde gevers.

25 Maart. Tweede opvoering van Lucifer, thans voor genoodigden en belangstellenden; het was een succes en opgetogen, verrijkt met nieuwe kennis van het groote meesterwerk, gingen de honderden bezoekers huiswaarts. Wat een aardig en phantastisch beeld bood ons voorplein na afloop van de opvoering. Midden tusschen het schelle licht van de tientallen van auto's bewogen zich de veelkleurige acteurs; het was een drukte als bij het uitgaan van theaters onzer groote steden.

28 Maart. Veertien van onze vroegere leerlingen hebben heden het groote geluk tot priester te worden gewijd. Wij hebben voor

hen gebeden in de dagen hunner voorbereiding en wij deelen de blijdschap der nieuw gewijden; bij velen hier te Rolduc vlamt het verlangen op naar den dag, waarop hun dat onuitsprekelijke voorrecht moge ten deel vallen. Ter eere van de gelukkigen mogen wij een rookoffer brengen na het middagmaal.

2 April. Nog steeds maar verder afbraak; vandaag vallen de oude lindeboomen, getuigen van menige misdaad tegen het rookverbod, onder de zware bijlen der slopers. De mooie oude poort van het bosquet, die zeker heel wat kon vertellen van de Peelhazen, verdwijnt; stuk voor stuk worden de zandsteen ornamenten afgenomen, om zoo mogelijk bij de nieuwe poort dienst te doen.

5 April. Zooals ieder jaar luisteren wij ook nu weer in vrome aandacht naar het passieverhaal, volgens de toonzetting van wijlen prof. Pothast; de plechtigheid was dit jaar iets korter, omdat wij niet deelnamen aan de processie door de gangen. Of dat algemeene instemming vond?

6 April. Reveille om 3.20; de Rolducsche jeugd gaat op Paaschvacantie; de heeren blijven, zooals ons wordt meegedeeld achter voor het houden hunner retraite, behalve de heeren Prefect en Onderprefect, die de reis aanvaarden naar het eeuwige Rome.

14 April. Een begin wordt gemaakt met het bouwen van het nieuwe ketelhuis.

17 April. Rolduc andermaal in diepen rouw: heden nacht overleed in het ziekenhuis te Kerkrade onze leeraar, Mhr. J. Lucker. Een bekwaam leeraar, maar niet minder een heilig en ijverig priester ging voor onze inrichting verloren.

19 April. Heden te Rolduc de opening van de eerste Sociale Week, georganiseerd door den R. K. Werkliedenbond in ons bisdom. Het bracht heel wat drukte, die 250 deelnemers te huisvesten en te voeden, vooral onder de korte vacantie, maar algemeen was de meening, dat de onderneming prachtig geslaagd is en dat er veel goed van uitging voor de katholieke belangen van ons bisdom en dan moeten er wel offers worden gebracht. Onder de aanwezigen verdienen speciaal te worden vermeld de Minister-

President en de Commissaris van de Koningin.

20 April. Het stoffelijk overschot van onzen overleden leeraar wordt van het hospitaal gebracht naar de kerk te Rolduc, waar de plechtige lijdienst plaats heeft. Ons mooie kerkgebouw, dat de afgestorvene zoo goed kende en lief had, is gehuld in zwaren rouw, en geheel gevuld met treurende belangstellenden, familieleden, talrijke priesters, leerlingen en oudleerlingen en al de congressisten, die den dierbaren doode ook uitgeleide doen naar zijn laatste rustplaats.

21 April. Heden arriveert Z. D. H. de Bisschop van Roermond voor de sluiting van de Sociale Week. Verlicht door opgedane kennis, dankbaar voor al het genotene, en met nieuwen ijver voor de katholieke zaak, verlaten de congressisten onze inrichting (zelfs in de hoop, dat zij hier nog zullen terugkeeren).

27 April. Bij het vallen van den avond betreden de leerlingen, na van de vacantie genoten te hebben, weer den Rolducschen bodem. Zij zien, dat het bouwen nu met kracht is aangepakt. Het speelterrein der Limburgers is tijdelijk belangrijk verkleind. Met leedwezen vernemen wij, dat Mhr. Nijssen nog niet is teruggekeerd, ja dat hem wegens zijn zwakke gezondheid eervol ontslag gegeven wordt. Een nieuw zwaar verlies voor onze school. Als opvolger van wijlen Mhr. Lucker begroeten wij den Heer W. L. H. Pieters.

30 April. Dankbaar huldigt Rolduc met al zijn bewoners nogmaals de nagedachtenis van den overleden leeraar door een plechtigen dienst in de kerk. Vurige gebeden stijgen op voor de rust zijner ziel.

3 Mei. Pastoor Jacobs, belast met het oprichten van een nieuwe parochie en het bouwen van een kerk in het Wittevrouwenveld te Maastricht, bepleit onder de Hoogmis de belangen zijner mooie onderneming en met succes, want een belooning is voor ons in het vooruitzicht.

3 Mei. Het Rolducsche elftal weet zich in een spannenden wedstrijd tegen de club van Chèvremont staande te houden; groot enthousiasme, al was de uitslag 3—3.

13 Mei. Bij een wonderschoon lenteweêr doen wij onzen jaarlijkschen pelgrimstocht naar Schaesberg. Wat was het Limburgsche heuvelland toch heerlijk in den vroegen morgen, toen wij in de frissche morgenlucht heenstapten tusschen de weelderig groeiende velden, stralend in het schitterende zonnelicht, toen wij voor het eeuwenoude kapelletje stonden en den blik mochten laten gaan over het mooie landschap, waaraan de rookende mijnschoorsteen in de verte zijn schoonheid niet vermochten te ontnemen. Met aandrang en vertrouwen baden wij tot de Koningin van de Mei om haren zegen voor ons zelf en voor het land, waar zij zoo vereerd wordt, doch dat door zoo groote gevaren wordt bedreigd.

20 Mei. Voor hetgeen Rolduc gedurende de oorlogsjaren deed voor Duitsche hulpbehoevenden, ontvingen de heeren Directeur en Provisor heden van het Duitsche Roode Kruis het onderscheidingsteeken 2de klasse en de leerlingen na het diner voor hun belangstelling een kleine belooning.

Na het souper heeft onder begeleiding van de Rolducsche harmonie een repetitie plaats van de liederen, welke morgen bij de plechtigheid der eerste-steenlegging zullen gezongen worden. Vlak voor het avondgebed arriveert in gezelschap van Prof. Cloots van het Groot Seminarie, Mgr. Mannens, Vicaris-generaal van het bisdom, wien wij een welkomstlied toezingen.

21 Mei. Het hooge feest van 's Heeren Hemelvaart; de plechtige Hoogmis wordt door onzen hoogen gast in zijn hoedanigheid van Protonotarius Apostolicus pontificaliter opgedragen en de mis „Regina Martyrum” van Refice wordt prachtig uitgevoerd. Na het lof heeft de eerste-steenlegging plaats; in processie trekken wij naar het bouwterrein, voorop de leerlingen, dan de harmonie en enkele belangstellenden, vervolgens eenige acolythen, die moeizaam op een versierde baar den gedenksteen voortdragen en ten slotte de Heeren in rochet met de officianten in plechtige gewaden. Wanneer men ter plaatse is aangekomen, houdt de directeur een toespraak, waarin hij eerst dank brengt

aan Mgr. Mannens voor zijn bereidwilligheid, om de plechtigheden van dezen dag te komen voltrekken. Verder geeft hij uiting aan zijn vreugde over het feit, dat een lang gekoesterde wensch de vervulling nabij is, de wensch n.l. dat Rolduc meer en meer moge gemoderniseerd worden en dat de Heeren leeraren, de leerlingen, het bedienend personeel en niet het minst de eerw. Zusters van de aan te brengen verbeteringen zullen mogen profiteren. Het ondernomen werk is moeilijk en er zullen nog wel heel wat zorgen te dragen zijn, voordat de ontworpen plannen zullen zijn uitgevoerd, maar vertrouwend op de toewijding van allen, die bij den bouw betrokken zijn, vertrouwend vooral op den zegen van Boven, hoopt spreker, dat het begonnen werk voorspoedig moge voltooid worden. Allen zingen dan het lied: „Lève Rolduc, ton front radieux”.

Vervolgens neemt Mgr. het woord en houdt een mooie rede, waarin hij de betekenissen uiteenzet van deze inzegening en van dit gebouw, waarin hij uiting geeft aan zijn sympathie voor Rolduc en de leerlingen aanspoort tot waardeering van hetgeen hier voor hen gedaan wordt, vooral de aanstaande priesters, opdat zij eens waardige dienaren mogen zijn van de Kerk. Mgr. besluit zijne toespraak met het verzoek om de leerlingen als gedachtenis aan deze plechtigheid een gunst te verleen. Dat verzoek was bij de omstaande jeugd natuurlijk welkom.

Thans wordt het lied „Aan U, o Koning der eeuwen” aangeheven.

Op verzoek van den directeur zegent Mgr. Mannens dan een eersten steen, die tot opschrift draagt:

POSUIT ILLus PAULUS MANNENS
a. d. XII Kalendas Junias
A. D. MDCCCCXV

Als de steen geplaatst is, waarbij de Hoogeerw. Heer Vicaris-generaal gelegenheid heeft om proeven te leveren van zijn metselkunst, doet de directeur lezing van de oorkonde, welke in den gedenksteen zal worden bewaard. De tekst daarvan is de volgende:

PAX HUIC DOMUI ET OMNIBUS
HABITANTIBUS IN EA.

ANNO SACRO, MILESIMO NONGEN-
TESIMO VICESIMO QUINTO,
IN FESTO ASCENSIONIS DOMINI,
PIO UNDECIMO SUMMO PONTIFICE,
ILLUSTRISSIMO LAURENTIO HUIJUS
DIOECESEOS EPICOPO,
SERENISSIMA WILHELMINA ARAUSI-
CANA REGNANTE,
CUM REVERENDISSIMUS ANTONIUS
VAN DE VENNE HUIJUS SEMINARII
FELICITER GERERET REGIMEN,
ET REVERENDISSIMUS JACOBUS RUT-
TEN QUAESTURAM AGERET,
ASTANTIBUS OMNIBUS PRAECEPTO-
RIBUS ET ALUMNIS,
HIC LAPIS POSITUS EST
AB ILLUSTRISSIMO PAULO MANNENS,
SACRAE THEOLOGIAE MAGISTRO,
PROTONOTARIO APOSTOLICO,
DIOECESEOS VICARIO GENERALI.
AEDIFICII ARCHITECTUS FUIT JO-
ANNES STUYT EX HAGA-COMITIS,
CONDUCTOR ANTONIUS DECKERS
CORIOVALLENSIS. *)

Terwijl de harmonie een paar nummers uitvoert, hebben de verschillende Heeren, die de plechtigheid bijwonen, onder wie de H. E. Heer Dekken, de Edelachtb. Heer Burgemeester van Kerkrade, de gelegenheid, de oorkonde te onderteekenen, welke dan voor het oog van alle aanwezigen in een bus wordt gesloten, die door Mgr. Mannens wordt gemetseld in den gedenksteen. Met het lied „Groote God, U loven wij” werd de feest-

*) Vrij vertaald: Vrede aan dit huis en allen, die erin wonen.

In het heilige jaar, 1925, op het feest van 's Heeren Hemelvaart, onder het pausschap van Pius XI, toen Z. D. H. Laurentius bisschop was van dit bisdom, onder de regeering van Wilhelmina van Oranje, onder het directoraat van Ant. van de Venne en het provisoraat van Jac. Rutten, is in tegenwoordigheid van alle leeraren en leerlingen deze steen gelegd door den HoogEerw. Heer Paulus Mannens, Magister in de heilige Theologie, Protonotarius Apostolicus, Vicaris-generaal van het bisdom.

Architect van het gebouw was Jan Stuyt uit 's Gravenhage en aannemer Ant. Deckers uit Heerlen.

lijkheid gesloten, waaraan allen een aange- name herinnering bewaren.

22 Mei. Dankbaar genieten de leerlingen van de gunst verleend bij gelegenheid van de eerste-steenlegging.

29 Mei. Morgen vieren wij het gouden jubilé van Mhr. Rietra als muziekleeraar te Rolduc en tegelijk herdenken wij datzelfde feest van Mhr. Hanöver, die dezen dag reeds beleefde vóór zes jaren, doch die toen niet gehuldigd werd, omdat allerlei omstandigheden toen het feestvieren onmogelijk maakten. De huldiging van de jubilarissen begon na tafel, toen de leden van het orkest en de leerlingen, die piano leeren, zich in de speelzaal rondom hen vereenigden en door het aanbieden van bloemen en geschenken, door het uitvoeren van een paar muzieknummers en het houden van toespraken, uiting gaven aan hun gevoelens van waardeering en dankbaarheid. Na het souper kwam de harmonie Philomena van Chèvremont een concert geven te Rolduc, dat tevens bestemd was als huldiging van onze jubilarissen. Een photo in dit jaarboek geeft de beide feestvierenden weer, terwijl zij midden tusschen de leerlingen zitten te luisteren naar de ter hunner eer uitgevoerde muziek. De directeur dankte Philomena voor het verschaft muzikale genot. In intiem kring werden de beide heeren, zooals wij vernamen, gehuldigd door directeur en leeraren. Als gunst mogen de leerlingen enkele dagen na het souper in het mooie avonduur een sigaar rooken.

Onze kerk en crypte genoten in deze dagen de eer van zeer zorgvuldig bestudeerd en in allerlei onderdeelen gefotografeerd te worden door Prof. Hamann uit Marburg en zijn beide assistenten.

2 Juni. Zoo goed als onverwachts ontving Rolduc dezen morgen het hooge bezoek van den Pruisischen Minister van Handel Dr. Schreiber, die in gezelschap van enkele heeren als den Regierungspräsident Dr. Rombach, Landrat Pütz, Oberbürgermeister Farwick uit Aken gedurende een uurtje Rolduc bezichtigde, en dank uitte voor hetgeen wij te Rolduc in den oorlogstijd voor Duitschers gedaan hadden. Het

hooge gezelschap was zeer voldaan over hun bezoek aan Rolduc.

7 Juni. Heden uitslag van het Eindexamen Hoogere Handelsschool; gecommitteerden waren Prof. Volmer, Prof. Steger en de heer van Meeuwen, oude bekenden, en als vierde trad dit jaar voor het eerst op Directeur Hulsman van de Domaniale Mijn. Het einddiploma verkregen 7 van de acht kandidaten. Met een zeker gevoel van afgunst zien velen hun oud-medeleerlingen vertrekken.

11 Juni. Bezoek van Z. D. H. Mgr. Dr. Jan Olav Smit, Apostolisch Vicaris van Noorwegen en Spitsbergen aan Rolduc. Mgr. arriveert onder de Hoogmis, welke hij gedeeltelijk bijwoont. Voor het diner heeft in de aula een vergadering plaats van de Rolduc'sche Missievereeniging, opgeluisterd door een paar muzieknummers van onze harmonie. Voor het verloop dezer vergadering, waarin Z. D. H. belangrijke mededeelingen deed over zijn missiegebied, verwijzen wij naar het verslag van de missievereeniging. 's Namiddags werd Mgr. plechtig ter kerke gevoerd en celebreerde hij het lof van Sacramentsdag; vervolgens diende Z. D. H. het H. Vormsel toe aan een zestal leerlingen en richtte hij nog eenige treffende woorden tot de Vormelingen en de andere leerlingen. Te Rolduc bewaart men aan dat bisschoppelijk bezoek een hoogst aangename herinnering.

16 Juni. Het uitgestelde feest van den directeur, dat dit jaar op intieme, doch echt prettige wijze gevierd werd. Aan de feesttafel heerschte een opgewekte stemming welke niet het minst te danken was aan de mooie en pittige toespraken, waarin de feestheld gehuldigd werd. Tegen 5 uur was er op de speelplaats een muzikale en gymnasische uitvoering; voor de eerste zorgden onze harmonie en vooral de bekende Kerkraadsche Zangvereeniging St. Lambertus, die mooie stukken voor koor en solo's ten gehore bracht. Het dankwoord van den directeur tot St. Lambertus was wel verdiend. De tweede stond onder leiding van den heer Vaessen, leeraar voor lichamelijke oefening. Er werden mooie toeren en piramides gemaakt, maar het meest bevielen toch de oefeningen van de ruim 120 leerlingen, welke over

drie kwart van de speelplaats verspreid, stipt op de maat hun verschillende bewegingen en poses uitvoerden.

17 Juni. Jour des jeux, zeiden wij vroeger, toen wij nog Fransch spraken. De spelen stonden dit jaar, dank zij Mhr. Vaessen, op hooger en meer klassiek peil en de deelname was dan ook heel wat grooter dan andere jaren. Voor het souper had de prijsuitdeeling plaats. Prof. Funck, per vliegtuig gearriveerd, kwam omstuwde door een groep van de meest heterogene persoonlijkheden hier zijn licht verspreiden ook over de toestanden op Mars, maar gaf bliken van ook op de hoogte te zijn van vele dingen op onzen aardbol en met name van Rolduc.

20 Juni. Einde van Eindexamen Gymnasium. Vijf van de zeven kandidaten verkregen het diploma; gecommitteerden waren Prof. Gronenboom van Groningen, Prof. Scholte van Amsterdam en Prof. Kluyver van Leiden.

25 Juni. De leerlingen der 5de H. B. S. vernemen den uitslag van hun eindexamen; dertien van de zeventien zien hun werken met succes bekroond; als deskundigen traden op de heeren Dr. Desertine, Prof. Bremekamp, Prof. Kleij, Ds. Meynen en Dr. Witlox.

1 Juli. De verkiezingen voor de Tweede Kamer, waaraan betrekkelijk weinig van de Rolduc'sche inwoners konden deelnemen, doch waarvoor bij velen toch warme belangstelling was. De zegepraal van de rechtsche partijen wekt vreugde en als de definitieve uitslag bekend wordt, rooken wij met bijzondere blijdschap een sigaar na tafel.

3 Juli. Mededeeling wordt gedaan, dat onder de aanstaande groote vacantie heel Rolduc van centrale verwarming en electrische verlichting zal voorzien worden.

7 Juli. Als wij het anders niet zouden weten, dan zouden de vele leerlingen, die zich niet van hun studieboeken schijnen te kunnen scheiden, het iedereen doen weten, dat de overgangsexamens zijn begonnen.

14 Juli. Heel Rolduc gaat naar de Aken'sche heiligdommen. Per spoor van af Herzogenrath bereiken wij de oude Keizerstad, die hoog feestelijk opgesmukt, pronkt in het

gouden zonnelicht. De wandeling van de Westbahnhof voert ons door de oude Pontsthor, door de drukke Pontstrasse met de vele autobussen volgepropt met pelgrims, voorbij het imposante raadhuis, met den relatief kleinen Karel den Grooten boven de bekende waterbron midden op het marktplein, naar de plaats, van waar wij de voorname Relikwieën getoond van de hooge balustrade van den Munstertoren zullen aanschouwen. Nauwelijks hebben wij plaats genomen, of de schelle tonen van de koperen instrumenten hoog boven ons, melden dat de plechtigheid gaat beginnen. Daar schalt de machtige stem van den priester hoog over daken en pleinen: „Man wird euch zeigen“.... en beurteling zien wij op naar de verschillende eerbiedwaardige overblijfselen, die eerbiedig worden rondgedragen en getoond op alle hoeken van den toren. Na afloop van de openbare tooning, maken eenige groepen een wandeling door de stad en bezoeken anderen de Jahrtausendausstellung in het mooie raadhuis — Om twaalf uur trekken wij den dom binnen en bewonderen zijn prachtige bouwstijl, zijn schoone mozaïeken, zijn kostbare kunsttrappen, en overweldigend in de hoogte opgaande Gotische ramen.

Eerbiedig naderend beschouwen wij de

heilige relikwieën. Dat alles is een herinnering voor het leven.

Om 1½ uur bevinden wij ons allen aan tafel in de mooie zalen van de Westparkhallen. Daar de eetlust goed en het opgediende niet minder goed is, doen wij alle eer aan de tafel.

Na het middagmaal wordt er nog gerust in het mooie park, en bezoeken verschillende klassen nog de „Ausstellung“ en bezienswaardigheden van de stad, terwijl andere zich amuseeren met roeisport, of een vermoeienden, maar zeer loonenden tocht doen naar den Lousberg.

De trein voert ons allen ten zeerste voldaan terug naar Rolduc.

Wie levert voor een volgenden jaargang een mooi opstel met indrukken van onze heiligdomsvaart?

Te Rolduc beleven vele leerlingen nog spannende en angstige oogenblikken, want de hoofdleeraren, die het heden toch al zoo druk hadden, hebben nog een belangrijk werk te verrichten n.l. het meedeelen van de uitslagen van de overgangsexamens.

Om half zeven heeft de prijsuitdeeling plaats.

En morgen gaan wij... op vakantie. Wij vertrekken eerst om 9 uur.

PRIJSUITDEELING

SCHOOLJAAR 1924—1925.

.....

Hebben met goed gevolg afgelegd:

I. Het Toelatingsexamen tot de Studie der Philosophie,
de leerlingen der 6e klasse van het Seminarie:

Hubert Swillens, van Heerlen.

Gerard van Enckevort, van Sevenum.

II. Het Eindexamen van het Gymnasium,
de leerlingen der hoogste klasse:

A.

B.

Antoon Theunissen, van Eysden.

Antoon Janssen, van Maarland-Eysden.

Hugo von Schwartzberg, van Rimborg.

Fritz Voncken, van Wylré.

Louis Vorstman, van Overveen.

III. Het Eindexamen der Hoogere Burgerschool,
de leerlingen der hoogste klasse:

Joseph America, van Gulpen.

Louis Martens, van Valkenburg.

Gerard de Nijs, van Roosendaal.

Pierre Mesker, van Maastricht.

Jan Gökemeyer, van Kerkrade.

Frits Nievelstein, van Kerkrade.

Jean Gozé, van Maastricht.

Henri Peeters, van Eindhoven.

Max Hartmann, van Delft.

Willy Reinards, van Valkenburg.

Hubert Heiligers, van Heerlen.

Huibert van Thiel, van Leur.

Antoon Hermans, van Brunssum.

IV. Het Eindexamen der Hoogere Handelsschool,
de leerlingen der hoogste klasse:

Jan Ackermans, van Nuth.

Paul van de Venne, van Weert.

Jan Hazebroek, van den Haag.

George Verhaegen, van Graauw.

Marcel Krekelberg, van Maastricht.

Cor Weitjens, van Bussum.

Guillaume Rouschop, van Bergen.

.....

ALGEMEENE PRIJZEN.

Seminarie.

TWEEDE JAAR.

EERSTE JAAR.

Willem Wolf, van St. Pieters-Maastricht.

Jan Willems, van Sevenum.

Antoon Hanssen, van Broekhuizenvorst.

Piet Moors, van Tungalroy.

Gymnasium.**VIJFDE KLASSE.**

Piet Rutges, van Geertruidenberg.
 Martinus van den Bercken, van Grubbenvorst.

VIERDE KLASSE.

Antoon Weijnen, van Fijnaart.

DERDE KLASSE,

Ignace König, van Osnabrück.

TWEEDE KLASSE.

Joseph Jacobs, van Heerlen.

EERSTE KLASSE.**1e Afd.**

Henri Hermans, van Broekhuizenvorst.
 Marinus de Backer, van Naaldwijk.
 Joseph Coumans, van Heerlen.

2e Afd.

Hubert Voncken, van Wylré.
 Paul Paulussen, van Maastricht.

Hoogere Burgerschool.**VIERDE KLASSE.****1e Afd.**

Willy Mols, van Sittard.

2e Afd.

Antoon Annyas, van Leeuwarden.

DERDE KLASSE.**1e Afd.**

Joseph Bemelmans, van Meerssen.

2e Afd.

August van Susante, van Boxtel.

TWEEDE KLASSE.**1e Afd.**

Theo Colsen, van Hontenisse.

2e Afd.

Willy Martens, van Valkenburg.

EERSTE KLASSE.**1e Afd.**

Siegfried Rienstra, van Amsterdam.

2e Afd.

Paul Lamberty, van Ubbergen.
 Joseph Gerards, van Kerkrade.

Hoogere Handelsschool.**VIERDE KLASSE.**

Emery van Waes, van Westdorpe.

Voorbereidende Klasse.**1e Afd.**

Jan van Susante, van Boxtel.

Zeer eervolle vermelding:

Robert Dooper, van Tjerkgaast.

2e Afd.

Ernest Schillings, van Weert.

.....

SEMINARIE.**TWEEDE JAAR.**

Willem Wolf, van St. Pieter-Maastricht.

Alg. pr., 1ste pr. psych., 1ste pr. toegep. psych.,
 1ste pr. ethic., 1ste pr. gr.
 1ste verm. theol., 2de verm. boekh., 6de verm.
 nat. hist.

Jan Willems, van Sevenum.

Alg. pr., 1ste pr. theol., 2de pr. eth., 2de pr. nat.,
 2de pr. nat. hist.

1ste verm. psych., 2de verm. gr., 3de verm. toegep. psych.

Frans Neuss, van Roermond.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. gesch. wijsb.,
 1ste pr. nat.

2de verm. toegep. psych., 4de verm. eth.

Hubert Mans, van Venlo.

1ste pr. boekh., 1ste pr. gew. wel., 2de pr. kerk.
 gesch., 2de pr. gesch. wijsb., pr. 4. verm.

1ste verm. toegep. psych., 2de verm. theol.,
 2de verm. psych., 3de verm. eth.

Hubert Essers, van Valkenburg.

1ste pr. gr., 2de pr. theol., 4de pr. nat. hist.,
 pr. 7 verm.

1ste verm. eth., 1ste verm. gesch. wijsb., 1ste
 verm. gew. wel., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm.
 psych., 3de verm. nat., 4de verm. toegep. psych.

Alphons Delsing, van Echt.

1ste pr. boekh.

6de verm. gew. wel.

Piet Schaeken, van Sittard.

2de pr. psych., 2de pr. toegep. psych., 3de pr. eth.
 1ste verm. nat., 2de verm. boekh., 4de verm. theol.

Silvio Raven, van Sittard.

2de pr. nat. hist., 2de pr. gew. wel.

Engelbert Schnabel, van Suristère.

3de pr. psych.

2de verm. eth., 4de verm. theol.

Joseph Müller, van Schinnen.

Pr. 6 verm.

2de verm. theol., 3de verm. kerk. gesch., 4de
 verm. psych., 4de verm. toegep. psych., 4de verm.
 nat., 7de verm. nat. hist.

Ernest Tilmans, van Meerssen.

Pr. 5 verm.

1ste verm. gr., 1ste verm. boekh., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. gesch. wijsb., 5de verm. psych.

Jacques Titulaer, van Blerick.

Pr. 4 verm.

2de verm. nat., 4de verm. eth., 4de verm. boekh., 5de verm. psych.

EERSTE JAAR.

Antoon Hanssen, van Broekhuizenvorst.

Alg. pr., 1ste pr. econ., 1ste pr. lat., 1ste pr. gr., 1ste pr. boekh., 2de pr. gesch. wijsb., 3de pr. nat., 4de pr. metaphys., 4de pr. eth., pr. 4 verm.

1ste verm. nat. hist., 2de verm. kerk. muz., 3de verm. kerk. gesch., 4de verm. scheik.

Piet Moors, van Tungelroy.

Alg. pr., 2de pr. scheik., 3de pr. eth., 3de pr. gew. wel., 4de pr. metaph., pr. 5 verm.

1ste verm. gesch. wijsb., 1ste verm. econ., 1ste verm. nat., 3de verm. lat., 4de verm. nat. hist.

Henri van Laer, van Swalmen.

1ste pr. metaph., 1ste pr. eth., 1ste pr. gesch. wijsb., 1ste pr. scheik., 2de pr. gr., 2de pr. nat., 2de pr. boekh., pr. 4 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. kerk. muz., 2de verm. lat., 3de verm. econ.

Pierre Evers, van Roermond.

1ste pr. nat.,

3de verm. gesch. wijsb., 3de verm. scheik., 4de verm. nat. hist.

Willy Bosch, van Schinveld.

1ste pr. nat. hist., 2de pr. eth., 2de pr. kerk. gesch., 3de pr. metaph., 3de pr. econ.

3de verm. gr., 4de verm. nat., 5de verm. gew. wel.

Nico Willems, van Maastricht.

1ste pr. kerk. muz.

1ste verm. eth., 3de verm. metaph., 8ste verm. gew. wel.

Henri Beckers, van Voerendaal.

2de pr. metaph., pr. 5 verm.

1ste verm. lat., 1ste verm. gr., 1ste verm. scheik., 1ste verm. nat. hist., 6de verm. eth.

Henri Gieskens, van Sittard.

2de pr. bijb. gesch.

3de verm. eth., 5de verm. metaph.

Jan Deckers, van Margraten.

2de pr. lat., 2de pr. kerk. muz., 3de pr. scheik., pr. 6 verm.

1ste verm. metaph., 2de verm. eth., 2de verm. gr., 2de verm. nat., 3de verm. gesch. wijsb., 7de verm. gew. wel.

Joseph Bohnen, van Heerlen.

2de pr. kerk. muz.

1ste verm. nat., 3de verm. gew. wel.

Henri Spee, van Neer.

4de pr. metaph., 4de pr. eth.

1ste verm. econ., 4de verm. nat., 4de verm. gew. wel.

André Raemaekers, van Roggel.

4de pr. nat. hist., 4de pr. gew. wel.

4de verm. boekh.

Joseph Janssen, van Venray.

Pr. 7 verm.

2de verm. gesch. wijsb., 2de verm. scheik., 3de verm. nat., 3de verm. boekh., 4de verm. gr., 5de verm. eth., 8ste verm. econ.

Jan Winters, van Eygelshoven.

Pr. 4 verm.

2de verm. boekh., 2de verm. metaph., 5de verm. econ., 7de verm. eth.

Chrétien Jonkers, van Lottum.

1ste verm. boekh.

Marcel Haesen, van Wolder.

2de verm. gew. wel.

Victor Lemmens, van Bunde.

3de verm. lat., 5de verm. metaph., 7de verm. eth.

Willem Klaar, van Roggel.

3de verm. kerk. muz.

Bart Otten, van Geleen.

4de verm. metaph., 4de verm. gew. wel.

Gerrit Halmans, van Blerick.

4de verm. eth.

Gerard Cremers, van Blitterswijk.

7de verm. econ.

.....

GYMNASIUM.

VIJFDE KLASSE.

Piet Rutges, van Geertruidenberg.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., pr. kerk. gesch., pr. lat., pr. ned., pr. gesch., pr. aandr., pr. scheik. B., pr. nat. hist., pr. 5 verm.

1ste verm. hoogd., 1ste verm. eng., 1ste verm. wisk., 1ste verm. nat., 2de verm. fr.

Martinus van den Bercken, van Grubben-
vorst.

Alg. pr., pr. lat., pr. ned., pr. wisk., pr. nat., pr. scheik. B., pr. nat. hist., 2de pr. godsd., pr. 5 verm.

1ste verm. gr., 1ste verm. gesch., 1ste verm. fr., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. aandr.

Stanny Smeets, van Weert.

Pr. lat., pr. cult. gesch., pr. nat., pr. scheik. A., pr. 4 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. aandr., 2de verm. wisk., 3de verm. godsd.

Emmanuel Hell, van Duisburg.

Pr. gr., pr. fr., pr. hoogd., pr. 8 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. lat., 1ste verm. ned., 1ste verm. cult. gesch., 1ste verm. aandr., 1ste verm. eng., 1ste verm. scheik. A., 2de verm. nat.

Joseph Hermans, van Spekholzerheide.

1ste verm. nat. hist.

Hubert Vliegen, van Heerlen.

2de verm. gesch.

Emile Houben, van Valkenburg.

4de verm. godsd.

VIERDE KLASSE.

Antoon Weijnen, van Fijnaart.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aandr., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 1ste pr. eng., 1ste pr. wisk., 1ste pr. nat., 1ste pr. scheik.
3de verm. handt.

Joseph Habets, van Kerkrade.

1ste pr. lat., 2de pr. ned., 2de pr. hoogd., 2de pr. eng., 2de pr. wisk., 2de pr. scheik., pr. 6 verm.
1ste verm. godsd., 1ste verm. gr., 1ste verm. gesch., 1ste verm. fr., 1ste verm. handt., 4de verm. nat.

Werner Smeets, van Bleijerheide.

1ste pr. handt.
1ste verm. hoogd.

Frans Arkenbosch, van Chêvremont.

2de pr. godsd., 2de pr. gr., 2de pr. handt.

Louis Raedts, van Venray.

2de pr. gesch., 2de pr. nat., pr. 9 verm.
1ste verm. wisk., 2de verm. lat., 2de verm. aandr., 2de verm. scheik., 3de verm. fr., 4de verm. gr., 4de verm. ned., 4de verm. hoogd., 6de verm. godsd.

Jan Pastoor, van Heerlen.

2de pr. fr., 2de pr. eng., pr. 4 verm.
1ste verm. gesch., 1ste verm. aandr., 2de verm. wisk., 2de verm. nat.

Henri Jochems, van Meijel.

2de pr. godsd., pr. 4 verm.
2de verm. gr., 2de verm. ned., 3de verm. eng., 4de verm. aandr.

Willem Cals, van Schaesberg.

2de pr. aandr., pr. 9 verm.
1ste verm. lat., 1ste verm. ned., 1ste verm. gesch., 1ste verm. eng., 1ste verm. nat., 2de verm. godsd., 3de verm. hoogd., 4de verm. gr., 4de verm. fr.

Vincent Pijls, van Nuth.

Pr. 9 verm.
2de verm. fr., 2de verm. handt., 3de verm. godsd., 3de verm. gr., 3de verm. ned., 3de verm. aandr., 3de verm. eng., 3de verm. wisk., 4de verm. nat.

Joseph van Loo, van Schin-op-Geulle.

1ste verm. scheik., 4de verm. wisk.

Henri Locht, van Valkenburg.

3de verm. nat., 3de verm. scheik.

Pierre Keybets, van Terwinselen.

4de verm. aandr.

Willy Snieders, van Dommelen.

4de verm. aandr.

Joseph Jansen, van Tilburg.

4de verm. handt.

DERDE KLASSE.

Ignace König, van Osnabrück.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. gr., 1ste pr. lat., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 1ste pr. eng.
4de verm. gesch.

Johan Franck, van Schaesberg.

1ste pr. aandr., pr. 8 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. gesch., 1ste verm. hoogd., 1ste verm. nat., 2de verm. gr., 2de verm. wisk., 2de verm. handt., 3de verm. godsd.

André van de Reijt, van Ginneken.

1ste pr. wisk., 2de pr. eng.

1ste verm. aandr., 2de verm. nat., 4de verm. godsd.

Pierre Knops, van Obbicht.

1ste pr. nat.

1ste verm. eng., 1ste verm. handt.

Jan Weegels, van Weert.

1ste pr. handt.

1ste verm. gr., 1ste verm. lat., 4de verm. ned.

Louis Paulussen, van Maastricht.

2de pr. ned., 2de pr. gesch., 2de pr. handt.

Antoon van Eekelen, van Oosterhout.

2de pr. gr., 2de pr. fr., pr. 7 verm.

1ste verm. hoogd., 1ste verm. wisk., 2de verm. godsd., 2de verm. lat., 2de verm. gesch., 2de verm. eng., 3de verm. ned.

Bernard Carlier, van Groningen.

1ste verm. godsd., 3de verm. handt.

Jan Possen, van Mechelen.

1ste verm. hoogd.

Johan van Wijngaarden, van Blerick.

3de verm. gr.

TWEDE KLASSE.

Joseph Jacobs, van Heerlen.

Alg. pr., 1ste pr. gr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. fr., 1ste pr. wisk., 2de pr. lat., 2de pr. hoogd., 2de pr. nat. hist., pr. 4 verm.

2de verm. godsd., 2de verm. aandr., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. handt.

Joseph Spauwen, van Gronsveld.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. gr., 1ste pr. aandr., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. lat., 1ste verm. hoogd., 1ste verm. wisk.

Jan van Hegelsom, van Grubbenvorst.

1ste pr. godsd., 1ste pr. ned., 2de pr. fr., pr. 4 verm.

1ste verm. hoogd., 2de verm. gr., 2de verm. gesch., 4de verm. aandr.

Willy Smeets, van Weert.

1ste pr. lat., 1ste pr. wisk., 2de pr. aandr.

1ste verm. gesch., 1ste verm. fr., 1ste verm. nat. hist.

Leo Pricken, van Nyswiller.

2de pr. godsd., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. gesch., 2de pr. hoogd.

1ste verm. gr., 1ste verm. aandr., 2de verm. nat. hist.

Charles Adriaans, van Maastricht.

2de pr. ned.

1ste verm. handt., 2de verm. aandr.

Joseph Renckens, van Bingelrade.

Pr. 8 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. ned., 2de verm. fr., 2de verm. hoogd., 2de verm. handt., 3de verm. godsd., 4de verm. gr., 4de verm. nat. hist.

Nico Nühn, van Maastricht.

3de verm. fr.

Jan Renckens, van Bingelrade.

4de verm. kerk. gesch.

EERSTE KLASSE.

1ste Afd.

Henri Hermans, van Broekhuizenvorst.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. lat., pr. aandr., pr. fr., 2de pr. decl., pr. 4 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. gesch., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. bijb. gesch.

Marinus de Backer, van Naaldwijk.

Alg. pr., pr. bijb. gesch., pr. wisk., pr. handt., 2de pr. godsd., 2de pr. lat.

Joseph Coumans, van Heerlen.

Alg. pr., pr. ned., pr. gesch., 2de pr. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. lat., 1ste verm. wisk.

Aloys Ferket, van Nieuw-Namen.

Pr. aandr., 2de pr. lat., 1ste verm. godsd., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. gesch.

Jules Nabben, van Sevenum.

Pr. nat. hist.

1ste verm. aandr., 2de verm. godsd.

Theophile Heynens, van Borgharen.

Pr. nat. hist.

1ste verm. handt., 2de verm. bijb. gesch.

Piet Gyzen, van Beek.

Pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. lat., 2de verm. ned.

Guido Notermans, van Venlo.

Pr. 4 verm.

2de verm. fr., 2de verm. wisk., 2de verm. handt., 3de verm. lat.

Bernard Hibbeln, van Amsterdam.

2de verm. bijb. gesch.

Hubert Meens, van Klimmen.

3de verm. godsd.

2de Afd.

Paul Paulussen, van Maastricht.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. lat., pr. ned., pr. gesch., pr. stelk., pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 1ste verm. meetk., 1ste verm. handt., 2de verm. bijb. gesch.

Hubert Voncken, van Wylré.

Alg. pr., pr. aandr., pr. fr., pr. meetk., pr. handt., 2de pr. lat.

1ste verm. ned., 1ste verm. nat. hist., 2de verm. gesch.

Bernard Renckens, van Bingelrade.

1ste pr. godsd., pr. bijb. gesch.

3de verm. lat.

Emile Paulussen, van Maastricht.

1ste pr. godsd., pr. nat. hist., pr. 6 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. lat., 1ste verm. gesch., 1ste verm. aandr., 2de verm. ned., 2de verm. handt.

Emile Schoenmaeckers, van Sibbe.

Pr. nat. hist.

2de verm. aandr., 2de verm. stelk., 4de verm. lat.

Gerard Pubben, van Ottersum.

1ste verm. stelk.

Louis Nyst, van Kerkrade.

2de verm. bijb. gesch., 2de verm. ned.

Joseph Vermeulen, van Beuningen.

2de verm. lat.

Piet Zeehandelaar, van Kerkrade.

2de verm. fr.

Victor Spauwen, van Gronsveld.

2de verm. meetk.

HOOGERE BURGERSCHOOL

VIERDE KLAS.

1ste Afd.

Willy Mols, van Sittard.

Alg. pr., pr. wisk., pr. nat., pr. werkt., pr. cosm., pr. gesch., pr. 4 verm.

1ste verm. ned., 1ste verm. lijnt., 2de verm. scheik., 2de verm. fr.

Everhard Carlier, van Groningen.

Pr. boekh., pr. ned., pr. eng.

1ste verm. fr.

Adriaan van den Hoek, van Rotterdam.

Pr. nat. hist., pr. fr., pr. lijnt., pr. 12 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. scheik., 1ste verm. gesch., 1ste verm. aandr., 1ste verm. hoogd., 1ste verm. eng., 1ste verm. handt., 2de verm. wisk., 2de verm. nat., 2de verm. cosm., 2de verm. boekh., 3de verm. godsd.

Aloys Beuken, van Mechelen.

Pr. kerk. gesch., pr. hoogd., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. gesch., 2de verm. staats.

Hendrik Swart, van Tripscompagnie.

Pr. aandr., pr. staats.

2de verm. godsd.

Christ Smits, van Valkenburg.

1ste pr. godsd.,

1ste verm. wisk., 1ste verm. cosm.

Raymond Wijffels, van Sint-Kruis.

Pr. scheik., pr. 4 verm.

1ste verm. nat., 1ste verm. werkt., 1ste verm. nat. hist., 4de verm. godsd.

Antoon Meijers, van Oss.

Pr. gesch., 2de pr. godsd.

1ste verm. staats., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. ned.

Pieter Tacken, van Horst.

Pr. nat. hist.

1ste verm. boekh., 2de verm. aandr.

Henri Vencken, van Papenhoven.

2de verm. werkt.

Hippolyte van der Vijver, van Cadzand.

2de verm. werkt.

Jan van den Hombergh, van Amsterdam.

2de verm. hoogd.

2de Afd.

Antoon Annyas, van Leeuwarden.

Alg. pr., pr. nat. hist., pr. aandr., pr. staats., pr. ned., pr. eng., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. scheik., 2de verm. wisk., 2de verm. cosm.

Alex Bots, van Alkmaar.

1ste pr. godsd., pr. wisk., pr. nat., pr. cosm., pr. ned., pr. 6 verm.

1ste verm. werkt., 1ste verm. fr., 2de verm. boekh., 2de verm. aandr., 2de verm. handt., 2de verm. lijnt.

Bernard Oomen, van Oosterhout.

Pr. kerk. gesch., pr. handt., pr. lijnt.

2de verm. nat., 2de verm. nat. hist., 3de verm. godsd.

Henri Scholten, van Borne.

Pr. kerk. gesch., pr. boekh.

1ste verm. staats., 1ste verm. hoogd.

Piet Hilbrand, van Obdam.

Pr. scheik., pr. werkt., pr. 6 verm.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. wisk., 1ste verm. nat., 1ste verm. cosm., 1ste verm. gesch., 2de verm. nat. hist.

Henri Frencken, van Beverloo.

Pr. aandr., pr. gesch., 2de pr. godsd.

1ste verm. kerk. gesch.

Joseph Grossimlinghaus, van Maastricht.

Pr. hoogd.

1ste verm. boekh., 2de verm. fr.

Herman Meijer, van Rheden.

Pr. 5 verm.

1ste verm. nat. hist., 1ste verm. aandr., 1ste verm. handt., 1ste verm. lijnt., 2de verm. staats.

Louis Daniëls, van Tilburg.

1ste verm. ned., 2de verm. godsd.

Joseph Gerards, van Heerlen.

2de verm. werkt., 4de verm. godsd.

DERDE KLASSE.

1ste Afd.

Joseph Bemelmans, van Meerssen.

Alg. pr., 1ste pr. wisk., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aandr., 1ste pr. hoogd., 1ste pr. eng., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. staats., 2de pr. ned.

1ste verm. godsd., 1ste verm. fr., 1ste verm. handt.

Hubert Frencken, van Obbicht.

1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. handt., 2de pr. nat. hist., 2de pr. gesch., 2de pr. aandr., 2de pr. hoogd., 2de pr. eng.

1ste verm. staats., 3de verm. nat.

Frits Helmer, van den Haag.

1ste pr. nat., 2de pr. wisk., 2de pr. fr., 2de pr. handt.

3de verm. nat. hist., 3de verm. gesch., 3de verm. staats.

Max Hendrikse, van IJzendijke.

1ste pr. staats., pr. 5 verm.

1ste verm. hoogd., 1ste verm. eng., 2de verm. nat., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. aandr.

Johan de Moll, van Steenderen.

2de pr. godsd., pr. 7 verm.

1ste verm. nat., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. gesch., 2de verm. aandr., 2de verm. staats., 2de verm. ned., 2de verm. eng.

Marinus Boerland, van Nieuwe-Pekela.

2de pr. godsd.

4de verm. nat. hist.

Henri van de Kar, van Steenderen.

2de pr. nat., pr. 6 verm.

2de verm. godsd., 2de verm. nat. hist., 2de verm. gesch., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. fr., 4de verm. hoogd.

Hein Robertz, van Heerlen.

2de pr. gesch.

1ste verm. ned., 3de verm. handt., 4de verm. staats.

Henri Romans, van Beek.

Pr. 5 verm.

2de verm. kerk. gesch., 2de verm. handt., 3de verm. hoogd., 3de verm. eng., 4de verm. ned.

Eugène Notermans, van Venlo.

1ste verm. kerk. gesch., 2de verm. hoogd., 3de verm. ned.

Bernard Bles, van Ellecom.

1ste verm. aandr.

Jan Pernot, van Born.

2de verm. fr.

Henri Lebens, van Born.

3de verm. godsd.

Hubert Vincken, van Mechelen.

3de verm. aandr., 4de verm. handt.

Willy Henquet, van Eysden.

4de verm. aandr.

Frans van Poelvoorde, van Heerlen.

4de verm. aandr.

2de Afd.

August van Susante, van Boxtel.

Alg. pr., 1ste pr. nat., 1ste pr. gesch., 1ste pr. eng., 2de pr. ned., 2de pr. handt., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. kerk. gesch., 2de verm. hoogd., 3de verm. aandr.

Frans Thuys, van Laren.

1ste pr. aandr., 1ste pr. ned., 1ste pr. hoogd.
2de verm. eng., 4de verm. handt.

Willem Dessing, van Naaldwijk.

1ste pr. godsd., 1ste pr. fr.
3de verm. staats.

Piet Geurts, van Gennepe.

1ste pr. kerk. gesch., 2de pr. godsd., 2de pr. aandr., pr. 5 verm.

1ste verm. gesch., 1ste verm. fr., 1ste verm. eng.,
2de verm. ned., 4de verm. staats.

Jan Albers, van Druten.

1ste pr. nat., 2de pr. nat. hist.
2de verm. gesch.

Edmond Muré, van Gulpen.

1ste pr. nat. hist., 2de pr. gesch.
2de verm. staats., 3de verm. handt.

Jacques Vennekens, van Neer.

1ste pr. staats.
2de verm. aandr., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. nat. hist.

Willy Smeets, van Boxmeer.

1ste pr. eng., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. fr.
1ste verm. hoogd., 4de verm. aandr.

Henri Simons, van Maasniel.

2de pr. gesch., 2de pr. staats.
1ste verm. aandr., 3de verm. nat., 4de verm. ned.

Willy Weijden, van Kerkrade.

Pr. 6 verm.
1ste verm. handt., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. nat. hist., 3de verm. gesch., 4de verm. nat.,
4de verm. aandr.

Frans Houba, van Maastricht.

Pr. 4 verm.
1ste verm. nat., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. ned., 2de verm. fr.

Karel Rouppe van der Voort, van Vught.

2de verm. kerk. gesch.

Willem Vossenaar, van Heerlen.

2de verm. nat.

Joseph Gerards, van Kerkrade.

2de verm. hoogd.

TWEDE KLASSE.

1ste Afd.

Theo Colsen, van Hontenisse.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. wisk., 1ste pr. gesch., 1ste pr. fr., 1ste pr. hoogd., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. nat. hist., 2de pr. aandr., 2de pr. eng.

1ste verm. ned., 4de verm. handt.

Willy Kramers, van Zwolle.

1ste pr. gesch., 1ste pr. aandr., 1ste pr. ned.,
1ste pr. handt., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. kerk. gesch., 2de verm. fr., 3de verm. nat. hist.

Max Krekelberg, van Maastricht.

1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. nat. hist., 2de pr. aandr., pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 2de verm. eng., 3de verm. godsd.,
3de verm. gesch.

Gerard Kraakman, van Utrecht.

1ste pr. ned., 1ste pr. eng., 2de pr. aandr., 2de pr. fr., 2de pr. hoogd.

2de verm. kerk. gesch., 2de verm. gesch.

Antoon Gerritsen, van Arnhem.

1ste pr. gesch., 2de pr. wisk., pr. 4 verm.
1ste verm. aandr., 3de verm. ned., 4de verm. kerk. gesch., 4de verm. fr.

Aloys Eygenraam, van Dordrecht.

1ste pr. ned., 2de pr. godsd.
3de verm. kerk. gesch., 3de verm. handt.

Martin Haagmans, van Chêvremont.

Pr. 6 verm.
1ste verm. hoogd., 2de verm. nat. hist., 2de verm. aandr., 3de verm. fr., 3de verm. eng., 4de verm. godsd.

Robert Lammers, van Someren.

Pr. 4 verm.
1ste verm. gesch., 2de verm. godsd., 2de verm. ned., 4de verm. nat. hist.

Namle Asma, van Heeg.

1ste verm. eng.

Gerard Holtslag, van Steenderen.

1ste verm. nat. hist.

Berto Goulmy, van den Bosch.

1ste verm. handt.

Charles Kleikers, van Heerlen.

2de verm. hoogd.

Henri Delsing, van Roermond.

2de verm. handt., 4de verm. fr.

2de Afd.

Willy Martens, van Valkenburg.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. kerk. gesch.,
1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., 1ste pr. aandr.,
1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 1ste pr. eng., 2de pr. hoogd.

2de verm. wisk., 2de verm. handt.

Jan van der Meer, van Roelofarendsveen.

1ste pr. nat. hist., 1ste pr. aandr., 2de pr. gesch.,
2de pr. fr., pr. 5 verm.

1ste verm. wisk., 1ste verm. ned., 2de verm. godsd., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. eng.

Jules Vallen, van Ottersum.

1ste pr. wisk., 2de pr. nat. hist., 2de pr. handt.
1ste verm. kerk. gesch., 2de verm. aandr.

Alex Walraven, van Kerkrade.

1ste pr. hoogd., 2de pr. ned., 2de pr. fr., 2de pr. eng.

1ste verm. gesch., 3de verm. godsd., 4de verm. nat. hist.

Henri Vrins, van den Bosch.

1ste pr. handt.

Fernand van de Venne, van Echt.

2de pr. godsd., 2de pr. gesch.

1ste verm. hoogd., 3de verm. aandr., 3de verm. handt.

Henri van Mourik, van Lith.

2de pr. kerk. gesch., 2de pr. gesch.

1ste verm. aandr., 2de verm. ned., 3de verm. nat. hist.

Theo Leenderts, van Rotterdam.

Pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. eng., 3de verm. ned., 4de verm. gesch.

Hélaire Wijffels, van IJzendijke.

Pr. 4 verm.

1ste verm. fr., 2de verm. nat. hist., 4de verm. aandr., 4de verm. ned.

Alphons Smeets, van Eysden.

2de verm. fr.

Eduard Nabben, van Sevenum.

2de verm. hoogd.

Joseph Linssen, van Merkelbeek.

3de verm. hoogd., 3de verm. eng.

Johan Ruiters, van Kerkrade.

4de verm. kerk. gesch., 4de verm. hoogd.

EERSTE KLASSE.

1ste Afd.

Siegfried Rienstra, van Amsterdam.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. aandr., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. hoogd.

1ste verm. nat. hist., 2de verm. gesch.

Victor Zweypfenning, van Venlo.

1ste pr. nat. hist., 1ste pr. gesch., pr. 6 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. ned., 1ste verm. hoogd., 3de verm. aandr., 3de verm. fr.

Hubert Reuters, van Schaesberg.

1ste pr. wisk., 1ste pr. hoogd., 2de pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. gesch., 2de pr. aandr. 4de verm. nat. hist.

Herman Vreuls, van Nieuwenhagen.

1ste pr. handt.

2de verm. gesch., 2de verm. aandr., 3de verm. godsd.

Walter van Gool, van Dussen.

2de pr. wisk., 2de pr. nat. hist., 2de pr. ned., 2de pr. fr.

1ste verm. aandr., 2de verm. godsd., 2de verm. handt.

Adriaan van der Hoeft, van Arnhem.

2de pr. aandr.

2de verm. bijb. gesch., 3de verm. nat. hist., 3de verm. gesch.

Klaus Nievelstein, van Kerkrade.

2de pr. handt.

2de verm. nat. hist., 3de verm. godsd.

Hubert Verbruggen, van Grathem.

1ste verm. gesch., 3de verm. ned.

August Snieders, van Dommelen.

1ste verm. fr., 2de verm. ned.

René Vissers, van Maastricht.

2de verm. fr.

Joseph Hermans, van Venlo.

2de verm. hoogd.

Jan Rouppe van der Voort, van Vught.

3de verm. godsd., 4de verm. ned.

Alphons van der Heijden, van Wageningen.

3de verm. godsd.

Joseph van 't Hullenaar, van Utrecht.

3de verm. handt.

2de Afd.

Paul Lamberty, van Ubbergen.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. wisk., 1ste pr. nat. hist., 1ste pr. aandr., 2de pr. gesch., 2de pr. ned.

1ste verm. fr., 1ste verm. hoogd.

Joseph Gerards, van Kerkrade.

Alg. pr., 1ste pr. gesch., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., pr. hoogd., 2de pr. godsd., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. wisk., 2de pr. nat. hist., 2de pr. aandr.

Theo Cammaert, van Hontenisse.

1ste pr. fr.

2de verm. ned.

Henri Crijns, van Helden.

Pr. handt.

1ste verm. nat. hist., 1ste verm. aandr., 3de verm. ned.

Willy Hübben, van Eygelshoven.

2de pr. aandr., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. gesch., 1ste verm. ned.

Hans Noëls, van den Haag.

2de pr. ned., pr. 8 verm.

1ste verm. wisk., 1ste verm. nat. hist., 1ste verm. aandr., 2de verm. godsd., 2de verm. bijb. gesch., 2de verm. ned., 2de verm. fr., 3de verm. gesch.

Leo Hamers, van Maastricht.

Pr. 4 verm.

2de verm. gesch., 3de verm. godsd., 3de verm. bijb. gesch., 3de verm. fr.

Frans Elbert, van Rotterdam.

2de verm. aandr.

Hubert Mulkens, van Eygelshoven.

4de verm. godsd., 4de verm. bijb. gesch.

.....

HOOGERE HANDELSSCHOOL.

VIERDE KLASSE.

Emery van Waes, van Westdorpe.

Alg. pr., 1ste pr. kerk. gesch., 1ste pr. ned. t., 1ste pr. ned. corr., 1ste pr. hoogd. corr., 1ste pr. eng. t., 1ste pr. eng. corr., 1ste pr. boekh., 1ste pr. hand. rek., 1ste pr. stelk., 1ste pr. hand. recht,

1ste pr. gesch., 1ste pr. nat., 1ste pr. scheik., 1ste pr. warenk., 1ste pr. org. en techn. v. d. hand., 2de pr. aandr., 2de pr. econ., pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. fr. t., 1ste verm. fr. corr., 2de verm. hoogd. t.

Antoon Kauling, van Gouda.

1ste pr. godsd., 1ste pr. ned. t., 1ste pr. gesch., 2de pr. kerk. gesch., 2de pr. eng. t., 2de pr. hand. recht., pr. 5 verm.

1ste verm. org. en techn. v. d. hand., 2de verm. fr. t., 2de verm. fr. corr., 3de verm. stelk., 4de verm. nat.

Gabriël de Deckere, van Nieuw-Namen.

1ste pr. fr. t., 1ste pr. fr. corr. 2de pr. nat., pr. 4 verm.

2de verm. stelk., 2de verm. eng. corr., 3de verm. eng. t., 3de verm. hand. rek.

Wiebe Wolfs, van Breda.

1ste pr. fr. t., 1ste pr. fr. corr., 2de pr. ned. corr. 1ste verm. eng. t., 1ste verm. scheik., 3de verm. ned. t.

Peter Straeten, van Vaals.

1ste pr. hoogd. t., 2de pr. stelk., pr. 8 verm.

1ste verm. ned. corr., 1ste verm. hoogd. corr., 1ste verm. scheik., 3de verm. fr. t., 3de verm. fr. corr., 3de verm. boekh., 3de verm. hand. recht., 4de verm. ned. t.

Willy Linthorst, van Wilp.

1ste pr. econ.

2de verm. hand. rek., 2de verm. org. en techn. v. d. hand.

Clemens Ubben, van Kerkrade.

2de pr. hand. rek., 2de pr. stelk., 2de pr. org. en techn. v. d. hand., pr. 12 verm.

1ste verm. hoogd. t., 1ste verm. boekh., 2de verm. hoogd. corr., 2de verm. eng. corr., 2de verm. warenk., 3de verm. kerk. gesch., 3de verm. aandr., 3de verm. scheik., 4de verm. fr. t., 4de verm. fr. corr., 4de verm. eng. t., 4de verm. nat.

Pierre Loyer, van Blerick.

2de pr. ned. corr., 2de pr. boekh., pr. 7 verm.

1ste verm. hand. rek., 1ste verm. hand. recht., 1ste verm. econ., 2de verm. ned. t., 2de verm. gesch., 2de verm. org. en techn. v. d. hand., 4de verm. aandr.

Antoon Nolte, van Grave.

2de pr. boekh., 2de pr. hand. rek.

3de verm. gesch., 3de verm. warenk.

Piet Hoefnagels, van Asten.

2de pr. warenk.

1ste verm. kerk. gesch., 1ste verm. stelk.

Wim Nivel, van Parijs.

Pr. 8 verm.

1ste verm. hand. recht., 1ste verm. aandr., 1ste verm. gesch., 2de verm. godsd., 2de verm. kerk. gesch., 2de verm. nat., 2de verm. org. en techn. v. d. hand., 4de verm. econ.

Bernard Borghuis, van Tubbergen.

Pr. 5 verm.

1ste verm. eng. corr., 1ste verm. nat., 2de verm. eng. t., 2de verm. aandr., 3de verm. warenk.

Jan Staf, van Kwadendamme.

1ste verm. ned. t., 4de verm. aandr.

Leo Quaadvlieg, van Spekholzerheide.

2de verm. boekh., 2de verm. econ., 3de verm. hand. recht.

Paul Nabben, van Sevenum.

2de verm. econ., 3de verm. gesch.

Colla Colaris, van Broek-Sittard.

2de verm. warenk.

Voorbereidende Klasse.

1ste Afd.

Jan van Susante, van Boxtel.

Alg. pr., 1ste pr. godsd., 1ste pr. ned., 1ste pr. fr., 2de pr. rek., 2de pr. aandr.

1ste verm. vad. gesch.

Henri Dessing, van Naaldwijk.

1ste pr. bijb. gesch., 1ste pr. vad. gesch.

1ste verm. aandr., 4de verm. godsd.

Arthur Cremers, van Gulpen.

1ste pr. rek., 2de pr. fr.

1ste verm. ned.

August Cammaert, van Hontenisse.

1ste pr. aandr., 2de pr. bijb. gesch., 2de pr. vad. gesch., 2de pr. handt.

2de verm. ned., 2de verm. fr.

Michel Goulmy, van den Bosch.

1ste pr. handt., 3de pr. decl.

1ste verm. godsd.

Hubert Houben, van Valkenburg.

2de pr. godsd., 2de pr. ned., pr. 5 verm.

1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. vad. gesch., 1ste verm. fr., 2de verm. rek., 2de verm. handt.

Willy Evers, van Roermond.

1ste verm. rek.

Hubert Ramakers, van Bocholtz.

1ste verm. handt.

Herman Heussen, van Rumpen.

2de verm. godsd.

Pierre Hommes, van Maastricht.

2de verm. bijb. gesch., 2de verm. aandr.

Jean Grossimlinghaus, van Maastricht.

3de verm. godsd.

2de Afd.

Ernest Schillings, van Weert.

Alg. pr., 1ste pr. rek., 1ste pr. ned., 1ste pr. vad. gesch., 1ste pr. fr., 2de pr. godsd., 2de pr. aandr.

1ste verm. handt.

Leo van Beukering, van den Haag.

1ste pr. aandr., 1ste pr. handt., pr. 6 verm.

1ste verm. rek., 1ste verm. ned., 2de verm. godsd., 2de verm. bijb. gesch., 2de verm. vad. gesch., 2de verm. fr.

Joseph Meens, van Klimmen.

1ste pr. godsd., 2de pr. rek.
1ste verm. vad. gesch.

Leo Kleikers, van Heerlen.

1ste pr. bijb. gesch.
3de verm. godsd.

Hubert Spauwen, van Eysden.

2de pr. bijb. gesch., 2de pr. ned., 2de pr. fr.,
pr. 4 verm.

1ste verm. godsd., 1ste verm. rek., 1ste verm.
aardr., 2de verm. handt.

Piet Engels, van Valkenburg.

2de pr. vad. gesch., 2de pr. handt.
1ste verm. bijb. gesch., 1ste verm. aardr.

Antoon Smits, van Valkenburg.

3de pr. decl.
4de verm. godsd.

Vic. Rouppe van der Voort, van Vught.

1ste verm. fr., 2de verm. ned.

JAARVERSLAGEN.

Maria-Congregaties.

1e Afdeeling, Seminaristen:

Prefect: Hub. Mans.

1e Assistent: E. Tilmans.

2e Assistent: J. Thijwissen.

Raadsleden: J. Janssen en G. van Enckevort.

2e Afdeeling, Niet-Seminaristen:

Prefect: A. Janssen.

1e Assistent: A. van Oppen.

2e Assistent: J. Hazebroek.

Raadsleden: A. Kauling, B. Oomen, J. Horsmans en A. Kerckhoffs.

Wederom is er een jaar verstreken. Een jaar zonder werken naar buiten, maar een jaar van stli bloeiend Congreganistenleven. En al is hier op Rolduc het apostolaat niet direct uitgeoefend, toch was het indirect door de zelfheiliging het doel van ons streven. Immers door ons zelf te heiligen moeten we een stil voorbeeld zijn voor de anderen en daarmede kunnen we veel bereiken. Laat dit dan ook in volgende jaren het streven der Congregatie zijn, dan zal de Maria-Congregatie blijven bloeien en zal Gods zegen op haar werk rusten.

Was het wonder, dat 8 December wederom een vreugde- en jubeldag was, niet alleen voor de Congreganisten, maar voor heel Rolduc? Treffend was de plechtigheid in de

crypta, waar een vijftigtal aspirantleden opgenomen werden in onze Congregatie en door een plechtige opdracht hun leven wijdden aan hun Moeder Maria. 8 December is een van die dagen, die altijd levendig blijven in onze herinnering, ook als we Rolduc verlaten hebben. Dit jaar hield de Z. E. Pater Drs. J. Kurris S.J. een korte maar schitterende feestpredicatie, die op alle aanwezigen een diepen indruk maakte. „Weest Congreganist overal en altijd” aldus Pater Kurris. En na de nieuwe congreganisten erop gewezen te hebben, welk een diepe en verstrekkende beteekenis het „Congreganist-zijn” heeft, besloot hij met de woorden, dat „Congreganist worden een der schoonste daden van ons leven is.”

Was 8 December voor onze Congregatie een jubeldag, 17 April was een dag van bitteren tegenslag en rouw. Op dien dag toch overleed plotseling de Z. E. Heer A. J. J. Lückcr, Directeur der 2e afdeeling. Weggerukt in de kracht van zijn leven om te gaan tot Haar, die hij zoo innig beminde. In Mhr. Lückcr verliezen wij naast den onvermoeiden werker vooral den priester, want hij kende en beminde zijn congreganisten. Voorzeker, Maria zal niet onbeloond laten al datgene, wat hij deed voor den bloei en het innerlijk leven der Congregatie, wat hij deed voor de

jeugdige studenten harten, om ze n.l. met den echten waren Mariaanschen geest te bezielen. Tot Directeur werd intusschen benoemd de Z. E. Heer Dr. W. Jacobs. Wij zijn er zeker van, dat onder zijn leiding de Congregatie zal blijven bloeien.

Zoo werpen we dan op het einde van het jaar met een gevoel van droefheid en vreugde tevens een terugblik op ons congregatieleven. Droefheid over onzen overleden Directeur, vreugde over den inwendigen bloei.

Laten wij hopen, dat onze Congregaties steeds mogen blijven wat ze zijn voor de

jeugd van Rolduc. Want als congreganist nemen we den waren christelijken geest mee door ons geheel leven. Laat Rolduc het aloude Rolduc blijven, maar laat dan ook de Congregatie diezelfde stille bron van genaden blijven voor de leerlingen. Ja, de Rolducsche Congregaties zullen en moeten vol frissche levenskracht blijven onder de hoede van ons aller **Koningin, Moeder en Beschermster Maria**. De Congregatie voere ons door Maria tot Jesus „per Mariam ad Jesum.”

A. VAN OPPEN, Secr.

Derde Orde van St. Franciscus.

Directeur: Z. E. Pater Walaricus.

Prefect: J. Thijwissen.

Onderprefect: Jos. Jansen.

Secretaris: A. Kauling.

Penningmeester: B. Oomen.

Na de groote vacantie werd de Z. E. Pater Walaricus tot directeur benoemd van onze vereeniging ter vervanging van den Z. E. Pater Marius, die naar elders verplaatst werd. Het ijverige werken van den afgetreden directeur blijft bij de leden in aangename en dankbare herinnering.

In de Septembervergadering werd eenigszins feestelijk het jubilé herdacht van de heilige Wondeteekenen van den H. Vader Franciscus.

Daar op den prefect na, alle bestuursleden Rolduc voor goed verlaten hadden, werd het bestuur door een verkiezing aangevuld, zoo als boven is aangegeven.

Zondag 9 November hield de Eerw. Directeur onder de hoogmis de jaarlijksche propagandapreek, waarin hij kort maar overzichtelijk de groote voordeelen van het lidmaatschap der 3de Orde uiteen zette, zoodat dan ook verscheidene nieuwe leden zich aangaven; de vereeniging telt thans zonder de heeren leeraren 48 leden.

25 Januari. De plechtige professie van 9 en de inkleding van 10 nieuwe leden. Na de gebruikelijke plechtigheden wenschte de Z. E. Directeur de nieuwe leden geluk met hun mooie besluit, want „Gewonnen voor de Derde Orde beteekent gewonnen voor den

hemel!” Niet allen immers, die loopen in de renbaan des levens, behalen den prijs; veel is er, wat den mensch tracht af te trekken van zijn einddoel, maar de Derde Orde zal een veilige gids zijn, die langs de gevaren heen voert naar den hemel.

Onder deze vergadering werd voor het eerst sedert het bestaan van de vereeniging, het H. Sacrament uitgesteld. Bij de professie werd aan de geprofesten een ordenaam gegeven, omdat de Derde Orde werkelijk een Orde is.

21 Juni werd de afdeeling toegewijd aan het H. Hart, nadat de Z. E. Directeur in zijne predicatie had aangespoord tot devotie tot het H. Hart, waarvan Vader Franciscus reeds zoo'n schitterend voorbeeld gegeven had.

Eenmaal werd dit jaar een repetitie gehouden teneinde enkele liedjes in te oefenen ter opluistering van de vergadering. Het plan bestaat het volgende jaar voor hetzelfde doel een koortje op te richten.

De opkomst op de vergaderingen was over het algemeen goed, alleen de laatste maanden begon bij dezen of genen de ijver te verslappen.

Moge het nieuwe jaar zich gaan kenmerken door trouw bezoek der bijeenkomsten en nog meer door trouwe onderhouding der verplichtingen.

Moge onder de ijverige leiding van Pater Walaricus en vooral onder Gods rijken zegen de Rolducsche Derde Orde haar zegenrijk werk voortzetten.

A. KAULING, Secretaris.

Kruisverbond „St. Gerlachus.”

Voorzitter: H. Mans.

Vice-Voorzitter: W. Cals.

1ste Secretaris: A. Hansen.

2de Secretaris: G. Smeets.

Adviseur: Z. E. H. Ant. van de Venne.

In 't afgelopen jaar had ons Kruisverbond een geregeld doch stil vereenigingsleven. Voorname gebeurtenissen vielen niet voor.

Eenmaal slechts trad een spreker van buiten op, in den persoon van Dr. Verhagen, die uiteenzette het onevenwichtige in 't tegenwoordige gebruik van sterke dranken en de wijze, waarop men dit tracht te vergoelijken en verbergen.

Op een propagandavergadering in 't begin van het schooljaar sprak de Zeer Eerw. Heer Adviseur over de „Voordeelen der drankbestrijding uit 't oogpunt van eigenbelang en zelfheiliging.”

De Heer Mans hield lezingen over „Geheelonthouding en zijne afbrekers.”

De Heer Hanssen schetste „De Nadeelen van den Alcohol voor 't Huisgezin”. Aldus legden de leden er zich op toe ook zelf 't Alcoholvraagstuk te bestudeeren: diepere kennis vermeerdert de belangstelling; studie en arbeid bevorderen het vereenigingsleven. Daarom is een volgend jaar een grootere deelname aan dit werk van de zijde der leden wenschelijk.

Na de 6 vergaderingen, die in 't eerste en tweede trimester werden gehouden, was de

feestvergadering in 't gezellige „Ons Thuis” een waardig slot.

De opkomst ter vergadering was, een enkele uitgezonderd, zeer bevredigend. Meerdere werden ook voor nietsleden toegankelijk gesteld. Bij de spreekbeurt van Dr. Verhagen werd hiervan een ruim gebruik gemaakt. Overigens bleef de actie beperkt tot 't verspreiden van drankbestrijderslectuur en brochures.

Voor de eerste afdeeling was de deelname goed, voor de tweede beneden peil. Reeds in 't begin van het schooljaar bleek 't wenschelijk de beide afdeelingen onder één bestuur te vereenigen. Voorzeker geen verblijdend verschijnsel! Hier dient met alle kracht gewerkt te worden. Dat 't Kruisverbond ook daar kan bloeien, dat heeft 't verleden bewezen en een verleden, dat nog dichtbij is. Hetzelfde verleden toont echter ook, dat 't Rolducsche Kruisverbond meerdere malen jaren van teruggang heeft gekend. Dat stemt eenigszins tot geruststelling. Maar 't is en blijft een schaduwzijde. Daarom wensch ik 't Rolducsche Kruisverbond in zijn tegenwoordigen vorm een korten levensduur. Mogen de krachten van de tweede afdeeling spoedig terugkeeren, opdat ze weer op eigen beenen kunne staan en zich aan de voogdij der eerste afdeeling onttrekken.

A. HANSSEN.

Missievereeniging „Rolduc”.

Voorzitter: E. Tilmans.

Vice-Voorzitter: A. van Oppen.

Secretaris: A. Theunissen.

Penningmeester: A. Schutgens.

Moderator: Drs. P. Cramer.

Als ik de verslagen nog eens nalees van de zes jaren, die onze Missievereeniging reeds beleefd heeft, dan zie ik hoe telkenmale de verslaggever uit volle overtuiging kon zeggen: „Onze Missievereeniging groeit en bloeit.”

Mogen we datzelfde ook zeggen met het oog op het afgelopen jaar? We zullen zien.

Aanstonds na de verkiezing van het nieuwe bestuur werden de vergaderingen in beide afdeelingen met frisschen ijver door de propagandisten begonnen. En, is in de tweede afdeeling die ijver van het begin heel wat verslapt in den loop van het jaar, de eerste afdeeling is blijven doorzetten tot het einde toe. De vergaderingen, die altijd goed bezocht werden, kenmerkten zich door degelijke lezingen en levendig debat.

Als voorbeeld enkele behandelde onderwerpen:

„Een brokje Indische Missiegeschiedenis”.

„De fundeering der Missies in de Heidenlanden”.

„Inlandsche Priesters”.

„Apostolaat des Gebeds”.

„Over tegenstanders in de Missies”.

„De Missie in Noorwegen.”

De vergaderingen der tweede afdeeling hebben, zooals ik reeds zei, later veel te wenschen overgelaten. Lezingen door propagandisten werden schraal; de vergaderingen waren maar dunnetjes bezocht; de afdeeling der aspirant-propagandisten moest weer met die der propagandisten worden samengesmolten. En toch hebben zich in het afgeleeden jaar 120 studenten als propagandisten laten opschrijven. Waar blijven ze dan? Zijn ze dan propagandist geworden om er bij te kunnen zijn, als er iets bijzonders aan de hand is? Toch hoop ik dat deze verslapping slechts schijnbaar is, en ik ben ervan overtuigd, dat er in stilte veel gedaan wordt voor de Missies. Dat bewijst het feit, dat de algemeene veertiendaagsche H. Communie nog altijd zoo hoog in aanzien staat bij de propagandisten. Door het gebed toch moeten wij voor de Missionarissen den steun en de volharding verkrijgen, die ze zoo noodig hebben.

Maar afgezien daarvan kunnen we toch wel gerust zeggen, dat het vereenigingsjaar 1924—1925 niet achterstaat bij de vorige jaren. Daarvoor behoeft men slechts te letten op de vier, alle even mooi geslaagde algemeene vergaderingen, die er in den loop van dit jaar plaats hadden.

De eerste op den avond voor de Kerstvacantie zag men den Z. E. Heer Vorstman, Lazarist in de speelzaal als spreker optreden. Z. Eerwaarde, die missionaris is geweest in Abyssinië, beschreef ons het moeilijke missiewerk onder de schismatieke Abyssiniërs, zwaarder en ondankbaarder dan in menig heidenland. De lezing werd van het begin tot het einde met aandacht gevolgd. Gelukkig, deze keer waren alleen propagandisten toegelaten; een wijze maatregel, daar in verga-

deringen van vorige jaren de vacantiestemming wat al te duidelijk tot uiting kwam.

Op een Zondag in het begin van het tweede trimester had de tweede algemeene vergadering plaats. Onverwacht werd aangekondigd, dat Father Ram van de Congregatie van Mill-Hill na het souper een causerie zou komen geven over zijn Missie in Oeganda. Alle leerlingen hadden toegang, waarvan ruimschoots gebruik werd gemaakt. De studiezaal was tot in alle hoeken gevuld. Ook de Z. E. Heer Directeur en verscheidene Leeraren kwamen luisteren naar den Eerw. Spreker.

Dan op den eersten Zondag in Mei zou Pater A. van Susante van Scheut-Sparrendaal in het bosquet komen spreken. De Directeur was zoo goed geweest, dat hij de Zondagsche les had laten vervallen. Voeg daarbij het prachtige zomerweer en gij zult begrijpen, dat Pater van Susante een driehonderd studenten tot zijn toehoorders kon rekenen. Wat de Pater ons dan ook over de zeden en gewoonten der chineezers van Mongolië vertelde, was werkelijk wel de moeite waard. De kennis van de Missies was er weer door vermeerderd en, hopen we, ook de liefde voor de Missies.

Dat de Missie nog wel veel belangstelling geniet bij de leerlingen, bewees Sacramentsdag 11 Juni. Op dien dag had onze Missievereeniging de eer in haar midden te zien Z. D. H. Mgr. Dr. Jan Olav Smit, Apost. Vic. van Noorwegen en Spitsbergen. Tegen elf uur zou Mgr. in de aula komen spreken over zijn missiegebied. De voor dien dag feestelijk versierde aula was overvol en toen Mgr. binnentrad, werd hij door een geestdriftig gejuich ontvangen. De Harmonie bracht een welkomstgroet. Daarna opende de Voorzitter de vergadering, terwijl de eerevoorzitter, de Z. E. Heer A. van de Venne, een welkomstgroet tot Monseigneur richtte. Nu beklom Mgr. het podium en in een vurige rede beschreef hij ons zoowel de moeilijkheden en de vertroosting der Noorsche Missie als het belang van de bekeering van een zoo ontwikkeld volk. Hij vroeg de gebeden der Rolducsche studenten voor dat

grootsche werk. Uit het enthousiast applaus bleek wel, dat Mgr. daarop kon rekenen. Na het dankwoord van den voorzitter, een Noorsch hoera van Mgr. op de Missievereeniging en een drievoudig hoera op Mgr. werd de vergadering waardig besloten met den bissch. zegen.

Laat ik nogmaals bevestigen, dat de vergaderingen veel hebben bijgedragen tot verbreiding van Missiekennis en Missieliefde onder de leerlingen. Want zoo ergens dan geldt zeker op dit gebied het „Onbekend maakt onbemind”. Bekend te zijn met het moeilijk werk der missionarissen kan niet anders dan aansporen om hen bij te staan, niet alleen stoffelijk, maar ook en vooral geestelijk.

Verder waren de Missietijdschriften — dit jaar zoo ruim verspreid onder de leden en ook veel gelezen — een krachtig middel om die Missiekennis te vermeerderen. Jammer echter, dat van de Missielesbibliotheek, die toch werkelijk zoo'n massa missielectuur bevat, zoo weinig gebruik werd gemaakt.

De kroon werd dit jaar op het werk gezet, doordat onze Missievereeniging een begin maakte om op eigen kosten in een der Mis-

sielanden een priesterstudent te laten opleiden. Mooi zoo! Laten we nu ook volharden in dit streven om het St. Petrusliefdewerk te steunen, en vertrouwen we, dat spoedig een breede rij van Inlandsche Priesters de taak van onze Missionarissen overneme.

Tot slot een overzicht van de verschillende geldelijke bijdragen:

Tijdschriften	f 175.—
Apost. Pref. Sumatra (Capucijnen) „	100.—
Apost. Vic. Borneo (Capucijnen) „	100.—
Father Ram, Apost. Vic. Bov. Nijl „	50.—
Z. E. Heer Vorstman (Lazarist), Abyssinië	„ 50.—
Mgr. Buckx, Finland	„ 50.—
Pater A. van Susante, Mongolië .	„ 50.—
Mgr. Smit, Noorwegen	„ 100.—
Kapl. Krijn, Noorwegen	„ 50.—
St. Petrus Liefdewerk	„ 250.—
Mgr. Aerts, Kei-eilanden	„ 250.—
Mgr. van Roosmalen, Suriname .	„ 100.—
Missiehuis „Uden”, Kleine Soenda-eilanden	„ 150.—
EE. HH. Lazaristen, Java	„ 100.—
Batavia-scholen	„ 100.—
Voortplanting des Geloofs	„ 250.—

ANT. TEUNISSEN, Secr.

Academie „St. Augustinus”.

Voorzitter: F. Neuss.

Vice-voorzitter: H. Geusgens.

Secretaris: E. Tilmans.

Moderator: Drs. Th. Absil.

Met 39 — 't record in de historie onzer academie — waren we, toen we op Zondag 14 Sept. na de vespers naar 't rookzaaltje gingen. De voorzitter opende en stak een speech af, de E. H. Moderator sprak een opwekkend woord en daarna was 't nummers trekken voor de beurten van lezing, improvisatie's en andere werkzaamheden... het nieuwe academiejaar was begonnen. 't Lijkt alles nog pas geleden. Toch liggen tusschen dien Zondag en de feestelijke eindvergadering een 25-tal bijeenkomsten, gehouden in aula, rookzaal of bosquet; zelfs „'t hooge casino” heeft voor ons zijn „poort” geopend.

Het kon er vaak echt gezellig toegaan, het „utile” echter was hoofdzaak en 't „dulce” bijzaak. Als we dan ook vragen: heeft onze academie dit jaar iets bereikt, dan mogen we zeker bevestigend antwoorden en voornamelijk in twee opzichten.

Wetenschappelijke ontwikkeling.

Als regel voor het kiezen onzer onderwerpen gold, dat men kon nemen elk wetenschappelijk onderwerp, mits 't niet stond op 't klas-program. We kregen zoo lezingen en improvisaties op allerlei gebied: geschiedenis, profane zoowel als kerkelijke, letterkunde, archéologie, natuurkunde, economie, liturgie, filosofie, zelfs muziek ontbrak niet.

De steller of improvisator deelde ons in de vergadering het resultaat van zijn dagen, wellicht weken lang werken mee. Zeker, de

1925

een deed 't beter dan de ander, het eene onderwerp was al eens interessanter dan 't ander, maar allen hebben we toch ons best gedaan en elkander geholpen onze ontwikkeling uit te breiden. Nieuwe perspectieven werden vaak geopend, of we drongen met steller dieper door in bekende kwesties. Zoo ging dan ook geen enkele vergadering voorbij, waarin we niet iets leerden.

We hebben geleerd onze gedachten beter onder woorden te brengen.

Het is een van de moeilijkste dingen om zich vloeiend en accuraat uit te drukken. Onze academie bood ons hier gelegenheid tot oefening door debat en improvisatie. Er zijn wel eens avonden geweest, dat het debat minder goed wilde vlotten, 't is waar — alle onderwerpen gaven niet steeds even goede aanleiding er toe — maar er zijn ook vergaderingen geweest, waar lezing en debat heel den tijd in beslag namen, en, wegens daarmee verbonden moeilijkheden kon de vergadering daarna niet worden voortgezet. Nog beter gelegenheid voor oefening gaven ons de improvisatie's, jammer dat deze meermalen wegens tijdgebrek achterwege moesten blijven. Ieder zal moeten toegeven, als hij voor 't eerst moest spreken, dat 't wel eens minder vlot ging, maar hoe vaker we ons woord moesten doen, — 't zij om ons te verdedigen tegen criticus, 't zij om gestelde vragen te beantwoorden — des te beter wisten we ons telkens te helpen.

Slechts enkele keeren is 't gebeurd dat de

hoofdschotels, lezing en improvisatie, voor tijd op waren en dat dan nog even de beurt kwam aan den lector, die ons meestal vergastte op een letterkundig stuk.

Zoo heeft onze academie gewerkt. De resultaten — we hebben ze kort nagegaan — mogen ongetwijfeld zeer bevredigend genoemd worden. Ja, we mogen onze academie dankbaar zijn, zij heeft ons iets gegeven, waar we in ons later leven, na 't bereiken van ons ideaal, — priester zijn — veel nut van zullen hebben. Dit toch is een feit: een priester van den tegenwoordigen tijd moet met allerlei vraagstukken, die niet alle op 't opleidingsprogramma kunnen staan, op de hoogte zijn. Hij moet een zekere vaardigheid hebben om te spreken op vergaderingen en praatavonden. En in beide punten heeft onze academie getracht aan te vullen.

Last not least moge hier herinnerd worden aan de talrijke voorlichtingen en praktische wenken, die onze E. H. Moderator ons vaak gaf. Onze oprechte dank!

Verschillende onzer zullen bij het begin van het nieuwe academiejaar niet meer hier zijn, maar onze herinneringen zullen zijn aangename en dankbare.

En u, die nog hier blijft, u roepen wijcheidenden toe: als straks het 25e bestaansjaar aanvangt, wilt gij dan zorgen dat de academie „St. Augustinus" haar goede traditie voortzette: meewerken aan de vorming van toekomstige priesters.

E. TILMANS.

Academie „Alberdingk Thijm”.

Voorzitter: P. Mesker.

Vice-Voorzitter: E. Hell.

Secretaris: Marc. Krekelberg.

Moderator: Z. E. H. L. Linssen.

Het nieuwe Academiejaar zag den Z. E. H. Ribbergh niet meer terug als moderator. Met leedwezen zagen wij hem als zoodanig vertrekken. Steeds leefde hij met zijn vereniging mee; hij is 't geweest, door wiens toedoen en ijver de Academie weer opge-

richt is, en zich heeft opgewerkt tot een bloeiende vereniging. Zoo zal de Z. E. H. Ribbergh blijven voortleven in de herinnering van allen, die hem in deze functie hebben gekend.

Actueel was dus de vraag, wie zijn plaats zou innemen; spoedig echter was zijn opvolger bekend. Toen dan ook de eerste vergadering in October met 27 leden werd geopend, mochten we ons feliciteeren, in den Z. E. H. Linssen een energieken en tactvollen

moderator te hebben gekregen. Moge hij nog lange jaren voor het heil onzer Academie werkzaam zijn!

In zijn openingswoord herdacht de Z. E. H. Linssen met waardeerende woorden den oud-moderator, en uitte den wensch, dat de leden zoowel onderling als met bestuur en moderator zouden samenwerken. 't Is hier zeker de plaats even te memoreeren, dat deze wensch tot nu toe als vervuld mag worden beschouwd; samenwerking toch, wil 'n vereeniging, voornamelijk een als deze, bloeien, moet als no. 1 boven aan het program staan van elke communiteit.

Thans een woordje over de bedieningen. De verdiensten der hoofdstellen lagen vooral in hun actualiteit en veelzijdigheid. Aan veel opstellen was veel moeite en tijd besteed; goed gesteld en degelijk doorwerkt, vonden ze een dankbaar auditorium. Opstellen als de volgende: Iets over kunst en moderne kunst, Moderne litteratuur, Pasteur, Tuberculose, Het Leger des Heils en Faust mogen met eere vermeld worden. Meermalen vulden ze met 't debat een heelen avond.

Was 't peil der hoofdstellen goed, de improvisaties mogen in hun genre bijzonder goed geslaagd heeten. De meest uiteenlopende onderwerpen werden met succes behandeld. Uit 't groote aantal noemen we er slechts enkele: XVIe eeuwsche glasschilders, Gevangeniswezen, Parijs, St. Annastichting,

Lithographie. Daarnaast waren vertegenwoordigd diverse vraagstukken van het economische leven als: meerdere wetten betreffende arbeiders en ondernemers, loonkwestie, Taylor en andere stelsels.

Dank zij de keuze der onderwerpen van hoofdstellen en improvisaties kon en werd er flink gedebatteerd. Mocht een of andere critiek de zwakke punten te weinig aanvalen, en van den anderen kant minder opbouwend zijn, — nu en dan mag er wat meer zorg besteed worden aan deze bediening — in het debat werd deze taak dan met veel vuur en animo overgenomen. Tevens werden de onderwerpen van verschillende zijden belicht, zoodat er dikwijls een afgewerkt geheel tot stand kwam.

De voordrachten lieten over 't algemeen nogal wat te wenschen over; slechts in weinige gevallen waren ze meer dan middelmatig. Hier kan nog veel, nog zeer veel gedaan worden.

Uit dit verslag moge blijken, dat met vol-doening op 't afgeloopen jaar kan worden teruggezien. Maar daarom niet gerenteniërd! Integendeel: op u leden der Academie, maar ook, en vooral, op u jongeren, die lid zult worden, lid moet worden in grooten getale, op u rust de taak, onze vereeniging op te voeren tot 'n vroeger nooit gekenden bloei!

MARC. KREKELBERG.

TOONEEL, MUZIEK EN ZANG.

.....

St. Cathrien, 25 November.

ELMAR

tooneelspel in 6 bedrijven naar Weber's „Dreizehnlingen". Uit 't Duitsch van Dr. Faust door A. H. M. Ruyten.

PERSONEN:

ELMAR, Heer v. Havikshof	H. Mans
GRAAF BODO	W. Joosten
LOTHAAR, zijn zoon	A. Delsing
DE PRIOR van 't klooster Dreizehnlingen	W. Klaar
GERO, de koningsbode	E. Kerckhoffs
DIETHELM, Elmar's huisbesierder	M. Haesen
RAAF, de „Esschenburger"	J. Bohnen
FULK, meestersmid	H. Spee
EGGI, smidsjongen	Aug. Van der Meer
BROEDER WALTRAM	B. Otten
FRIDOLIEN, tuinier in het klooster	P. Dassen
SWANAHILD, Druide	A. Delsing
KURT, { jachtbedienden	A. Hanssen
KUNO, {	J. Titulaer
DODIKO van Eberbron	P. Moors
THIETMAR, zijn neef	J. Notten
THEUDEBERT, de Roode, Saksische edellieden	L. Litjens
GRIMBAART, knecht	H. Geusgens
SWITGER LUBBE, gerechtsdienaar	G. Cremers
KATLA, {	P. Dassen
HILDA, { Saksische vrouwen	F. Neuss
RADEGUNDE, {	J. Titulaer
GUDRUN, {	H. Geusgens
AIGA, {	A. Hanssen

Door verschillende omstandigheden werd er dit keer weer veranderd van regisseur en werd St. Cathrien toevertrouwd aan Mhr. Metzmakers. Doortastend als hij is, schrok hij er niet voor terug, een nog al moeilijk stuk als „ouverture" te geven, n.l. Elmar, tooneelspel in 6 bedrijven, naar Weber's Dreizehnlingen". Te over bekend is de inhoud van dit epos, dan dat wij daarover lang zouden uitweiden.

Ongetwijfeld zal 't den regisseur heel wat moeite gekost hebben de benodigde spelers voor 't spel te vinden. Want in 't geheel waren er meer dan 20 noodig. De hoofdacteurs zaten „goed" in hun rol. Voor de kleine bijrollen hadden we hier en daar „anderen" gewenscht. In 't geheel genomen echter mogen we gerust zeggen, dat de opvoering best geslaagd is. Wij hebben genoten den heelen avond van

't begin tot 't einde, en hoewel 't tamelijk laat was geworden, later dan gewoonlijk, toch is de tijd voorbijgevlogen.

Direct in 't begin worden we al verplaatst in den tuin van 't klooster „Dreizehnlingen", waar de prior deel neemt in den hartewensch van Lothaar. De „zalvende" stem van den prior was 'n troost voor Lothaar's verlangen. 't Samenspel was „manjefiek" en bleef in 't heele spel bewaard. De twee pakkendste tooneelen waren echter het derde en vierde bedrijf. Het 3e bedrijf, waar in de donkerte van 't woud 't offer bereid werd voor Wodan door Swanahild. Die forsche heks strijdend voor haar Wodan. Die lange witte gedaante met golvend haar en somber gezicht, zingend den zang van Wodan. Welk een tegenstelling, als zij op 't einde van 't bedrijf knielt voor Elmar's baar. Dan is 't een moeder.

't Vierde bedrijf geeft ons de rechtspraak weer, waar onder „den hoogen boom" recht gesproken werd door den graaf tusschen Elmar en Gero. Gero de valsche veinzaard en Elmar de openhartige fiere Valk. De stilte in de zaal was het beste bewijs voor de volgzzaamheid, en welk een gedrukte stemming heerschte er, als de onschuldige Elmar vogelvrij verklaard wordt!

Had tot nog toe de „ernst" geheerscht, het 5e bedrijf met de „Saksische vrouwen" brak ermee en bracht verademing, temeer omdat de „huichelaar Gero" zijn verdiende straf kreeg. Men zou, hadde men niet beter geweten, de vrouwen voor „echte vrouwen" gehouden hebben, zoo natuurgetrouw waren de stemmen, gillen, manieren van doen, enz.

Het zesde bedrijf zette de kroon op 't werk, waar al de „trouwen" verzameld werden rond Elmar en met hem overgingen tot 't ware geloof. Zoo hadden we terecht het woord bewaarheid gezien: „Per crucem ad lucem". We hopen van harte Mhr. Metzmakers nog vaker aan 't „roer" te zien zitten.

De grimace was in een woord „af". 't Tooneeldecor, zooals altijd „schitterend". Het oude en toch altijd „nieuwe" Catharinafeest heeft de traditie hoog gehouden. H. M.

Maria Lichtmis, 2 Februari.

DURAND EN DURAND,

Blijspel in 3 bedrijven.

PERSONEN:

ALBERT DURAND, advocaat te Parijs	A. Hanssen
ALBERT DURAND, zijn neef, kruidenier te Parijs	H. Mans
DUPONT, schoonvader van den kruidenier	A. Delsing
FRANS, knecht bij den Kruidenier	A. Theunissen
JAN, meesterknecht in de zaak van den kruidenier	P. Hoefnagels
LOUIS, zoon van Dupont, jeugdig rechtsgeleerde	A. Kauling
ANTOON, bediende bij den advocaat	H. Dassen
BARON DE LA HAUTE-TOURRELLE	A. Bots
HENRI, zijn zoon	F. Thuis
JAVANON, buurman van den kruidenier te Parijs	J. de Moll
BARBATIER, beambte van het gerechtshof	C. Bots
OFFICIER VAN JUSTITIE	E. Notermans

Mhr. Metzmakers, die d'r weer „voorgespannen was”, zag zeer goed in, dat afwisseling kleur aan 't leven geeft, óók op Rolduc, en kwam met een blijspel in 3 bedrijven „Durand en Durand” op de planken. Als een stuk goed geslaagd mag heeten, is het dit geweest, want meer dan eens hebben Heeren en leerlingen „hun buik vastgehouden van 't lachen”. 't Was allerkostelijkst, waartoe de persoonsverwisseling van Mr. Durand en kruidenier Durand al niet aanleiding gaf. De oude Dupont, die feitelijk „cachet” gaf aan 't heele stuk, was werkelijk „eenig” en zijn zoontje Louis de „c=a=c=a=o=b=o=o=m” deed voor hem niet onder. De appel was niet ver van den boom gevallen. Al dadelijk in 't le bedrijf was Papa het zijn zoontje aan 't „inpeperen en zouten”, omdat hij poespas durfde van buiten te blokken en „hoeveel water op 1 L. azijn moest”. De quasi-Mr. Durand hield de zaakje zoo even op, wyl „de kruideniersrecepten goed te pas kwamen bij de studie voor advocaat vanwege de vele warenvervalschingen”. Toen evenwel kort daarna de ware Mr. Durand binnenkwam, ging 't zoo gemakkelijk niet. Want de oude Dupont bezorgde een „theevisite met pruimen”, waarvan Mr. Durand niets begreep en de quasi-Mr. pijn van in den buik kreeg. De „kindermeid”, die Dupont „wel zou

sturen”, stuurde de boel heelemaal in de war. Zoo beging Papa Dupont „allerlei stomigheden”, waarvan hij zelf niet 't minst benul had; hij was de trouwe onderdaan van Mr. Durand, maar speelde ondertusschen den baas in huis en noemde alle kruideniers „bedriegers” en de waren „knoei”, vooral toen inplaats van „belangeloos” de kruideniers-Durand-waren „met rekening” kwamen.

Het toppunt werd bereikt in 't 2e bedrijf, waar Papa Dupont in de kamer van den echten Durand, zoo „alsof hij thuis was” langz uit in de sofa viel „net of hij in de stroop zakte”. Het natuurlijke spel, dat een goede „instudeering” verraadde, droeg er veel toe bij om de lachspieren in beweging te houden. 't Is gewoonweg niet weer te geven, hoe slim de quasi-Durand zich wist te redden uit de situatie, waarin zijn schoonvader hem bracht. Echt typeerend vooral was de Baron de la Haute Tourelle, de a.s. schoonvader van den waren Mr. Durand, die iedereen „erg ordinaire” vond, behalve zichzelf en zijn zoon en hoopte „dat zijn dochter iets van die fijne delicatessen aan haar a.s. echtgenoot zou overdoen”. En toen ze mekaar eens goed de waarheid gezegd hadden, meenden ze bedrogen te worden door de Durands en kwam er zulk een hooglopende ruzie, dat ze bij 't Gerechtshof beslist zou worden.

De afloop en opheldering bracht het derde bedrijf, waar de kruidenier-meester Durand ontdaan werd van zijn advocaats-titel en van „kruidenier” tot „rentenier” werd, wat volgens Dupont „veel meer en hooger was, want 'n rentenier behoeft geen boeven vrij te pleiten”. Tableau! Zoo was de spanning bewaard gebleven van 't begin tot 't einde. Het vlotte spel heeft er veel toe bijgedragen, want 't stuk is er nu eenmaal op in elkaar gezet om vlot van stapel te loopen. Anders toch zou een hoop van 't echt geestige verloren zijn. Nergens was „spel en actie” gezocht, maar natuurlijk. En dat is 't juist wat ons deed „stikken van 't lachen”. We moeten zeggen, dat Mhr. Metzmakers eer heeft van zijn werk en blijk gaf van „goede keuze”.

Een kort woord van lof over 't tooneeldecor mag hieraan toegevoegd worden, vooral wat betreft het derde bedrijf. Mhr. Smits

heeft zich weer eens „uitgesloofd” en „keurig” zijn werk gedaan. We wenschen ons nog meer zulke avonden, die een echte „verfrisching” zijn voor geest en lichaam.

H. M.

Laetare, 22 Maart.

LUCIFER,

Treurspel in 5 bedrijven, door Joost v. d. Vondel.

Personaedjen:

BELZEBUB,	} Widderspannige	H. Mans
APOLLION,		A. Hanssen
BELIAL,		Ev. Carlier
GABRIËL, Godts geheim-		
nistolck		M. v. d. Bercken
Koorvoerders van den rei der		A. Kauling
Engelen		A. v. d. Meer
LUCIFER, Stedehouder		A. Delsing
Aanvoerder der Luciferisten		W. Klaar
MICHAËL, Veltheer		M. Haesen
RAFAËL, Beschermengel		Em. Houben
URIËL, Michaëls schiltknaap		Fr. Thuys
Rei van Engelen		Koor

LUCIFERISTEN

}	L. Daniëls
	J. Deckers
	A. de Koning Gans
	J. Franck
	C. Gudden
	J. Hazebroek
	G. Hermkens
	J. Jansen
	H. Locht
J. Rijcken	

De welgeslaagde opvoering van twee bedrijven, verleden jaar met 't Directeursfeest (zie Jaarboek 1924, blz. 33), deed naar meer verlangen. Vele oud-Rolduciens herinnerden zich nog de opvoeringen van 1908 en 1915 en hoopten Mhr. Ribbergh nog eens in zijn beste creatie als regisseur aan 't werk te zien. Nu deze werkelijk het stuk wederom in studie genomen had, meende men hun daartoe de gelegenheid te moeten geven, en er werd besloten, de opvoering van Halfvasten drie dagen later, op Maria Boodschap, voor gesnoodigden te herhalen.

Zeër velen, zoo geestelijken als leeken, hadden aan die uitnoodiging gevolg gegeven; bijna alle beschikbare zitplaatsen waren gereserveerd, zoodat velen, die gemeend hadden, „er wel in te zullen kunnen”, zich met een staanplaats tevreden moesten stellen. Na afloop bood ons voorplein een éénigen en fantastischen aanblik. Niet minder dan 37 auto's wachtten om de bezoekers naar huis te brengen. Daarbij kwamen nog de groote

autobussen Kerkrade-Heerlen, die met grond vermoedden, hier wel zaken te kunnen maken. Tusschen het schelle licht van de autolampen bewogen zich de talrijke gasten en de spelers in hun lichte costumes. Het rustig en onwerelsch milieu van onze voorgebouwen leek opeens een groote-stadsplein bij avond. Maar al spoedig was de stilte weer gevallen en staarde de steenen Ailbertus daar vóór weer in de duisternis van den winter-nacht.

Wij laten hier een verslag van de opvoering volgen, met verlof van den schrijver, den W.E. Heer F. Krijn, thans te Tromsö, Noorwegen, overgenomen uit het Limburgsch Dagblad, 28 Maart 1925, 2de blad.

Het wordt traditie, binnen een bepaald aantal jaren te Rolduc het groote drama van Vondel te spelen en dat goed te doen.

Onder de kunstvolle leiding van den Z.E. Heer Ribbergh wordt den gelukkigen genoodigde eenige uren onvergetelijk kunstgenot bereid.

Hoevelen hebben er weer niet een verre reis voor over gehad om dat te smaken.

Het is traditie, zeggen wij. Hoort maar de gesprekken onder de pauze, na de opvoering: vroeger dit en vroeger dat.

Het is den trouwen bezoekers een lust, vergelijkingen te maken, hoewel dit eigenlijk geen zin heeft voor het peil der opvoering zelve.

Wij hebben hier niet te doen met spelers, die door de jaren gerijpt zijn, die door oefening zich kunnen ontwikkelen.

Het komt als één straal uit een plotseling uitbrekende bron gespoten, die getuigt van den ondergrondschen rijkdom van jonge zielen, die een kunstwerk zoo kunnen leeren aanvoelen en tot uiting brengen, maar die ook getuigt van de vindsgave van dengene, die de sluimerende talenten der niet-ontbolsterde jeugd weet te ontdekken en te wekken tot de scheppersdaad van figuren als Lucifer, Beëlzebub, Rafaël, Gabriël en veel andere.

Als een beekje, klaar en diep, ruischten de verzen van een smeekenden Rafaël aan het gemoed voorbij, als een bergstroom bruischte dan morrelend, dan schuimend Lucifer tegen,

terwijl Beëlzebub schichtig en valsch tus-
schen spleten en scheuren der versteende
gemoederen doorschoot en in de diepte der
lagere reien de ruwe en dreunende weer-
klank rommelde van hetgeen van boven tot
haar doordrong.

Bovenmenschelijk en toch levensecht dit
grootsche spel, zoo verheven gespeeld, zoo
evenwichtig gedragen tot den geboeiden luis-
teraar, die zich bovendien de oogen uitkeek
om het geheim der tooverkracht, die dit alles
voorthracht, van de gezichten der spelers af
te lezen, hunne harten te doorgronden en
ook, begrijpelijk, om zich te verzadigen aan
de schoonheid van decors en costumes.

Zeker, de spelers en de toehoorders onder-
gingen de betoovering van Vondel's wonder-
lijke verzen, rijk aan klank en rijk aan in-
houd, maar niet minder de betoovering van
hun leermeester; want al speurt men in de
verschillende opvoeringen van Lucifer te
Rolduc hier en daar wat verschil in de per-
soonsuitbeelding, omdat niet alle vertolkers
steeds gelijk gestemd en begaafd zijn, toch

is en blijft er altijd één gelijkenis, die van
den éenen schepper van dit alles.

Laten we ons hiertoe bepalen en geen rol-
bezetting, geen scene, loven boven de andere,
al zou men voor sommige gerust het predi-
kaat „supérieur” mogen toekennen.

Wij mogen echter niet vergeten een bij-
zonder woord van hulde aan het koor, de
koorleiding (H. Zuylén) en begeleiding
(P. Zeyen) te brengen. Wat heerlijke zang,
hoe beschaafd, hoe fijn uitgevoerd, uitge-
sproken en uitgezongen! Als glinsterend stof-
goud strooide het sopraantje zijn stemmetje
over de koren uit.

Alles te zamen een weelde voor de oogen,
voor het oor, voor het gevoel, voor het hart.

En daarvoor mocht deken Franck in naam
der aanwezigen en genoodigden Rolduc wel
dank zeggen.

En hulde brengen wij aan het aloude Rol-
duc, dat zijn roeping, de bevordering der
kunst, der schoonheid, der beschaving, ge-
trouw blijft.

Gezelle-Voordracht (8 Oct.)

't Was een gelukkige gedachte om bij de
droevige herdenking, dat Vlaanderen's groot-
ste dichter 25 jaar geleden gestorven was,
den bekenden voordrachtskunstenaar, Hen-
drik Bulterijs voor de leerlingen te laten op-
treten.

Hij toch heeft kennis, liefde en geestdrift
gewekt bij de jongens. Verschillende van
de voorgedragen gedichten zullen voor altijd
blijven leven in de herinnering van de aan-
wezigen met de juiste intonatie en schakee-
ring, waarmee deze fijnvoelende en zuiver-
zeggende declamator ze voordroeg.

Dat beteekent groote, geestelijke winst.
Want 't is zeker, dat door dergelijke voor-
drachten de schoonheidsgevoeligheid en de
schoonheidswaardeering, die toch in allen in
meerdere of in mindere mate aanwezig zijn,
sterker en zuiverder gemaakt worden en zoo
de zielen verreind en verrijkt.

Kleine, misschien al te sobere en wat den
vorm betreft dikwijls gebrekkige verklarin-

gen over 't leven van den dichter en de be-
teekenis van de verzen, liet hij aan de ge-
dichten voorafgaan.

Het meest trof ons de heer Bulterijs, waar
hij luchtig en geestig en kinderlijk vroolijk
een schildering weergaf als die prachtige
„Pachthofschilderinge” uit „Dichtoefenin-
gen”. Hoe goed was die kalkoen!

Hoe juist gaf hij weer 't fijne klanken-
spel, waarin Gezelle ons „het Schrijverke”
voor onze verbeelding brengt, met al z'n
snelle, lijnfijne bewegingen!

We zagen en hoorden de fladderende, tui-
melende meesjes tusschen de takken en de
blaren in dat mooie schetsje van zomer-
weelde en zomerleven! „Het meezennestje.”

Maar ook de meer ernstige gedichten:
„Traagzaam trekt...”, „O 't ruischen van
het ranke riet”, „Het Kindeke van de dood”,
„'t Eerste”, „Moeder”, „Excelsior”, kwamen
uitstekend tot hun recht. De avondstille en
rust voelden we neerdalen over 't landschap

in de „Avondtrompe” en „De avond komt zoo stil”.

Minder goed voldeden 't innige: „Gij badt op eenen berg” en 't diepe: „Ego flos”. Was de aula misschien te groot voor deze fijne, teere gedichten?

't Beste bewijs echter voor 't kunnen van den declamator was wel, dat hij twee uur

lang alle jongens, zoowel groote als kleine, (en dat wil wat zeggen!) heeft weten te boeien.

Geen wonder dan ook dat, toen als slot „In Vlaanderen” weergalmde, een luid en dankbaar applaus den jongen kunstenaar genoeg bewees, hoe allen met hem hadden meegeleefd!

Felix Timmermans-Avond.

Vastenavond-Dinsdag hield de gevierde Vlaamsche Schrijver en causeur Felix Timmermans voor de leeraren en studenten 'n voordracht over „Vlaamsche humor en de invloed van de omgeving”. Dadelijk toen zijn leuke kop boven den lessenaar uit kwam pieken, had hij de sympathie van de jongens.

Hij begon te vertellen, hoe hij als schrijver debuteerde. 'n Tijdje had hij gewoond in Scheveningen, maar daar zeiden de menschen, die hij op zijn wandelingen ontmoette, hem niets. Er zat geen historie aan vast. Hij ging dan ook weer terug naar zijn Lier, waar de inwoners de personen en typen van zijn boeken konden worden.

Dan sprak hij van zijn werken, van zijn jeugd, van zijn schooljaren, van zijn vader vooral. Aan dezen toch schrijft Felix heel zijn kijk op het typisch Vlaamsche leven toe. Dat was de verteller van zijn jeugd, die bij zijn huiselijke zorgen voor zijn talrijk gezin — Felix was de 13de — den humor wist te bewaren.

Als hij van zijn tochten ver 't land in — hij was handelaar in kant — terugkeerde, en zijn kinderen iets, al waren 't dan ook maar meikevers of Russische rapen, had meegebracht, begon hij te vertellen. Maar niet zoo als anderen doen met een: „Er was eens daar en daar.” Neen, die vader van Felix plaatste alles in zijn eigen leven en in zijn eigen land. Ginds aan de Nethe bij de hooge boomen had hij Maria gekend. Daar had hij op een dag de drie Koningen ontmoet en was met hen opgewandeld en had gebabbeld en gesproken over zijn jongens. Dan zong hij het liedje van de drie Koningen met de woorden: „Als de ster bleef stille staan”.

Zoo kwam van de prille jeugd de locale Vlaamsche kleur in heel de fantasie van den jongen. Als Felix wat grooter was geworden en een Bijbelsche Geschiedenis in handen kreeg, dan was zijn eerste werk de plaatjes daarin te veranderen. Al die Arabische kleeren van Jozef en Maria en de Koningen en de herders veranderde hij in kleeren, zooals de menschen in zijn eigen land ze droegen. Maria deed hij een grooten kapmantel aan, zooals z'n moeder er een droeg, en waar onder Felix zoo heerlijk kon uitgaan, en maar moest luisteren naar de waarschuwingen van z'n moeder, zonder iets te zien: „Opstappen! Afl!” Deze jeugdschildering maakte ons weer duidelijk, hoe het gekomen is, dat in dezen Sterken Vlaamschen auteur de locale visie zoo sterk ontwikkeld is.

Heelemaal in die lijn ligt zijn „Kindeke Jezus in Vlaanderen”.

Als men Timmermans zoo piëteitvol over zijn vader hoort verhalen, dan suggereert hij ons, dat z'n vader een sterken invloed op zijn vorming heeft uitgeoefend. Een aantal Vlaamsche typen uit zijn verschillende werken zijn hem voorgeschilderd door zijn vader. Zoo Suskewiet uit „Als de sterre bleef stille staan”. 't Was geen fantasiebeeld van hem, maar een Vlaamsche kerel van vleesch en bloed.

Hoe boeiend wist hij te vertellen van zijn jeugd op school en van zijn eerste proeven in dramatiek voor de poesjenellekelder in Lier! De geschilderde coulissen druipen nog!

Hoe deed hij de aula weerklinken van 't gelach, als hij vertelde van Pastoor van Haecke uit Brugge, die altijd en overal humoristisch was.

Tot slot van zijn, herhaaldelijk door luid gelach onderbroken causerie, las hij 'n stuk voor uit het in deze dagen met veel succes opgevoerde: „Als de sterre bleef stille staan”, en het geestige „Verksken”.

De directeur dankte den spreker namens leeraren en leerlingen in waardeerende woorden.

SPORT EN SPEL.

Voetbal.

In de twee eerste trimesters werd niet tegen een buitenclub gespeeld, het derde werd al dadelijk ingezet met een wedstrijd tegen Chèvremont I.

Olympia I — Rolduc's Elftal 3—3.
(Chèvremont)

Rolduc verschijnt met een slecht getraind elftal; 't was dan ook ver de mindere van Olympia. Dat Rolduc het nog tot een gelijk spel bracht, was te danken aan 't geluk, dat 't had en aan de pech van Olympia.

Omstreeks 2 uur stellen beide elftallen zich op. Rolduc loopt hard van stapel en heeft werkelijk pech, als een schot van den linksbuiten tegen de bovenlat aanvliegt. Nadat 't spel op en neer is gegaan, weet Rolduc de leiding te nemen, 1—0. Olympia komt nu geducht opzetten, hun linksbuiten neemt den bal, die reeds over de lijn was, mee, en weet gelijk te maken. Met Olympia in den aanval komt de rust met 1—1.

Na de thee pakt Rolduc weer flink aan en weet dan ook den stand op 2—1 te brengen. Olympia geeft echter 't beste spel en hoe de Rolducsche achterhoede ook werkt, zij kan niet verhinderen, dat Chèvremont gelijk maakt. 2—2.

Van den aftrap onderneemt Rolduc een aanval, die op niets uitloopt. Nu is Olympia weer aan 't woord en weet, hoewel in buitenspelpositie, de leiding te nemen. 3—2. Of schoon allen denken dat Rolduc de nederlaag zal leiden, weet het echter één minuut voor

einde nog gelijk te maken, waarna de scheidsrechter dan ook dadelijk afblaast.

Rolduc's Elftal naar de bekerwedstrijden te Chèvremont.

Iets nieuws in de Rolducsche voetbalwereld! 't Rolduc's Elftal ging naar de bekerwedstrijden van Olympia. Er was van te voren goed geoefend en hoewel velen pessimistisch gestemd waren, hadden de spelers zelf goeden moed.

In een warm weertje werd de voetreis naar het Chèvremont-terrein aanvaard. Daar aangekomen was de eerste ronde reeds bezig en wel R. K. O. N. S. (Schaesberg) — Kerkrade I. Deze wedstrijd werd door Kerkrade met 2—1 gewonnen.

Een kwartier later trad Rolduc in 't veld tegen de feestvierende vereeniging Olympia. Eerst stak de aanvoerder een speech af en werd er een bouquet aangeboden.

Rolduc speelde een vurigen en mooien wedstrijd en toen 't einde kwam met blanken stand, 0—0, had het dan ook verdiend met corners gewonnen.

Een half uur later moesten ze weer in het veld komen voor de finale tegen Kerkrade I. Direct wordt vurig spel geleverd en de doelen worden beurtelings bezocht. Kerkrade weet echter spoedig in buitenspelpositie de leiding te nemen. 1—0.

Rolduc pakt nu nog beter aan en heeft dan ook spoedig succes, wanneer 't uit een aanval gelijk maakt. 1—1. De vreugde is onbeschrijfelijk. Hard wordt er om de leiding

gestreden, maar de vermoeidheid speelt de Rolducse spelers parten.

De rust treedt in met gelijken stand. 1—1.

Er wordt dadelijk van doel verwisseld en het spel begint weer even vurig, zonder dat echter een der partijen weet te doelpunten. Als het einde komt, is het nog altijd 1—1. Kerkrade had echter 1 corner in haar voordeel en won den beker, terwijl Rolduc een gouden medaille ten deel viel.

Competitiewedstrijden.

Wegens oneenigheid tusschen de clubs werd de competitie gestaakt in de eerste klas. Na gemeenschappelijk overleg werden in deze afdeeling de bekerwedstrijden in den vorm eener competitie gespeeld.

IIde Klas.

Door de samensmelting van Sparta—Quick werd in deze klas met 3 elftallen gespeeld. De strijd ging voornamelijk tusschen Limburgia I en Sparta II. Ook Minor II weerde zich geducht, waarvan vooral Sparta de dupe werd.

Aan 't einde van de competitie stonden Limburgia I en Sparta II gelijk, zoodat een beslissingswedstrijd noodig was. De eerste ontmoeting werd door Sparta II gewonnen met 3—2; zoodat er een nieuwe wedstrijd moest plaats hebben. Deze werd door Limburgia met 7—4 gewonnen, waardoor het tevens het kampioenschap behaalde. De stand in deze afdeeling is als volgt:

Limburgia I	4	2	1	1	15—6	1.25.
Sparta II	4	2	1	1	8—8	1.25.
Minor II	4	1	0	3	7—16	0.50.

IIIe Klas.

Doordat Limburgia met 2 elftallen in 't veld komt, wordt in deze afdeeling met 4 deelnemers begonnen. Er is niet veel verschil te merken in sterkte; in 't begin valt moeilijk te zeggen wie kampioen zal worden. Vooral Klein-Rolduc vertoont aardig spel, maar moet het tenslotte afleggen tegen de grootere spelers van Sparta III en Limburgia II a.

Daar aan 't einde van de competitie Limburgia II a en Sparta III een gelijk aantal

punten hadden, moest een beslissingswedstrijd gespeeld worden. Deze werd door Sparta III met 2—1 gewonnen, waardoor het tevens kampioen zijner afdeeling werd. De stand is als volgt:

Sparta III	6	3	2	1	13—10	1.33.
Limburgia II a	6	3	2	1	13—8	1.33.
Klein-Rolduc	6	2	2	2	15—10	1.—.
Limburgia II b	6	0	1	5	5—19	0.17.

BEKERWEDSTRIJDEN.

Iste Klas.

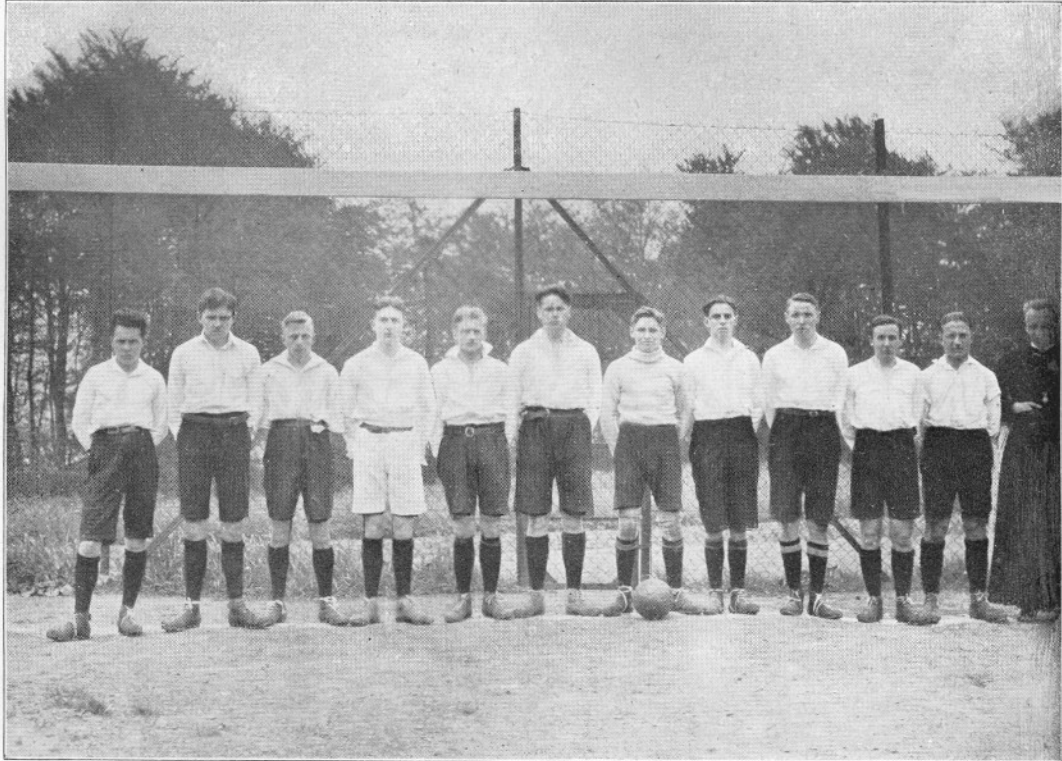
Zooals reeds vermeld is, werd de beker in den vorm eener competitie verspeeld. De leiding was in handen van den heer Scheeren, scheidsrechter van de R. K. F. Minor toonde zich verreweg de meerdere en legde dan ook ongeslagen beslag op den beker, hoewel Pantarei duchtig weerstand bood.

Minor I — Pantarei. 6—3.

Onder leiding van scheidsrechter Scheeren stellen beide elftallen zich volledig op. Minor wint den opgooi en Pantarei brengt den bal aan 't rollen. Er wordt direct vurig spel geleverd en de Pantarei-menschen zitten geducht op den bal en weten door een misverstand in Minor's achterhoede kort achter elkaar 2 maal te doelpunten: 0—2. Dit is Minor te bar en ze maken spoedig gelijk 2—2. Voor rust weet Pantarei nogmaals het net te vinden, zoodat met 2—3 gedraaid wordt. Na rust begint Pantarei eenigszins te verslappen en nadat Minor door een penalty gelijk heeft gemaakt, is het met eerstgenoemde gedaan. Minor komt nu geducht opzetten en brengt den stand op 6—3, waarmee 't einde komt.

Minor I — Sparta I. 3—0.

In een prachtig voetbalweertje komen beide elftallen binnen de lijnen en na getost te hebben, trapt Minor af. Er wordt vurig gespeeld, soms wat al te vurig, zoodat menige waarschuwing uitgedeeld wordt. Minor heeft spoedig succes en doelpunt 1—0, welke voor sprong zij nog voor rust vergroot: 2—0. Na rust is het een slappe vertooning. Sparta spant zich niet meer in en Minor heeft er

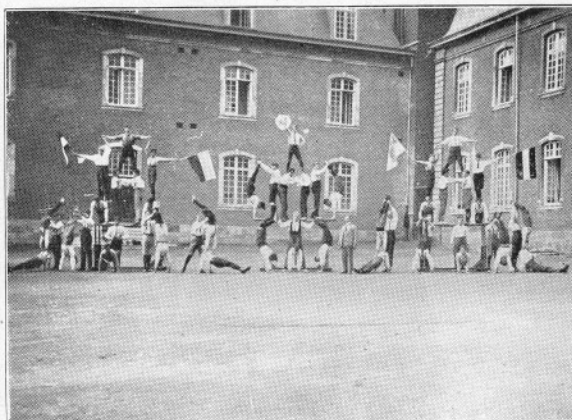
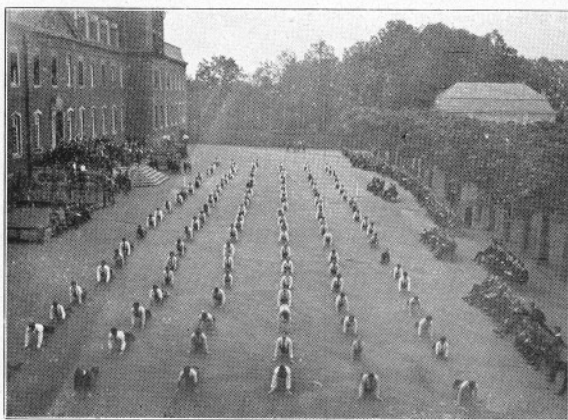
ROLDUC'S ELFTAL

HOCKEY-CRIKET-CLUB UNITAS

TENNISCLUB R. T. C.

GYMNASTIEKUITVOERING DIRECTEURSFEEST

blijkbaar genoeg van. Nadat Minor nog eenmaal gedoelpunt heeft, komt het einde met 3—0.

Sparta I — Pantarei. 1—1.

Op een glad terrein en met een hevigen wind, die van doel tot doel staat, wordt besponnen. Het spel lijdt zeer onder deze omstandigheden. Sparta, dat wind mee heeft, brengt menig bezoek aan Pantarei's doel, doch vindt hier de achterhoede op haar post. Vóór rust wordt niet gedoelpunt, zoodat gedraaid wordt met blanken stand. Na de rust is Pantarei aan 't woord en weet onhoudbaar te doelpunten. 0—1. Pantarei blijft in den aanval en weet nog een goal te zetten. Deze wordt echter geannuleerd, daar de bal reeds achter was geweest. Uit een doorbraak weet Sparta tenslotte gelijk te maken, zoodat 't einde komt met gelijken stand. 1—1.

Pantarei — Minor I. 3—4.

Pantarei is van plan revanche te nemen en komt geducht opzetten. Na een 10 minuten spelen, doelpunten zij onhoudbaar. 1—0. Minor zit ook niet stil en maakt spoedig gelijk. 1—1. Beide ploegen gaan goed tegen elkaar op. Uit een algemeenen aanval doelpunt Minor wederom. 1—2. Met dezen stand wordt gedraaid. Na de rust valt Pantarei een penalty ten deel, die in een doelpunt wordt omgezet: 2—2. Minor speelt nu voor wat ze waard is en brengt den stand op 4—2. 10 minuten voor einde krijgt Pantarei weer een penalty en verkleint den achterstand 3—4, waarmee 't einde komt.

Hierna protesteert Pantarei tegen een niet-toegekenen strafschoep, die echter over geschoten wordt.

Sparta I — Minor I. 1—6.

Als scheidsrechter Scheeren de elftallen binnen het veld roept, verschijnt Sparta met 2 en Minor met 4 invallers. Iedereen denkt aan een Minor-nederlaag. Ze weren zich echter geducht. Uit een corner weet Sparta onhoudbaar te doelpunten. 1—0. Nadat Minor nog een strafschoep gemist heeft, komt rust met 1—0 voor Sparta. Na rust heeft Minor de voorhoede eenigszins gewijzigd, wat

zeer goed blijkt te zijn. Spoedig toch maken ze gelijk en weldra volgt een tweede doelpunt. 1—2. Sparta verslapt eenigszins. Minor zet de tanden op elkaar en brengt den stand op 1—4. Nadat door een ongeval bij Sparta een speler uitgevallen is, schijnt het met hen gedaan en Minor weet nog 2 maal te doelpunten, waarvan een uit een strafschoep. En met dezen uitslag 1—6 komt einde en heeft Minor den beker voor een jaar in haar bezit.

Pantarei — Sparta I. 4—1.

Eindelijk, na vele jaren is het Pantarei weer eens mogen gelukken, de overwinning uit het vuur te sleepen. In een vurig gespeelden wedstrijd wisten ze op Hemelvaartsdag Sparta te slaan. Over den wedstrijd het volgende: Om 7 uur roept de scheidsrechter de elftallen het veld in. Pantarei wint den toss en Sparta trapt af, doch vindt Pantarei's achterhoede op haar post. Het spel gaat gelijk op, totdat een kwartier voor rust Pantarei met een prachtschoep de leiding neemt, 1—0, waarmee ook de rust ingaat. Na de rust hetzelfde vurige spel en Pantarei weet kort na elkaar tweemaal te doelpunten. 3—0. Sparta komt nu opzetten en verkleint den achterstand. 3—1. Nadat Pantarei nog eenmaal gedoelpunt heeft, komt het einde met 4—1 en heeft Pantarei de laatste plaats aan Sparta afgestaan. De stand in de Iste Klas is als volgt:

Minor I	4	4	0	0	19—7	2.—
Pantarei	4	1	1	2	11—12	0.75.
Sparta I	4	0	1	3	3—14	0.25.

Ile Klas.

Limburgia I lootte vrij.

Minor II — Sparta II. 2—0.

Beide elftallen stellen zich volledig op. Minor weet voor rust eenmaal te doelpunten. 1—0. Na rust hetzelfde spel, met Minor in den aanval en deze weet nog eenmaal het net te vinden, zoodat einde komt met 2—0 voor Minor II.

Limburgia I — Minor II. 3—2. (protest 3—3)

Limburgia weet voor rust den stand op 3—1 te brengen. Na rust pakt Minor stevig

aan en weet eenmaal te doelpunten, 3—2, waarmee 't einde komt. Minor protesteert tegen een niet toegekende strafschoep, die alsnog wordt genomen en in een doelpunt omgezet. De protestcommissie wijst het protest toe, zoodat een beslissingswedstrijd noodig is, die door Limburgia met 6—0 gewonnen wordt, waarmee ze tevens den beker voor een jaar in haar bezit krijgt.

KLEIN-ROLDUC.

Hier werd tusschen Concordia en Unitas een vinnigen strijd gevoerd. De eerste wed-

strijd won Unitas met 4—2, waarna Concordia den tweeden met dezelfde cijfers won. De eerste beslissingswedstrijd eindigde in een gelijk spel 1—1, de daarop volgende eveneens 2—2, waarna men besloot de beslissing van het lot te doen afhangen. Unitas was de gelukkige en kreeg den beker. Aan de spelers van Concordia werd als herinnering aan deze spannende wedstrijden een medaille uitgereikt.

HET BESTUUR.

Hockey-Cricketclub „Unitas”.

Met veel genoegen heb ik mij kunnen neerzetten tot het schrijven van dit verslag, want nooit, zoover ik weet, is op Rolduc de hockeysport met zooveel animo beoefend als dit jaar. Reeds vóór de groote vacantie was het aantal leden aanmerkelijk toegenomen, zoodat dit bij 't begin van dit schooljaar over de 30 bedroeg. Jammer genoeg moeten we elk jaar enkele van onze beste krachten door eindexamen of andere omstandigheden verliezen. Gewoonlijk wordt er in het eerste trimester maar enkele weken gespeeld en daarna wegens het koude en slechte weer niet meer. Dit jaar hebben we echter den heelen winter kunnen doorspelen; zelfs na Kerstmis ging er geen week voorbij, of de Hockeyclub was op 't terrein geweest. De aanmoediging door een van de Heeren, zelf lid van onze club, heeft daartoe misschien

wel bijgedragen. Het eerste trimester hebben wij een match gespeeld: H. B. S. tegen de H. H. S. met Gymn., welke door de laatste partij gewonnen werd. De traditioneele match van Pinksteren is door omstandigheden moeten uitvallen.

De cricketmaterialen kwamen het eerste trimester niet voor den dag: 't was volgens de leden niet de moeite waard. In het tweede trimester kwam er ook niets van; eindelijk na Paschen zijn eenige ijverige leden weer eens met cricketen begonnen, en wordt er 's avonds op het „kleine veld” met vrij veel animo gespeeld. Niet altijd echter is de deelname even groot: eens zelfs heeft men 't klaargekregen, met drie man te cricketen, waarvan nog één gelegenheid vond, de krant te lezen! Lang leve Unitas!

JOS. JANSEN, Secr.

Tennisclub „R. T. C.”

Dachten sommigen verleden jaar, dat onze R. T. C. „'t niet zou halen”, op 't oogenblik ziet iedereen, dat ze vasten grond onder de voeten heeft.

Wel is het aantal leden nog niet verbijssterend, maar animo voor onze club is er, zoowel van leden als van buitenstaanders, onder welke laatste ook eenige Heeren, openlijk blij hebben gegeven van hun belangstelling.

In 't begin van 't derde trimester wordt onze baan verlegd tot vlak voor 't bordes, waardoor we genoodzaakt zijn opnieuw lijnen te trekken.

Onder 'n wandeling worden dan ook „alle hands op de baan” geroepen en al gauw zijn we met vereende krachten aan 't werk.

Er wordt gebezemd, gekrijt en „geschilderd” naar hartelust en wanneer 't ongeveer tijd is, dat de wandeling terug moet komen,

zijn we zoo goed als voor de helft klaar.

We hebben echter zóó hard gewerkt, dat de zegen onmogelijk uit kan blijven en, daar deze van boven komt.... watervalt de regen al spoedig naar beneden.

Met troosteloze gezichten staan wij R. T. C.ers dan ook in de vestibule van den coursgang te kijken naar onze baan, zoo juist nog zoo keurig in de verf, maar waarvan nu de in 't regenwater opgeloste menie, treiterend geleidelijk, in vurige kronkelslangetjes, de cour rood kleurend naar de goot wegstroomt.

Is 't wonder, dat we 't voorstel, den volgende dag door den steeds behulpzamen Heer Provisor gedaan, de lijnen door den schildersknecht te laten trekken, toejuichen!

En al spoedig komt dan de vakman en begint z'n arbeid.

Reeds na 'n paar uren staat er „één krijtlijn" zeer artistiek langs 'n gespannen touwtje getrokken. Als één van onze leden dan ook, na de lessen op de cour komend diep ernstig knikkend zegt: „Je schiet al op," knikt de deskundige gewichtig terug en antwoordt: „Maar 't is hard werken," ofschoon hij beter had kunnen antwoorden: „'t Is zoet

rusten," (Elmar, zesde bedrijf, Fridolien.) In de daarop volgende week zijn de lijnen klaargekomen.

De mazen van 't net hebben echter onderhand zulke bedenkelijke afmetingen aangenomen, dat herstellen onmogelijk, 'n nieuw net bestellen noodzakelijk is.

Ook nieuwe, mooie, witgelakte palen worden door 'n lumineus idee van Mr. Prefect in de grond gemetseld. En als Monseigneur Mannens op Rolduc den eersten steen komt leggen van den nieuwen bouw, ziet de baan er uit als een sprookje en zegenen we haar in door haar geen minuut van de recreatie meer vrij te laten. Want veel is er gespeeld dit trimester, ondanks de warmte.

Ten slotte opper ik nog slechts den vurigen wensch, dat de tennissport 'n even hooge vlucht zal nemen als de andere takken van sport, te Rolduc beoefend, en dat weldra, door 't beschikbaar stellen van echte banen, Rolduc toonen zal, ook op dit gebied, niet voor andere 1e klas colleges te willen onderdoen.

W. WOLFS, Secretaris.

SCHOOLJAAR 1924-1925

.....

LEERARENCORPS

I. Priesterleeraren.

Van de Venne, A. J. M. H. Directeur.
Benoemd 1898.

Ribbergh E. E. J. H. 1897.

Lemmens J. H. F. 1899.

Franck W. H. J. 1900.

Benoemd Directeur Weert, 17 Oct. 1924.

Nagant Dr. J. L. H. J. B. 1901.

Rutten J. R. 1904.

Backhuys L. W. H. 1905.

Jacobs Dr. J. W. J. J. 1905.

Knops M. A. M. 1905.

Lücker A. J. J. 1905.

† 17 April 1925.

Nijsen P. J. 1905.

Eervol ontslag 1 Mei 1925.

Terstappen Dr. V. A. S. 1905.

Roebroek Dr. F. L. H. 1906.

Janssen Drs. L. J. 1910.

Absil Drs. Th. E. 1911.

Cramer Drs. P. J. J. H. M. 1911.

Everts Drs. P. S. 1912.

Knops J. W. H. 1913.

Linssen L. W. 1913.

Deumens Dr. A. L. I. 1913.

Van der Mühlen H. J. 1913.

Sittarz Drs. W. F. J. 1914.

Steinhardt Drs. J. 1914.

Metzemakers J. P. J. 1914.

Reijnen Drs. H. M. H. 1915.

Janssens S. B. E. M. J. 1916.

Hutschemakers K. C. 1916.

Smits A. M. I. H. 1916.

Cobbenhagen Drs. M. J. H. 1916.

Brouwers Drs. G. L. J. 1917.

Kurris Dr. J. M. H. 1917.

Sassen Dr. F. L. R. 1919.

Zuylen A. H. H. J. 1922.

Adams J. H. 1923.

Boosten J. P. 1924.

Turlings H. J. H. 1924.

II. Leekenleeraren.

Eck P. J. A. 1910.

Vaessen J. H. 1921.

Bijvoet Ir. A. J. J. M. w.i. 1923.

Ross A. L. H. 1924.

Windhausen P. J. M. A. 1925.

Pieters W. L. H. 1925.

III. Onderwijzers voorb. school.

Van der Heyden A. C. J. 1922, (Hoofd).

Cleven G. J. M. 1920.

IV. Muziekleeraren.

Hanöver J. 1869.

Rietra J. 1875.

Zeyen P. 1901.

.....

LEERLINGEN VAN HET SCHOOLJAAR 1924-1925.

Philosophie Sup.

Delsing Alphons, Echt.
 Essers Hubert, Valkenburg.
 Haan Joseph, Nieuwenhagen.
 Kerckhoffs Eugène, Stein.
 Loo Jan, Terlinden-Noorbeek.
 Mans Hubert, Venlo.
 Müller Joseph, Schinnen.
 Neuss Frans, Roermond.
 Nijsten Joseph, Nuth.
 Raven Silvio, Sittard.
 Rutten Jan, Helden-Panningen.
 Schaeken Piet, Sittard.
 Schnabel Engelbert, Suristère.
 Schreurs Chrétien, Grathem.
 Seroe Antoon, Venlo.
 Simons Jan, Blerick.
 Thijwissen Jules, Venlo.
 Tilmans Ernest, Meerssen.
 Titulaer Jacques, Blerick.
 Willems Jan, Sevenum.
 Wolf Willem, St. Pieter-Maastricht.

Philosophie Inf.

Beckers * Henri, Voerendaal.
 Bohnen * Joseph, Heerlen.
 Bosch * Willy, Schinveld.
 Cremers * Gerard, Blitterswijk.
 Dassen * Piet, Maastricht.

Deckers * Jan, Margraten.
 Evers * Pierre, Roermond.
 Geusgens * Henri, Maastricht.
 Gieskens * Henri, Sittard.
 Grooten * André, Eys.
 Haesen * Marcel, Wolder.
 Halmans * Gerrit, Blerick.
 Hanssen * Antoon, Broekhuizen-vorst.
 Hermkens * Gerard, Grubbenvorst.
 Janssen Joseph, Venray.
 Jonkers * Chrétien, Lottum.
 Joosten Willy, Helden-Panningen.
 Klaar * Willem, Roggel.
 Lemmens * Victor, Bunde.
 Litjens * Louis, Wanssum.
 Mennens * Joseph, Beek.
 Moors * Piet, Tungalroy.
 Notten * Joseph, Geulle.
 Nijsten * Hubert, Bunde.
 Otten * Bart, Geleen.
 Pelzer * Hubert, Nieuwenhagen.
 Raemaekers * André, Roggel.
 Schutgens August, Spaubeek.
 Spee * Henri, Neer.
 Vaesen * Henri, Tungalroy.
 van Kan * Henri, Schimmert. †
 van Laer * Henri, Swalmen.
 Willems * Nico, Maastricht.
 Winter * Jan, Eygelshoven.
 Wolf * Arnold, St. Pieter-Maastricht.

SEMINARIE-GYMNASIUM

6e. Klas.

de Vrede Guillaume, Maastricht.
 Hermans Jan, Sittard.
 Janssen Antoon, Maarland-Eysden.
 Swillens Hubert, Heerlen.
 Theunissen Antoon, Eysden.
 van Enkevort Gerard, Sevenum.
 Voncken Frits, Wylré.
 Von Schwartzenberg Hugo, Rimbürg.
 Vorstman Louis, Overveen.

5e. Klas.

de Rechter Honoré, St. Janssteen.
 Hekking Piet, Nijmegen.
 Hell Emmanuel, Duisburg.
 Hennen Joseph, Merkelbeek.
 Hermans Joseph, Spekholzerheide.
 Houben Emile, Valkenburg.
 Huijnen Leopold, Reijmerstock.
 Janssen Jan, Maarland-Eijsden.
 Koch Louis, Utrecht.

*) Nieuwe leerlingen van het schooljaar 1924-1925.

Rutges Piet, Geertruidenberg.
 Slijpen Jacques, Stevensweert.
 Smeets George, Ottersum.
 Smeets * Stanny, Weert.
 Spuizers Joseph, Sittard.
 van den Bercken Martin, Grubbenvorst.
 van der Zalm Nico, den Haag.
 van Meer * Fernand, Bussum.
 Vliegen Hubert, Heerlen.
 Wijnen Pierre, Reymersdal.

4e. Klas.

Arkenbosch Frans, Chèvremont.
 Cals Willem, Schaesberg.
 Debije Joseph, Amstenrade.
 Geurts Antoon, Geesteren.
 Habets Joseph, Kerkrade.
 Hermans Joseph, Broekhuizenvorst.
 Jansen Joseph, Tilburg.
 Jochems Henri, Meyel.
 Keybets Pierre, Terwinselen.
 Keijzers Joseph, Sittard.
 Locht Henri, Valkenburg.
 Neuss Joseph, Vaals.
 Ortmans Hubert, Mechelen.
 Pastoor Jan, Heerlen.
 Prompers Nico, St. Geertruid.
 Pijls Vincent, Nuth.
 Raedts Louis, Venray.
 Römken Pierre, Schaesberg.
 Rijcken Jan, Heerlen.
 Schreurs Theo, Maastricht.
 Smeets Paul, Weert.
 Smeets Werner, Bleyerheyde.
 Snieders Willy, Dommelen.
 Sijstermans Leo, Valkenburg.
 van Loo Joseph, Schin-op-Geulle.
 van Thoor Joseph, Simpelveld.
 Vinken Mathieu, Schaesberg.
 Wetzels Henri, Chèvremont.
 Weijnen Antoon, Fijnaart.

3e Klas.

Carlier Bernard, Groningen.
 Dijkman Gerard, Epe.
 Franck Johan, Schaesberg.
 Horsmans Jan, Ulestraten.
 Keularts Hubert, Heerlen.
 Knops Pierre, Obbicht.
 König Ignace, Osnabrück.

Mesker Henri, Maastricht.
 Partouns Mathieu, Eysden.
 Paulussen Louis, Maastricht.
 Possen Jan, Mechelen.
 Ruffini Frans, Rumpen.
 Souren Henri, Wylré.
 Spauwen Pierre, Eysden.
 Swillens Marcel, Heerlen.
 van de Reijt André, Ginneken.
 van Eekelen Antoon, Oosterhout.
 van Wijngaarden Johan, Blerick.
 Weegels * Jan, Weert.

2e. Klas.

Adriaans Charles, Maastricht.
 Boumans Willem, Simpelveld.
 Dassen Hubert, Heerlen.
 Doomen Charles, Spekholzerheide.
 Habets Pierre, Kerkrade.
 Havenith Guillaume, Bocholtz.
 Houben Antoine, Valkenburg.
 Jacobs Joseph, Heerlen.
 Kerckhoffs Alphons, Meerssen.
 Lenssen Tony, Elsloo.
 Muré Joseph, Maastricht.
 Nadaud Rudolph, Maastricht.
 Nühn Nico, Maastricht.
 Pricken Leo, Nyswiller.
 Renckens Jan, Bingerade.
 Renckens Joseph, Bingerade.
 Smeets * Willy, Weert.
 Spauwen Joseph, Gronsveld.
 van Heek Chris, Echt.
 van Hegelsom Jan, Grubbenvorst.

1e. Klas, 1ste Afd.

Adams Antoon, Beegden.
 Bindels * Hubert, Hoensbroek.
 Coumans Joseph, Heerlen.
 de Backer Marinus, Naaldwijk.
 Deckers * Hein, Heerlen.
 Ferket Aloys, Nieuw-Namen.
 Gyzen * Piet, Beek.
 Hanssen Joseph, Schaesberg.
 Hermans Henri, Broekhuizenvorst.
 Heynens Theophile, Borgharen.
 Hibbeln * Bernard, Amsterdam.
 Lenssen Mathieu, Elsloo.
 Meens Hubert, Klimmen.
 Nabben Jules, Sevenum.
 Notermans Guido, Venlo.

1e Klas, 2e Afd.

Nyst * Louis, Kerkrade.
 Paulussen Emile, Maastricht.
 Paulussen * Paul, Maastricht.
 Pubben Gerard, Ottersum.
 Renckens Bernard, Bingelrade.
 Schoenmaeckers * Emile, Sibbe.

Smeets * Henri, Heerlen.
 Spauwen Victor, Gronsveld.
 van de Loo Jan, Ottersum.
 Verdegheem Joseph, Oostburg.
 Vermeulen Joseph, Beuningen.
 Voncken * Hubert, Wylré.
 Vijghen * George, Valkenburg.
 Zeehandelaar Piet, Kerkrade.

.....

HOOGERE BURGERSCHOOL

5e Klas.

America Joseph, Gulpen.
 de Nijs Gerard, Roosendaal.
 Gökemeyer Jan, Kerkrade.
 Gozé Jean, Maastricht.
 Hartmann Max, Delft.
 Heiligers Hubert, Heerlen.
 Hermans Antoon, Brunssum.
 Jochems Arnold, Meyel.
 Kneepkens Frans, Weert.
 Lenssen Joseph, Brunssum.
 Martens Louis, Valkenburg.
 Mesker Pierre, Maastricht.
 Nievelstein Frits, Kerkrade.
 Peeters Henri, Eindhoven.
 Reinards Willy, Valkenburg.
 van Oppen Alphons, Luik.
 van Thiel Huibert, Leur.

4e Klas, 2e Afd.

Annyas Antoon, Leeuwarden.
 Bongaarts Jan, Roermond.
 Bots Alex, Alkmaar.
 Colsen Willem, Hontenisse.
 Daniëls Louis, Tilburg.
 Frencken Henri, Beverloo.
 Gerards Joseph, Heerlen.
 Grossimlinghaus * Joseph, Maastricht.
 Hilbrand Piet, Obdam.
 Meyer Herman, Rheden.
 Oomen Bernard, Oosterhout.
 Scholten Henri, Borne.
 Stessen Mathieu, Gulpen.
 Stroux Theophile, Stramproy.
 van Mourik Herman, Lith.
 van Rhijn Joseph, Hilversum.
 Vollmer Gerard, Dokkum.

4e Klas, 1ste Afd.

Beuken Aloys, Mechelen.
 Carlier Everhard, Groningen.
 Gudden * Chris, Venlo.
 Jacobs * Jan, Oude-Tonge.
 Kissels Mathieu, Klimmen.
 Meijers Antoon, Oss.
 Mols Willy, Sittard.
 Smits Chris, Oud-Valkenburg.
 Swart Hendrik, Tripscompagnie.
 Tacken * Pieter, Horst.
 van den Hoek Adriaan, Rotterdam.
 van den Hombergh Jan, Amsterdam.
 van de Vijver * Hyppolite, Cadzand.
 Vencken Henri, Papenhoven.
 Voncken Frans, Wylré.
 Wijffels * Raymond, Sint Kruis.

3e Klas, 1ste Afd.

Bemelmans Joseph, Meerssen.
 Bles * Bernard, Ellecom.
 Boerland Marinus, Nieuwe-Pekela.
 Bots Kees, Leiden.
 de Moll Johan, Steenderen.
 Ehmen Henri, Groningen.
 Frencken Hubert, Obbicht.
 Helmer Frits, den Haag.
 Hendrikse * Max, IJzendijke.
 Henquet * Willy, Eysden.
 Lebens Henri, Born.
 Notermans Eugène, Venlo.
 Pernot Jan, Born.
 Robertz Hein, Heerlen.
 Romans Henri, Beek.
 Rütten Frans, Kerkrade.
 van de Kar Henri, Steenberg.

van Hout Gerard, Mill.
 van Poelvoorde Frans, Heerlen.
 van Riet Willy, Kerkrade.
 Verdyk * Herman, Boxmeer.
 Vincken Hubert, Mechelen-Wittem.

3e Klas, 2e Afd.

Albers Jan, Druten.
 Beuskens Frans, Gulpen.
 de Koning-Gans Arthur, Schaesberg.
 Dessing Willem, Naaldwijk.
 Gerards Joseph, Kerkrade.
 Geurts Piet, Gennep.
 Houba Frans, Maastricht.
 Jennekens Joseph, Valkenburg.
 Meussen Eduard, Valkenburg.
 Muré Edmond, Gulpen.
 Receveur Ernest, Venlo.
 Rouppe van der Voort Karel, Vught.
 Simons Henri, Maasniel.
 Smeets Willy, Boxmeer.
 Thuys Frans, Laren.
 van der Kallen Henri, Heerenveen.
 van Susante August, * Bostel.
 Vennekens Jacques, Neer.
 Vossenaar Willem, Heerlen.
 Weijden Willy, Kerkrade.

2e Klas, 1ste Afd.

Asma Namle, Heeg.
 Brueren Pierre, Velden.
 Budé Jan, Maastricht.
 Castelein Gerard, Amsterdam.
 Colsen Theo, Hontenisse.
 de Groot * Jan, Oeleu-Lheue.
 Delsing * Henri, Roermond.
 Eygenraam Aloys, Dordrecht.
 Gerritsen * Antoon, Arnhem.
 Goessen Arnold, Eijsden.
 Goulmy Berto, den Bosch.
 Haagmans Martin, Chêvremont.
 Havenith Joseph, Bocholtz.
 Hermans Pierre, Maastricht.
 Holtslag Gerard, Steenderen.
 Kleikers Charles, Heerlen.
 Koppen Johan, Maastricht.
 Kraakman Gerard, Utrecht.
 Kramers Willy, Zwolle.
 Krekelberg Max, Maastricht.
 Lammers Robert, Someren.

2e Klas, 2e Afd.

Leenderts Theo, Rotterdam.
 Linssen Joseph, Merkelbeek.
 Martens Willy, Valkenburg.
 Nabben Eduard, Sevenum.
 Niël Mathieu, * Maastricht.
 Poelmann Alex, Amsterdam.
 Ruiters Johan, Kerkrade.
 Smeets Alphons, Eysden.
 Timmers Jacques, Kerkrade.
 Toben Antoon, * Amsterdam.
 Vallen Jules, Ottersum.
 van der Meer August, Bostel.
 van der Meer Jan, Roelofarendsveen.
 van de Venne Fernand, Echt.
 van Mourik Henri, Lith.
 Vrins * Henri, den Bosch.
 Walraven Alex, Kerkrade.
 Weitjens Joop, Bussum.
 Wijffels Helaire, IJzendijke.
 Zwartelé Nico, Roelofarendsveen.

1e Klas, 1e Afd.

Asma Nico, Heeg.
 Boost Johan, * Gulpen.
 Hermans Joseph, Venlo.
 Maarschalkerweerd Nico, * Utrecht.
 Nelissen Fried, Rotterdam.
 Nievelstein Klaus, Kerkrade.
 Reuters Hubert, * Schaesberg.
 Rienstra Siegfried, * Amsterdam.
 Ros Piet, * Padang.
 Rouppe van der Voort Jan, Vught.
 Snieders August, * Dommelen.
 van der Heijden Alphons, * Wageningen.
 van der Hoeft Adriaan, * Arnhem.
 van Dijk Theo * Nijkerk.
 van Gool Walter, Dussen.
 van 't Hullenaar Joseph, * Utrecht.
 Verbruggen Hubert, Grathem.
 Vissers René, * Maastricht.
 Vreuls Herman, Nieuwenhagen.
 Zweypfenning Victor, Venlo.

1e Klas, 2e Afd.

Brull Grégoire, * Spekholzerheide.
 Cammaert Theo, Hontenisse.
 Crijns Henri, * Helden.
 Elbert Frans, Rotterdam.
 Gerards Joseph, * Kerkrade.

Gerritsen Frans, * Arnhem.
 Hamers Leo, * Maastricht.
 Hübben Willy, Eijgelshoven.
 Jennekens Theo, * Valkenburg.
 Kraft Frits, Padang.

Lamberty Paul, * Ubbergen.
 Linssen Eugène, * Sevenum.
 Noëls Hans, * den Haag.
 Mulkens Hubert, Eijgelshoven.
 Simons Leopold, Waubach.

HOOGERE HANDELSCHOOL

5e Klas.

Ackermans Jan, Nuth.
 Hazebroek Jan, den Haag.
 Krekelberg Marcel, Maastricht.
 Lenssen Eduard, Brunssum.
 Rouschop Guillaume, Bergen.
 van de Venne Paul, Weert.
 Verhaegen George, Graauw.
 Weitjens Cor., Bussum.

4e Klas.

Borghuis Bernard, * Tubbergen.
 Colaris Colla, Broek-Sittard.
 de Deckere Gabriël, Nieuw-Namen.
 de Haes Bart, Eindhoven.
 Heijstee Frans, Helmond.
 Hoefnagels Piet, Asten.

Jansen Henri, Weert.
 Kauling Antoon, Gouda.
 Linthorst Willy, Wilp.
 Loyen Pierre, * Blerick.
 Nabben Paul, Sevenum.
 Nivel Wim, Parijs.
 Nolte Antoon, * Grave.
 Quaedvlieg Leo, * Spekholzerheide.
 Staf Jan, Kwadendamme.
 Straeten Peter, Vaals.
 Ubben Clemens, Kerkrade.
 van der Heyden Joseph, Hulst.
 van Waes Emery, Westdorpe.
 Vermeulen Willy, Beuningen.
 Wolfs Frans, Terborg.
 Wolfs Wiebe, Breda.

VOORBEREIDENDE KLAS

1e Afd.

Bindels Joseph, * Hoensbroek.
 Cammaert August, * Hontenisse.
 Cox Antoon, * Mook.
 Cremers Arthur, Gulpen.
 de Hesselle Theophile, * Doetinchem.
 Dessing Henri, * Naaldwijk.
 Dooper Robert, * Tjerkgaast.
 Evers Willy, Roermond.
 Goulmy Michel, den Bosch.
 Grossimlinghaus Jean, * Maastricht.
 Havenith Hubert, * Bocholtz.
 Heldens Joseph, * Ottersum.
 Hendrix Henri, * Grubbenvorst.
 Hermans Joseph, * Broekhuizen-vorst.
 Heussen Herman, Rumpen.
 Hommes Pierre, * Maastricht.
 Houben Hubert, * Valkenburg.
 Ramakers Hubert, * Bocholtz.
 van Susante Jan, * Boxtel.
 Wiertz Willy, * Kerkrade.

2e Afd.

Bröcking Joseph, * Beek en Donk.
 Engels Piet, * Valkenburg.
 Gadiot Jan, Eijgelshoven.
 Houba René, * Maastricht.
 Kessels Herman, * Well.
 Kleikers Leo, * Heerlen.
 Meens Joseph, * Klimmen.
 Mertens Eugène, * Bingelrade.
 Pergens Louis, * Bocholtz.
 Reintjens Jean, * Gronsveld.
 Rouppe van der Voort Thom., * Vught.
 Rouppe van der Voort Victor, Vught.
 Schillings Ernest, * Weert.
 Simons Winand, * Maasniel.
 Smits Antoon, Oud-Valkenburg.
 Spauwen Hubert, Eijsden.
 Tilman René, * den Bosch.
 Toussaint Willy, * Schaesberg.
 van Beukering Leo, * den Haag.

PERSONALIA

1924—1925

.....

De H. Priesterwijding ontvingen:

J. Bertin.	G. Maassen.
W. Durlinger.	H. Mertens.
J. Grubben.	M. Poels.
J. Hendrix.	M. Reiné.
J. Herpers.	P. Rohs.
W. Hillebrandt.	K. Roncken.
P. Kissels.	G. Stoot.
J. Kisters.	M. Werry.

van het Bisdom Roermond.

Ch. Hanckx.	H. Willemse.
-------------	--------------

van de Sociëteit van Jesus.

De volgende examens werden afgelegd:
aan de Universiteit van **Leiden**:

A. Hoogeveen, cand. chem.
F. Croughs, cand. med.
W. P. J. Lagro, semi-arts-ex.
J. van Balgooij, Pr., doct. recht.

aan de Universiteit van **Groningen**:

J. H. Brenninkmeyer, cand. med.

aan de Universiteit van **Utrecht**:

A. Verbeek, cand. med.
J. Beckers, cand. med.
C. Gelissen, tandarts-ex.
M. H. Pinckers, cand. med.
J. J. H. Stessen, tandarts-ex.
L. Widdershoven, tandarts-ex.
J. A. A. H. Martens, cand. pharm.
W. van Thiel, cand. med.
Th. van Wely, cand. med.
A. Kock, cand. med.
J. Bouma, arts-ex.

aan de Universiteit van **Amsterdam**:

F. Berger, doct. recht.
A. van Loy, cand. med.
H. van der Sterren, cand. med. 1ste ged.
R. Verhaegen, arts-ex.
A. Vercauteren, arts-ex.
H. A. M. Marres, arts-ex.
J. van Wessem, doct. recht.
Th. Bingen, arts-ex.

A. J. M. Bröcker, semi-arts-ex.

A. Gerrits, doct. recht.

J. van Gils, doct. med.

Y. Oosterbaan, arts-ex.

aan de Technische Hoogeschool van **Delft**:

A. van der Linden, ing. ex. e. i.

M. J. H. Wijnhoven, ing. ex. m. i.

F. van Enckevort, prop. b. i.

J. Raedts, prop. m. i.

aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool van **Utrecht**:

M. van Aken, prop.

A. J. A. Berkemeyer, cand.

Y. Kramer, promotie veeartsenijkunde.

aan de Handelshoogeschool van **Rotterdam**:

C. Eygenraam, doct.

aan de Landbouwhoogeschool van **Wageningen**:

P. Prillwitz, ing. ex. kol. 1db.

W. J. Dewez, ing. ned. 1db.

W. J. Drogen, ing. ex. ned. 1db.

J. H. J. van Laarhoven, ing. ex. ned. 1db.

J. Meyerink, prop. 1ste ged.

A. C. Schaepman, ing. ex. ned. 1db.

aan de Gregoriaansche Universiteit van **Rome**:

Dr. F. Féron, Pr., magister theol.

aan de Technische Hoogeschool van **Stuttgart**:

R. Brandes de Roos, ing. ex.

aan de Technische Hoogeschool van **Berlijn**:

L. Ruland ing. ex. m. i.

Notariëel Staatsexamen:

A. Esser, 1e ged.

C. A. M. Rademakers, 1e ged.

L. H. M. Beckers, 1e ged.

J. Theunissen, 1e ged.

A. Hupperichs, 1e ged.

L. Houben, 1e ged.

A. Koch, 3e ged.

Examen Hoogduitsch M. O. A.:

J. Ydema.

Examen Boekhouden M. O.:

G. van den Berg.

F. J. Jongen.

J. H. Janssen.

(de examenlijst is afgesloten 1 Juli)

Werden benoemd:

tot **Assistent-Bisschop** bij den Pauselijken
Troon, **Huisprelaat** en **Romeinsch Graaf**:
Mgr. L. Schrijnen, Bisschop van Roermond.

tot **Geheim-Kamerheer** van Z. H. den Paus:
J. M. J. van Rooy, pastoor, te 's Gravenhage.
Prof. Dr. J. C. F. H. Schrijnen, hoogleeraar
aan de R. K. Universiteit, te Nijmegen.

tot **Kanunnik** van het Kathedraal Kapittel
van Roermond:

R. A. Schroeder, pastoor-deken, te Gulpen.

tot **Ridder in de Orde van den Nederland-**
schen Leeuw:

K. J. L. Alberdingk Thijm, letterkundige, te Haarlem.

Mr. P. J. M. E. Bloemarts, President van de Arrondissementsrechtbank, te Breda.

Mgr. Prof. Dr. J. C. F. H. Schrijnen, hoogle-
leeraar aan de R. K. Universiteit, te
Nijmegen.

tot **Officier in de Orde van Oranje-Nassau**:

E. H. Haenen, kanunnik, deken en pastoor, te Weert.

Jhr. E. J. J. S. von Bönninghausen, burge-meester, te Borne.

† A. O. J. E. M. Graaf de Marchant et
d'Ansembourg, burgemeester en lid Prov.
Stat., te Amstenrade.

J. A. Poels, voorzitter van de Limb. Ver. „Eigen Erf”, te Venray.

Ir. J. M. A. Zoetmulder, dir. van „Ons Limburg”, te Heerlen.

F. B. Deurvorst, dir. N. V. Diepenbrock en Reigers' IJzergieterijen, te Ulft.

H. Reighard, eere-kanunnik, te Roermond.

tot **Ridder in de Orde van Oranje-Nassau**:

W. P. H. Jansen, pastoor, te 's Gravenhage.

J. A. J. A. Verheggen, pastoor, te Spekholzerheide.

D. Schrijnen, oud-wethouder, te Venlo.

Jhr. B. H. M. S. von Bönninghausen S. J.,
pastoor, te 's Gravenhage.

Werden begiftigd:

met het **Eerekruis Pro Ecclesia et Pontifi-**
ce van den H. Stoel:

H. Hobus, rector, te Breust-Eijsden.

met het **Kruis van Verdienste** van de Oos-
tenrijksche Republiek:

Mgr. A. F. Diepen, bisschop van 's Hertogenbosch.

met het **Onderscheidingsteeken van het**
Duitsche Roode Kruis:

in de Eerste Klasse:

Mgr. A. F. Diepen, bisschop van 's Hertogenbosch.

in de Tweede Klasse:

J. Gillissen, rector, te Heerlen.

F. Hoen, aalmoezenier, te Roermond.

P. P. J. Nicolaye, pastoor-deken, te Heerlen.

E. Russel, kapelaan, te Maastricht.

Mgr. L. Schrijnen, bisschop van Roermond.

Dr. A. Widdershoven, arts, te Heerlen.

H. J. H. Hoogeweegen, secr. afd. Roode
Kruis, te Rotterdam.

H. Reighard, eere-kanunnik, te Roermond.

A. J. M. H. van de Venne, directeur van
Rolduc.

J. R. Rutten, provisor, te Rolduc.

OVERLEDENEN.

(achter den naam is het geboortejaar
aangegeven)

P. Rutten (1901), Maastricht.

H. C. Verbeek (1869), leeraar, Rolduc.

J. Goffin (1904), Heerlen.

P. H. Frencken (1898), Beverloo.

A. G. van Moorsel (1865), Eindhoven.

M. H. V. Kissels (1871), rustend pastoor,
Hulsberg.

Ir. H. J. L. M. van Schevichaven (1851), oud-
hoofding. Prov. Wat., 's Bosch.

W. Diepenbrock (1866), oud-lid Prov. Stat.,
Amsterdam.

A. E. O. Graaf de Marchant et d'Ansem-
bourg (1853), burgemeester en lid Prov.
Stat., Amstenrade.

J. Lücker (1880), leeraar, Rolduc.
 P. Hoogeweegen (1862), Rotterdam.
 Mr. Chr. Hoogeweegen (1853), advocaat,
 Rotterdam.
 G. Ch. Walpot (1859), rector, Venlo.
 V. L. Schoolmeesters (1862), pastoor Venray,
 Roosteren.
 P. Everts (1852), lid Gedep. Stat., Sevenum.
 P. H. Limpens (1890), Chêvremont.
 J. W. Berendsen (1900), Wehl.
 P. L. V. Schiffelers (1894), res. luit., Nivelles.

E. A. Schaaf (1871), den Haag.
 H. van Kan (1905), stud. phil., Schimmert.
 Ir. R. A. P. van de Loo (1885), Zandvoort.
 G. M. A. Beukers (1871), rustend pastoor,
 Krommenie.
 L. Th. ten Horn (1889), Maastricht.
 Th. L. Hebben (1864), rustend pastoor, Meyel.
 P. W. Hermkens, S. S. S. (1875), Weert.
 Alf. Janssen (1904), Roermond.
 E. Chevalier de Maurissens (1876), Aulnoye.
 R. I. P.

IN MEMORIAM.

.....

H. C. VERBEEK. †

Met leedwezen zal door de vele Rolduciens en oud-Rolduciens in den lande het overlijden zijn vernomen van een, die dertig jaren onafgebroken zijn groote talenten en krachten heeft gewijd aan opvoeding en onderwijs van vele honderden uit de Nederlandsche katholieke jeugd. In 1894 tot priester gewijd en leeraar benoemd in Rolduc, heeft de overledene op de breede basis der algemeene ontwikkeling, die de oplesing tot het priesterschap geeft, zich zelf gevormd tot een wetenschappelijke kracht van voornamen rang op het terrein der handelswetenschap. Op dit breede veelomvattende gebied voelde deze man met zijn scherpen, accuraten geest zich vooral aangetrokken tot het wiskundige handelsrekenen en het scherpe begripsbepaling eischende recht.

De dictaten, die hij in deze vakken zijn leerlingen gaf, zijn staaltjes van heldere denkkraft en betoogtrant, die zij ook na volbrachte studie zorgvuldig bewaarden en na jaren nog met vrucht en genoegten herlezen. Dat waren cahiers, die men na het eindexamen niet naliet aan vrienden, maar zorgvuldig in de koffers pakte, daar men zeker wist in het later leven nog nut daaruit te halen. Hij staat zijn oud-leerlingen blijvend voor den geest als de kundige docent, die met enthousiasme zijn lessen gaf, maar dan ook van hen werklust en werkdijver eischte, zoo noodig met de straffe hand. Zelf een voorbeeld van plichtbetrachting, was hem niets een grooter gruwel bij collega of leerling dan een verwaarloozing van hetgeen naar zijn meening plicht was. Een hard woord kon hij dan niet altijd weerhouden en verschoonend was hij in dat opzicht maar zelden. Veeleischend voor zich zelven, eischte hij

ook veel van anderen. Karig in zijn lof voor anderen, zocht hij ook zelf niet naar eigen roem; maar van den anderen kant zelf niet ongevoelig bij het aanvaarden van een niet gezochten lof, wist hij ook bij tijd en gelegenheid woorden van waardeering te spreken, die men oppervlakkig niet zou hebben verwacht, maar die des te kostbaarder waren, naarmate ze zeldzamer werden toebeedeeld. Men mocht sympathiek staan tegenover dit karakter of niet, maar men kon niet ontkomen aan de suggestie zijner kracht; hij was een figuur in het kleine wereldje zijner dagelijksche werkzaamheid maar ook daarbuiten. En het laatste niet in dien zin dat hij anderen van zijn kennis mededeelde in boek of geschrift.

Het forum der publiciteit heeft hij altijd geschuwd, in zijn veeleischendheid ten onrechte bevreesd niet te voldoen aan de norm der hoogste wetenschappelijkheid. Maar ondanks deze vreesachtige bescheidenheid is hij toch naar voren gehaald, toen hij in 1909 — vijf jaren nadat hij zelf dit examen had afgelegd — voor de eerste maal werd benoemd in de examencommissie voor Boekhouden M. O. Onafgebroken is hij tot zijn dood lid van deze commissie gebleven. Werd door hemzelf dit lidmaatschap op hoogen prijs gesteld, de commissie vond zichzelf geëerd in hem. Hoezeer hij, de Roomsche priester, in dit gemengd milieu van wetenschappelijke mannen werd gemist, heeft hij op zijn ziekbed mogen ondervinden. Als eerste daad van hare samenkomst dezen zomer werd hem de sympathie per draad betuigd. En als ik telkenmale, dat mij werd verzocht hem persoonlijke sympathiebetuigingen over te brengen, een brief had moeten schrijven, had

ik er dagelijksch werk van kunnen maken. En deze woorden schrijf ik nog versch onder den indruk van de ontroering, die het bericht van zijn dood in de commissie teweegbracht. Dat hij, toen een zestal jaren geleden de akte Handelskennis L. O. werd ingesteld, tot de examencommissie behoorde, behoeft nauwelijks gezegd. Verschillende malen was hij gecommiteerde bij de eindexamens van Hoogere Handelsscholen en dit jaar zou hij ook als examiner hebben deelgenomen aan de Mercurius-examens, indien zijn ziekte dit niet had belet.

Het ministerie Cort van der Linden erkende zijn groote verdiensten voor het handelsonderwijs, toen het hem in 1918 naast mannen als de grootfinancier van Nierop en de hoogleraren Bruins, de Jongh, Molengraaff en Volmer aan H. M. voordroeg als lid der Staatscommissie in zake wettelijke regeling van het handelsonderwijs en het accountantswezen. Aanteekeningen en potloodstrepen in de commissierapporten bewijzen, niet alleen hoe conscientieus hij zijn

belangrijke taak opvatte, maar ook hoezeer hij zich voelde de pleitbezorger van het Roomsche onderwijs in het bijzonder. En bij al deze daden komen er ongetwijfeld nog vele, waarvan de geschiedschrijver niet geswagen kan, maar die zij zouden kunnen verhalen, die de rechtstreeksche vruchten hebben mogen plukken, die onder de zon van Gods genade rijpten aan zijn hooggedragen priesterschap.

Door lijden en uitputting van een lange ziekte gelouterd is hij op den octaafdag van Maria ten Hemelopneming heengegaan, binnengeleid, naar we mogen hopen aan Maria's Moederhand in de hemelsche stad, „beata pacis visio”.

Met de dankbaarheid van oudleerling, zij het dan niet in den gewonen zin, en de hoogachting van collega in meer dan één opzicht, leg ik deze hulde met een pieus gebed op zijn graf op het stille, kleine kerkhof van Rolduc, dat hij dertig jaren in liefde en trouw heeft gediend.

R'dam, 23 Aug. 1924.

C.

Toen ik in 1909 lid werd van de staatscommissie, belast met het afnemen der akte-examens Boekhouden M. O., werd ik in de eerste vergadering voorgesteld aan den R. K. priester H. C. Verbeek. Op de voorstelling volgde een gesprek, het eerste van vele, die ik het voorrecht had met hem te hebben, die ons is voorgegaan.

Ik heb den overledene in deze 15 jaren leeren kennen als mensch, als examiner en als docent.

De mensch: een man, een vroom man, die den weg naar de beste der werelden bewandelde met de opgewektheid van den wandelaar, die dubbel geniet van wat er schoon is rondom hem, omdat hij het doel van de reis kent en niet twijfelt aan den weg, die er heenvoert. Een minzaam man, die ieder voor zich wist te winnen, zonder ooit zijn standpunt prijs te geven uit pure vriendelijkheid. Integendeel, daartoe waren wel zeer goede argumenten noodig.

Het was een man, doordrongen van de waarheid, dat wat waard is gedaan te worden, ook waard is goed gedaan te worden — wat hij deed, droeg daarvan den stempel; 't was af.

Hij was een voorbeeldig examiner. In zijn scherp geformuleerde vragen was die geleidelijke opklimming, welke den ervaren paedagoog verraadt. Hij bleef geduldig, vriendelijk en welwillend óók bij de wanhopigste examens en tot het laatste toe. Zijn oordeel was streng rechtvaardig. Nimmer beklaagde zich één candidaat over een examen, dat hem door den Heer Verbeek was afgenomen.

Als docent heb ik hem leeren waardeeren de jaren, waarin ik als gedelegeerde aan het afnemen der examens van de Hoogere Handelsschool te Rolduc kon deelnemen.

Welk een opvoedende kracht ging van hem uit. Zeker, hij stelde hoge eischen aan de jongens, verlangde toewijding en vlijt,

dwong ze tot stiptheid: alles zaken, waarvoor zij hem in hun latere leven dankbaar zullen zijn. Maar ook hoe hooge eischen stelde hij aan zich zelf!

Wat hij bereikt heeft, was alleen bereikbaar voor den docent, die zijn rijke gaven en groot kunnen geheel gaf aan zijn leerlingen.

Zoo de Hoogere Handelsschool te Rolduc geworden is tot wat zij is: een der beste handelsscholen van ons land, dan is dit —

en ik spreek dan niemand te na — voor een groot deel het resultaat van zijn werk.

Zijn naam leve lang in gedachtenis van hen, die van zijn onderwijs genoten, zooals hij zal voortleven bij allen, die met hem mochten samenwerken.

J. G. Ch. VOLMER,
Hoogleraar a. d. Technische
Hoogeschool te Delft, en
a. d. Handelshoogeschool te
Rotterdam.

J. LÜCKER. †

't Is heel onverwachts gekomen. 's Morgens de krant openvouwend, valt mijn blik op een bericht uit Kerkrade, met als hoofd: Professor Lücker †.

't Duurt 'n tijd voor 't doordringt tot mijn verstand en ik opspringend uitroep: Jan dood! Mijn huisgenooten lezen 't mij af in 't gezicht, zoo heeft 't mij gepakt.

Voor een paar dagen, eer dat wij na onze retraite op vacantie gingen, had ik hem nog bezocht. Op dien Zaterdagmorgen was hij erg onder den indruk, omdat de dokter een ernstiger wending in de voorspoedig begonnen beterschap had geconstateerd. Maar niets liet een ongunstigen afloop voorzien, en vol vertrouwen op diens getuigenis, dat 't gauw weer in orde zou komen, had ik afscheid genomen. Het was voor 't leven; ik heb hem niet meer weergezien. Achteraf er over nadenkend, komt 't mij voor, of hij zoo iets moest hebben voorgevoeld. Het was slechts een kleine operatie, die hij moest ondergaan en niettegenstaande veel ongemak had hij ze al lang uitgesteld, want hij zag er erg tegen op. Wij hadden ons dan ook lichtelijk verbaasd, toen hij in eens daartoe besloten bleek. Hoe dikwijls ook hadden wij hem onder ons niet hooren zeggen: Och waren wij maar goed dood. 't Spreekt voor wie hem kennen, van zelf, dat daarop aanstonds door ons werd vuur gevat, door twijfel te opperen aangaande 't gemeend zijn of door captie te maken op 't bijgevoegde goed.

Want het was hem voorbehouden en ook

goed toevertrouwd, op zijn tijd de groote principen ons in te scherpen. Met de blankste trouw heen ziende over eigen en anderer menschelijke zwakheid, kon hij dan werkelijke of vermeende tekortkomingen gispen. Hij bezat op dit punt een zegvrijheid, door hoog en laag, zij 't soms lachend, aanvaard, omdat zij voortkwam uit diepe overtuiging. Tegen de beschuldiging van „algemeen oordeel” verdedigde hij zich dan ook met de woorden: Jan zegt 't, zooals hij 't meent. Dat was zoo.

De principen moesten hoog gehouden, kleinigheden konden hem ergeren, maar in intern gesprek was hij o zoo mild, waar 't echt menschelijke zwakheid en ellende gold. Dan bad hij mede: vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven aan onze schuldenaren.

Hij wilde graag alles goed doen. Met een gemakkelijk breed gebaar kon hij afstand doen, van hetgeen hij met moeite had bijeen vergaard; het bewustzijn van 't goede, dat hij er mede zou kunnen werken, deed hem wenschen, dat hij over ruimer middelen beschikken kon. Zijn rijke talenten, zijn ontwikkelde kunstzin werden door ons met graagte in aanspraak genomen, al lag de uitvoering, naar kunstenaars idee soms voor onze verlangens te ver van het opgevatte of opgezette plan.

Zijn gediensstigheid werd niet gauw op een te zware proef gesteld, en onze gemakzucht

dwong ze tot stiptheid: alles zaken, waarvoor zij hem in hun latere leven dankbaar zullen zijn. Maar ook hoe hooge eischen stelde hij aan zich zelf!

Wat hij bereikt heeft, was alleen bereikbaar voor den docent, die zijn rijke gaven en groot kunnen geheel gaf aan zijn leerlingen.

Zoo de Hoogere Handelsschool te Rolduc geworden is tot wat zij is: een der beste handelsscholen van ons land, dan is dit —

en ik spreek dan niemand te na — voor een groot deel het resultaat van zijn werk.

Zijn naam leve lang in gedachtenis van hen, die van zijn onderwijs genoten, zooals hij zal voortleven bij allen, die met hem mochten samenwerken.

J. G. Ch. VOLMER,
Hoogleeraar a. d. Technische
Hoogeschool te Delft, en
a. d. Handelshoogeschool te
Rotterdam.

J. LÜCKER. †

't Is heel onverwachts gekomen. 's Morgens de krant openvouwend, valt mijn blik op een bericht uit Kerkrade, met als hoofd: Professor Lücker †.

't Duurt 'n tijd voor 't doordringt tot mijn verstand en ik opspringend uitroep: Jan dood! Mijn huisgenooten lezen 't mij af in 't gezicht, zoo heeft 't mij gepakt.

Voor een paar dagen, eer dat wij na onze retraite op vakantie gingen, had ik hem nog bezocht. Op dien Zaterdagmorgen was hij erg onder den indruk, omdat de dokter een ernstiger wending in de voorspoedig begonnen beterschap had geconstateerd. Maar niets liet een ongunstigen afloop voorzien, en vol vertrouwen op diens getuigenis, dat 't gauw weer in orde zou komen, had ik afscheid genomen. Het was voor 't leven; ik heb hem niet meer weergezien. Achteraf er over nadenkend, komt 't mij voor, of hij zoo iets moest hebben gevoeld. Het was slechts een kleine operatie, die hij moest ondergaan en niettegenstaande veel ongemak had hij ze al lang uitgesteld, want hij zag er erg tegen op. Wij hadden ons dan ook lichtelijk verbaasd, toen hij in eens daartoe besloten bleek. Hoe dikwijls ook hadden wij hem onder ons niet hooren zeggen: Och waren wij maar goed dood. 't Spreekt voor wie hem kennen, van zelf, dat daarop aanstonds door ons werd vuur gevat, door twijfel te opperen aangaande 't gemeend zijn of door captie te maken op 't bijgevoegde goed.

Want het was hem voorbehouden en ook

goed toevertrouwd, op zijn tijd de groote principen ons in te scherpen. Met de blankste trouw heen ziende over eigen en anderer menschelijke zwakheid, kon hij dan werkelijke of vermeende tekortkomingen gispen. Hij bezat op dit punt een zeggvrijheid, door hoog en laag, zij 't soms lachend, aanvaard, omdat zij voortkwam uit diepe overtuiging. Tegen de beschuldiging van „algemeen oordeel” verdedigde hij zich dan ook met de woorden: Jan zegt 't, zooals hij 't meent. Dat was zoo.

De principen moesten hoog gehouden, kleinigheden konden hem ergeren, maar in intern gesprek was hij o zoo mild, waar 't echt menschelijke zwakheid en ellende gold. Dan bad hij mede: vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven aan onze schuldenaren.

Hij wilde graag alles goed doen. Met een gemakkelijk breed gebaar kon hij afstand doen, van hetgeen hij met moeite had bijeen vergaard; het bewustzijn van 't goede, dat hij er mede zou kunnen werken, deed hem wenschen, dat hij over ruimer middelen beschikken kon. Zijn rijke talenten, zijn ontwikkelde kunstzin werden door ons met graagte in aanspraak genomen, al lag de uitvoering, naar kunstenaars idee soms voor onze verlangens te ver van het opgevatte of opgezette plan.

Zijn gediensstigheid werd niet gauw op een te zware proef gesteld, en onze gemakzucht

was maar al te zeer geneigd er een ruim gebruik van te maken.

Als priester een voorbeeld, die in 't vroegste morgenuur God 't offer bracht en „met alles klaar was”, voor hij zijn lessen begon.

Directeur der Maria-Congregatie wist hij de groote liefde, welke er in zijn hart woonde tot die goede Moeder over te storten in de harten der velen, welke zijn ijver rondom haar beeltenis samenbracht. Met tragen tred kon men hem 's avond, 't Rozenhoedje bid-

dend, hooren schuifelen over den gang of een laatsten groet zien toeknikken, bij 't naar bed gaan, aan de jongens, waar hij zoo veel van hield.

De afgelegenheid van zijn eenzame kamer bracht daarin wel eenige verandering de laatste jaren en bevorderde de afgetrokkenheid, door engen vriendenkring slechts doorbroken.

Met Mhr. Lückcr is een vrome priester, een goede vriend van ons heengegaan.

HENRI VAN KAN. †

Is het wonder, dat we bij dit overlijden moeten denken aan de „Kerkhofblommen” van Guido Gezelle? 'n Jonge man, die het einde van zijn leven vindt, vroeg, wanneer hij nog zijn studies maakt. Maar vooral worden we gedrongen aan de „Kerkhofblommen” te denken, omdat onze klasseggenoot Henri er zoo'n bewonderaar van was. Hij heeft ze eenige keeren gelezen, genoten! Zou hij er wel ooit aan gedacht hebben, dat hij weldra de Eduard van den Bussche onzer klas zou zijn?

Toen Henri van Kan op het derde gym. in 't Kollege van Weert bij ons kwam, leek hij een stille jongen. Hij was in 't begin zelfs eenigszins teruggetrokken. Maar langzamerhand kwam er meer leven in hem. Hij deed mee met de anderen. Als er pret gemaakt werd, was hij van de partij, maar.... nooit speelde hij „haantje de voorste”. Dat lag niet in zijn aard.

Niets luidruchtigs was er in hem.

Het liefst was hij in stilte bezig met zijn letterkundige boeken. Een poëzie-beminnenaar was hij.

Ik zeide reeds, dat Henri de „Kerkhofblommen” bewonderd heeft. In 't algemeen, hij was een smaker, een proever van Gezelle's verzen. Omdat Gezelle zoo'n teere natuurvoeler was. En o, Henri hield van de natuur. Het door en door genieten van de vrije schepping, dat was het, waarin hij leefde.

Ik herinner me zijn laatste Akademieopstel „God in de natuur”. De vorm was niet heel en al volmaakt, maar toch was zijn werk

aantrekkelijk, omdat er doorstroomde het beekheldere aanvoelen, dat hem eigen was.

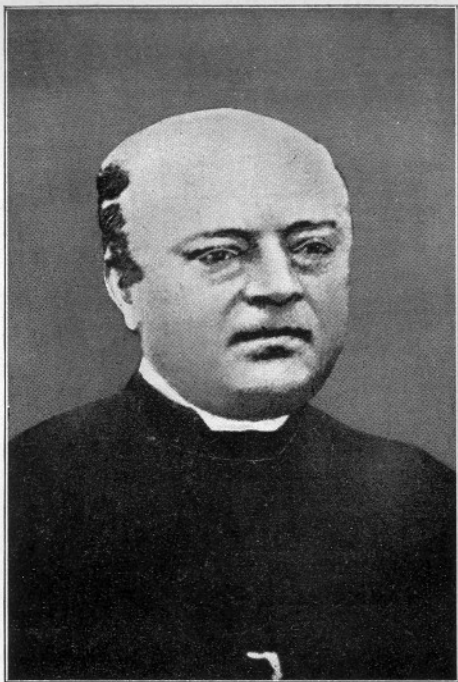
Henri zou priester worden. Dat stond bij hem vast. Maar zijn goddelijke Meester plaatste hem op 'n tweesprong. — Na beëindiging zijner studies in Weert zag hij eenige makkers naar Boxel gaan, om gedrild te worden voor de witte regimenten van kardinaal Lavigcrie. En Henri van Kan vroeg zich af, of het ook zijn roeping niet was, om in het zwarte Afrika de blanke boodschap te brengen. 't Werd een geweldige tweestrijd voor hem. Maar op 't laatst besloot hij in Rolduc zijn filosofie te maken.

Henri was zeer tevreden over zijn besluit! In de studie-onderbreking liep ik met hem door de verlichte carré-gangen, en hij vertelde me blij te zijn, omdat hij hier in 't bisdom kon blijven. „En”, kwam er verlangend bij, „nou ben ik klaar, als ik 25 jaar ben. Dat is juist de gewone leeftijd. D'r hoeft nu geen jaar bij voor noviciaat!”....

„Klaar zijn,.... priester zijn,” het lag voor hem in heel dichte nabijheid. Nog vijf jaar!

Op de helft van 't eerste trimester begon hij te sukkelen. Half December moest hij naar 't hospitaal. Na de kerstvacantie hoorden we, dat Henri in Horn was. En veertien dagen later kwam de ruwe tijding. „De dokters hebben hem opgegeven. Hij is naar huis getransporteerd, en heeft de laatste H. Sacramenten ontvangen.”

O, dat vreeselijke! Naar huis gebracht worden, om den dood te wachten. En dat, als je 20 jaar oud bent! — Nog vijf jaar?! —

H. C. VERBEEK †
LEERAAR ROLDUC 1894-1924

H. VAN KAN †

A. J. J. LÜCKER †
LEERAAR ROLDUC 1905-1925

A. J. J. LÜCKER †
LEERAAR ROLDUC 1905-1925

F. WIJNHOFEN C.M. †

W. DIEPENBROCK †

DIRECTEUR W. H. J. FRANCK
LEERAAR ROLDUC 1900-1924

PASTOOR A. J. H. H. JANSSENS
LEERAAR ROLDUC 1898-1924

P. J. NIJSSEN
LEERAAR ROLDUC 1905-1925

J. H. STESSSEN
LEERAAR ROLDUC 1901-1924

Henri wachtte, en de vroege dood kwam.

Wij hebben voor hem gebeden, en zullen het blijven doen. Wij vertrouwen vast, Henri, dat ge nu reeds weet, dat de aardsche poëzie waarvan ge zooveel gehouden hebt, slechts

een zwakke echo is van de hemelsche, 'n verdoezeld pogen, een ellendig surrogaat.

Smaak uw vreugden, en vraag voor ons hulp, om eens met u de hemel-poëzie te genieten.

JEF B.

Een Rolducien Missionaris in China.

FRANS WIJNHOFEN. † ¹⁾

1848—1894

Ruim dertig jaren geleden, den 28sten Mei 1894, stierven in China op denzelfden dag en aan dezelfde ziekte — de typhuskoorts — twee nog betrekkelijk jeugdige hollandsche missionarissen: Frans Wijnhoven en Joseph Alofs, de eerste te Toun Tchoangtse als Directeur van het oostelijk gedeelte (thans grootendeels Vicariaat van Yungpingfu) en de tweede te Suenhoafu als Directeur van het noordelijk district van het Vicariaat Peking.

Frans Wijnhoven, den 17 den Mei 1848 te Broekhuizen (L.) geboren, was de jongste van zeven kinderen. Evenals zijn oudere broers vóór hem, was hij ook misdienaar in de parochiekerk en maakte elken morgen — te voet natuurlijk, want fietsen kende men toen nog niet — voor dag en dauw den tamelijk langen weg van huis tot de kerk. Op dertienjarigen leeftijd begon hij zijn studies te Rolduc, waar zijn broer, in 1908 gestorven als pastoor van Sevenum, hem was voorgegaan. Wat hem vooral kenmerkte gedurende die jaren van Rolduc, was niet alleen zijn studiejver en zijn diepvোলend hart, dat zich als van zelf opende voor alles wat schoon en edel is, maar bijzonder de aangename en vroolijke omgang met zijn studiemakkers. Dit innemend karakter deed tusschen hem en meer dan een der studenten van dien tijd eene hechte vriendschap ontstaan, waarop tijd noch ouderdom vat kon

hebben, die bestand bleek tegen eene vergeetelheid, welke zich soms door de lange afstanden tracht te verontschuldigen. Een zijner vrienden uit dien studietijd, kort geleden gestorven als pastoor te H., had steeds het portret van den jeugdigen Frans Wijnhoven op zijn slaapkamer hangen, en kon niet over hem spreken zonder een traan te laten vallen bij de herinnering aan de zoete jaren van Rolduc, doorgebracht aan de zijde van zijn „onvergetelijken” Frans.

Hoe kwam het, dat op het einde zijner studie jaren de roeping tot het missionarissenleven in zijn hart ontloek? Waarom vooral voelde hij zich getrokken tot de Congregatie der Missie van den H. Vincentius à Paulo, die hem toch zoo weinig en misschien zelfs in het geheel niet bekend was? Werd hij wellicht aangetrokken door het voorbeeld van oudere studenten? Of was het, zooals het trouwens meer dan eens gebeurd is, eene zonderlinge vergissing, die hem deed aansluiten bij de Lazaristen, terwijl hij aansluiting zocht bij het Gezelschap der Vreemde Missiën van Parijs, door velen aangezien als de eenige inrichting voor opleiding van missionarissen? In dien tijd kenden de studenten van Rolduc nauwelijks iets anders dan de heldendaden der fransche missionarissen, die in China, Korea en Siam haast gewoon leken te zijn hun apostolischen arbeid met den marteldood te bekronen. Men mag inderdaad betwijfelen of er destijds in Rolduc ooit van een andere congregatie is gesproken dan van het zoo bekende Parijsche Gezelschap. Wat er van zij, in April 1866 nam Frans, die zijne studies voltooid had, afscheid

¹⁾ Dit artikel van Z. D. H. Mgr. F. Geurts, eveneens oud-Rolducien, over zijn Heerom is door ons, met toestemming der Redactie, overgenomen uit: St. Vincentius à Paulo, Missietijdschrift der Lazaristen, XVe Jg. (1925), blz. 88—94.

van zijn moeder en familie om naar Parijs te vertrekken, waar hij terecht kwam bij de Lazaristen. Weinig bijzonders weet men over die jaren in het Moederhuis van St. Lazare doorgebracht. Alleen zij vermeld, dat zijne studies een oogenblik werden onderbroken door de vlucht der gansche communiteit naar de stad Angers, waar zij een veilig heenkomen zocht tegen de gewelddaden der revolutie in 1870, wier aanhangers n.l. zoo wreed optraden tegen de religieuzen en de priesters. Priester gewijd in het voorjaar van 1871, kreeg hij kort daarop zijne benoeming als missionaris voor het Vicariaat van Peking. Zijn wensch zou dus in vervulling gaan: het was echter niet zonder ontsteltenis en angstig voorgevoel, dat zijne familie en vrienden in Holland deze tijding ontvingen. Alle gemoederen immers waren nog onder den indruk der wreede vervolging die, nauwelijks eenige maanden geleden, te Tientsin het leven had gekost aan twee missionarissen en tien Dochters van Liefde. Om het leed van een hartbrekend afscheid aan zijne reeds bejaarde moeder te besparen, had de jeugdige missionaris een edelmoedig offer gebracht en verklaarde zich bereid rechtstreeks naar China te vertrekken. Door een of andere reden evenwel werd dat vertrek uitgesteld, en van zijne Oversten kreeg hij het bevel eerst zijne moeder een laatst vaarwel te gaan brengen.

Intusschen had deze vrome vrouw al hare kinderen en klein-kinderen bijeen geroepen, om op den Zondag, die aanvankelijk was bepaald voor het afreizen van den missionaris, gezamenlijk eene plechtige H. Mis bij te wonen, teneinde Gods zegen af te smeeken over de moedige onderneming van haren Frans, die, als jongste harer kinderen, altijd haar lieveling bleef. Het was de tweede Zondag na Paschen 1871. Toen dien dag na het middagmaal de familieleden, groot en klein, op en neer wandelden in den tuin en zich onderhielden over den missionaris, dien zij wellicht nooit meer zouden terug zien, kwam er eensklaps een geestelijke binnen, die recht den tuin inliep en van verre reeds aan de moeder, op een bankje gezeten, een blij „Dag Moeder” toeriep. De oude vrouw nochtans,

die haren zoon nog nooit in priesterkleeren had gezien en hem op dat oogenblik trouwens reeds op zee waande, dacht er niet aan hem aanstonds te herkennen en groette hem beleefd terug met een eenvoudig „Dag Eerwaarde.” Doch... „Dat is Frans! dat is Heerbroer!” klonk het reeds van alle kanten, en hij was het inderdaad. Wie zal de vreugde beschrijven van de oude moeder die haar kind zoo onverwacht en in zulke omstandigheden nog eens mocht weerzien?

Na eenige dagen in zijne familie vertoefde te hebben, vertrok de kloeke missionaris over Parijs naar China. Toen hij te Tientsin voet aan wal zette wilde hij eerst, ondanks de onveiligheid welke toenmaals nog voor de Europeanen heerschte onder de bevolking der chineesche stad, ter bedevaart gaan naar de plaats waar, nauwelijks een jaar te voren, de heldhaftige zonen en dochters van den H. Vincentius hun leven hadden opgeofferd voor het heil der zielen. Met aandoening en geestdrift tevens betrad hij de plaats „nog bedekt, zoo schreef hij, met brandende puinhoopen”, die getuige was geweest van den strijd en den heldendood zijner voorgangers. Altijd bleven „de oude Kindsheid” (zoo noemt men de plaats waar eenmaal het weeshuis der H. Kindsheid heeft gestaan) en de kerk van O. L. Vrouw der Overwinningen, waar de Zusters en de Missionarissen het leven lieten, iets aantrekkelijks voor hem behouden. In de jaren, dat hij te Tientsin belast was met het beheer der Procuur, heeft hij nooit nagelaten op den verjaardag der marteling, 21 Juni, zijn bedevaart te doen, en het was hem een genoegen, een waar genot voor zijn hart aan jongere missionarissen als gids te dienen op dezen destijds nog vrij gevaarlijken tocht.

Na eerst met vlijt en moed de beginselen der chineesche taal, welke later geen geheim meer voor hem zou hebben, te hebben aangeleerd, werd hij al spoedig te Tientsin zelf geplaatst en belast met de Procuur; deze was na den brand en de totale verwoesting der oude residentie op eene meer veilige plaats gevestigd in de Fransche Nederzetting. Zijn bisschop Delaplace, een meer dan gewoon menschenkenner, had reeds dadelijk de hoe-

danigheden van zijn nieuwen missionaris doorgrond en ingezien, welke groote diensten hij zou kunnen bewijzen op een post als Tientsin, waar de missionaris, in dien tijd vooral, gedurig in nauwe betrekking had te blijven met de consuls der Vreemde Mogendheden. En Mgr. Delaplace had zich niet vergist. De jonge missionaris stond weldra, zoo wel door zijn karakter, als door de kennis van verschillende talen, in hoog aanzien, niet alleen bij de europeesche ambtsbekleeders, maar ook bij de geheele inlandsche en buitenlandsche bevolking.

Tegelijk met de missionarissen was ook het huis der Zusters overgebracht naar de Fransche Nederzetting, waar zij zich veilig konden achten. Belast met de geestelijke zorg dezer aan God gewijde zielen, wist de missionaris, door zijne omzichtigheid en vroomheid, dusdanig haar onbeperkt vertrouwen te winnen dat nu nog, na bijna vijftig jaren, de Zusters die hem gekend hebben, niet dan met bewondering en eerbied over hem gewagen. Hier plaatst zich ook eene met recht als wonderbaar beschouwde gebeurtenis. Wij bedoelen n.l. de genezing van Zuster Tharel, overste van het hospitaal van Tientsin, toegeschreven aan de voorspraak der H. Maagd. De geheel onverwachte beterschap trad in juist op het oogenblik dat de vrome rector de H. Mis opdroeg tot die intentie. De Zusters, die bij deze Mis tegenwoordig waren, alsook de misdienaar hoorden duidelijk eene zachte stem de gebeden van den priester nazeggen. Opmerkelijk was het ook, hoe langzaam hij dezen keer was en van tijd tot tijd de gebeden plotseling onderbrak. Gedurende de dankzegging, langer dan gewoonlijk voortgezet, zag men hem de oogen onafwendbaar gericht houden op het altaar der H. Maagd. Toen hij de zieke later in den voormiddag ging bezoeken, zeide deze hem: „U moet wel goed voor me gebeden hebben, want onder uw mis heb ik begrepen dat ik nu nog niet zou sterven.” De priester, waarschijnlijk niet vermoedend dat men wist wat er was voorgevallen, antwoordde op een toon die geen argwaan moest wekken: „Ja, ik heb heel den nacht door wat rozenhoedjes voor u afgepreveld en dezen morgen nog heb ik

het H. Misoffer opgedragen om mij in het Goddelijk Bloed te wasschen van de fouten, die ik heb kunnen begaan in het bestuur van dit hospitaal en voor welker straf ik vreesde dat God u van deze aarde wilde wegnemen. Om Jezus' Hart meer geweld aan te doen, heb ik de H. Maagd gevraagd dat Zij met mij Haren Zoon zou opofferen.” — „Dat is het, riep Zuster Tharel levendig uit, dat is het wat onze Zusters dezen morgen hebben gehoord: het was de H. Maagd zelf die hare gebeden met de uwe ten hemel zond: Maria is toch goed voor mij.” — „Ja, voor mij ook”, antwoordde de priester diep bewogen, en stil in gedachten verzonken hoorde hij verder de bijzonderheden aan, die de zieke hem vertelde over hetgeen haar te beurt was gevallen. Dringend echter verzocht hij haar het gebeurde geheim te houden. Een soortgelijk feit zou zich later nogmaals hebben voorgedaan; zeker is het dat de heilige priester steeds eene bijzondere vereering had voor het beeld der H. Maagd, in welks nabijheid hij klaarblijkelijk overvloedige genaden had ontvangen.

Te Tientsin evenwel, waar hij in zijne onmiddellijke omgeving en door den omgang met allerlei personen zoo veel moest aanzien wat weinig strookt met de opvoeding en de gezindheid van den katholieken priester, scheen zijn missionarishart slechts ten halve bevredigd; hij verlangde er vurig naar zijne krachten en zijn leven meer rechtstreeks ten beste te geven aan de zielen, wier heil hem zoo nauw aan het hart lag. In 1878 zien wij hem dan ook aan het hoofd van het district Suenhoafu, een uitgestrekt missieveld, waar hij zijn ijver en offervaardigheid vrij kon ontplooien voor de bekeering der heidenen en de volharding der christenen.

Maar intusschen was zijne tegenwoordigheid zeer gemist te Tientsin: Wijnhoven bleek er toch wel de aangewezen persoon te zijn. Korte jaren slechts mocht hij arbeiden te Suenhoafu en zijne Oversten riepen hem terug om zijn eersten post weer te bekleeden: gedurende tien jaren zou hij daar inderdaad wederom de grootste diensten bewijzen, niet alleen aan de missionarissen van zijn eigen Congregatie, maar ook aan vele andere mis-

sies van China. Vooral in de jaren 1885—86, toen China het Fransch Protectoraat onderhands meende te kunnen afschaffen, bleek Wijnhoven's tactvol optreden onder meer dan een opzicht van zeer groot nut te zijn.

In 1893—94 had Mgr. Sarthou, tweede opvolger van Mgr. Delaplace als bisschop van Peking, een ervaren missionaris noodig voor het district van Kingtong, hetwelk enkele jaren later gevoegd zou worden bij het nieuwe vicariaat der Nederlandsche Lazaristen. Als Directeur van dit uitgebreid missieveld, was het voor hem die zoo lange jaren gebogen had gezeten over rekeningen en cijfers, een zalige voldoening, de meest afgelegen christengemeenten overal te bezoeken en te verzorgen. Niet alleen was het volle bewustzijn van zijn missionarisplicht hem eene verlichting in de vermoeienissen en ontberingen op deze lange tochten, maar tevens vond hij er ook eene aangename voldoening in, en een zielsverheffend genot zoo te kunnen ronddwalen te midden van het natuurschoon, dat zich in de bergen en de heuvelrijen van Yungpingfu zoo weelderig ten toon spreidt. Nu nog herinneren zich de oude christenen den „ouden Pater Wen", die, had hij een oogenblik tijd, de bergen of den

chineschen Muur opklauterde om Gods machtige werken te bewonderen. Zijn edel gemoed liep over, zijn hart voelde er behoefte aan zich te uiten telkens wanneer hij te Shanhaikwan, op de uiterste grens van het tegenwoordig Vicariaat, dien geweldigen muur met zijn ontzagelijke granietblokken als uit de bruisende zee zag opduiken om verder op, in den vorm van een reuzenslang, op te klimmen tegen de hooge bergkammen en het onmetelijk land van China te omklemmen. De ietwat dichterlijke stijl zijner brieven uit dit tijdstip aan zijn Heerbroer — die trouwens zelf ook nog wel eens kennis trachtte te maken met de Muze — getuigen van de geestdriftige gemoedsstemming, die hem bezielde bij het aanschouwen van zoo veel grootsche wonderen: hier de zee, het werk van Gods handen, daar de chinesche Muur, het bewijs der menschelijke kracht.

In de maand Mei 1894 voelde hij de eerste verschijnselen van de typhuskoorts. De ziekte nam eenklaps een ongunstige wending, en, voorzien van de laatste H.H. Sacramenten, ontsliep Frans Wijnhoven zacht en kalm in den Heer, den 26sten Mei 1894.

† F. GEURTS, Ap. Vic.
van Yung-Ping-Fu.

W. M. M. DIEPENBROCK. †

(Herinneringen aan mijn Vader.)

Een woord van liefde en herinnering aan zijn zo dierbare nagedachtenis te wijden is een diepontroerende taak, waartoe alleen innige genegenheid, dank en piëteitsgevoel kunnen nopen. Temeer nu dit schrijven bestemd is voor een Jaarboek, door mijn Vader steeds met blijdschap begroet, want zijn hart klopte altijd warm voor Rolduc.

In 1866 geboren, kwam hij in 1878 te Rolduc; op 15-jarigen leeftijd was hij weer terug te Amsterdam, om terstond een werkzaam leven in de firma van zijn vader te beginnen. Hoe herinner ik mij vaders opgeruimd vertellen over eenvoudige jongenspret! En dan, ofschoon nog erg jong, hadden enkele dingen blijkbaar veel indruk op hem gemaakt. Niet

't minst de Franse les en de fabels van La Fontaine, daarin behandeld. Vergis ik mij niet, zoo heeft de Eerw. Heer B. A. Pothast er een van getoonzet, n.l. „Les animaux malades de la peste". Deze muziek leefde heel bijzonder in zijn herinnering; van a tot z kende hij woorden en melodie van buiten en, was hij ertoe gedisponeerd, dan kregen wij soms de hele geestige, levenswijze fabel te horen tot en met de diepzinnige slotmoraal:

„Selon que vous serez puissant ou misérable,
Les jugemens de cour vous rendront blanc
ou noir."

Later in 't leven heeft hem die humor, die lach en die traan, de filosofie van La Fon-

taine, heengeholpen over veel dorre, alle-daagse dingen: omdat hij van alles zag de typiese kant niet alleen, maar ook een blik kreeg, juist en diep, in tal van karakters en personen, door het uiterlik masker heen van de schijn. Doch wat zou tenslotte zijn geestige aard en zijn zin voor humor zijn geweest, zo daar niet veel edeler, dieper eigenschappen domineerden, die zijn leven opvoerden naar een groots, verheven plan, zodat 't tallozen tot stichtend voorbeeld werd? Godsdienst en innig geloof vormden de pijlers, die dit leven krachtig hebben geschraagd, ook toen 't dreigde onder te gaan in ellende door voortdurende tegenspoed en bittere lijdensnood. O, 't is een rechtmatig trots gevoel, te mogen getuigen van deze onvergetelijke vader, dat God bij hem vóór alles en allen gold, de eerste en opperste plaats innam! De mensen, waarvan hij hield, in wier midden hij graag verbleef, die hem mochten en bij wie hij in aanzien was, — diezelfde mensen, zo zij Gods belangen niet waren toegedaan, zo zij God beledigden, positief: op gedurfde toon, of negatief: in verkapt-liberale stijl, — zij ontsnapten niet aan zijn eerlijk-geuite ergernis, zonder aanzien des persoons, daar hij niet dulden wilde en kon, dat God werd vergeten of versmaad.

'n Hele biezondere manier had mijn Vader om ons aller einddoel te verdedigen, wanneer hij dat resumeerde in de volgende woorden: „De hoofdzaak is maar, dat je op 'n fatsoenlike manier in de Hemel komt”. Dit klinkt misschien voor menig oor wat vreemd, ons ook, vooral als 't in tegenwoordigheid van andersdenkenden met ernst en overtuiging werd geuit, maar bij nader inzicht bleek dit eigenlijk, in zeer eenvoudige terminologie, de klinkendste waarheid te bevatten, en veroordeelt 't banale woord „fatsoenlik” met een slag tot in de grond al 't dwaze gekaker en gejaag om 't vergankelijke aardse goed, waardoor men 't hoogste uit 't oog verliest.

Naast God gold de H. Maagd zijn vurigste dienst. Ik denk dan allereerst aan Lourdes, waar hij meer dan 25 jaren telkens heentrok met de grote Nationale Nederlandse Bedevaarten. Alleen reeds over Vaders arbeid

voor de zieken van Lourdes zou een brochure zijn samen te stellen. Reeds lang vóór 't tijdstip der bedevaart begonnen ieder jaar weer de vele preparatieven, die van hem, als directeur der ziekenafdeeling alle vrije tijd buiten 't zakenleven opeisten. Toen hij nog 'n goede gezondheid genoot, gaf hij zich daaraan geheel; met de grootste zorg en accuratesse zat hij weken, ja soms maanden lang, tot diep in de nacht met de zijnen te werken voor de dierbare zieken. Een der grootste offers, die hij zich later, in zijn ziekte, moest getroosten, was 't afstand doen van deze mooie taak, waarin hij door jaren lange ijver en ondervinding thuis was meer dan wie ook.

Eindelijk dan was de lange reeks van administratieve werkzaamheden achter de rug en brak de praktijk, de dag van de pelgrims-tocht aan. Reeds enkele dagen tevoren begaf mijn Vader zich met een of twee zijner kinderen, die hem wel vergezelden om in zijn school te worden gevormd, en eenige andere leden van de Ver. van O. L. Vrouw van Zeven Smarten, naar Roozendaal om de ziekentrein in orde te maken. Dan was 't sloven en draven met onvermoeide ijver! Maar toch deed men blijmoedig 't zware werk. 't Gebeurde eens, toen hij op 't stationsemplement met de ziekentrein bezig was, dat er een Belg op hem toekwam en belangstellend vroeg: „Eh bien, Monsieur, de quel cirque êtes-vous?”, waarop hij zonder aarzelen antwoordde: „Du cirque de Cavarnie” (bergstreek bij Lourdes). De ochtend van het vertrek was wel een der drukste tijden voor de ziekindirecteur en zijn staf. Dan kwamen uit alle richtingen des lands de zieken naar Roozendaal om in de bedevaartstrein te worden getransporteerd. Liefdevol, met zachte vaderhand hielp hij de zieke op de brancard, — hij had er zelf 'n zeer practiese, opvouwbare uitgevonden, — legde behoedzaam de dekens om hem heen en zonder veel woorden, maar met de autoriteit, die er lag in zijn blik, door zijn talent om snel te overzien, hoe er handigst te handelen viel, gaf hij 'n korte order aan zijn medehelper en zonder schok of stoot bracht men de arme lijder naar zijn compartiment. In Lourdes

zelf was Vaders program minstens dat van 'n 12-urige werkdag. Iedere morgen te 5 uur present in 't Hospitaal om de zieken te helpen bij 't kleden, hun route van daaruit naar de grot te dirigeren, hen later te baden in de piscines, ze nog meerdere malen heen en terug te geleiden in wagentjes en op brancards, te assisteren bij hun maaltijden, ze 's middags te brengen naar de Esplanade voor de treffende Sacramentsprocessie, enz. Dit alles nam hem geheel in beslag; maar amper gunde hij zich de tijd voor 'n oogeblikje rust en voor de maaltijden in het hotel. Tropiese hitte, slagregens, zelfs geen vinnige koude, niets weerhield hem van zijn heerlijke taak. En de zieken! Wat hielden ze van hun directeur, hoe dankbaar was hun blik, vochtig hun oog van stille ontroering om zoveel edele zelfverloochening! Hun brieven na de reis, hun oprechte wensen met Nieuwjaar getuigden van de erkentelijkheid hunner negen harten. Eénmaal werd 't de zieken-directeur bijna te machtig. 't Was toen in Aug. 1914 de bedevaart drie weken gedwongen in Lourdes moest verblijven, eindelijk toestemming werd gegeven om de terugtocht te aanvaarden, waarop de zieken in de trein werden gebracht, doch nauweliks waren alle op hun plaats, of daar kwam 'n tegenorder: men mocht 't land nog niet verlaten.

Lourdes, zoo menigmaal als sterk en actief man door mijn Vader bezocht, moest hij helaas op 't eind van zijn leven zelf als zware zieke binnengaan. Reeds had hij zijn zo beminde functie van directeur neergelegd, want in 1922 vertoonden zich de eerste noodlottige verschijnselen ener vreselijke kwaal, welke zijn gestel meer en meer ondermijnde. Toch gaf hij zich nog geenszins gewonnen en deed voor de zieken wat hij kon. Over zijn ontzettende ziekte ware een lange smartelijke lijdensgeschiedenis neer te schrijven. Alles werd beproefd om dit ten-dode-opgeschreven leven, met Gods hulp, nog zoveel mogelijk te verlengen: allerpijnlikst operatief ingrijpen, afmattende behandeling met Röntgenstralen, verschrikkelijke dagen doorgebracht in een kankerinstituut, radiumtoepassing gepaard gaande met ontzettende pijnen, en langzamerhand de vreselijke ge-

waarwording, dat na de verwoesting van verschillende organen ook het licht der oogen begon te minderen, tot ten slotte de sluier geheel gevallen was en duisternis voor altijd over zijn sterfelijke ogen was neergedaald. Op bewonderenswaardige wijze droeg Vader dit nieuwe, zware kruis. 't Scheen soms wel of 't hem bijzaak was: zelden hoorde men er een klacht over. Ware dit zijn enig lijden geweest, hoe gaarne zou hij het leven nog lange jaren hebben omhelsd. Doch erger was hem de machteloosheid, 't niet-in-staat-zijn tot de arbeid, die hem lief was, 't psychiese leed, de gedachte aan alles wat hij nog zou willen doen voor God, zijn gezin, de evennaaste, de maatschappij. Daarbij kwam dan nog gedeeltelijke doofheid, verlies van de smaak, pijnen in 't hoofd, in de keel, in de tong, overal. Angstwekkende dromen beletten nog de eindelijke vrede van de slaap. 't Vertrouwen van de zieke op Onze Lieve Vrouw van Lourdes bleef onbeperkt. En bidden kon hij nog! Altijd, altijd bad hij; nauweliks ontwaakt uit de slaap, klonk z'n eerste woord weer: „Bidden!” Steeds lag 't op zijn lippen: „Bidden, bidden, bidden! Vraag toch om kracht, vraag toch om de genade van geduld, God moet mij helpen, anders houd ik 't niet uit.”

In Sept. 1924 heeft hij nog de reis naar Lourdes aanvaard. 't Was voor hem en de zijnen — menselijk gesproken — een vreselijke tocht. Hij, die eens de gehele ziekentrein leidde en beheerste, lag daar nu zelf als een der zwaarste zieken neer in 't schokkende compartiment en mocht niet meer aanschouwen de overweldigende pracht der Pyreneeën, de majestueuze Basiliek, de gezegende Grot, waar Maria verscheen. Dit alles te moeten derven, hoe ontzaglijk moest hem die smart zijn!... Vader kwam terug uit Lourdes, ongenezen. Natuurlik was dat 'n teleurstelling. Hij had gehoopt op beterschap. Hij mocht en moest vertrouwen. Maar God waakte en verliet hem nooit, al kwam ook de smart, donker als een Gethsemane, over zijn arme hart. „Ja, zei hij wel, als ik geen geloof had.... wat vreselik, als men lijdt, geen geloof te bezitten! God weet, wat goed voor ons is.... alles wat God wil” En hij

berustte met een heroïese berusting en meer en meer zag hij alles in 't vredige, onvergankelijke licht der Eeuwigheid.

De week voor de Goede Week ontving hij voor de tweede maal het H. Oliesel. Ons Heer kon hij, tot zijn groot verdriet, niet meer nuttigen. En op Goeden Vrijdag 1925 legde hij zich, omringd door al de zijnen, die met de liefdezuster baden om zijn ziel een goed uitgeleide te doen, ter eeuwige

rust neer.

Wij willen niet wenen, gelijk zij, die geen hoop meer hebben, al is ook door zijn heengaan de innige ouderband verbroken, de kroon 't gezin ontvallen, 't schone voorbeeld aan vele menschen onttrokken. Geve God hem de eeuwige vrede van Zijn stralend Paradijs!

LIDWINA DIEPENBROCK.

..... OORLOGSHERINNERINGEN.

De lezer schrikke niet; hem wacht geen beschrijving van den gruwel der verwoesting, van de barbaarsche slachting, van welke de wereld vier lange jaren is getuige geweest. Het doel van dit opstel is, vast te leggen eenige met Rolduc samenhangende gebeurtenissen en toestanden uit den oorlogstijd, die voor de geschiedenis wel niet van zoo groote beteekenis zijn, doch die oud-Rolduciens waarschijnlijk belang inboezemen. Telkens wanneer wij nu nog met bezoekers en oud-leerlingen een wandeling doen door ons bosch en wij hen brengen op den neutralen weg, op de plek, vanwaar men zoo'n schitterend uitzicht heeft op het Deutsche landschap, op het dal van de Worms met het oude kasteeltje op den voorgrond, worden er vragen gesteld over den oorlog; wat wij, die zoo vlak wonen bij de grens, daarvan hebben gezien, wat wij in bange dagen hebben meegeemaakt?

Daarom komt het ons nuttig voor een en ander daarvan voor de belangstellenden aan de vergetelheid te onttrekken.

Ja, van nabij hebben wij een stuk van de naaste voorbereidingen voor het ruwe oorlogsspel kunnen waarnemen; wij hebben in de eerste oorlogsdagen de angst en de ontzetting, maar ook het onwankelbaar vertrouwen in de overwinning gezien bij onze Deutsche burenen: levendig herinneren wij ons de groote drukte aan het station te Herzogen-

rath, toen het oorlogstuig daar in reuzenhoeveelheden aankwam, toen de zware kassonnen daar werden uitgeladen om opgesteld te worden op den weg, die voert naar Bardenberg. Nog trekken aan onzen geest voorbij de groote Deutsche legers; zij kwamen uit de richting Geilenkirchen, zij marcheerden door Herzogenrath diep in het dal om vervolgens de helling te beklimmen, van den grooten weg naar Aken. Wat een uitrusting bij al die troepen, die kranige ruiters en de opvallend velen, die behoorden bij de ambulancel Alleen een land, dat op den oorlog was voorbereid, kon zulk een machtig leger in enkele dagen uit den grond stampen. En wat hadden zij een moed! Wat marcheerden zij krachtig voort ondanks de bezwaren van den steilen weg en de brandende zonnehitte! Lachend riepen zij ons toe: „Kommen Sie mit zum Schützenfest nach Paris" — O Engeland, O Engeland es wird dir wohl schlecht gehen" zongen zij op de wijs van het bekende lied van den Tannenbaum. Neen, zij dachten aan geen nederlaag, zij dachten aan geen langen strijd; weldra zouden zij met zege overladen terugkeeren naar het vaderland.

Ten opzichte van de Nederlanders waren de meesten opvallend vriendelijk gestemd; Holland noemden zij de „befreundete Nation"; wij mochten vrij van nabij hun uitrusting, hun krijgsmateriaal aanschouwen, zij

noodigden ons zelfs uit te proeven van hun heerlijke snert, die zij schepten uit hun dampende veldkeukens; dankbaar maakten zij gebruik van de verfrisschende dranken en de sigaren, die hun door de grensbewoners werden aangeboden. Toch waren zij echt bang om de Nederlandsche grens te overschrijden; ik herinner mij, dat een huzaar van zijn kapitein een geduchte uitschrobbeering kreeg, omdat hij zijn paard liet knabbelen aan een Hollandsche heg. Of de Duitschers dan hier in de buurt nergens op ons gebied geweest zijn?

Jawel, ons is een voorbeeld daarvan bekend: een der eerste oorlogsdagen reed een zware auto met een viertal hoge Deutsche militairen plotseling het Rolducsche veld op. Jean, onze portier, anders voor geen beetje vervaard, schrok, toen hij die martiale figuren voor zich zag. Op de vraag, of het hier de „Burcht” was, kregen de heeren te hooren, dat die in Herzogenrath, in Duitschland lag en dat de heeren in Holland waren. De schrik sloeg de kerels om het lijf en met heel wat grooter snelheid dan waarmee zij waren binnengereden, vlogen zij het veld af, de Rolducsche laan door, bij het kruisbeeld linksom, om verder met een hoogst gevaarlijke vaart den betrekkelijk steilen weg af te rijden naar het Deutsche stadje en de Burcht, die zij verkeerdelijk in ons land gezocht hadden. Goddank is dat evenement geheim gebleven, anders had het mogelijk aanleiding gegeven tot internationale verwikkelingen.

Vier dagen dan trokken de Deutsche legers Rolduc op een afstand van enkele minuten voorbij en groot was het getal van degenen, die zich hierheen spoedden, om de schitterende ontplooiing van Deutsche kracht en Deutsche organisatie te aanschouwen.

Onmiddellijk werden natuurlijk de grenzen afgezet, zoowel door de Deutsche als door de Hollandsche soldaten; Rolduc werd van alle zijden bewaakt, hetgeen ons niets anders dan moeilijkheden en onaangenaamheden heeft bezorgd; prikkeldraadversperring hebben de Duitschers hier nooit aangebracht, dat deden eerst de geallieerden bij den wapenstilstand „pour embêter les Boches”

zeide ons een Belgisch officier, tegenover wien we een klacht uitten over deze ongewenschte belemmering in onze bewegingen. Ononderbroken zagen wij de Landsturmer met hun hooge mutsen of stalen helmen op, het geweer in de hand, heen en weer stappen door ons bosch, dat gedeeltelijk ligt op Duitsch gebied, en over den neutralen weg achter het voetbalveld. Meestal waren de Deutsche grensbewakers vreedzame menschen, die naar niets vuriger verlangden dan naar het einde van den strijd en naar den terugkeer naar moeder de vrouw. Aanvankelijk mochten wij, inwoners van Rolduc, langs den korteren weg Herzogenrath binnengaan, ook toen de toegang naar die plaats reeds was vastgesteld via den Haanrader weg. De wandeling kon in die eerste dagen nog plaats hebben op Duitsch gebied en het zal geen verwondering baren, wanneer ik meedeel, dat toen het getal van half kreupelen en gelegenheidszieken heel wat kleiner was dan in gewone omstandigheden; de hoop van Deutsche soldaten of iets dat met den oorlog samenhang te mogen zien, deed elke pijn en elk ongemak vergeten. Weldra waren evenwel „Passierscheine” noodig en was de toegang voor de wandeling gesloten; vier volle jaren moesten de leerlingen toen Dinsdag en Donderdag namiddag in en om Kerkrade rondsletteren en het spreekt vanzelf, dat toen het verlangen naar het Wormsdal, den Duivelsberg en de Nievelsteiner groeven steeds vuriger werd.

Ook voor de heeren leeraren kwamen spoedig strenge bepalingen. Einde Maart 1915 ontving Directeur Geurts een schrijven van Graaf Wolf Metternich, den commandant van de Deutsche grenstroepen, dat een beschuldiging inhield tegen Rolduc; beweerd werd, dat een dier dagen iemand van uit de Rolducsche ijzeren poort Duitschland was binnengeloopen, dat die persoon op aanmaning van de Deutsche grenswacht niet was blijven staan, dat toen op hem geschoten werd, evenwel zonder resultaat; uit alles zou blijken, dat iemand van Rolduc, die achter den ontkomene de ijzeren poort had dicht gemaakt, had meegewerkt om hun strenge voorschriften te doen ontduiken. Daarom

was de kortere weg naar Herzogenrath voortaan voor allen verboden. Of de voorstelling van het gebeurde juist was, is nooit aangetoond; zeker is het evenwel, dat naarmate de vrees voor spionage toenam, en naarmate de oorlogskansen ongunstiger werden, het wantrouwen bij de burens aangroeide. En zoo kwam het, dat men sommigen van ons beschuldigde van Franschgezind te zijn en wist men te vertellen, dat Rolducsche heeren stonden op de zwarte lijst. Telkens, als nu de leeraren naar Herzogenrath gingen, moesten zij zich vervoegen bij de Paszcontrole in de oude school tegenover de pastorie en enkele malen is het voorgekomen, dat deze of gene zich moest onderwerpen aan een allesbehalve aangenaam onderzoek.

Van toenaf kwam dan ook bijna niemand van Rolduc meer over de grens en moesten wij ons tevreden stellen met uit de verte de tallooze treinen te zien, die zwaar beladen met troepen, kanonnen en allerlei oorlogsmateriaal stampend en zuchtend den steilen spoorweg op gingen naar Aken; bijzondere aandacht trokken de vele ambulancetreinen, die de gewonden bij honderdtallen terugvoerden naar het vaderland. De Roodekruisvaan wapperde op de Herzogenrather spiegelglasfabriek, waarvan een groot gedeelte tot lazaret was ingericht. In den beginne herhaaldelijk, later veel minder, zagen wij de overwinningssvlag geheschen op de Burcht en hoorden wij de klokken haar zegetonen uitschallen over het stille Wormsdal. Vooral die van Strasz maakten zich daarbij verdienstelijk en beweerde werd, dat men daar wel eens wat te voorbarig was met de overwinningssklanken. Doch toen de oorlog in België en Noord-Frankrijk in vollen gang was, waren het niet alleen de vreedzame tonen der klokken, die tot ons doordrongen, neen toen bonsten ook de doffe slagen der ver verwijderde zware kanonnen tegen onze hooge muren en vervulden ons met schrik en angst voor het wreede oorlogsbedrijf.

Ook vlak bij Rolduc vielen aanhoudend schoten, niet het minst, toen in de buurt gevangenkampen waren ingericht. In Alsdorf waren vele krijgsgevangenen ondergebracht, die den vijand moesten dienen door het ver-

richten van harden mijnarbeid. Was het wonder, dat de Rolducsche gebouwen, hoog gelegen op den berg, voor die ongelukkigen het lokkende teeken werden van vrijheid en verlossing? Heel spoedig gebeurde het dan ook, dat gevangenen van alle nationaliteiten (Serviërs, Russen, Franschen, Belgen), in gevangenschap gestoken, vaak druipend van het onfrissche water der Worms, die zij zwemmend waren overgekomen, op Rolducsch gebied het uur der verlossing mochten begroeten. Wij herinneren ons, dat twee Serviërs door een paar Rolducsche heeren werden ontdekt in het hooge koren dicht bij onze inrichting; daar hielden zij zich angstig verscholen, maar zij kusten den bodem van vreugde, toen zij vernamen, dat zij zich niet meer in Germania doch in Holland bevonden.

Nog een paar dergelijke episodes willen wij vermelden: Een onzer leeraren zat op een bank van het voetbalterrein zijn brevier te bidden, toen plotseling twee zware schoten vielen in de onmiddellijke nabijheid; opziende zag hij een man met bloedend hoofd over het akkerveld kruipen naar het sportterrein; de ontvluchtte was dus vrij, maar slechts een haarbreed aan den dood gekomen; terwijl twee Duitsche soldaten, de één bij onze ijzeren poort, de andere op circa 80 meter naar het bosch toe de wacht hielden, had de gevangene midden tusschen zijne belagers in het kreupelhout gezeten, wachtend op het gunstige oogenblik om de vrijheid te herwinnen; blijkbaar wisten de grensbewakers, dat er onraad dreigde, want toen de vluchteling den beslissenden sprong waagde, knalden twee Duitsche geweren, voor hem gelukkig zonder resultaat; met ongelooflijke kracht had hij zich door de heg en de zich daarin bevindende puntdraad gewrongen; toen hij het voetbalveld binnenkroop, viel hij in bezwijming, bloedend uit vele schrammen en wonden.

Op een der oorlogsdagen meldde zich een jonge Belg, Boulvain geheeten, bij onzen portier aan en gaf de namen op van twee Rolducsche leeraren, die hij wenschte te spreken; aan een van hen deed hij het volgende verhaal: hij was afkomstig van Aalst; daar

had hij zich schuldig gemaakt aan het verspreiden van anti-Duitsche lectuur, hetgeen was uitgelekt; de Duitschers zouden hem gevangen nemen en ter dood brengen; zoo vernam hij van een priester, aan wien het reeds gevelde vonnis was meegedeeld. Met zijn vriend Paul Geerinkx, een oud-leerling van Rolduc, overlegde hij, hoe hij aan zijn belagers zou ontkomen. Geerinkx wees hem de omgeving van Rolduc aan als de plaats, waar hij de vrijheid zou kunnen herwinnen. Na een vluchtige bestudeering van den af te leggen weg, vertrok hij, op God vertrouwend, nog den zelfden dag. Met een valschen pas deed hij per spoor de reis van Aalst naar Brussel en verder naar Luik; vandaar ondernam hij den gevaarlijken tocht naar Aken, zwervend door bosschen en akkers langs allerlei paden, vol vertrouwen biddend tot God. Onderweg was hij nog zoo gelukkig in een kerkje te kunnen communiceren. Gelukkig bereikte hij ook de stad Aken, maar de gang door de straten kwam hem buitengewoon gevaarlijk voor. Daarom verzoon hij de volgende list: in een donkeren hoek vlekde hij zich alsof hij slechts één arm had en haalde toen voor een paar marken een armen jongen, die een vierwielig karretje voor zich uitdruwde, over, hem toe te staan, met zijne eene vrije hand dat wagentje mee voort te bewegen in de richting van de Pontstrasse; zoo kwam hij buiten de stad en kon hij den weg nemen naar Kerkrade. Hij had intusschen de gelegenheid om zijn tweeden arm weer te voorschijn te halen. In de buurt van Bleyerheide gekomen, sprak hij een paar vrouwen aan, aan wie hij vertelde, dat hij leerling was van Rolduc en ten bewijze daarvan haalde hij een paar ansichten van onze inrichting voor den dag, die zijn vriend hem als herkenningsteeken van Rolduc had meegegeven; „hij was bij vergissing”, zoo zeide hij, „over de grens gegaan”, en vroeg nu „hoe hij op Hollandsch gebied kon komen.” De vrouwen hadden medelijden met hem en voerden hem langs de gewapende Duitsche grensbewakers in de richting van Rolduc; helaas zij leidden hem in den muil van den leeuw, want zij brachten hem in het bureau van den Duitschen officier, dien zij

bereid dachten om den verdwaalden leerling naar zijn tehuis terug te zenden. Goddank was deze een ongeduldige kerel, die voor de medelijdende vrouwen niet te spreken bleek en die den jongen Belg met een „Was Sie Zivilist in diesem Bureau!” de deur uitwees, zonder dat er voor een verzoek of verklaring tijd kon zijn. Toen deelden de vrouwen den vermeenden verdwaalde mede, dat zij slechts enkele passen van de grens verwijderd waren en dat de Rolducsche toren ginds boven de hooge boomen kwam uitkijken. Zij stonden weer in de nabijheid van een Duitschen soldaat, die evenwel, omdat het groepje van het grenskantoor kwam, geen kwaad vermoedde. Toen werd de drang naar vrijheid den jongeman te sterk, even schuilend achter de vrouwen, sprong hij over de draadversperring en was hij op Hollandsch gebied. Opgetogen van vreugde maar ook van dankbaarheid tegenover het Goddelijk Hart, Waaraan hij nadrukkelijk zijn bevrijding toeschreef, deed hij hier zijn verhaal en begaf zich toen naar den oud-secretaris van de Leuvensche Universiteit Mgr. Coenraets, die uit België gevlucht zijnde, langen tijd de hospitaliteit genoot bij Dr. Poels in Welten en die zijn jongen landgenoot den weg kon wijzen naar het Belgische leger, waarbij hij spoedig daarna werd ingelijfd.

Nog een evenement van dien aard verdient vermelding: 22 December 1917 zaten een paar te Rolduc achtergebleven heeren in het late avonduur wat te keuvelen op een der kamers van het zoogenaamde instituut; op eens klinken zware voetstappen op den stillen heerengang. Top, top! „Entrez”. De deur gaat open en voor hen staat een persoon, wiens uiterlijk wel in staat was om schrik aan te jagen. „Messieurs, je demande l'hospitalité, je suis capitaine de l'armée française, je viens de me sauver de l'Allemagne, où j'étais prisonnier.” Het optreden van den nachtelijken bezoeker wekte spoedig vertrouwen en weldra kon hij, na zich wat versfrischt te hebben, zich tegoed doen aan de Rolducsche boterhammen. Hij was over den muur geklommen van de kleine speelplaats en vervolgens over het ijzeren hek. Toen vond hij gelukkig een venster en een deur

openstaan in een der daar gelegen klassen en kon zoo zijn schreden richten naar het licht, dat hij zag branden op den heerengang. Zijn naam was Nizar en het bewijs zijner aanstelling tot kapitein droeg hij bij zich. Toen hij van Rolduc wegging, verklaarde hij via Engeland te zullen terugkeeren naar het Fransche leger en werkelijk zes weken later ontving onze heer Provisor van hem een ansicht uit de Fransche strijdlinies.

Zoo beleefden we menige spannende gebeurtenis, doch ook van minder stichtende practijken waren wij dagelijks getuigen. De smokkelzucht had de grensbewoners op bedenkelijke wijze aangegrepen en op grooten voet werd dat onedel bedrijf hier in de buurt uitgevoerd, helaas meestal met diep treurige gevolgen; het verdiende geld werd veelal verbrast en niet zelden vielen er slachtoffers; meermalen kwam het voor, dat een der Rolducsche heeren in allerijl werd geroepen om neergeschoten smokkelaars in hun stervensuur bij te staan.

Waarschijnlijk stelt de lezer de vraag, of ook oud-Rolduckenaars gevallen zijn in den oorlog. Die vraag moet zeker bevestigend beantwoord worden, zooals uit het volgende zal blijken. De namen van alle gevallen zijn ons zeker niet bekend, want Rolduc heeft vele jaren tal van Duitschers en Belgen onder zijne leerlingen geteld en velen van hen hebben ongetwijfeld aan den strijd deel genomen en niet weinigen zullen het leven gelaten hebben op het zoogenaamde veld van eer; van eenigen is het ons met enkele bijzonderheden bekend en dat willen wij in ons jaarboek vastleggen.

Max Symes, geboren te Wegberg, die leerling was van Rolduc van 1904 tot 1912, viel, gesierd met het IJzeren Kruis, aan de Somme, nadat hij twee volle jaren zijn vaderland met de wapens in de hand gediend had.

Johan Sicking, geboren te Dorsten 21 Maart 1895, later woonachtig te Venlo, deed in 1913 Eindexamen H. B. S. te Rolduc; zooals zijn doodsprentje vermeldt, openbaarde hij kort daarna den wensch, de Gymnasiale studies te beginnen om daardoor in de mogelijkheid te zijn van priester te worden; doch toen brak de meedogenlooze oorlog uit en kwam

zijn mooie plan verstoren; nog steeds Duitscher zijnde, moest hij onder dienst en weldra vinden wij hem in Rusland, waar hij ernstig gewond werd. Hersteld zijnde nam hij andermaal deel aan den strijd en wel in de gevechten bij Verdun, Reims en Laon. Als luitenant aan het hoofd zijner compagnie werd hij 8 April 1918 in het laatst genoemde gevecht gedood „durch Kopfschusz, treu bis in den Tod”.

Ook is ons bekend, dat de oud-leerling **Frans Kaufholz**, die te Rolduc was tusschen de jaren 1904 en 1906, in den oorlog gevallen is.

Eveneens Belgische oud-leerlingen hebben hun leven voor het vaderland gelaten: het is o.m. bekend van **Robert Hoho** geb. te Brussel 14 Juli 1892, die te Rolduc studeerde van 1905 tot 1909; zoo ook van **Marcel Foucart**, geboren te Mainvault 14 October 1898, die leerling van onze school was van 1907 tot 1911; van **René Michel**, geb. te Mont-sur-Marchiennes, 14 Febr. 1893, leerling van Rolduc van 1903 tot 1905; hij studeerde voor mijnningenieur te Luik, toen hij in het begin van den oorlog werd ingelijfd bij de Belgische genie; hij viel „face à l'ennemi” bij den IJser en vond zijn laatste rustplaats in het land, gedrenkt door zooveel heldenbloed.

Zoo ook nam **Paul Schiffelers**, geboren te Nivelles 3 Juni 1894 en leerling van Rolduc van 1907 tot 1910, vrijwillig deel aan den strijd en werd, na zich herhaalde malen onderscheiden te hebben, verschrikkelijk gewond. Tal van ridderkruisen en onderscheidingsteekenen versierden zijn borst; hij stierf zooals zijn doodsbericht vermeldt, op 30 Maart 1925 te Bois-Seigneur-Isaac, tengevolge van een ziekte, opgedaan aan het front.

Vermelding verdient ook, dat onze oud-leerling **Henri Savelberch**, geb. te Parijs 24 November 1897 en Rolducsch leerling van 1911 tot 1914, in zijn geboortestad terug gekeerd zijnde, als vrijwilliger dienst nam in het Fransche leger; hij werd weldra zeer pijnlijk, ja levensgevaarlijk gewond; hij verloor n.l. een oog en een hand, doch kwam zijn lijden te boven en leeft thans gelukkig aan de zijde van haar, die hem langen tijd zoo trouw verpleegd had.

Wij schrijven over Rolducsche slachtoffers en dan mogen wij er een niet vergeten; ik bedoel onzen leeraar Dr. Nagant; deze heeft wel geen bloed vergoten, doch pijnlijk in de ziel het wreede gevoeld, dat de oorlog met zich meebrengt. Hij was te Leuven op vacantie, toen een voornaam gedeelte van die stad en de bekende bibliotheek verwoest werden — een onuitwisbare blaam op de Deutsche „Kultur” —. Bij die gelegenheid werd ook hij beschuldigd geschoten te hebben en onder verschrikkelijke bedreigingen gevangen genomen; geen verzekering van onschuld, geen beroep op zijn Nederlanderschap mocht baten; met tal van anderen werd hij gewelddadig weggevoerd naar Duitschland; na een langen weg per spoor in een soort beestenwagen, volgepropt met menschen, te hebben afgelegd, bereikte hij de plaats zijner bestemming, het gevangenkamp Münsterlager bij Hannover. Wat hij daar heeft doorgemaakt, wenscht hij niet in details vermeld te zien, maar zeker is het, dat een verblijf van circa zes weken in een gevangenkamp, waar geslapen wordt op stroo in stallen en barakken, waar het voedsel bestaat uit minderwaardige soep en weinig, haast onverteerbaar brood, waar schandelijke bedreigingen aan de orde van den dag waren, waar onrustige gevangenen koudweg werden neergeschoten, allermintst eene vacantie genoemd mag worden. Wij te Rolduc verkeerden in pijnlijke onzekerheid omtrent het lot van onzen leeraar, niet het minst, toen alle pogingen om iets omtrent hem te achterhalen, vooral langs diplomatieken weg, vruchteloos bleken. Algemeen vreesde men, dat de vermiste niet meer in leven was. Geheel onverwacht bleek plotseling, dat wij ons vergisten. Toen Zondag namiddag 26 September 1914 de leerlingen op het gewone uur naar de eetzaal gingen, klonk op eens door de zaal: „mijnheer Nagant”. Een der jongens, die bij het raam stond, zag den lang vermiste langs de basse-cour Rolduc binnengaan. Zelden was er hartelijker gejuich binnen de Rolducsche muren, dat nog aan hartelijkheid won, toen de Z. E. Directeur den onverwacht teruggekeerde in de eetzaal binnenvoerde en opgetogen van vreugde ver-

welkomde. Ongetwijfeld was die hartelijke begroeting een vergoeding voor al het leed en den smaad, doorstaan in Deutsche gevangenschap.

Minder tragisch was hetgeen aan een paar andere Rolducsche heeren overkwam, toen zij bij het begin van den oorlog een vacantiereisje maakten in Duitschland; uit „De Nieuwe Koerier” van 6 Aug. 1914 nemen wij het volgende bericht van hetgeen zij maakten over:

Ze waren met z'n drieën per fiets op reis door de heerlijke dalen van Rijn en Moezel.

't Was een genotvolle tocht langs de romantische oevers van den Rijn en de idyllische boorden van den Moezel. Maar de verbijsterend snel opvolgende gebeurtenissen der laatste dagen zou hun vacantiereisje op wreede en toch ook humoristische wijze verstoren.

Hoog aan den diepblauwen hemel, in stralende pracht, stond de Augustuszon en wekte levensblijheid en overmoedige levensvreugd in de harten onze drie zorgeloze toeristen. Met volle teugen dronk hunne ziel de schoonheid in, die „der liebe Herrgott” kwistig heeft uitgestrooid over dat onvergelykelijk stuk natuur, met zijn tēere schoonheid van innig fijne en toch zoo weelderige, kuische pracht.

Over de onverbetelijke bazaltwegen langs den rechter Moezeloever snorde het vlugge rijwiel in matig snelle vaart naar Bernskastel.

Daar ligt het knusse stadje voor hen, koket weggedoken in de omhelzing van den stoeren bergreus. Dan, pijnlijke ervaring: de brug over de Moezel is versperd! 't Is oorlog! Wie kan er zich indenken, als hij dwaalt door de nooit volprezen schoonheid van Gods wonderheerlijke natuur. Oorlog! En in dit sprookjesland wiekt de poëzie langs heuvelrug en gouden wingerd en doet de ziele droomen van ongekenen, nauw vermoeden schoonheidswellust.

Stram, onbewogen staan de beide Pickelhauben, de bajonet op het met scherp geladen geweer, voor de brug. Niemand mag passeeren, die niet volkomen waarborg kan

geven, dat hij in deze kritieke tijden volkomen onschuldige bedoelingen heeft.

„Waarheen gaat de tocht?”

„Naar Trier!” luidde het antwoord.

„Geht nicht!” was het wederwoord.

Wat nu?

Meê naar den burgemeester!

Deze, van de verantwoordelijkheid, die op hem rust, innig doordrongen, vraagt onzen reizigers hunne papieren.

Het „celebret” der drie geestelijken, door hun Bisschop verstrekt en andere papieren, als hotelrekening enz. stellen den braven burgervader tenminste zoover gerust, dat hij onze drie reizigers ongemoeid laat, maar hun toch den ernstigen raad geeft, met het oog op den oorlogstoestand, Duitschland zoo spoedig mogelijk te verlaten. Hoe dan ook, van voortzetting der reis naar Trier kon eenvoudig geen sprake zijn.

Dies trokken onze drie Limburgers naar Lieser over de Moezel, waar ze geen bewaking vonden en namen daar een spoorkaartje naar Daun.

Aan het station te Lieser trokken zij de aandacht van een speurder, die hen aansprak en hen naar hun legitimatiepapieren, hun nationaliteit, hun beroep en, de Hemel mag weten wat niet al, meende te moeten vragen.

Onze drie vrienden vertelden, dat ze Hollanders waren en geestelijken, maar onze strenge speurder, blijkbaar maar half overtuigd, antwoordde, dat van het priesterkleed in de laatste dagen herhaaldelijk misbruik gemaakt was voor spionage. En zoo kregen ze te hooren, dat daags te voren — onze geschiedenis speelt op Zondag 2 Aug. — te Trier een monnik getracht heeft de streng bewaakte brug over de Moezel te passeeren, door den bewaker om te koopen. De pseudo-monnik werd gegrepen, als Fransch officier herkend en op de plaats neergeschoten.

Zoo'n verhaal van angstig snel oorlogsrecht is natuurlijk niet geschikt om je koelbloedigheid te sterken en je moed te verhoogen.

Onze drie reizigers brachtten dan hun fietsen op den trein en namen een kaartje om den welgemeenden raad van Bernkas-

tel's burgervader zoo snel mogelijk op te volgen.

Dan, ondanks al hun goeden wil, zou de rampspoed pas beginnen!

Een paar stations verder verlaat een reiziger den trein, maar de Argusoogen van een Pruisischen gendarm hebben hem gezien; de reiziger wordt beet gepakt en weggevoerd. 't Is een Fransche spion, heet het.

Reeds sloop de stille angst, de zwarte zorg in hun anders zoo blijde harten en, al wilden ze 't zich zelven niet bekennen, de Duitse lucht woog zwaar.

Het bange voorgevoel zou hen niet bedriegen.

Een of twee stations verder stapt een gendarm in hun coupé, van top tot teen gewapend, met karabijn en revolver en, de hemel mag weten, welk ander gruwelijk moordtuig meer en na een korte ondervraging — blijkbaar voor den vorm — klinkt barsch het bevel: „Im Name des Kaisers, Sie sind verhaftet.”

Wie beschrijft den schrik onzer drie Limburgers! Gevangen als spion! Maar toch, hun blijmoedigheid begaf hen niet en met komische berusting schikken zij zich in hun nieuwe rol van gevangen spion. Een hunner werd het zelfs te machtig en door voor het coupé-raampje te gaan staan, trachtte hij de heimelijke vroolijkheid, die zijn lachspieren prikkelde, te bedwingen. Maar hij had buiten de waakzaamheid van den Pruisischen gendarm gerekend.

„Sitzen bleiben, oder ich schiesse!”

Daar spot je niet meê en gehoorzamen in de boodschap.

Papieren worden gevraagd en getoond, de namen van de drie helden van ons verhaal worden genoteerd, alle denkbare vragen worden gesteld, alle inlichtingen gevraagd, meer dan een gewoon menschenkind vermag te geven. Hoe ernstig ook, toch was de situatie vrij komiek.

Hadden onze drie reizigers geweten wat nog boven hun onschuldige hoofden hing!

Te Daun, aan de statie, werden ze opgewacht door vier gendarmen met geladen geweer en — hoe het zoo vlug bekend was geworden! — het heele dorp was aan het

station en trok joelend en dreigend achter den stoet aan, toen de struische gendarme onze drie beteuterde reizigers wegleidde naar den Landrat.

En angstige vertwijfeling kwam op het boeiend-goedig gelaat van een der drie, toen een gendarm heel flegmatisch met een paar stalen braceletjes zijn beide polsen sieren wilde. Dat was toch al te erg. Eerzaam Hollander, van geen kwaad bewust, opgebracht, geboeid, als spion, gevolgd door een joelende volksmenigte, die je toeschreeuwt, dat je morgen je laatste mis zult lezen en dan zult worden doodgeschoten! Maar *à la guerre comme à la guerre!*

Zoo trekt de stoet het huis van den Landrat binnen en daar blijkt wat de oorzaak was, dat het heele dorp en vier Pruisische gendarmen onze eerzame reizigers aan de statie van Daun zoo'n schitterende geleide bood. Er was een telegram aangekomen, dat er drie Fransch sprekende monniken in den trein zaten! Drie als monniken verkleedde Fransche spionnen!

En het niet altijd even welluidend Noord-Limburgsch dialect hadden de brave liën voor het zoetvloeiende Fransch aangehoord!

De Landrat te Daun was een man van beschaving en ontwikkeling. Hij verstond het Latijnsche celebret en begreep, dat Pruisische overijling hier een reuzen-flater begaan had.

Hij bood onzen reizigers zijn heusche verontschuldiging aan en gaf hun een klerk mee om ze in een goed hotel onder te brengen.

Toevallig — of was de brave Pfarrer ook een heel klein beetje nieuwsgierig naar den afloop van het interessante geval — toevallig dan stond de pastoor voor zijne woning. En om nu het volk, dat nog altijd de drie „spionnen” volgde, te ontloopen, gingen de zwaarbeproefden den dorpsgeestelijke bezoeken. Eenige oogenblikken vertoefden zij onder zijn gastvrij dak, tot het volk afgetrokken was.

Van Daun reisden ze naar Gerolstein, waar, tot hun schrik, weer een verdacht heerschap hen bleef bespieden: Op het person komt er een hun papieren vragen; gelukkig werden deze in orde bevonden. Nau-

welijks zaten ze te Gerolstein in den trein, of naast hen stapte een soldaat binnen met geladen geweer. Toch liep het beter af, dan het zich liet aanzien. Ongemoeid reisden ze verder over Euskirchen, Düren, Aken naar Herzogenrath.

Daar lag het lang beloofde, lang gewenschte land voor hen. Daar eindelijk wenkte het gastvrije Rolduc hen tot zich, hoog op den berg, veilig voor spionnenvrees, Pruisische gendarmen met stalen boeien, en Duitsche soldaten met geladen geweer. En met blij gemoed stapten onze reizigers het station te Herzogenrath uit, de welbekende straat af, rechts om langs het hôtel Zu Schaumburg Lippe tot bij het spoorwegviaduct. O schrik, daar staat een wacht met de gevelde bajonet op het geladen geweer. De Pruis hoorde onbewogen het relaas hunner wederwaardigheden aan, maar gaf geen pardon. 't Kon wel waar wezen, meende hij, wat ze hem vertelden, maar, als ze naar Rolduc wilden, dan moesten ze maar over Vaals naar Holland en Rolduc reizen. Rolduc! Daar lag het voor hen, tien minuten verder!

Aan 't station te Herzogenrath was de Hauptwacht, misschien waren ze daar gelukkiger; dus naar de Hauptwacht. Maar der Herr Hauptmann, een piepjong luitenantje, was er niet. Met het vuur der wanhoop bepleitten onze reizigers hun zaak; immers, ze streden, zoo al niet voor hun leven, dan toch voor hun vrijheid. En waarlijk, even straalde er een sprankje van hoop.

Nadat ze een kwartier aan de Hauptwacht vertoefd hadden, werd de wacht afgelost en een soldaat, vriendelijke, gemoedelijke, dikwangige Germanenzoon, ging met hen mee naar de grens. Eindelijk daagde de vrijheid!

Prijs nooit den dag voor het avond is, zegt het spreekwoord. Ter nauwernood honderd pas van het douanekantoor, komen hun twee militairen per fiets tegemoet rijden. Er scheen geen gevaar te duchten, ondanks het scherpe onderzoek uit wantrouwige soldatenoogen. Daar eensklaps springen de beide krijgers van hun stalen rossen en... vervlogen was de droom van gulden vrijheid. „Nach Holland? Dann müssen Sie über Vaals, hier kommen Sie nicht durch!”

„Aber Herr Leut'nant, wir möchten....“ „Ueber Vaals! Verstanden?“ En de Herr Leut'nant draait hun den rug toe en laat ze staan.

Dan maar in 's hemels naam over Vaals. De electrische tram naar Aken vloog in snelle vaart langs de kleine strook Nederlandsch grondgebied, tot ze stopt bij de Deutsche douane. De Zolbeambte vroeg hun papieren en toen hij hoorde, wie onze reizigers waren en wat ze geleden hadden, toen 'prak zijn goed hart voor de zwaar beproefden zoo vol meelij, dat hij hen onmiddellijk den weg gen deed verlaten om ze over de grens op Nederlandsch gebied in vrijheid te brengen.

En het jubelt in hun borst: „Freiheit, die ich meine, die mein Herz....“ Halt! Als een zweeps slag trof het hen. Zou nu die Pruisische soldaat, op nog geen steenworp afstands van de Nederlandsche grens, weed zich stellen tusschen hen en de vrijheid? De wanhoop ten prooi kijken onze martelaars naar den braven Zollbeambte met het goede hart en in hun blik lag zooveel vertwijfeling, dat zelfs een Deutsche soldaat in oorlogstijd en een Pruisische gendarm er door geroerd zullen worden.

„Durchlassen!“ roept en wenkt de douanier en.... zonder hen nog met een blik te verwaardigen stapt de fiere krijgsheld langs hen heen. „Durchlassen!“ na dat woord waren onze drie Hollanders voor hem enkel lucht.

De booze wereld vertelt, dat de drie reizigers toen op een drafje de enkele meters hebben afgelegd, die hen scheidden van de vaderlandsche grens. Maar als eerlijk verslaggever moeten wij, der waarheid getrouw, deze bewering als onjuist tegenspreken.

Thans iets over het leven te Rolduc zelf in de moeilijke oorlogsjaren:

Of wij hier ook ooit echt bang zijn geweest? Bestond het gevaar niet, dat ons land, omringd als het was door de oorlogvoerende naties, in den waanzinnigen krijg kon worden meegesleept? En wat zou er dan worden van het niet te verdedigen Limburg, van Rolduc, onbeschermd liggend op den hoogen berg en een geschikt mikpunt vormend voor de verdragende kanonnen? De vervaarlijke

vlieg machines, die ronkend heen vlogen langs en over onze gebouwen, de zenuwachtige stemming, die men hier meermalen kon waarnemen bij onze militairen, welke zoo gaarne ons sterretorentje hadden gemaakt tot een waarnemingspost — een maal heeft er een Hollandsch officier, feitelijk tegen onzen wensch, een uurtje gestaan, met zijn kijker de bewegingen van de Duitschers nagaand — de beschuldiging, dat wij in ons land de neutraliteit zouden hebben verbroken, het waren evenzoo veel redenen, die ons nu en dan met schrik vervulden; en toch behielden wij het vertrouwen en zagen de ouders onzer leerlingen er niet tegen op, hun jongens te zenden naar het bijna zuidelijkste punt van het zoo gevaarlijk gelegen Limburg. Bij het einde van de zomervacantie 1914 keerden slechts een drietal leerlingen niet terug, uit vrees voor het oorlogsgevaar. In de lijsten der leerlingen vinden wij voor het schooljaar 1914—1915 416 leerlingen, onder welke eenige Belgen, die uit hun vaderland gevlucht zijnde hier hun studies kwamen voortzetten. Voor 1915—1916 zijn er 440 ingeschreven, voor 1916—1917 446, voor 1917—1918 449, voor 1918—1919 451; het spreekt vanzelf, dat Rolduc toen veel te zeer bezet was; het gebeurde zelfs, dat alle ziekenkamers waren ingenomen door gezonde leerlingen.

Vermelding verdient ook, dat de vacantie in 1914 moest verlengd worden tot 17 September, ook indirect vanwege den oorlog, want de Dominiale Mijn, die de beschadigingen in ons huis aangericht, had erkend als zijnde veroorzaakt door hare schuld, was ook bezig met de herstelling van onze gasfabriek en nu konden de in Deutschland gekochte materialen niet over de grens; Holland was in nood, maar men wist zich te redden: Rolduc was aangesloten bij het Roode Kruis, in dien zin, dat Rolduc zich had verbonden twee honderd bedden op onze slaapzalen ter beschikking te stellen voor het geval, dat ook wij in oorlog zouden komen en dat gewonden moesten worden ondergebracht. Maar wat zou er van verpleging komen, wanneer er te Rolduc geen licht zou zijn? Toen heeft het Roode Kruis dienst gedaan om tegemoetkoming van de Duitschers te bewerken; zij

wilden het Roode Kruis niet belemmeren in zijn voorbereidingen voor het belangrijke werk, dat noodig kon zijn, en stonden daarom toe, dat de nieuwe gasketel over de grens kon komen; zoo kwam Rolduc in het bezit van zijn vernieuwde lichtinstallatie.

Wij schreven over het Roode Kruis: 12 Juni 1915 bezocht Prins Hendrik in zijn hoedanigheid van voorzitter dier vereeniging Rolduc in gezelschap van een aantal bestuursleden en aangesloten geneesheeren uit de mijnstreek. Met genoeg denken oude leerlingen van dien tijd waarschijnlijk terug aan dat bezoek; daar het hooge gezelschap een half uur eerder aankwam dan was gezegd, had de ontvangst plaats in de eetzaal, waar de Rolducsche bewoners zich tegoed deden aan slabbermoes met andere gerechten. Wat kefte het hondje van Z. K. H. er verwaarlijk op los, toen het daverend geklap zijnen hoogen meester begroette en de geestdriftige toespraak van Directeur Geurts onderstreepte! Bij het einde van den oorlog ontving de directeur een mooie medaille als blijk van waardeering voor Rolduc's bereidvaardigheid in het belang van het Roode Kruis.

De zaken, die verreweg het meest de belangstelling genoten van heel ons volk gedurende den oorlog, waren ongetwijfeld de voeding en de verwarming. Ook te Rolduc waren die zeker van het grootste gewicht. Welnu wat de verwarming betreft, heeft Rolduc nooit ernstig reden tot klagen gehad; toen de kolendistributie begon, zaten de Rolducsche kelders nog aardig vol brandstoffen en later werd er wel rekening gehouden met het groot aantal inwoners van ons huis en de vele vertrekken, die moesten verwarmd worden; toen in 1918 de wapenstilstand kwam en het grensverkeer tijdelijk geheel vrij was, zijn er heel wat kolen uit Duitschland te Rolduc binnen gevoerd, zoodat men het met inachtneming van de gewenschte zuinigheid zoover bracht, dat er hier geen koude geleden werd.

Betreffende de voeding zouden wij dat zouboud weg niet durven zeggen, ook al had Minister Treub verklaard, dat men in Holland geen honger lijden zou; aanvankelijk

hadden wij wel geen reden tot klagen, ook toen elders de levensmiddelen nood zich reeds deed gevoelen; toen men begon met het meel te distribueeren was er een niet te versmaden voorraad van dat eerste levensmiddel aanwezig en zoo konden de 200 gram, dagelijks toegestaan, eenigen tijd worden aangevuld, maar over de Egyptische graanschuren beschikten wij niet en weldra was er ook bij ons miserie: één broodje, één kuchje, daarmee moesten hongerige jongensmagen worden verzadigd!

Ik kan mij zoo best voorstellen, dat aan het ontbijt menigen jongen de lust be kroop om den prefect te naderen en met Oliver Twist te zeggen: „Please Sir, I want some more” maar men wist wel, dat de distributieminister Posthuma hardvochtig was en ook moest zijn, zelfs tegenover hongerige jongensmagen. Soms reikte de voorraad volstrekt niet ver genoeg en kregen de jongens van Klein Rolduc voor ontbijt een bord pap en een half broodje.

Toen kwamen natuurlijk ook te Rolduc de broodkaarten in zwang en ontelbare uren heeft een groep van wijsgeeren, die zich „mulders”, alias molenaars noemden, zoekgebracht met het opplakken van broodbons en misschien ook met het rooken van pijpjes. Armoedig was het ook langen tijd gesteld met het vleesch en andere levensmiddelen. Wat betekenden 2 ons vleesch per week, en dan vaak wat voor vleesch!

De beroemde of beruchte eenheidsworst ging er wel in, maar wie vond ze lekker?

Zeker, nu en dan werden we weleens extra onthaald en dan spraken booze tongen van varkens, die dubbelgangers hadden en die verdwenen van het wereldtooneel, zonder dat de strenge bewakers van den te boek staanden veestapel ervan wisten, of dat een of ander rund een poot gebroken had en dat uitsluitend medelijden met het arme beestje oorzaak was, dat het werd afgemaakt. Best was het, zich niet in die zaken te verdiepen en eenvoudig dankbaar te genieten van de extraatjes, die thans nauwelijks zouden worden opgemerkt. Vooral aardappelen moesten in dien tijd aanvullen in volume, wat aan de kwaliteit van de gerechten ont-

brak. Wat reuzenhoeveelheden piepers hebben de eerwaarde zusters toen dagelijks moeten schoonmaken! Ook die werden gedistribueerd en een groot stuk van het akkerland van de familie Deutz werd toen omgezet in groote kuilen voor dat onmisbaar voedingsmiddel.

In het algemeen hadden wij over de Kerkraadsche distributie niet te klagen: daar wist men blijkbaar, dat het ondoenlijk is de koppen vol wetenschap te stoppen, wanneer de magen leeg zijn. Ook de Rolducsche Zusters deden haar uiterste best om de spijsen zoo smaakvol mogelijk te maken. Het spreekt van zelf, dat het tweede gerecht bij het middagmaal heel gauw werd afgeschaft en dat het bier — een zuiver luxemiddel — tot ergernis van dezen of genen nietdrankbestrijder van tafel moest verdwijnen; de Rolducsche bierbrouwerij, die een zekere reputatie genoot, viel dan ook als slachtoffer van den wereldoorlog.

Toen de nood het hoogste klom, vond directeur Geurts uit, dat slapen eten was en dat verlenging van den slaaptijd kon opwegen tegen vermindering van de voeding, — ik weet niet of de tegenwoordige leerlingen dien ruil wel zouden willen aangaan — en zoo kregen wij een nieuwe dagorde: opstaan kwart over zes, ontbijt kwart over acht, van 9 tot 1 uur 4 lessen met de gewone onderbreking, om 1 uur diner; in den namiddag twee lessen — **geen gouter**, om 5 uur studie, om 6 uur souper en van 6.30 tot 7.30 de tweede avondstudie. Wij zijn over de moeilijkheden heen gekomen en als algemeen erkend werd, dat de kwaadaardige griep, die zooveel slachtoffers maakte, in de ondervoeeding een krachtigen bondgenoot vond, te Rolduc was haar uitwerking niet zoo verschrikkelijk; meer veroorzaakte zij niet, dan dat enkele dagen lang een groot gedeelte van de leerlingen het bed moesten houden.

Ofschoon de nood, zooals uit het meegedeelde blijkt, zich in ons huis geducht deed voelen, kon de charitas beoefend worden; het was alsof de eerwaarde zusters de gave bezaten van de vermeerdering der spijsen, zoo bleven zij geven aan talloozen, die hier om verzachting kwamen vragen van hun

ellende; dagelijks kwamen heele troepen Duitsche kinderen, bleek en ondervoed, hierheen om den pijnigenden honger te stillen. Maar ook in Kerkrade kwam er armoede en was steun noodig en daaraan heeft Rolduc trouw meegewerkt. In het Kerkraadsche steuncomité hadden een paar Rolducsche heeren zitting en ten bate van dat comité werd door de Rolducsche leerlingen een opvoering gegeven van Vondel's „Lucifer" voor bezoekers uit de plaats en de omgeving met het resultaat, dat ongeveer 700 gld. voor het ondersteuningswerk konden worden afgedragen.

Deze losse herinneringen konden wel worden voortgezet, maar de redactie van het Jaarboek vindt ze waarschijnlijk al lang genoeg. Wij willen daarom sluiten met hetgeen gebeurde bij het zoogenaamde einde van den oorlog. 11 November 1918 werd de wapenstilstand gesloten en haastten zich de Duitschers, hun oorlogsmateriaal en hun troepen uit België en Frankrijk terug te voeren naar het ongelukkige vaderland. Ook langs den grooten weg Aken-Kerkrade-Herzogenrath, zouden de huiswaartskeerende troepen te zien zijn. De grens was open en men begrijpt de verrassing van de leerlingen, toen op een dier morgens de Directeur om 10 uur kwam zeggen, dat er geen les zou zijn en dat men mocht gaan kijken naar het Duitsche leger, dat over den weg tusschen Kerkrade en Herzogenrath terugkeerde uit den oorlog. Dat was een buitenkansje, waarover zij later nog heel dikwijls zouden kunnen spreken. Voor hen, die ruim vier jaren geleden diezelfde legers gezien hadden, bood hetgeen zij nu te aanschouwen kregen, een tegenstelling, zooals men zich die nauwelijks kan voorstellen: toen alles vol moed en strijd lust, nu die bedrukte gezichten, die gebroken trots; toen alles orde en discipline, nu een bijna ordelooze troep, die nauwelijks ontzag meer had voor de oversten en alleen luisterde naar de leiders, die zij zich zelf hadden uitgekozen; toen alles tip-top en nu alles, kleeding, uitrusting gehavend en vervuild. En wat voerden ze niet met zich mede! Alles wat men maar denken kon, in de handen en op de versleten voertuigen, die tusschen de soldaten

voorthotsten: koeien, konijnen, geiten, meubels en allerlei kledingstukken. En wat zij maar missen konden, verkochten zij als „Kriegsandenken” aan de tallooze Hollanders, die daar waren tezamen gestroomd. Of de leerlingen van Rolduc ook van die oorlogsherinneringen hadden opgedaan? Toen de prefect in den namiddag een onderzoek instelde, kwam een heele mand bajonetten, stalen helmen, gasmaskers, patronen en hulzen te voorschijn, die wegens het daaraan verbonden gevaar moesten verbeurd verklaard worden.

In Herzogenrath staken vlaggen uit en hadden men opschriften aangebracht: „Welkom aan onze helden in het Vaderland”. Een paar dagen later wapperde gedurende enkele uren op de Burcht de vlag des oproers. Spoedig verdween zij, maar tot op dezen dag (en hoe lang nog?) zijn wij getuigen van de schrikkelijke verwoestingen op allerlei gebied, welke de oorlog meedoogenloos heeft aangericht. Moge de vrede Gods, die alle begrip overtreft, eindelijk het deel worden der volkeren!

Annalist.

Rolducsche Traditie.

De Goede Week is weer voorbij en met weemoed heb ik mijn oud Rolducsch kerkboek *La Semaine Sainte* weer opgeborgen en ik ben op Paaschavond aan het mijmeren gegaan over vroegere dagen. En ze zijn weer losgeraakt mijn lieve oude herinneringen uit een schoon verleden. Uit een hoop papieren uit mijn la heb ik opgediept mijn oud cahier, dat volgeschreven is met een jongenshand en in jongensstijl, die wel gebreken hebben zal, maar die dan toch enkel is het kleed, dat een inhoud omhult, zoo waar en echt doorleefd, dat ik er na jaren nog warm en enthousiast van worden kan. Een vloeï valt er uit, volgekrabd met onleesbare teekens en waarop mijn naam gekrabbeld staat tal van malen, zeker wanneer het me moeite kostte de in mij levende gedachten in woorden vast te leggen. En na het vloeitje op zijn plaats te hebben gelegd, ben ik gaan lezen en heb weer ten volle beleefd mijn schoon Rolducsch verleden. O, ik heb in die jonge jaren — tal van bladzijden bewijzen het — de toekomst liefgehad en haar omweven met de schoonste fantasie. Maar ouder geworden, heb ik in de uren, dat het heden mij niet opeischte, meer geleefd in het verleden dan in de toekomst, waarover men wel heerlijk droomen kan, maar van welke droomen zoo weinig tot werkelijkheid gedijs. Alleen

het heden en het verleden is realiteit en van beiden is het verleden wel het mooist. Ik heb me zelf vaker afgevraagd, waarom ik en zoo veel anderen met mij zoo houden van het verleden. Worden niet uren onder vrienden gevuld met het ophalen van oude herinneringen, beginnend met het steriotiepe: weet je nog? en toen! en daar! Waarom houden we toch zoo van het verleden? Daarvoor zullen wel meerdere redenen gelden, die niet voor allen dezelfde zijn. Maar een reden, dunkt me, hebben vrijwel allen gemeen, een reden, die hierin ligt, dat vrijwel ieders leven verloopt in een geleidelijke ontwikkeling, opgang en nedergang zeker, maar waarin het heden zijn verklaring vindt in het verleden. Ik geloof, dat de nieuwere wetenschap in planten- en dierenwereld meer neigt tot het aanvaarden van een sprongsgewijze dan van een geleidelijke ontwikkeling; de ontwikkeling der verstandelijke wezens individueel en van de collectiviteit der volkeren, de zeldzame genieën wellicht uitgezonderd, vertoont een merkwaardige geleidelijkheid. En als deze geleidelijkheid ontbreekt, als een individu een evenredig verleden mist om het heden op te bouwen, als een volk geen historie heeft, komt het kwajongensachtige onverstand, de onbedrevenheid en onbehoudzaamheid zoo gauw naar voren. Heeft de

Oweër, de rijke van één dag, niet al zijn fouten te wijten aan het gemis aan verleden, heeft het Amerikaansche volk in zijn jongen onstuimigen groei niet nog steeds te kampen met zijn gebrek aan historie? En erkent de Oweër, die een galerij van voorvaderen aanlegt en beschavingslessen neemt en de Amerikaansche millionaire, die een Engelsche graven dochter huwt, niet, dat hij een verleden mist, evenredig aan zijn heden? Men mag in overmoed en onware democratie wel eens smalen op traditie en verleden, de eerbied voor het verleden is te diep in den mensch geschreven dan dat hij geheel verloren gaat. Ook de verwoedste republikein wordt stil als in den koningstoet de eeuwen hem passeeren. En menige nieuwe stad, pas uit den grond gestampt, zou schatten geven voor de historie van een oud Maastricht.

Traditie bindt. Geen band zoo sterk als tusschen menschen, die door een gemeenschappelijk verleden zijn verbonden. Hoe vast zitten families vaak gegroeid aan de grootheid van hun verleden. Hoe sterk is de band tusschen oude geslachten, die op een gemeenschappelijke historie wijzen kunnen. En om diezelfde reden is de band tusschen oud-Rolduciens zoo sterk.

Ze zaten in den trein, een reeds grijzende heer en een jongere, eerst zwijgend tegenover elkaar, dan het gewone praatje over weer en politiek, totdat de grijze heer zich laat ontvallen: „mijn oude professor in Rolduc zei altijd”, en toen de andere: „ook in Rolduc geweest? Ik ook.” En als was het een tooverwoord, heeft de naam Rolduc, zoo vol van historie en traditie, gedachten en tongen losgemaakt en een gevoel van saamhoorigheid en verwantschap wakker geroepen, dat ik, in den trein zwijger van beroep, het niet langer houden kan en me aansluit bij hen met het wachtwoord: „ook ik was in Rolduc.” En daar het juist een tijd was tusschen Kerstmis en Paschen, waren de Kerst- en de Goede Week-viering het hoofdthema van ons gesprek.

Kerstmis in de crypte. 't Is reeds zoo vaak beschreven, dat ik het niet meer doen zal. Maar zoo sterk leeft het nog in mijn herinnering, dat ik telken jare in de Advent nog

zacht voor me zelve zing: Venez divin Messie, Les Anges dans nos campagnes, O divine enfance, Au saint berceau, Adeste fideles. En voor mijn geest rijst ook nu weer het beeld van den fijnen Corten, die in zijn heerlijke fransche toespraken in de Mis op den Kerstmorgen ons in de juiste stemming wist te brengen. Zelfs de zoo prozaische bezigheid van plaatsen geven in de crypte daags vóór Kerstmis wist Corten te benutten. Ik hoor en zie hem nog, toen hij ons na het geven der plaatsen uitnodigde gezamenlijk drie weesgegroeten te bidden voor Maria en Joseph, nu op weg naar Bethlehem. Ik heb het steeds betreurd en betreurd het nog, dat later om ongetwijfeld te eerbiedigen redenen de Kerstviering in Rolduc is afgeschaft, en ik zal den dag zegenen, dat het huidige Rolducsche geslacht, zij het dan ook maar eens in zijn Rolducsch leven, deze viering weer mag meemaken. Want ik, die beide perioden van viering en niet-viering meemaakte, heb levendig ondervonden, dat degene, voor wien de Kerstviering meer beteekent dan een familiefeestje, in de viering in den familiekring niet vindt wat Rolduc hem bieden kan: een herinnering voor het leven.

En dan de viering der Goede Week met haar sublieme plechtigheden, die ik na mijn Rolducsch tijd nooit meer te zien kreeg.

Palmzondag. 't Werd al dagen van tevoren besproken, wie aan de beurt was met de passieprek, wie de verschillende partijen vervullen zouden bij het zingen van de passie op Palmzondag en Goeden Vrijdag. Vóór de hoogmis het halen van de palmen en de palmprocessie van allen door de gangen met die zinrijke plechtigheden vóór de gesloten deur der kerk. Ik hoor nog den beurtzang van den priester en de zangers achter de deur, het bonzen van het kruis ertegen en ik voelde me als een der juichende pueri Hebraeorum portantes ramos olivarum, als we weer de kerk binnentrokken. Dat alles is toch zeker nog in eere?

Woensdag, Donderdag en Vrijdagavond de donkere metten in de schamel verlichte kerk, terwijl het, door het na elken psalm dooven van een der kaarsen op het koor, daar

vóórin steeds donkerder werd, symbool der droefheid, die ook in mijn jong hart kwam geslopen. Het zingen der klaagzangen met haar droeve melodie, elk vers beginnend met een hebreuwsche letter, waarvan ik me nog eenige herinner als Aleph, Beth, Ghimel en eindigend met dat indroeve „Jerusalem, Jerusalem convertere ad Dominum Deum tuum”.

Witte Donderdag: Paaschcommunie. Wat was dat een welgemeend „Zalige Paschen,” dat met een handdruk werd toegewenscht. Ik sprong alle trappen van de kerk tegelijk af in één zieleweelde. En als het weer het toeliet, juichte het fonteintje in het carré spattend en zonneprankelend met ons mee.

Paaschzaterdag begon na de morgendiensten de vacantie. We waren in de stemming en ondeugend interpreteerden we de eerste letters van het door den niet zangkundigen directeur Corten drie keer gezongen. Alle... luia als het fransche „allez”, waaraan we na den dienst dan ook juichend gevolg gaven, blij dat het vacantie was, maar dankbaar, innig dankbaar voor de geestelijke weelde der afgeloopen dagen. Nooit heb ik nog blijder klank gehoord dan wanneer Paaschzaterdag de Rolducsche klokken zongen.

Ook dat is allemaal voorbij, maar degenen, die dezen tijd in Rolduc nog hebben beleefd, zijn in gelukkig met deze kostbare herinne-

ring en voelen daarin een van de sterkste schakels der keten, die hen bindt aan Rolduc en hun eigen verleden. En vurig hoop ik, dat bij alle vernieuwing, die het oude Rolduc ondergaat, men toch niet schenden zal dat eigen zelfstandig cachet, de vrucht van een historie en traditie van eeuwen, waarop geen andere onderwijsinrichting bogen kan. Ik weet me den tolk van honderden, als ik de stellige verwachting uit, dat men toch niet verder moge gaan met afschaffen van gebruiken, waardoor de continuïteit van eeuwen wordt verbroken. Men schepe niet een oud en nieuw geslacht, dat mekaar niet meer verstaat, maar men houde oud en nieuw verbonden in den sterken band van oud-Rolduc met zijn traditie en grootsch verleden. Roda aeterna, ave!

Ik heb na deze overpeinzingen mijn oud cahier weer weggelegd met veel weemoed om het voorbij en heb nog even gebladerd in mijn ouden Elève Chrétien, die vóór en achterin is volgeschreven met namen van medeleerlingen en heb toen gebeden de woorden, die ik bij mijn heengaan van Rolduc erin heb geschreven:

„Bénis Rolduc, c'est ma prière,
Grand Dieu, bénis-le mille fois.”

Paschen 1925.

ANCIEN ELEVE.

Haec olim meminisse juvabit.

Verre, heel verre in 't binnenland van 't onmetelijke Hemelsche Rijk, of, juister gezegd, op den Z. W. uithoek zit ik te mijmeren, in dezelfde kamer, op dezelfde plaats, waar ik voor ruim dertig jaren den zegen mocht ontvangen van Mgr. Hamer z.g., wiens eerbiedwaardig hoofd zes jaar later zou prikken met de gloriekroon van den goeden herder, die zijn leven gaf voor zijne kudde.

Heel de geschiedenis der missie trekt als beelden van een kinema voor mijnen geest voorbij: alle lief en alle leed, alle beproevin-

gen en alle blijde uitslagen, niets ontsnapt aan mijnen geest. Doch verder en verder keert hij terug. Van Mongolië zweeft hij naar Scheut bij Brussel. Van Scheut naar Rolduc, en hoe verder hij dwaalt, hoe klaarder hij alles voor zich ziet.

Rolduc! Ik zie ons nog stappen op den exprestrein Venlo-Herzogenrath en de heling bestijgen, die ons zou leiden naar 't eeuwenoude munster, waar de verborgen heiligheid der middeleeuwen vervangen is door de heiligende geleerdheid onzer dagen.

Wie denkt gij dat onze aanvoerder was? Niemand anders als onze wereldberoemde Dr. Poels, destijds reeds de volksmenner in kiem, die door zijn gulhartig en meegaand karakter aller harten wist te winnen en tot zich trok. Hij was koster, hij was commandant der zouaven. Of hij kon commandeeren! Zou ik 't bewijzen? Waarom niet?

Wij trokken 't bosch in in gelid, en hadden misschien nog geen honderd passen gedaan, toen onze commandant in de verte een koek zag liggen. Aanstonds was zijn plan gemaakt, voor ons onnoozele piotten verborgen. „In stormpas opmarcheeren!... marsch!” klonk zijne stentorstem en als renpaarden stoven wij vooruit, tot in de nabijheid van den koek. „Links in de flank! links in de flank!” klonk 't weer, tot heel 't bataljon een stuk van den koek aan de schoenen had hangen. Of er gelachen werd!

Onnoodig te zeggen, dat deze en dergelijke grappen slechts eene welverdiende uitspanning waren na ernstige studie. Niet dat wij ons hoofd tusschen de handen schroefden om 't verstand er uit te persen. Maar dat er hechte grondslagen werden gelegd voor diepere studies, behoeft geen betoog. De toekomst heeft zulks bewezen.

Wie had durven voorspellen dat op twee banken drie doctores Lovanienses (H. Poels, J. Schrijnen, W. Goossens) en twee missieoversten naast elkander zaten? Toch had O. L. H. het aldus beschikt. Dit herinnert mij 't onthaal, dat ik ontving bij mijn terugkeer uit Scheut bij Brussel, waar ik mij was gaan aangeven. „Scheuteling of bruidsknecht” stond met groote letters op 't bord. Ofschoon ik destijds den tekst: „sacramentum regis abscondere bonum est, opera autem Dei revelare et confiteri honorificum est” nog niet kende, had ik hem toegepast. Maar onze makkers, als echte filosofen, hadden uit twee praemissen de conclusie getrokken: T. is naar Scheut geweest om zich aan te geven; J. naar de bruiloft. Dus heeft F. ook een dezer twee redenen gehad om op reis te gaan. 't Syllogisme hinkte wel, maar de conclusie was toch waar: ik ging naar Scheut. Waarom naar Scheut? Onbekend maakt onbemind. O. L. H. Die de roeping gaf zorgde er voor, dat ik Scheut leerde kennen. Eerst

deed hij mij een missionaris van Scheut ontmoeten (P. Lemmens uit Beek L., een Rolducsche jongen): dit was 't zaadje. De lezing der „Katholische Missionen”, welke Mhr. Brouwers na lezing aan de bibliotheek der filosofen afstond, deed mij kennis maken met Mgr. Hamer en Mgr. Rutjes: het zaadje begon te kiemen. De Immaculata der kerk, waarvan mij vroeger reeds onze kapelaan gezegd had: „voor dat beeld moet men bidden”, deed het opschieten. En tijdens de Meimaand, toen het plechtig versierd op 't koor stond uitgesteld, leidde Moeder mij voor goed tot haren Jezus, Die mij als zijn apostel aannam.

Toen ik bij mijne aankomst in 't Hemelsche Rijk de plechtige diensten in de kathedraal der hoofdstad mocht bijwonen, waar ik alle priesters in koorhemd en alle studenten, met ceremoniehoed prijkend, 't lof zag en hoorde zingen, toen vlogen mijne gedachten naar de oude abdij met hare statige plechtigheden, de schoonste die ik tot dan toe had gezien, doch daar overtroffen zag. Maar in de missie aangekomen waar ik jaren lang assisteerde in de pontificale diensten, om eindelijk zelf met mijter en staf den troon te beklimmen, denk ik telkens: „Rolduc, kondet gij hier eens uwen luister komen ten toon spreiden, wat zouden onze christenen hunne oogen uitkijken!” En met mijne gedachten vlieg ik er heen om mij te vereenigen met de jeugdige schaar en roep haar toe: smaak de reine vreugden, die de Hemelsche Vader voor U heeft weggelegd. Later, waar gij ook zult zijn en welken post gij ook moogt bekleeden, zult gij er met weemoed en met vreugde tevens van droomen gelijk ik, en met mij zeggen: haec olim meminisse juvabit.

† G. FREDERIX,
Ap. Vic. van Ningsiu.

Z. D. H. Mgr. Godefridus Frederix werd geboren te Afferden (Limburg) den 17 Juli 1866, legde zijne beloften af in de Congregatie van Scheut, den 17 November 1889, werd priester gewijd te Scheut den 3 April 1892.

Vertrok naar de missie van Kansu (China) den 11 September 1893, was Provinciaal Overste en later Assistent van den Algemeen Overste, ontving de Bisschopswijding uit de handen van Mgr. Schrijnen in de Kathedraal van Roermond, den 12 Juni 1920, en vertrok in November 1920 wederom naar de missie van China.

MANRESA.

SEPTEMBER 1924.

.....

Hier is 't goed te zijn, want hier is de rust en de innigheid van 'n andere orde.

Hier is 't leven niet 't felle verschieten van lichtkogels of 't razende gaan van sneltreinen door 't wereldrumoer, dat als 'n vlag in de wind wappert om onze slapen.

Hier is 't goed te zijn voor ons jonge bloed, na de stormrit verloren in de draaikolk, altijd dieper zuigend in 't hart van de wereld, die onze lichamen fel doorploegde. Nu liggen onze schuiten gemeerd in de azuurblauwe baai, waarnaar ons onbewust verlangen uitging, en waar we 't leven wisten gaan, ruischend en diep als 't donkere gaan van machines in de buik der aarde, waar wij de schuren tot de nok gevuld wisten met de glanzende vruchten van 't Oosten; om terug te gaan naar onze broeders in de benedenstad, zooals Indiëvaarders keeren van verre eilanden, dragend bergen juichend roode vruchten.

Hier is 't goed te zijn, ofschoon de aarde nog plakt aan onze voetsoelen.

Hier zullen we zijn binnenkamers van stilte en wijding, buigend over ons hart, zooals monniken in kale cel buigen over hunne boeken, en zooals de parelduiker de zee doet splijten in zijn vaart naar haar grond, zoo duiken wij in ons hart om rond te gaan tusschen al die heimelijkheden, om alles weer klaar en recht te zetten voor den intocht.

Nu gaan wij bouwen wijde spanbruggen, die de continenten overreiken en in een sprong over alle blauwe horizonnen uitkomen in de wijde mantel van God de Vader, die ons omhuiven zal met zijn liefde, en ons maken: Apostelen van den Heer:

't Mondaine vernisje zullen we afleggen en ons geven zooals we zijn: trouw en echt gelijk een kind.

En als we dan in de avondduistere kerk luisteren naar 't woord van 'n Jezuitenpater, zooals de Germanen in koele woudkerk luis-

terden naar de banaanzachte stem van Wilibrordus; en ons peillood werpen om de afgrond te meten der groote problemen, die plotseling uit de mist op ons toe komen gevaren als de groote spookschepen der Vikings in blauwe nacht.

O, dan breekt God ons hart, zooals de arme breekt 't hout voor zijn vuur en worden wij zacht en goed als 'n kind. Dan voelen wij ons hart meegaan in 't rustige tempo van dat der armen langs den weg, voelen wij de sterke band, de innige gemeenschap, die in elk mensch bestaat met de kinderen en de eenvoudigen (die groote blauwe oogen hebben, die als meren zijn en waarin 't leven spiegelt als in 't werk van Pieter Brueghel).

Dan voelen wij de groote Harmonie, die op de grond van 't leven ligt en levenswaarheid is en allen maakt tot kinderen van één vader.

Dan groeien wij in de leer van Liefde en Waarheid en zien de verre harmonieën verwezenlijkt in de klaarheids-overflow der H. Drieuldigheid, hoe alle dingen schoon en goed zijn in den Heer, die de aarde draagt in zijne handpalmen.

Dan staat in ons het gebed als 'n bloesemboom: Dat de kelk van ons hart zal overlopen van 'n pastorale rust, die komt van den Heer, in wie Waarheid en Liefde één is.

En dan die avonden, wanneer na 't zwijgzaam maal (de klare woorden van Thomas à Kempis dronken wij in met de geurige koffie), de heerlijkheid van de zomeravond openbloeide.

't Laatste zomerrood vlagde nog langs de horizon en paarse schaduwen gleden over de strakgespannen aardeboog.

Wolkenvloten kwamen aanzeilen over de dorpen en bouwden kristallen bergen om 't hooge huis op den heuvel.

Uit de lage landen komt de nachtwind aangedreven en nestelt zich in de wijnroode

wingerdbladen rondom de vensters van 't hooge huis.

De stad is als 'n schommelende boot op deinende geluidenzee. Heen en weer dansen de lampen als roode lampions boven avondtuinfeest en de reklamelichten staan strak als vonnissen: fel-blauw en rood.

Nu en dan schalt over 't land de fluit van 'n trein, die 't station, eiland van licht, binzenzuigt.

Uit de zonverzonken straatjes onder aan den heuvel, waar witte huisjes als kinderspeelgoed bijeenhangen, stijgt 't geluid van 'n harmonika en 't helder gelach van kinde-

ren, die hun vaders begroeten, die als moeë dieren keeren naar hun huis, naar de zoete reuk van olie en versch brood en naar de tafel onder de lamp, waarop de schotels als volle schepen te wachten liggen.

Zoo zullen wij terugkeeren naar de zoete geur der aarde en mee aanzitten aan de tafel der eenvoudigen. Wij zullen ons zelf breken als droog brood en de wonden kussen van hen, die verlaten liggen langs den weg, opdat ons leven eens zal zijn: Kathedraal, die de Hemel doorboort.

RENE SMEETS.

Twée Rolducsche Gouden Jubilarissen. ¹⁾

De muzikleeraren Jozef Hanöver en Jozef Rietra.

De populaire directeur van 't Rolducsch orkest viert heden feest. Men wil zijn langdurige muzikale loopbaan niet onopgemerkt op Rolduc laten voorbijgaan. En men kan zelfs zeggen: hij heeft er recht op. Want zijn naam, zijn persoon is nauw verbonden met de geschiedenis der laatste 50 jaren van die inrichting op orkestraal gebied. Wie zou hem niet kennen, dhr. Hanöver! Komt men onder de vacantie bij den een of anderen vriend, dan ziet men dezen of genen verbaasd staan bij 't gezegde: „Ja, mijnheer Hanöver is nog op Rolduc! Dien heb ik vóór zoovele tientallen van jaren nog als leermeester gehad.”

Ja, inderdaad, hij is er nog en hij houdt zich kranig voor zulk een respectabelen leeftijd. Dagelijks kunt ge hem nog, steunend op zijn stok, zien gaan wandelen naar Kerkrade, op de hem eigen manier opkijkend naar den windwijzer van den watertoren aan den ingang van Rolduc om weer en wind te beoordeelen en er zich over uitsprekend of 't goed of slecht zal worden. Bekend van hem

is het gevleugelde woord „alla”; want dat is voor de studenten het teeken, dat 't oppassen of beginnen heet, zoo niet, dan is zijn lot beslist en is 't raadzaam zich maar zoo gauw mogelijk uit de voeten te maken.

Wat zijn muzikale opleiding betreft, zij vermeld het volgende: Zijn eerste lessen ontving hij van zijn vader, indertijd muziekleeraar op Rolduc; hij werd op 16-jarigen leeftijd in 1869 als 2de pianomeester aangesteld, om in 1872 voor goed na den dood van zijn vader de functie waar te nemen van orkestleider; hij heeft verschillende jaren meegespeeld in 't orkest van Aken, nam les bij den Musikdirector von Thuvany, bij kapelmeester Rotschuh en concertmeester Rennefarth, allen te Aken. De jubilaris stond vroeger uitstekend bekend als violist en clarinettist, was directeur van het kerkelijk zangkoor en organist der St. Lambertuskerk, en last not least als leider der oude harmonie van Kerkrade, die destijds wel als één der beste van Limburg gold. Specialist was hij in 't arrangeeren van orkestwerken voor harmonie, en om koorwerken met piano-begeleiding over te zetten in orkestbewerking.

¹⁾ Overgenomen uit De Zuid-Limburger, 30 Mei 1925.

Dit is in 't kort de carrière van den nu 72-jarigen feestvierende.

Moge de goede God hem nog vele jaren van gelukkige tevredenheid schenken!

Z.

Als er ooit iemand ongemerkt, stil door 't leven heengegaan is en nog gaat, dan is 't zeker de tweede jubilaris.

Hij is bescheiden in zijn voorkomen, in zijn omgang met anderen, in zijn werk en taak als muzikleeraar. En al is 't wellicht niet naar den wensch van den feestvierende: „de loftrompet over hem te steken”, toch meenen en achten wij ons verplicht zulks te doen, omdat hij 't met recht en eere verdient.

Vijftig jaren lang heeft hij zijn taak als pianoleeraar steeds nauwgezet opgevat. Hard heeft hij gestudeerd in zijn jeugdtijd, want het is bekend van hem, dat men bijna nooit zijn ouderlijk huis te Hulsberg kon voorbijgaan of steeds moest men constateeren of men wilde of niet: „Jozef is weer aan 't oefenen”. Zoo spraken de medemenschen van zijn dorp.

Elken dag zien wij hem nog gaan staan in alle vroegte voor de groote klok op Rolduc, zijn eigen uurwerk ermede controleerend, niet om het te verzetten, doch om steeds bij 't vragen „hoe laat is 't” te zeggen, dat hij zooveel of bijna zooveel vóór of achter gaat, bang zijnde, dat hij toch maar ergens te laat zou komen.

Hij heeft een degelijke muzikale opleiding genoten. Van 1865—'70 heeft hij les gehad van dhr. Klinkum, die bekend stond als pianist en organist, vooral wat betreft de Gregoriaansche begeleiding; verder van onderwijzer Smeets uit Valkenburg en van dhr. Bohlen, organist van den Dom te Aken. Voor zijn verder leven heeft hij door zelfstudie zich omhoog gewerkt.

Hij stond bekend als knap technicus, want het is geen alledaagsch werk om b.v. „Concertstück van Weber in F moll” te spelen, geen kleinigheid de werken van Chopin, vooral de walsen, de sonaten van Beethoven,

kortom alle groote werken in de piano-litteratuur te spelen; zijn transponeeren en vooral zijn prima vista spel stonden hoog. Hoe menigmaal heeft hij, de nu oud-Rolduciens zijnde, vergast op een heerlijk pianoconcert in de aula. Ook heeft hij verschillende composities uitgegeven, andere zijn nog in manuscript. Doch één compositie vooral moet ik noemen. Zijn 24 „Vor- und Nachspiele für die Orgel”, Verlag Naus Aachen.

In 't Gregoriusblad van October 1893 schreef Mgr. J. A. S. van Schaik, de nestor der Ned. St. Gregoriusvereniging, over die compositie het volgende: „de talentvolle organist van Rolduc, dhr. Rietra, geeft ons in deze 24 orgelstukken composities, die in meesterschap over de vormen en in originaliteit de gewone maat overtreffen. Hij toont uitstekende jaren te hebben doorgemaakt bij „Altmeister” Bach; maar hij is tegelijk zoo aartsmodern (in dien tijd n.b. gesproken) dat Mendelssohn, bij hem vergeleken, reeds een patriarch mag genoemd worden. Evenwel vrees ik, dat de meeste onzer organisten, na een of ander nummer ingezien en beproefd te hebben, het toch weer met een heilzaam respect dicht zullen slaan, en dicht zullen laten; want waarlijk, 't is te machtig voor hen”.

Dhr. Rietra heeft ook in 't orkest van Rolduc verschillende instrumenten bespeeld, eerst bombardon, daarna violoncel en thans nog contrabas.

Hij heeft nooit gezocht de uiterlijke praal, doch alleen de innerlijke schoonheid van de muziek. Muziek en zijn innemende bescheidenheid, dat was het leven van dezen beminlijken grijsaard. Die 2 nobele uitingen van zijn geest hebben Jozef Rietra jong en fleurig gehouden, ondanks de beslommeringen des dagelijkschen levens, die hem ook niet bespaard bleven.

Wij feliciteeren den geachten jubilaris van harte en wij wenschen hem met Gods zegen nog vele gelukkige jaren!

Z.

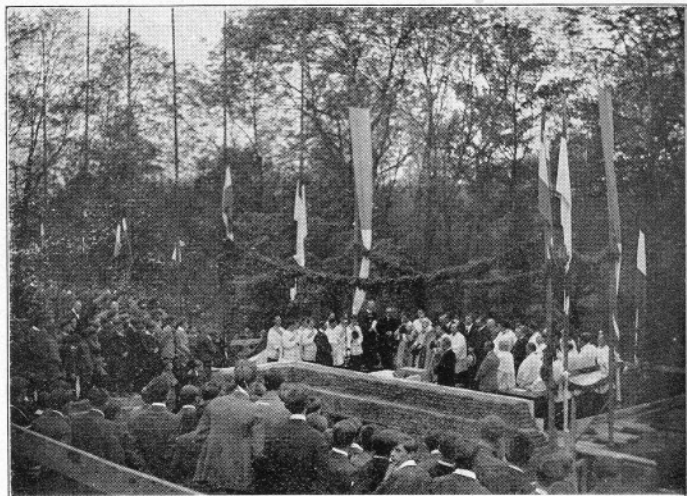
J. RIETRA

J. HANÖVER

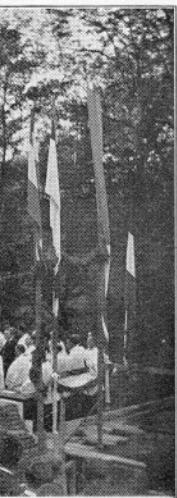
DE JUBILARISSEN TIJDENS HET AVONDCONCERT

EERSTE-STEEN-LEGGING HEMELVAART 1925

AFBRAAK 1925

ART 1925

HOOFDSPELERS LUCIFER 1925

POORT NAAR HET BOSQUET 1924

Aan Pierre Zeyen.

UIT DANKBAARHEID.

Vanavond kan ik weer ten volle begrijpen, dat er filosofen zijn geweest, die zich de vereeniging van ziel en lichaam in den mensch niet anders denken konden, als de opsluiting van de ziel in een kerker, waar ze gevangen zat, belemmerd in haar rijken, ruimen vleugelslag door zware kerkmuren. Vanavond heb ik weer beseft Guido Gezelle's woord, dat dichten niet is een kunste maar een gunste Gods; want de dichter heeft dit dan toch verre voor op anderen, dat hij in het stoffelijke woord uiten kan wat geestelijk ruischt in zijn ziel. Ik heb dat gevoeld, nu ik zelf zucht onder de machteloosheid van mijn woord, dat zou willen uiten wat er nazingt in mijn ziel als de echo van de orgelklanken, waarmee Zeyen's kunstenaarschap haar heeft overgoten, overwelddigd, ja gedoopt en aldus verheven tot hooger orde dan die van den alledaagschen gang. O, had ik Mozes' staf om te slaan op de rots van mijn trage hersens en de stijfheid mijner tong, om eruit te doen spatten, kristalhelder, het water-klare lied, dat er ruischt en zingt, dat bruist en woelt onder die harde korst. Maar die tooverstaf is een gunste Gods, die alleen eenige zielsbegenadigden waardig zijn. Maar al wordt dit woord dan ook geboren in het pijnigende wee der onmacht, toch zal ik het persen uit mijn keel, omdat ik het leggen wil aan de voeten van den kunstenaar als het offer mijner dankbaarheid voor het ontvangen schoon. Muziekkenner ben ik niet, een instrument bespeel ik niet, maar ik ben door Gods genade een hartstochtelijk minnaar van de schoonheid, in welken vorm mij die dan ook geboden wordt. Ik ben één van die honderden, die van Zeyen's kunstenaarschap genieten bij de oratoria-uitvoeringen in Kerkrade en de orgelconcerten na het lof in de Rolducsche Kerk; die van de techniek der muziek weinig verstaan, maar wier zielen gedwee zich overgeven aan de leiding

van den geïnspireerden kunstenaar, die zijn koren dirigeert of zijn orgel bespeelt. Zeyen in de concertzaal, Zeyen op het orgel, Zeyen in zijn bescheiden dagelijksch bestaan, is dat dezelfde mensch? Wie hem door de Rolducsche gangen ziet gaan van en naar de pianosaaltjes, kalm, eenvoudig, peinzend, zijn sigaar rookend en bescheiden zijn hoed afnemend bij het ontmoeten van een priestercollega, komt niet op de gedachte, dat dit een kunstenaar is bij de gratie Gods. En toch dat is hij.

Hij heeft iets te zeggen, iets heel moois dat leeft in zijn kunstenaarsziel en hij zegt dat op een wijze, dat zielen, die van den Schepper een schoonheidsgevoel hebben gekregen, dit kunnen verstaan, misschien niet alle schoonheid purend, die hij schenken wil, maar dan toch zooveel, dat ieders ziel naar haar bevattingsvermogen is van schoonheid overvuld. En dat is dan toch het geluk, het volle bevredigende geluk. En daarom ben ik zoo blij, dat er steeds meer jongens — zeker een paar honderd — blijven na het lof, om naar ieders capaciteit iets mee te nemen van een stuk schoonheid Gods ter verrijking hunner zielen. Die spontane admiratie dier jongens, die den toch al niet ruimen speeltijd vrijwillig en gaarne geven om schoonheid op te vangen, doet me telkenmale weer goed, bewijs als dit is, dat de vermaterialiseering van ons onderwijs toch niet heeft kunnen dooven dat spontane verlangen naar schoonheid, dat de menschenziel uit den paradijsstaat heeft meegenomen. Ik geloof niet, dat Zeyen in zijn bescheidenheid hieraan denkt, maar het zij hem dan openlijk in dankbaarheid gezegd, dat hij die jongenszielen behoedt voor de eenzijdige vorming van het hedendaagsche onderwijs, dat nauwelijks nog tijd laat voor de cultiveering van de schoonheidsverlangende vermogens der mensche-lijke ziel. Menigeen zal in zijn later leven

nog dankbaar gedenken — en getuigen ook — dat Zeyen hem heeft opgevoed in het genieten der schoonheid, die menig uur in zijn leven verblijden zal.

Zeyen in de concertzaal, Zeyen op het orgel, ook hier twee verschillende kanten van Zeyen's kunnen. Geen tegenstelling weliswaar, want Zeyen zoekt het in de concertzaal ook niet in het frivole. Ook hier is hij zich bewust, dat alle schoonheid tot God moet voeren en hij kiest oratoria, die een gewijde stemming brengen in de zielen zijner hoorders. Maar hij doet dit anders als in de kerk. In de concertzaal maakt hij je enthousiast en meer dan eens ben ik opgesprongen, niet kijkend wat de anderen deden om me heen, om hem toe te juichen en ben ik naar hem toegelopen om hem geluk te wenschen en te danken voor al dat schoons. Maar als ik Zeyen tegen zou komen na een lof, als hij het orgel heeft bespeeld, ik zou hem niet luidruchtig gelukwenschen maar stil mijns weegs gaan, eerbiedigend den rijkdom in zijn en mijn ziel, dien ik niet

wil storen door het holle nietszeggende woord, wetend hem aldus meer hulde te brengen dan door een woord, dat toch niet het juiste zijn kan. Want Zeyen's orgelstukken maken je stil en doen je bidden. Vanavond zag ik het nog. Een jongen kwam een paar banken voor me zitten. Hij maakte het zich gemakkelijk op de zitbank. Het hoofd in de hand en met den elleboog steunend op de knieën luisterde hij. Maar Zeyen was nog geen twee minuten aan de gang, of hij lag op de knieën, de handen gevouwen, gelijk ik. Zeyen deed hem bidden.

En toen heb ik God gedankt, dat Hij ons in Rolduc een kunstenaar heeft gegeven, die ons bidden doet tot Hem, den Gever aller schoonheid. Kan men schooner hulde geven aan een christen kunstenaar?

Zeyen, vraag niet, wie deze huldewoorden schreef, maar wees overtuigd, dat ik spreek in naam van die allen, die gij juichen deedt.... en bidden ook.

Quinquagesima 1925.

.....

Vreemd en niet vreemd meer.

.....

Daar stond hij in Utrecht, de pas aangekomen student in de medicijnen.

„Lijn 2" moest hij nemen om naar zijn kamers, die zijn zuster voor hem gehuurd had, te komen; dat wist hij.

Vlug stapte hij in en even daarna gleed hij door Utrecht's drukke straten, die hij nog niet kende.

't Werd vol in de tram, die zich met onophoudelijk „ting-ting" een weg door de drukte heen baande.

Oude Kerkstraat was zijn halte. 't Duurde lang.

Eindelijk: „Poortstraat-Oude Kerkstraat". Daar stond hij weer op straat. Hier deze straat moest hij in.

Nu nog 't nummer: 24. Daar was 't al.

Meteen stond hij al op 't stoepje en had reeds gebeld.

Hoe zou 't er zijn; zou 't hem meevallen?

Gemorrel aan de deur brak zijn denken af.

„Zoo, Mijnheer, bent u er al...." enz. enz.

„Ja hier is uw kamer."

Jawel, ze beviel hem best. Nu zich eerst een beetje verfrisschen, dan wat eten; goed-goed. Dan zou hij weer maar verder zien.

Spoedig was hij hier echter mee klaar.

Hij lag nu nonchalant in een stoel en dacht na.

Kamer en ploeterij bevielen hem goed, best zelfs. Dat was al iets. — Nu de rest nog; colleges enz. Wanneer zouden ze eigenlijk beginnen; waar zou hij moeten zijn?

Enfin hij zou eens gaan hooren bij z'n

vriend, ook een eerste jaars, een oud-Rolducien. Deze moest al een paar dagen in Utrecht zijn, dat wist hij, zou dus wel al wat weten.

En meteen was hij weer buiten.

„Zoo, ben je daar eindelijk, ouwe jongen; heb je al lang verwacht. Kom boven.”

Hij klom de trap op en even daarna zaten ze gezellig, met een lekkere sigaret te boomen.

Maar wat betreft colleges werd hij niets wijzer, want z'n vriend, ofschoon al een week in Utrecht, was nog niet op informaties uitgeweest en zat nog steeds in afwachting.

En met de vurigheid van een eerstejaars — of eigenlijk nog een nuldejaars — waren ze bang, dat de colleges misschien morgen al zouden beginnen, of dat ze er al gemist hadden.

Nu ze zouden beiden eens informeerden.

Toen hij weer buiten kwam, waren de vele booglampen al aangeflitst.

Stil liep hij de Oude Gracht langs. Het water, glinsterend in 't vele licht, lag heel stil, slechts hier en daar gerimpeld door een statig zwemmende zwaan.

Langzaam, zeer langzaam, slenterde hij verder naar huis.

„Hè, nog geen acht uur; wat gaat die tijd toch weer langzaam.”

Sjonge, hoe zou hij die avond omkrijgen.

Vooruit de stad maar weer eens in. Op z'n kast was 't zoo de eerste dag in ieder geval heelemaal niets, verveelde hij zich toch maar.

Hij liep de straten door, zooals hij vanmiddag met „lijn 2” gekomen was, keek eens een keer naar een etalage, maar had toch zoo 't gevoel dat hij zich, ja verveelde is 't woord niet, laten we zeggen zoo alleen was, maar toch een beetje anders.

Daar stond hij voor een bioscoop en bekeek de platen.

„'t Hoofdnummer is nog niet begonnen, meneer”, hoorde hij plots zeggen, en voordat hij wist, wat hij eigenlijk gedaan had, draaide reeds een film voor hem af.

Wat 't was, weet hij niet meer, wel dat 't niet veel bijzonders was; en hij was dan ook blij, toen hij om kwart voor elf weer op 't Vreeburg stond.

Hij bleef nog even staan kijken naar de zwanen, die daaronder naast de gracht stonden te slapen met gedraaide nek, de kop weggedoken in de poezelige molligheid hunner veeren.

Toen stapte hij vlug terug naar huis.

Hij was blij, toen hij in bed lag en besloot morgen op informaties uit te gaan, natuurlijk bij een oud-Rolducien.

Hij kende er een, een derde jaars, ook med. stud. Dat hij daar alle mogelijke inlichtingen zou krijgen, daar twijfelde hij geen oogenblik aan. Immers Rolduc trekt nog steeds. Dat Rolduciens elkaar helpen, zou hij morgen voor 't eerst, maar niet voor 't laatst ondervinden.

En gerust sliep hij weldra in.

* * *

Den anderen morgen ging hij eerst even zijn collegegeld betalen en zich laten inschrijven. Zoo, nu was hij tenminste student.

Nu verder op inlichtingen uit.

't Adres was spoedig gevonden.

Best werd hij ontvangen, hartelijker zelfs dan hij gedacht had.

Dadelijk voelde hij zich hier thuis. 't Oude Roda werkte hier.

De meest mogelijke inlichtingen kreeg hij over alles.

En als hij vanmiddag om een uur of twee met z'n fiets kwam, zouden ze samen eens langs de verschillende gebouwen, waar hij allemaal wezen moest, heen rijden.

En gerust en blij, nu 't noodzakelijkste te weten, ging hij terug naar huis.

En 's middags traptten ze samen overal heen, langs de verschillende gebouwen.

Hier had hij plantkunde, daar moest hij wezen voor anatomie, daar weer voor scheikunde....

En overal stapten ze af en gingen binnen om naar de briefjes, die binnen overal op hingen te kijken. Een rooster werd zoo volledig mogelijk opgemaakt.

De kortste wegen van zijn kast naar de college-zalen en labs werden hem gewezen, alle mogelijke raad nog gegeven.

't Was over vieren en hij moest naar z'n vriend toe. Hij moest z'n adres opgeven en na de uitnodiging, maar eens te komen aanloopen, vooral als hij nog moeilijkheden had, gingen ze ieder huns weegs.

Vlug fietste hij nu naar zijn vriend op de Oude Gracht. Ook deze was bij een oud-Rolducien op informatie uit geweest en zoo mogelijk vulden ze elkaars kennis nog aan. Zoo, nu wisten ze tenminste wat en samen stapten ze op om zich op te gaan geven als lid bij „Veritas”.

Utrecht.

KATSIE.

Ten einde raad.

Tot de meest pakkende titels in de twee-deelige Hollandsche „Bloemlezing”, aan 't oudere geslacht van Rolduc en elders zoo welbekend, behoorde ongetwijfeld **De Filozoof in doodsnood**. Hoewel noch filozoof, noch bepaald in doodsnood, kwam dat oud, schrikwekkend bovenschrift mij toch levendig voor den geest, toen mij van de hooggeëerde Redactie van Rolduc's Jaarboek wederom de vleiende uitnodiging gewerd, ook in de Annalen van 1925 eenige regelen aan den „aimable lieu, séjour de notre enfance”, te wijden. Worden bij 't klimmen der jaren de mazen der memorie-zeef niet hoe langer hoe wijder en was wat er niet doorviel, niet of al meermalen en uitstekend herdacht, of van zoo'n miniatuur-inhoud, dat er geen kans bleef het tot een leesbaar artikeltje te doen uitdijen? Ja, er kon hier of daar nog een nootje geplaatst, zooals bijv. bij den brief in den vorigen jaargang over den dood van Directeur Jansen ten huize van zijn vriend, kap. Jacobs te Haalen, de stichtende bijzonderheid worden vermeld, dat hij wegens den Goeden Vrijdag zijn gastheer voorstelde het gul aangeboden glas wijn ter zijde te laten; er kon gewezen worden op de intieme relaties tusschen onzen zal. Directeur en den beroemden Mgr. Landriot, toen Bisschop van La Rochelle en Saintes, later aartsbisschop van Reims, volgens zijn woord van toen, „un des plus savants, des plus pieux et des plus jeunes évêques de

France”, wiens gast hij tijdens de vacantie was geweest en wiens oratorische werken zijn bescheiden boekerij versierden, enz. Hoe gaarne vooral zou 'k mij van den eereplicht kwijten het fameuze „Matthes”-probleem, in de „Aanvulling” op het Jaarboek van '24, weder ter tafel gebracht, tot een bevestigende oplossing te brengen, dan helaas!... Het „Matthes”-probleem? vraagt ge? Welnu:

In het Jaarb. v. 1922 had Dr. Jan Sterck o.a. de aardige versregels medegedeeld, waarmede de geestige improvisator Mons. Besse, ten jare 1872 te Rolduc zich van de wanhopige taak had gekweten op staanden voet al dichtend verband te leggen tusschen de twee begrippen: „Chérubin” en „pillule”. Aanstonds klonk het:

„Quand à l'infirmier on mène avec entrain
Pour quelque léger mal un écolier malin,

Le bon docteur Keulen lui prescrit ses

formules;

Le père Matthieu dit: mon petit Chérubin,

Il faut pour te guérir avaler ces pillules.”

Natuurlijk — hoe kon ik anders meenen? was die „père Matthieu” de oude, gemoedelijke Matthis, dien ik in mijn studententijd (1860—'65) steeds de rol van infirmerieknecht had zien vervullen met een afwezigheid van overspanning, die hem nog een lange toekomst in zijn vreedzaam bedrijf scheen te verzekeren. Dan, helaas alweer! hoe glad bleek het ijs der conjectuur, waarop ik mij

had gewaagd! Daar rijst de geweldige „Mnemon” in het Jaarboek van '24 op, om mijn vermetele vaart te remmen, mij herinnerend aan de strofe uit de „Hermannschlacht” van onzen vriend Bachem:

„Schmetternd durch der Eichen Kronen
In dem Teutoburger Wald,
Tönet deinen Legionen,
Varus, ein verderbend „Halt!”

Halt! roept hij mij toe. Weet en bedenk, alvorens uw Matthes met den Matthieu van Mons. Besse te identificeren, dat de uwe reeds vóór het eerste optreden van den improvisator in 1872, had plaats gemaakt voor een „Nikolaas” en deze op zijn beurt in 1872—'73 het veld moest ruimen voor niemand minder dan „Apollo” in persoon! **Casus difficilis!** Hoe kan — zij 't dan ook in poëzie! — in 1872 een „père Matthieu”, als infirmerieknecht worden opgevoerd, die als zoodanig reeds achtereenvolgens door twee anderen is vervangen? De verbijstering bereikt echter haar toppunt, waar de Heer Z., in zijn sympathiek overzicht in denzelfden jaarbundel: „1868—'73” nu weer het volgende te lezen geeft: „Op dokters advies werden ernstige patiënten naar de infirmerie getransporteerd, waar de brave Matthieu als hoofdverpleger een rol van gewicht speelde. Het was een kerel als een boom, die voor geen klein geruchtje vervaard was, maar niet sterk in de leer der hygiëne, wat in zoover zijn goede zijde had, dat eenigszins kieskeurige patiënten” enz. Dit beeld geeft in geen enkel zijner trekken — alleen die van het middelmatige zijner medische wetenschap misschien

uitgezonderd — mijn Matthes weder. Deze was a. geen hoofd, maar eenig en alleenstaand ziekenverpleger; b. speelde desondanks volstrekt geen rol van gewicht; was c. heelemaal geen kerel als een boom, maar kon zich op eenige gelijkenis met Claudius Civilis alleen in zoover beroemen als hem, in den vorm eener zeer geprononceerde loenschheid het „lumen torvum” onderscheidde, waarmede de „grondlegger onzer Bataafsche onafhankelijkheid” in de bekende disticha van het Nijmeegsch Valkenhof gezegd wordt de Romeinsche legioenen te hebben aangekeken. Moeten wij hier dus aan een Matthieu of Matthes II denken?

Bij deze moeilijkheden van historischen aard komt zich nu echter een gemoedsbezwaar voegen. In de Zaterdagse „leçon de politesse”, ons door Provisor Raetsen, aan de hand van het manuel van Mme la comtesse de Bassanville, meen ik, gegeven, werden wij gewaarschuwd zekere, hier niet nader aan te duiden, plaatsen niet te benoemen „par le nom baroque d'un domestique qui s'est immortalisé par là”. Helaas, arme Matthes, dat gold u! En nu voelt men de moeilijkheid: eenerzijds Matthes, 't zij dan Matthes I of Matthes II, handhaven in zijn waardigheid van „infirmier” en anderzijds niet medewerken tot 's mans onsterfelijkheid, waar het Matthesprobleem bediscussieerd wordt juist in de, zoo niet tot de volstreckte onsterfelijkheid, dan toch tot een eeuwenlang voortbestaan bestemde **Annales Rodenses!** Bijlo, ik ben „ten einde raad”. Q. E. D.

J. ALB. THIJM, S. J.

Wij kunnen niet vergeten....

Het is een klamme, zwoele dag van Meis-
schen groei....

Door een egaal-grijs wolkenpak, waaruit nu en dan lompe, lauwe regendroppels neertikken op de dan mééknikkende, mééveerende kastanjeblāren—vóór—mijn—raam, broeit — onzichtbaar, doch op dóórkomen staand

—de zon, en van de gazons, waarin de Plantsoendienst de verse zoden pas heeft gelegd, stijgt een vochtige, zoete geur op als van hooi. Tusschen het donkere kerkhofgroen der immer wat late rhododendrons kleuren de eerste schaarsche toefjes violet en een gemeenteman met een aarden pijpje staat

stoïcijnsch de paaltjes van de rastering rond het perk te teeren. Vol regelmaat dazen met bezorgd gebel en soms wat geknetter aan de beugels de blanke trams voorbij, maar in de poozen daartusschen is het — behoudens een tegen de gevels aan de overzij nu en dan kaatsenden stap op het trottoir en het bescheiden handkarretjesgeratel van een Scheveningsch haring- en garnalenboertje — weldadig rustig....

Die rust en het insnuiven van die teerlucht, het zien dier nog niet volgroeide, lui hangende kastanjeblaren en het hooren van dat lichte wielgerol doen plots mijn denken naar het Zuiden reizen, naar mijn oud Rolduc.

Daar rustte je schrijvende hand niet op brongroen bureaulaken, maar op de koele, donkerder groene verflaag der studiezaal, die dan vaak besloeg onder je van het spelen op de cour nog warme, kleffe vingers —, daar stond niet rechts van je de knusse globe met op het bleke blauw, juist in het midden van de Golf van Mexico, dat guitige, met het wentelen van den bol al maar langs den breedtecirkel naar Vóór- en Achter-Indië en dwars door de Sahara reizende parelgrijze glinsterstipje, maar een stapel pas uit de klas in het matje, waar je nu weer op zát, meesgesjouwde sleetsche wiskundeboeken of ingenaaide oude schrijvers —, daar praalde niet links van je de paarse geplisseerde schemerkap van een electrisch lampje op je schrijftafel, doch zweefden boven je aller hoofden de gaspijpen met de porceleinen kapjes, waaraan dan, als het begon te donkeren, de knecht — was het Willem niet met zijn donker snorretje? — geroutineerd en onder veel bekijks met zijn spiritusvlammetje aan den langen stok het kousje kwam doen aanploffien....

Maar wekte dat leven te Rolduc en heel die atmosfeer daar, waarin de koelheid van verf en porceleinen kapjes en het wanorde-lijke van vaak vér versleten boeken dan toch tenslotte slechts te verwaarloozen accidéntalia vermochten te zijn —, wekten heel de toegewijde arbeidsgeest, die er heerschte, en de rustige, rustieke stilte onder zoo'n avondstudie met de reeks van open vensters, de windstille, loome kastanjeboomen op de naar

teer riekende cour, de filosofen blokkend, den surveillant van het kwartiertje onderbreking brevierend op den IJzeren Weg, den tuinman, rollend z'n kruiwagen over het pad door den moestuin of wiedzend te midden der aardappelplanten, en met — behoudens nu en dan een ingehouden kuchje in de zaal zèlf — slechts vérré geluiden van een mijn of een trein of een hoogoven in Duitschland —, wekte heel de onbezorgdheid dier bestverzorgde jeugdig-idealistische gemeenschap, zelfvoldaan over den weer welbesteden langen dag en groeiend reeds in de blijde drie kwartier nog op de cour vóór 't slapen gaan —, wekte dat alles niet — o, bij enkelen wellicht eerst later, maar daarom niet minder zeker! — eene waardeering en erkentelijkheid, die duren zouden en worden uitgesproken het leven door?

.....
.....

Het is nu welhaast vijf jaar her, dat ik met de makkers der Rhetorica 's morgens héél vroeg — het was bijna nacht nog — door de groote poort Rolduc verliet, terwijl in de boomen, waaronder Vader Stessen's springtoestellen stonden en waar we zèlf zoo vaak op zomeravonden, den polsstok in de knuis-ten en na den aanloop áfzettend van de springplank met een energieke plof, over het steeds hoger gespannen touw in het veerend turfmo-olm zwierden, de zoete merels onzen afscheidszang begeleidden.

Maar terwijl vroeger, in den aanvankelijken tijd van mijn weg-zijn, alle bijzonderheden, alle evenementen van het Rolducsche leven, zelfs de dagrooster met precies de aanvangs- en einde-uren aller lessen en recreatie's, voor eeuwig in mijn memorie leken gegrift te staan, besluipt mij nu allengskens de gewaarwording, als vervagen de beelden, vervluchtigen de indrukken, raken de scherpe lijnen weg.

Terwijl ik mezelf toen dikwijls attrapeerde, dat ik onbewust geheel was overgesoesd in de sfeer van 't oud Rolduc en dat ik — in stede van bijvoorbeeld te peinzen over de al of niet bestaanbaarheid van poging tot een delictum omissionis of uit het geheugen moei-

zaam op te sommen de oud-vaderlandsche en uitheemsche bronnen van ons hedendaagsche zeerecht — dat mooie leven van weleer, hoewel in den geest, mooier nog zat mede te leven, dan eertijds in de realiteit van mijn kostschooljongenschap, gebeurt dit nu slechts zelden meer....

Nu is het bijna altijd wetens en willens, wanneer ik mijzelf weer eens wegdroom in den toestand-van-toen en wanneer ik diep alrêe in mijn geheugen gezakte gebeurlijkheden dier zes zonnige jaren met ware herdenkingsgeestdrift op ga delven.

Soms ook word ik geholpen.... Dan is er iets, dat met het oog, met het oor, met den reuk eensklaps waargenomen, meteen ook mijn gedachten meesleurt en mij iets vertrouws uit het leven van toen-en-daar te binnenbrengt.

Een roode lantaarn — aan een spoorsignaal of waarschuwend in den avond bij een opgebroken weg of op de plecht van een in een stadsgracht droomend-drijvende zolderschuit — roept weer levendig in mijn geest het beeld van sommige dier ochtenden, dat we op vakantie togen.... Dan stonden we in het donker van den December-vriesmorgen aan de halte-Rolduc te wachten met pakjes en citybags. En dan naderde van de emplacementen van het Kerkraadsch station netje langzaam achteruit rijdend de leege extratrein over de spoorbaan, naderde ook en werd grooter en grooter de roode lamp op den achtersten wagon, tot deze zelf en daarna de rest der treinsliert met héél achteraan de duwende locomotief in scherpere contouren voor ons opdoemde en piepend stilhield. Het roode licht was de eerste groet onzer Kerstvacantie!

En zoo zijn er in het leven-van-heden dikwerf van die dingen — en ze zullen er ook in de toekomst altijd blijven — die, onbenullig, ja, belachelijk nietig zelfs, eensklaps door hun aanblik uit den voorbijen kostschooltijd verwante dingen dankbaar doen herdenken.

Maar niet alleen het oog, neen, alle zintuigen zijn oorzaak, dat de impressie's van Rolduc, hoe ze vaak ook dommelen, weer

worden opgewekt, opgekleurd en in mijn fantasie herleven....

Is het bijvoorbeeld, wanneer ik in de duinen bij Waalsdorp de hoornblazers der Grenadiers en Jagers allerlei schetterende, jodelende commando-deuntjes oefenen hoor, geen vaststaand en zich steeds herhalend feit, dat ik mezelf weer waan op dortoir II, waar ik in de zomers der laatste jaren — na, vroeg al wakker, te hebben liggen turen naar mijn witte chambrette-gordijnen en luis teren naar den uit het bosquet over de gebouwen der basse-cour mijn open raam binnentrillenden nachtegalezang — zoo dikwijls het reveille hoorde overgalmen van de bezettingstroepen daar beneden in Herzogenrath?

En wanneer ik dan 's ochtends wel eens kuier door de asfaltstraten der oude binnenstad, waar de drukte lawaait en waar met name het dichtklappen der tienuursche bakkerswagens één voortdurende schrikaanjanging pleegt te zijn, en wanneer ik dan, langs de winkels loopend met ieder hun eigen luchtje — parfumerieën, de zoete, weeë reuk van manufacturen, de walgelijke mengeling van allerhande in- en uitheemsche kaasvariëteiten of het meer streelende van een kleurige fruituitstalling of van versehe pains de de luxe —, eensklaps langs een ouderwetsche koffie- en theezaak kom, waar met het gedruisch van den mechanisch gedreven molen een breede kolom van koffiearoma uit het halfdonker deurgat mée de straat op dwarrelt, dan denk ik opeens aan die ochtenden — waren het geen Vrijdagsochtenden? — dat op Rolduc de koffie werd gebrand, dan denk ik aan de lange, tijdens de lessen stille gangen, waar hoogstens bij het scheikundezaaltje wel eens andere lucht — o, dat verfoeilijke H 2 S! — vermocht te domineeren....

Doet enkel het proeven van.... een smakelijken hutspot weer niet heel het drukke tooneel bij mij opleven van den langen Rolducschen refter met de evenwijdige, de witgedekte tafelreeksen, wanneer daar 's middags onder het rumoerend gekwetter der jonge monden en het getik van 't eetgerei de knechten met de dampende oranjebergen

op de schalen — drie, soms vier boven mekaar — makrabibas achter je langs stoven, distribueerend dien immer gragenden kost aan de dapper schransende jeugd, tot plotseling het belletje van den directeur het bedrijf der dravende knechten, der al maar scheppende nonnetjes stokken deed voor het vóórlezen der noten en er dan even een stilte viel vol benauwenis en onderzoek der gewetens op het punt der silentie?

En doet alleen al het voelen van den kouden waterstraal bij 't handenwasschen niet denken aan de laatste minuut veler Rolducsche recreatie's, wanneer eensklaps heel de bent zich stoeiend en plassend en lawaaiend verdrong om de twee fonteinbakken, links en rechts van het bordes, met meestal nog wat opzettelijk dralen na het belleteeken en met dientengevolge ook meestal telkens een narrow escape aan een nijdigen por van dien éenen surveillant, dien we om zijn uitzonderlijke zorg steeds, dat niemand meer na de bel zijn handen waschte en juist op tijd ook

het kraantje toeging, den Minister van Waterstaat of kortweg Zijne Excellentie plachten te noemen?

Als dan dergelijke voorvalletjes en onbeduidendheidjes in den sleur der dagelijksche dingen ons — want het zal den anderen wel net zoo gaan als mij! — zoo telkens weer een blijden blik doen werpen op wat steeds verder achter ons zal komen te liggen, dan is het zulk een weldadige geruststelling, te weten, dat op die wijze, in dien genoegelijken trant het oud Rolduc — waar ook onze weg leiden, hoe ook ons leven loopen en de tijd vliegen zal — nooit uit onze herinnering zal worden weggevischt, dan staat weer éénte meer voor ons vast, wat ieder oud-Rolduckenaar erkennen moet en ook zoo graag erkent: wij **kunnen** niet vergeten!

MAC. M. J. VAN ROOY.
's-Gravenhage.

8 Mei 1925.

Aanbiddingsdagen.

De wereld cirkelt rond in wildwoelend jachten, jachten naar geluk. Maar zij weet niet, dat geluk is rust en vrede. Zij zoekt het in woeste driften, en kent daardoor het ware geluk niet!

In 'n sfeer van rust en vrede wacht Christus, stil achter de koperblinkende tabernakeldeurtjes. Hij wacht op menschenharten, die zoekend 't geluk, bij Hem bevrediging vinden.

Maar op sommige dagen, als Hij weet, dat de menschen fel hunkeren naar geluk, kan Jezus niet opgesloten blijven. Neen hij stijgt boven het tabernakel, om uit te zien, wanneer de tastende menschen naar Hém komen.

Het zijn de aanbiddingsdagen!

En in alle katholieke kerken komen de christenen samen om hun God en Heer te aanbidden.

Ook Rolduc zou niet achterblijven, en hield z'n jaarlijksche aanbiddingsdagen. Rolduc

zou zijn immer tegenwoordigen goddelijken Gast toonen, dat er nog veel, zeer veel harten zijn, die weten, waar het echte geluk, de ware vrede te vinden is.

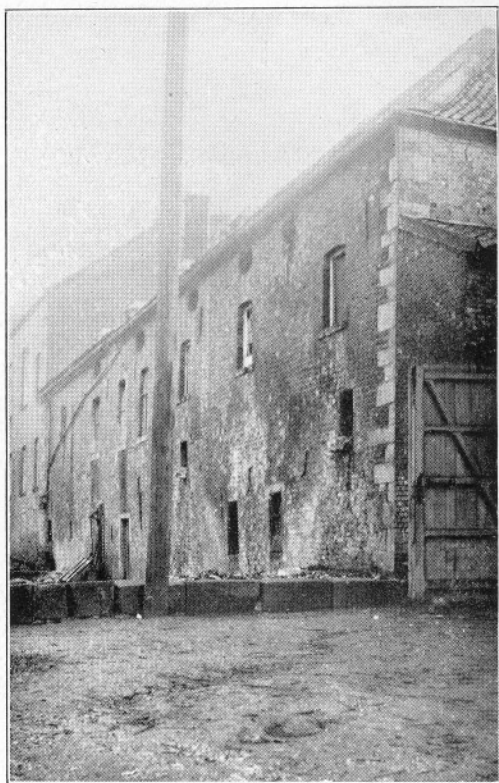
Rolduc zou eerherstel brengen aan den heelal-Koning, die door velen versmaad en beledigd wordt.

Zondagmorgen wordt het Allerheiligste onder de altaarkoepel geplaatst. De aanbidding is geopend.

Na de morgen-mis begint het aflossend waken.

Drie dagen lang zou Jezus vrienden bij zich zien. Een priester en jonge mannen zouden voortdurend eerherstel brengen voor de beledigingen der wereld.

Vóór en na den middag kwamen alle studenten in de kerk tot 'n gezamenlijk aanbidden.

BASSE-COUR NOORDZIJDE V66R DE AFBRAAK

BASSE-COUR ZUIDZIJDE V66R DE AFBRAAK

COUR NOORDZIJDE 1924

INGANG VOORMALIGE BASSE-COUR

De plechtige hoogmis brengt ons een uitvoering van Palestrina's „Missa brevis”. — Het heeft geen nut deze Mis hier nader te bespreken. Maar toch mag gewezen worden op de „Credo”, die sublieme geloofsbelijdenis, waar muziek en woorden een verrassende eenheid bereikten. Het hoogtepunt was zonder twijfel het roerende: „Deum verum de Deo vero”. Over de uitvoering dit: Ze was den ouden meester waardig!

Stil is het in de groote kerk. Op het verre koor staat hoog in gouden torenmonstrans de witte H. Hostie. Tusschen blanke bloemen steken omhoog de slank-blanke kaarsen met lillende vlammen. Eén concept van reine blankheid. — Voor het altaar ligt geknield een priester in rochet. Aan weerszijden twee biddende studenten.

't Is er stil. Je hoort de stilte suis-bruïsch en in je ooren, alsof je luistert in 'n groote zeeschelp.

't Middelpunt van alles is de ronding van de hostie. Ik moet daarnaar kijken. Waarom weet ik niet. Ik wil kalm blijven turen, maar telkens word ik gehinderd door de onrustige kaarsenvlammen.

Wat willen ze toch? M'n blik wordt afgetrokken. — Waarom altijd dat krimpen en weer opflikkeren, van langwerpig tot rond? 't Lijkt haast een disharmonie met de hangende rust.

De vlammetjes zijn niet geel, maar wit, blank. De kleur doet mij zien naar de hostie. Plots begrijpen! De langwerpige kaarsvlammen trachten naar gelijkvormigheid met het hostie-brood, onder welke gedaante God tegenwoordig is. Ze willen blank zijn en rond! Ik zag de les: De mensch moet zich gelijkvormig maken aan God, wiens beeld en gelijkenis hij in zich draagt. —

's Avonds de Completen, zangen, die altijd een weemoedige stemming in de kerk brengen.

Daarna lof. — Over de buigende hoofden wordt de kruisvorm geteekend met het Allerheiligste.

Het tabernakeldeurtje wordt gesloten en er komt een vol akkoord van het orgel. Aanstands staat „O Sanctissima” vóór ons, één

geweldigeforschheid, als het Mozesbeeld van Michel Angelo.

Krachtig-massief wordt enkele malen herhaald: „O Sanctissima, O piissima”. Het is 'n uitbundige lofzang voor de verheven Maagd-Moeder. En geweldtonen worden gebruikt om het nietige der wereldvertolking te dekken. Maar kracht heeft een grens. De akkoordenrij bereikt het hoogtepunt.

Een langzaam afglijden van sterkte, en kalm-rustig, als een waterbloem op zomervijver, wordt de melodie neergelegd „O Sanctissima.” Maar de Christenziel zoekt nieuwen lof voor Maria. Zij tracht naar iets anders. — Het orgel probeert variatie's — maar telkens keert 't terug als een onovertreffbare uiting: „O sanctissima.”

De mensch echter wil iets nieuws. Hij is niet tevreden met dat eenvoudige lied. Het spel wordt wild. En na zoeken komt toch weer terug: „O sanctissima”.

Nu dringt het gevoel door, dat Maria tevreden is; Maria waardeert den goeden wil.

Het forsche enthousiasme van het begin keert terug. Maar alles is nu vaster, steviger, de wildheid is weg. De mensch voelt zich sterk in het waardeeren der Moeder.

Na het plotselinge overweldigd zijn door Maria's tevredenheid keert spoedig de kalmte weer. Stil, zacht-flikkerend als één opbrandend kaarsje blijft het motief nog even leven,.... „O sanctissima”, en sterft weg!

Maandag.

Jezus wordt weer op zijn troon verheven, om te wachten en eerherstel te ontvangen. — Weer ziet Hij wakers bij zich!

We hoorden de vierstemmige mis van Vittoria — Het getuigt van durf, na Palestrina ook den Spaanschen grootmeester-musicus aan te pakken. Deze mis bleek voor jongensooren meer geschikt om begeestering te wekken, als de Palestrijnsche. Er was meer afwisseling in. Als top stak boven dit zanggebergte ver uit het machtige Hosanna.

De dag werd besloten met een prachtige „na-orgel”: „Bach” van Fr. Liszt.

Een wilde vlag van onrustig spel was wel dra over de kerk. Een woest gewoel van klanken. Rappe vingers vlogen over het kla-

vier. Ze begonnen vaag en stegen tot de hoogste tonen. Altijd ging het feller, wilder. 't Werd een climax van hartstocht.

Tlekens was er een gevoel in je: nu is het toppunt bereikt, 't zal kalmer worden, maar telkens begon het weer opnieuw. Het werd zoo mogelijk nog woester.... En daar tusschen door leefde, nee.... woekerde het vier-noten-motief steeds geweldiger. 't Werd een torment voor de hersens. — En nòg bleef de passie.

Plotseling 'n afbreken.

Zachtkens kabbelt een vrede-melodietje. Rust is gevonden. 'n Paar vaste slotakkoorden sluiten.

Dit stuk maakt indruk. Is het wonder? Er lag zooveel in! — 't Was een portret van de wereld. Men voelde in de wilde notenreeksen het dwarrelend wereld-jagen. In steeds prikkelender genietingen werd geluk gezocht. Maar als teekens van onvoldaanheid brutaal telkens die vier-noten-groep, spottend met gelukspogingen.

En dan die stootende tegenstelling. In de kerk is rust. Vrede leeft er, vooral in aanbiddingsdagen. Zal de wereld die vinden?

We zullen bidden en hopen!....

Maar 't orgel gaf méér als een wereldbeeld.

Stil zaten de jongens en luisterden. Verwonderd en verbaasd hoorden zij naar de verdichting, de verklanking van hun zielen.

De man bij 't orgel was een geweldige beeldenaar. Met vaste hand bekapte hij marmerblokken. En er werden jongenszielen geboren met hartstochten, fel en vurig. Hartstochten, die ook bevrediging zoeken, maar slechts bevrediging vinden, wanneer ze na 't uiterste verzet verwonnen zijn, en de ziel in vrede laten.

Er is niets, dat op jonge mannen zoo'n indruk maakt als woeste bewogenheid. De reden is, dat zij er in meenen te zien een copie van hun zelf. — Maar zelden vinden zij iemand, die zoo hun psyche doorgrondt, dat hij juist hun innerlijk kan weergeven.

En nu hoorden zij zoo iemand. Alleen hebben zij er geen rekenschap van gegeven, maar toch zullen ze allemaal iets apart gevoeld hebben; iets, dat zich niet onder woorden laat brengen. Ze zullen verwonderd en

blij geweest zijn.

Dank aan den kunstenaar voor dit geweldig-beeldende spel. Dank voor wat hij in bijzonder begenadigd zijn op dien middag ons heeft geschonken! —

Dinsdag.

Voor de laatste maal werd de monstrans hoog-zichtbaar geplaatst. Jezus zou nog één dag openlijk wachten op de komst der wereld-bezoekers. Hij zou nog één dag de openbare hulde van zijn trouwe schepselen aannemen.

De hoogmis begint. De sopraan van een schuchtere kinderstem zet „Da pacem” in. Ik weet niet, waar 't aan ligt, maar de triller van een kinderstem schept steeds een luister-stille kerk. In een kinderkoor beven gevoelens, die iemand aanstonds treffen.

Slaagde de dirigent van 't koor de eerste dagen, we aarzelen niet te beweren, dat de laatste mis inderdaad de kroon op zijn werk zette.

's-Namiddags kwam de sluiting.

Er was een zuiging van licht in de kerk. Door 't helle middenschip gasvlammetjes, zacht gonzend als een verre bijenzwerm.

Boven 't hoogaltaar leefde bevend 't vlammenkruis. Een groote lichtboog omcirkelde de hoofdapsis.

Uit de sacristie komt de seremoniarius met de Maria-staf. Volgen de feestelijk gekleede acolyten, 'n geel sperp over de schouders.

Voor de laatste keer klinkt 't: „Jube, Domne, benedicere.”

Een hartelijk „Te Deum laudamus” dankt voor de ontvangen gunsten der aanbiddingsdagen.

Tot slot speelt de organist de derde koraal van César Franck; 't werk, waaraan de componist de laatste krachten in zijn leven gewijd heeft.

Eenige maten vlug spel. Eenvoudig-plechtig volgt 't koorgezang. Enkele variatie's. Maar langzamerhand dringt 't koraal weer naar voren. Totdat 't op 't einde weer heel zuiver terugkeert.

Voorbij zijn de aanbiddingsdagen.

Rolduc heeft Jezus getoond, dat er nog

vele, zeer vele harten zijn, die weten, waar Vrede, waar Geluk woont.

Rolduc heeft Jezus eerherstel gebracht voor de versmadingen der wereld.

Rolduc heeft weer vervuld één van die heerlijk-katholieke plichten, die men vordert van een christen-instelling.

JEF B.

M'N RADIO.

De Kluts kwijt.

„Hallo, hallo! Willem II Singel, nummer 1!”
Pardon, ik vergis me! ik ben in de war.

Zoo'n „draadloze” zou je heelemaal van de wijs brengen. Geen wonder!

Waar men je dagelijks uit alle hoeken van de wereld, alles wat er in dit ondermaansche — en eerlang zelfs in het bovenmaansche *) — gebeurt, bliksemsnel en franco thuisbezorgt —

waar specialiteiten op allerlei gebied je hun theorieën, en staatslieden je hun plannen voor den wereldvrede komen ontvouwen en aan je oordeel onderwerpen —

waar zelfs koningen en staatshoofden je in je huiskamer hun opwachting komen maken —

waar, dag-in, dag-uit, de halve wereld voor je spreekt en speelt en zingt —

daar, zeg ik, is het niet te verwonderen, dat 'n mensch soms van streek raakt, het in den bol krijgt en zich gaat verbeelden, dat het heelal, enkel en alleen geschapen om hem te amuseeren.

Ik behoef u niet te zeggen, wat er gebeurt, als zoo'n idee zich in een van je hersenlobben gaat fixeeren:

Egocentrie of betrekkingswaanzin is de ergste en ongeneeslijkste van alle mensche-lijke kwalen. Aan iedereen dan ook, die eenige neiging tot verwaandheid in zich bespeurt, of... die aan verstrooidheid lijdt, (de Engelschen noemen de uitzending zelfs: **Vérstrooiing**, **Broad-casting**) moet ik het

aanschaffen van een radio-toestel beslist en ten sterkste ontraden.

Geloof me, de meest-nuchtere luisteraar raakt, onder den indruk van het gehoorde, soms de kluts kwijt.

Ziehier een paar voorbeelden:

Gezeten voor m'n toestel en genietend van 'n heerlijk Mengelberg concert uit den Amsterdamschen schouwburg, raakte ik aan 't eind zoozeer in verrukking, dat ik bij het slotaccoord overeindvloog, als 'n dolleman applaudiseerde en... in m'n luidspeaker — verbeeld je — bravo riep. En wel zóó hard, dat alleen het binnenstormen van mijn huishoudster met den uitroep: „Waar is de brand, Mijnheer”? in staat was mij tot de werkelijkheid terug te voeren.

Gelukkig! m'n bureu zijn al sedert lang niet meer voor een klein geruchtje vervaard!

En dubbel gelukkig! op dat oogenblik waren er geen voorbijgangers, want beslist ware de brandweer gealarmeerd en zou de spuit haar vernielingswerk begonnen hebben: De gevolgen, ook voor mijn toestel, waren niet te overzien geweest.

Inderdaad, die draadloze kan iemand soms leelijke parten spelen, vooral wanneer men eenigszins critisch aangelegd, niet gewoon is z'n meening onder stoelen of banken te steken.

Zoo gebeurde het mij 'n andermaal, dat ik, inschakelend op New-Castle — 'n mooi program — 'n Wagneravond — bij vergissing in Hamburg terecht kwam! En stel je voor! daar staat me opeens, vlak voor m'n neus 'n hooggeleerde professor op pedagogisch gebied zulke enormiteiten te verkoopen, dat ik hem verontwaardigd en nijdig toeriep: „Je

*) Met Mars nog geen verbinding! Natuurlijk! Geen Philipslampen. Voorloopig blijft de moeilijkheid: hoe krijg je ze daar.

liegt, kerell!" „Zoo dresseert men wèl beren, apen en olifanten, enz. maar...."

Heusch, ik was op het punt om met zijn hooggeleerde in debat te treden, toen het mij gelukkig te binnen schoot, dat mijn stem niet anders kon zijn, dan die eens roependen in de woestijn.

Pardon, de vergelijking deugt niet!

Door die nieuwe ontdekkingen komen helaas al onze spreekwoorden, en daarmee, wat erger is, de wijsheid onzer vaders in 't gedrang.

In casu toch geen geschikter milieu voor een radio-omroep, dan juist de woestijn: je hebt er geen last van walmende fabrieken met gillende sirenen en ronkende motoren — geen electrische trams — geen aetherverpestende burens — en last not least: 'n prachtige gelegenheid voor het aanbrengen van antennes.... in de **piramiden**?

En zoo was ik met m'n Hallo-geroep in m'n Brown, ook nu weer aan 't hollen en dollen:

In verrukking en in dankbare stemming door het genotene: de Kreutzner Sonate van Beethoven, wilde ik mij met m'n oud-leerlingen van Echt en Rolduc in verbinding stellen, om hun nogmaals dank te zeggen voor het genot, dat ze mij met hun schitterend cadeau bezorgd hebben. —

Tegelijk wilde ik hun dan een en ander over m'n Radio gaan vertellen. Want ik behoef geen Cumberland te zijn, om beslist te weten, dat ze zich herhaaldelijk afgevraagd hebben: Hoe mag het onzen oud-directeur toch met z'n Radio gaan?

Plots schoot het mij echter te binnen, dat we noch telefonisch, noch radio-telefonisch met elkaar verbonden zijn, m.a.w., dat ik geen zend-, en zij, jammer genoeg, geen ontvang-toestel rijk zijn. Ja, jammer genoeg! Hoe zou ik hen iederen morgen, bij het begin hunner dagtaak, herinneren aan den wenk, dien ik hun bij ons laatste samenzijn nog eens goed in de koppen gehamerd heb!

Blijkbaar kan Bruin 't aanschaffen van een radiotoestel nog niet trekken.... De mijne, op geen stukken na zoo krachtig, zou er stellig onder bezweken zijn. En toch, laat ik 't dankbaar erkennen, heeft het beestje mij

al 78 jaar getrokken. Wie hoor ik hier zeggen: „Maar 'n licht vrachtje ook"!

Er blijft me dus niets anders over, dan hun dien dank te betuigen — wat ik bij deze dan ook recht hartelijk doe — op de oude, en **weldra verouderde manier**.

Ja, „weldra verouderde manier", want zie hier, wat ik onlangs, tot m'n grooten schrik, in m'n radio heb beluisterd: t.w. dat men op 't oogenblik druk bezig is met de uitvinding om niet alleen de geluiden, maar ook de gedachten draadloos over te brengen. In een nabije toekomst zullen we dus niet alleen draadloos, maar **absoluut on-middel-lijk**, alleen door intens denken, met elkaar van gedachten kunnen wisselen. De wetenschap staat op 't punt om te ontdekken, dat ons denken niets anders is dan een chemisch proces onzer hersenen; „Gehirnsschwingungen" noemen het onze Oosterburen.

Welnu, in afwachting van die heugelijke gebeurtenis, die ik echter, gulweg bekend, liefst niet meer wensch mee te maken, ga ik op de oude manier aan uw verlangen vol doen.

Ik grijp naar de pen, of beter: ik laat er een ander naar grijpen en dicteer:

Hoe het mij en mijn Radio gaat?

Dank voor de belangstelling. Beiden welvarend, — natuurlijk naar omstandigheden — denkt aan de relativiteitstheorie: alles betrekkelijk hier beneden.

Beiden welvarend dus met betrekking tot onzen leeftijd:

ik, met betrekking tot m'n **hooge en laatste**, en

m'n toestel met betrekking tot z'n **lage en eerste** levensjaren.

Want, vergeet het niet; de radio-telefonie met hare zend- en ontvangtoestellen is nog nieuw —

nog in de KINDERJAREN!

Het gaat er mee als met kleine kinderen: hoe goed ook verzorgd, ze **mankeeren allicht wat**.

Voor al in den eersten tijd hebben ze, net als de babies, ontzettend veel verzorging noodig. Welnu, aan de noodige zorg heeft

't mijn radio-kind nooit ontbroken: want weet 't wel: ik verzorg het kind zelf!

Trouwens mijn huishoudster heeft voor al die draden aan die „draadlooze" 'n heilige schroom gekregen, sedert ze in de krant heeft gelezen, dat soms menschen en dieren, alleen bij aanraking, op slag gedood, aan zoo'n electrischen draad blijven hangen. — Ge begrijpt: ik laat haar in die vreeze. —

Behoorlijk op tijd gevoed wordt mijn toestel, iederen dag gestoft, opgewreven en gespoetst en na volbrachte taak, ontdaan van zijn knellende banden, elken avond netjes ingebakerd en met een dankbaar gevoel toegedekt en ter ruste gelegd.

En toch, en toch....

Wispelturig, in hooge mate gevoelig en uiterst prikkelbaar als ze zijn, kunnen die radiokinderen — de klacht is algemeen — soms lastig en nukkig, ja zelfs valsch en kwaadaardig zijn.

't Zachtste gefluister of geritsel, 'n zuchtje, 'n kuchje, 't ademen zelfs van een spreker of zanger in Londen, Parijs of waar dan ook, vangen ze op, en brengen het onmiddellijk over. Bij het geringste, dat ze hindert, zooals bij de babies b.v. 'n losgeraakte veiligheids-speld, — 'n misplaatste gasontwikkeling, — te knellende of te losse banden, enz.,gaan ze geweldig te keer. Ze hebben zelfs dagen dat ze beginnen te huilen, als je er met den vinger naar wijst.

Ontvankelijk daarbij voor alle en allerlei indrukken — 't zijn nu eenmaal **ontvang-**toestellen — nemen ze letterlijk alles in zich op — rijp en groen, en.... wat erger is, geven 't ook zonder blikken of blozen weer. *)

Uiterst gevoelig daarenboven voor de geringste weers- en temperatuursverandering, zijn ze buitengewoon vatbaar voor keelaandoeningen en schorheid. Elk schrapen en kuchen, elk niezen, hoesten en proesten van omroeper, spreker of zanger, ze hebben 't onmiddellijk te pakken, en bedenkelijker....

ze brengen het, naar 't schijnt, aan anderen over, echte influenza dus!

Onlangs nog hield mij een logée, bij hoog en bij laag vol, dat ze door mijn luidspreker 'n leelijke kou had opgedaan.

Wie durft tegenwoordig nog de mogelijkheid van zoo iets ontkennen? De aether bergt nog heel wat geheimen in z'n schoot.

Soms krijgt men den indruk, dat de radiokinderen overvoed zijn, dan hoor je opeens 'n zacht, jammerend geluid (men noemt dat „fading"), ofwel, gulzig en verslindend als ze zijn, verslikken ze zich en doen dan, alsof ze al die heerlijkheid niet kunnen verkroppen, ze beginnen te braken of.... te staken gewoon (Dat zijn „stiltezonen!")

Maar o weel!! wanneer ze niet op tijd gevoed worden! Dan zijn ze beslist onhandel- en onuitstaanbaar. 't Eenige remedie in casu is 'n versche dot of.... de lampen uit; ze hebben 't land aan de donkerte!

Ja, ja, de „draadlooze", waarom het verszwegen? kan zelfs nukkig, koppig en valsch zijn. Eén voorbeeld:

Onlangs had ik me verheugd op 'n uitvoering van „Die Jahreszeiten" van Haydn. 't Orkest was voor die gelegenheid uitgebreid, met het gevolg, dat de contrabassist vlak bij den microfoon terecht kwam. Welnu, dit scheen m'n Brown niet te kunnen verkroppen, en daarom gaf hij uit kwaadardig- en baloorigheid, de baspartij zoo overmatig hard te hooren, dat het geheel treffend geleek op 'n contrabassolo met begeleiding van zang en orkest.

Inderdaad, wondere wezens, die radio's! Geloof me, ze zijn niet te vertrouwen!....

En hiermee, mijn vrienden, meen ik u meer dan voldoende op de hoogte te hebben gebracht met de eigenaardigheden van de radiotoestellen in het algemeen en van mijn vierlamper in het bijzonder.

Maar ik hoor het: ge wenscht te vernemen, niet zoozeer, hoe het mij én mijn toestel maar vooral,

hoe het mij MET mijn toestel gaat?

Welnu: ziehier mijn antwoord: **Puik, puik!**

Maar laat ik er onmiddellijk bijvoegen: **Thans!**

*) Een nadere uitweiding hierover past niet in het kader eener humoreske — wel het uitspreken mijner overtuiging, dat voor ons Roomschen een eigen uitzendstation absoluut en dringend noodzakelijk is.

Mijn leermeester verklaarde me nog onlangs, dat ik hem zoowel in de theorie als in de praktijk, enorm was meegevalen. Zoo'n handigheid had hij, „ronduit gezegd”, voor mijn leeftijd nooit van mij verwacht. U ziet dus: 'n mensch is nooit te oud om te leeren.

Let wel: om te **léeren**.

Want wie meenen zou, dat je die radioheerlijkheid zoo maar uit de lucht komt aanwaaien, of dat zoo'n radiotoestel 'n soort van draaiorgel is, zou zich deerlijk vergissen.

Wèl doet je z'n geluid soms aan een „Orgue de barbarie” denken, maar dat is geen bewijs, want dat doet het ook wel eens aan 'n baggermachine! — Neen, laat het u gezegd zijn, 'n radiotoestel is geen orgel, waaraan je maar hoeft te draaien, om mooie muziek te krijgen. 't Lijkt er niet naar!

Uwe teleurstelling zou bij eventueele aanschaffing, te groot zijn.

Ik herhaal dus: Puik, puik! Maar: **Thans!**

Verneemt dan, dat het in de eerste tijden met uw cadeau

„huiles, huiles”

was en dat elke beoefenaar van de radio-telefonie 'n

„Sturm und Drangperiode”

te doorworstelen krijgt. Niet één, die er aan ontsnapt.

Een periode van getoeter en gehuil, van gegil en gekrijsch, van gieren en brullen, van kraken en knarsen, dat hem hooren en zien vergaat. —

Dank mijn uitstekenden leermeester-oud-leerling en m'n eigen koppig doorzettingsvermogen, had ik die periode betrekkelijk gauw achter den rug.

Trouwens, eerlijk bekend, zonder die hulp zou ik onder de beproeving bezweken zijn.

Geen zeebonk met zenuwen als kabeltouswen houdt zoo'n infernaal spektakel uit. 't Was soms, of honderden fabriekssirenen in werking gesteld en alle helsche machten in m'n huiskamer losgelaten werden.

Meermalen — ik mag het u thans wel bekennen — heb ik uw geschenk minachtend en nijdig den rug gekeerd, en kwam mij de booze gedachte van 'n olifant en 'n loterij.

Ik begrijp dan ook volkomen, dat men

de eerste benaming voor zoo'n toetesl n.l.: „geluidgever” als te duidelijk en afschrikwekkend spoedig heeft laten varen.

Maar nog eens: die periode behoort thans en voorgoed tot 't verleden.

Edoch! na die Sturm und Drangperiode, staat elken radiolist nog iets anders te wachten; 'n sukkeltijd n.l. van kinderziekten. Gelukkig had ik in die omstandigheden 'n paar hoogstbekwame en gediensstige doctoren ter beschikking: de Heeren Gebr. Reijndards, door ernstige studie en lange ervaringsmeesters in de diagnose. Op mijn noodsein S. O. S. was een van beiden onmiddellijk present.

't Kind werd even gemonsterd, geausculteerd en betast en.... als resultaat van het onderzoek kwam dan wel eens de verbluffende uitspraak. „Maar, Mijnheer, het kind mankeert niemendal; het gilt en brult van den honger; de accu is leeg!” Tableau!

Gold het echter acute gevallen van kinkhoest, stuipen of buikloop, dan werd het fluks uit de luiers gedaan, opgetild, op z'n buikje gelegd, — 'n kleine operatie — weer netjes ingebakerd — en.... vroolijk en half spottend klonk het uit mijn „Brown”: „Hoe krijgen wij het op en het zal niet lang meer duren.”

Zoo'n Chirurgen zijn in zulke gevallen onmis en onbetaalbaar.

.....

En zoo loopt dan nu, afgezien van de onvermijdelijke electrische luchtstoringen en de kleine ongesteldheden der kinderjaren, alles

van 'n leien dakje.

Let wel: ik wil daarmee niet beweren, dat m'n toestel thans voor mij geen geheimen of verrassingen meer bezit.

O neen, geen volmaakte vreugde hier beneden!

Zoo was ik voor een paar weken nog, zoekende naar Aberdeen — golflengte 495 — 'n mooi program — Die Schöpfung — waarop ik me al lang verheugd had. Aanschakelen aan de antenne — aanbrengen van contactstoppen aan luidspreker en anode batterij — het kiezen en opstellen van passende spoelen (1—6) — met 6 als terugkoppelspoel —

chauffage op spanning van 23° — eindelijk condensator voorzichtig en behoedzaam naar de juiste hoogte ($6, 1/100^\circ$) — dan terugkoppeling met spoel 6 bij een hoek van 15° tot „genereeren” de draaggolf de scherpe fluittoon, afdalend tot laagste geluidstrilling — eindelijk de bekende knor — (alles het werk van 'n oogenblik) — hier verzoekt mij mijn secretaris om even te mogen uitblazen — en..... Wij zijn er..... „Aberdeen calling?..... Mis! daar land ik me warempel te Berlijn (het naaldje stond $1/100^\circ$ te ver), en verbeeldje, daar staat me opeens een Ober-sanitätsrat, vlak voor me, 'n causerie te houden over: Natur und Mittel zur Bekämpfung der Korpulenz!”

Ge begrijpt mijn belangstelling!

Nijdig gaat mijn condensator $1/100^\circ$ terug.

Prachtig! ik ben er: Aberdeen, Die Schöpfung!... „grrrt dasz zarte Taubenpaar.”

Maar helaas, nog altijd kon ik, vooral bij de pianissimo's onzen Sanitätsrat over z'n Korpulenz hooren zaniken. M'n heel genot was bedorven. 'k Wenschte zelfs niet meer in zijn buurt te blijven, nam andere spoelen en vluchtte naar het toevluchtsoord voor elken luisteraar, Chelmsford:

Neen, hier beneden geen volmaakte vreugde....

En nu, m'n vrienden, — me dunkt: ik hóór het u al dénken. — wenschte ge van mij te vernemen

wat men in een radio zoal te hooren krijgt.

Welnu: hier kán en móet ik kort zijn:

móet: omdat er anders aan m'n opstel geen einde komt.

kán: omdat m'n antwoord kan bestaan in één enkel woord; t.w. **Alles.**

Ja, alles wat hoorbaar is!

En op uw wedervraag: „Wat is dan hoorbaar?” kan ik weer antwoorden: hoorbaar is alles!

Het axioma van Herakleitos „Panta rei”, alles beweegt, geeft hier de verklaring: Waar beweging, daar wrijving.

Waar wrijving, daar geluid.

Ergo.

De redeneering sluit als een bus!

En zoo zal men het weldra zien gebeuren, dat zij die vroeger naar Meerenberg verhuisden, omdat ze de pieren hoorden hoesten, als kranen van de wetenschap, en als zieners over de heele wereld zullen worden geëerd en gevierd.

Ik zeg: weldra: omdat de microfoon, hoe gevoelig ook, nog altijd voor verbetering vatbaar zal blijken.

Maar m'n antwoord bevredigt u niet; ge wenschte voorbeelden. Best! Dankbaarheid verplicht mij om zooveel mogelijk aan uwe nieuwsgierigheid te voldoen.

Laat ik dan zelf hier en daar 'n greep doen. *)

Weet dan vooreerst, dat elke luisteraar iederen dag in de gelegenheid is om uit een **honderdtal concerten en voordrachten** z'n keuze te doen.

Zoo ergens, dan geldt hier het „**l'embarras du choix.**”

Soms ('n echte Tantaluskwelling) hebt ge te kiezen tusschen een dózijn práchtprogramma's. Toch dient de keuze gedaan, wilt ge door uw aanhoudend gewissel, voor uw radio-buurman geen aetherverpester worden.

Ik behoef u niet te zeggen, dat niet alle causerieën even interessant, en dat er onderwerpen zijn, die U maar matigjes interesseeren, b.v. het innemen van zuurkool — 't behandelen van mazelen bij kinderen — de meest geschikte maand voor de groote schoonmaak. — 't behandelen van de wasch — de nieuwste modellen voor dameshoeden, enz. enz..... Ge begrijpt, direct gaan de lampen uit.

Je luistert wel eens voor de aardigheid, en moet soms lachen om den aanhef: „Geachte vergadering!” N.B. Vergadering: luisteraars te Londen, Maaseyck, Kopenhagen, Parijs, New-York en Azenraai!!!

Ook op het gebied der edele zang en toonkunst, verwachte men niet altijd sterren van de eerste grootte aan den muzikalen hemel. Wèl krijgt ge soms dwalende, vallende of reeds gevallen sterren te hooren: de z.g.

*) Voor volledige programma's zie „Luistergids” van Jacob van Kampen O. Z. Voorburgwal no. 87, Amsterdam.

„zeesterren" die in 'n matrozenkroeg Lieder — ik verzwijg twee achtervoegsels — staan uit te gillen, en te trillen, die je onwillekeurig aan Slachmaand doen denken. En toch... volgt op zoo'n muzikale aetherverpesting 'n onbedaarlijk handgeklap en voetgetrappel, en hoor je de vroolijke Janmaats onder hoerageroep om 'n Da Capo brullen.

Gelukkig, verkeerden de Televisie en de Teleodorie nog niet in het stadium om uitgevonden te worden, zoodat de bijkomstigheden van dergelijke muzikale prestaties ons voorloopig gespaard blijven.

Ik grijp verder....

Maar waar moet ik beginnen, en waar zal ik eindigen!

Laat ik ter wille van het jongere geslacht, nu eenmaal de spes patriae, beginnen met wat zij van het heele wereldgebeuren voor 't allergewichtigst houdt:

DE SPORT.

Welnu, voetballers, weet dan, dat ik op elk uur van den dag in m'n luidspreker de primeurs ontvang van de uitslagen **van alle football-matches over de heele wereld.**

Wat zeg ik: de uitslagen! Neen, de matches zelve! Je woont ze bij!

Vanaf 'n estrade op 't terrein houdt de omroeper met z'n microfoon u van alles op de hoogte: heel het spannend spel, elk pakkend moment, elke critieke situatie, je doorvoelt en doorleeft ze! Het aftrappen van 't „leer", reddende latten en trillende netten, solorennen en combinatiespel, doelscrimages en corners, het doorgeven, schuiven, opboksen, neerploffen — de bravo's van 'n dolle joelende menigte bij de beslissende goal, — alles krijg je te hooren, niets ontgaat je!

Voor een liefhebber om van te watertanden!

En toch moet ik, vooral den rasechten beoefenaar van het „leer", ook wegens het gevaar voor z'n toestel, het aanhoudend beluisteren van al die spannende matches be-slist afraden. De opwinding is te groot.

Wijselijk dan ook schakelt de omroeper na de beslissende goal, onmiddellijk af, zoodat 't handgeklap, de hoera's en bravo's, en

de ovatie voor de overwinnaars den luisteraar bespaard blijven.

Ter afleiding en kalmeering tooverft hij u opeens in veld en bosch, en ge hoort het zingen van den stijgenden leeuwerik, het zoet gekweel van pimpel en mees, en uit de verte in 't bosch den waterslag en roller van den koning der gevederde zangers, den nachtegaal, — het tortelgekoer, het koekoekgeroep en.... 't geblaas van witwollige schaa-pjes.

Heerlijke woudimpressie!

Maar helaas, belust op sensatie wil de mensch z'n eigen verschrikkingen. Al die geluiden zijn hem te alledaagsch, hij vordert de geluiden der oerwouden en wildernissen: het aanrennen en aandreunen van heele kuddes olifanten, het sissen en ratelen van boas constrictors, het janken der hyena's, den angstkreet van het hert door den panter besprongen, en boven alles het gebrul van den koning der dieren, den schrik der woestijn.

Maar waar vindt ge den man, die u voor zulke gevalletjes **in loco** den microfoon gaat opstellen?

Toch zal de radio-industrie den luisteraars zooveel mogelijk tegemoet komen, en hun, bij wijze van overgang, al is het niet in de oerwouden en woestijnen, al vast het brullen van den leeuw doen hooren.

Ge verhuist met den omroeper

naar den Dierentuin.

De oppasser doet de rondte met een microfoon. De apen hoort ge gillen en schreeuwen; langs den weg krijschen de papegaaien en snateren en kakelen de vogels van diverse pluimage. Vooruit! Vooruit! Te alledaags. Dat gesnater en gekakel hoor je ook in je eigen omgeving.

Eindelijk we zijn er: de oppasser nadert de leeuwenkooi.

't Is een kwartier voor des vorsten souper!

Zijne majesteit doet z'n dagelijksche wandeling: 'n paar honderd maal 25 passen op en neer. — Hij verwacht z'n oppasser met bonken vleesch voor zich zelf en zijn gezin — Ge zijt in spanning — 't gebrul zal ontzettend zijn — luisteren met uw hoofd-telefoon durft ge niet — bang voor 'n hers-

senschudding, verwijdt ge u van uw loudspeaker — ha! de leeuw staat stil, hij rekt zich, heft den fieren kop, schudt de manen, zwiept z'n staart en.... en.... na 5 min, wachten 'n boodschap van den omroeper: „Ladies and gentlemen, excuse, lions don't roar, when we want them to.”

Vrij vertaald: „Z. M. vertikt het.”

Bravo leeuw! Je waardigheid opgehouden! niet op commando gebruld!

Vreeselijke teleurstelling.

Dan maar weer terug naar de geluiden der menschen. Maar blasé van al dat getjengel en gestrijk uit concert- en danszalen, wenscht en krijgt ge nu te hooren geluiden van, boven en onder de aarde: de Marseillaise uit een vliegmaschine, jazz-band op 'n steamer, pianospel uit 'n zeppelin, 'n matrozenlied uit 'n duikboot, ontploffingen en trompetgeschal uit een kolenmijn, en 't fluiten van 'n duiker op den bodem van den oceaan. Verder wordt gij vergast op den jammerzang der Hindoes bij hunne begrafenis, het koorgezang van Lama's in hunne tempels in Tibet, ja zelfs het getoeter en den gongslag der anthropofagen, als ze bij 'n feestmaal op een blanken broeder getrakteerd worden.

Ge ziet, aan stof voorloopig geen gebrek.

De radio-industrie is vindingrijk!

En toch maakt ze zich bezorgd, dat ze den luisteraars op den duur niet zal kunnen bevredigen. De evolutie gaat haar te gauw. Ze is reeds met nieuwe sensatiegeluiden begonnen.

Gisteren nog, werd ons als no. 5 van 't program gegeven: „Het eigenaardig geknor van een moedervarken als men haar 'n paar biggetjes ontroof, om er worst van te maken.” Historisch!

Ook kondigt men reeds aan als slotnummer van 't feestprogram het gebrul van ichtuomino- en megalosaurus uit 't antediluviaansche tijdperk. Uit de fossiele overblijfselen en de constructie van strottenhoofd en stembanden weet men precies hoe die monsters moeten gebruld hebben.

De techniek gaat tegenwoordig ver.

Voorshands dus nog stof te over.

En dan blijft nog altijd de **Geschiedenis**: de gebeurtenissen met hun geluiden uit vroeger eeuwen.

Zoo kregen we dezer dagen nog te hooren: Mouterij aan boord van de „Santa Maria” daags voor de ontdekking van Amerika.

Ook werden wij reeds getrakteerd op 't bombardement van Sebastopol en den slag bij Waterloo. Wegens het gevaar voor de trommelvliezen en.... voor de toestellen, durft men de nabootsing van den wereldoorlog met z'n helsche machines, met z'n houwitsers, bom- en granaten, nog niet aan.

Maar zelfs bij algeheele uitputting..... blijft nog altijd de hoop op een contact met Mars en andere planeten, en zal er voorraad voor causerieën en geluiden zijn tot aan de vol-einding der tijden. —

En nu basta. Meer dan genoeg! Want ik merk, en te laat, dat ik schertsend met de „draadloze”, zelf draadloos, en erger, hoe vreemd het ook klinkt, zelfs langdradig geworden ben. —

Inderdaad: de radiotelefonie bergt nog heel wat geheimen in haar schoot, en gaat, althans wanneer ze zich fatsoenlijk houdt, een schitterende toekomst te gemoet.

Daarenboven: ze is **zeer leerzaam**.

Je krijgt een nieuwen kijk op het ondermaansche, en beter dan uit boeken en couranten, leer je er de mentaliteit en het karakter kennen van de verschillende volkeren der wereld.

Nemen we als voorbeeld de twee groote ruziemakers van den laatsten tijd. Je merkt 't aan alles: Duitschland is bezig zich te herstellen — 't seinen is niet van de lucht — op elke golflengte wordt beslag gelegd voor handel en nijverheid — geen draaggolf meer vrij of geschikt voor de kunstwerken op het gebied der muziek. De meesterwerken zijner kunstenaars, ge krijgt ze uit Holland en Londen te hooren. — De Deutsche aethergolven trillen maar aldoor van nul komma zeven — 't is één en al bedrijvigheid — één loven en bieden — één koopen en verkoopen — reuze bestellingen aan en van Rusland, Amerika en Japan: men vraagt zich af wat of ze met al die duizenden scheeps- en wagonladingen

katoen, kapok, petroleum, koper, staven en stukken ijzer nodig hebben.

De Fránschen zullen 't u zeggen: Ver-trouw ze niet! — alles oorlogsmateriaal- onderdeelen voor kanonnen, vliegmachines en onderzeeërs — alles dynamiet, lydiët en panklastiek.

Klāgen, klāgen overal! Duitschland, dat 't verloren, en Frankrijk, dat 't niet genoeg gewonnen heeft.

En... ernstiger, ook andere klachten uit Frankrijk: „La France ne restera pas la France, si par an nous n'aurons pas cent-mille naissances de plus”, en na die jobs-tijding hoort men als afdoende middelen aanbevelen, laat ik b.v. zeggen: minder ab-sinth, minder foxtrott, meer spelen in de loterij — niet zoo sterk rijgen — veel be-weging in de open lucht — en... levertraan.

Probatum est!!!

Dat zal helpen! Binnen enkele jaren voor-zie ik reeds maatregelen tegen overbevolking!

Wat men in Frankrijk o.a. het minst te hooren krijgt, is kerkmuziek of 'n mooie preek. Wel de mallemolens, orgeldraaiers en buiksprekers op de kermis van Montmartre.

Eindelijk, wat men dag-in-dag-uit uit alle hoeken der wereld hoort, is fox-trott, one-en two-step, shimmy en tango. Het minst nog, opvallend, uit 't land der negers, de bakermat van deze danserij. Natuurlijk de evolutie is dáár al verder. De tango, enz.

is er al geëvolueerd tot vitusdans of: laten we het beste veronderstellen, door den in-vloed der christelijke beschaving weer ver-vangen door den ouden zwaarddans.

En nu als slot — schrikt niet, mannen van het onderwijs — wat ik nog hoorde en nog dagelijks hoor; — ik mag het niet verzwijgen — is het volgende:

Iederen dag wordt er door Hooggeleerde Universiteitsprofessoren radiotelefonisch — aan een onbeperkt aantal leerlingen — gratis les gegeven in letterlijk alle vakken en kun-digheden, waarmee gij voor U en de uwen den kost moet verdienen!!! En daarom uit dankbaarheid als

practische conclusie met 'n pakkend slot

één raad:

zorgt en vecht 1e. voor uw eigen volle wachtgeld voor heel uw verder leven;

2e. voor een hoog premievrij pensioen voor uwe vrouwen en kinderen en...

3e. bij 'n eventueel wetsontwerp in dien geest voor de indiening van 't volgende amen-dement: 'n flink wacht-geld, voorloopig ge-sdurende de eerste tien jaren, voor die dui-zenden arme werkloozen — voor de pas-geslaagden.

En hiermede, m'n vrienden, neem ik af-scheid; dank u nogmaals, en groet u allen recht zeer.

R.

.....

Poets en kachelverzorging te Rolduc op het einde der vorige eeuw.

.....

Hoe uitstekend komt mij thans, bij het stoffen en poetsen van mijn radio, de routine te pas, in de jaren '70—'90, te Rolduc op-gedaan!

Welk oud-Rolducien uit dien tijd herinnert zich niet met angst en ontzetting de bekende Rolducsche inbrekersbende!

Inbrekersbende? Nu ja! ik bedoel de ge-dachte aan, 't phantasma van, een inbrekers-bende, waarmee hij in de wintermaanden

werd opgeschrikt uit zijn zoetsten uchtend-slaap ('n half uur voor de bel), door het helsch lawaai van de knechts op den cor-ridor: het verzorgen van de kachels der „heeren”.

De bende bestond uit zeven knechts: vijf groote en twee kleine: „les cadets”, die hun epitheton ornans ontleenden aan het ledigen van zekere vaten, kort nadat de studenten de chambretten verlaten hadden.

De uit de verte der lange gangen aanrommelende klompencadans der kachelkaravaan groeide op de trappen tot 'n zwaren roffel van een heel regiment tamboers. Ze doken op, gewapend met stoot-, breek-, en pookijzers, en beladen met manden en kisten vol stroo, hout, steenkolen en verder stookmateriaal.

Hijgend werd de gang bereikt, en kwam de vracht met 'n bons, 'n plof en 'n diepen zucht op de landing terecht.

En nu toog men aan den arbeid: men volgde het Taylorsysteem!

In stormloop gooide nummer een de kamerdeur open, en telkens flitste snel nummer twee de donkere gaping binnen om de kacheldeuren los te rukken.

De operatie kon dus beginnen: de baan was klaar.

Nummer drie, de sterkste en pootigste van allen, verbrijzelde en vergruizelde, met breek- en stootijzer, onder woest geweld, de vastgebakken sintelkoeken. Z'n opvolger, nummer vier, deed de vergruizelde, treurige resten van eertijds gloeiende grootheid, met een reuzenpook in de aschlade verhuizen, welke aschlade dan door nummer vijf onder knerpend-scherp gekras, met veel moeite wrikkend, uitgerukt, en voor het grootste gedeelte van z'n inhoud in een monster-aschkist op de gang werd geledigd.

Nummer vijf had bij die uitstorting de onhebbelijke gewoonte om op akelige wijze z'n keel te schrapen, en te kuchen. 't Was den man te vergeven!

Uit 'n reuzenmand werden daarna, door de terugkeerende lichte voorhoede de kachels met stroo en hout zoo deugdelijk gevuld en opgepropt (echte vulkachels dus) dat er voor nummer zes en zeven, de eigenlijke kolenmannen, bijna geen plaats meer overschoot om hun materiaal behoorlijk kwijt te raken.

De kachels waren verzorgd! Klaar was, of liever waren de keezen!

't Gebeurde wel eens, dat men na volbrachte taak vergat om de deuren te sluiten, van welk verzuim 't op de gang wolkende stof dan onmiddellijk gebruik maakte om weer naar de kamers te retourneren... en dan ging het met verlichte vracht, klom-

perend holderdebolder de trappen af, en waren de kachels van de heeren voor een ander etmaal

VERZORGD! ¹⁾

Maar dan verscheen op het tooneel Sjang, de „ober" of te wel de heerenknecht, om de kamers te „doen". Ja, te doen! 't Werkwoord bij uitnemendheid. Men denke aan 't „poiein" der Grieken, aan poëzie!

Maar eerst wég met alle ijdelheid! Opruiming m. a. w. van wat er hier en daar op, naast en onder de tafels soms wel eens ijdel bevonden werd.

Bij die rinkelende operatie gebeurde er, en hoorde men vaak ongelukken. Na dien voorzorgsmaatregel kon de poetserij voorgoed 'n aanvang nemen. Gewapend met dubbelmaatbezem, reuzenstofdoek en verdere poetsbenoodigdheden deed Sjang z'n intrede.

Met kennersblik heeft hij ineens de situatie overzien, maar komt bij het betreden van het terrein al dadelijk tot de overtuiging, dat eerst en voor alles de vloer moet „gedaan", en van de sporen van z'n voorgangers gezuiverd.

Met 'n hartig woordje aan het adres van de kachelverzorgers, vooral van nummer vijf, komen met behulp van handveger en blik de meest zichtbare resten weer spoedig in de aschlade terecht.

En nu, wat ik U bidden mag, uit de voeten! 't Werk zal kort maar hevig zijn. Met een paar krachtstreken van zijn bezem wordt het reeds bezonkene en nog altijd zinkende weg- en opgebezemd, en vliegt wolkend en warrelend door de kamer omhoog.

Oef! 'n Stofzuiger zelfs zou zich bij die operatie verslikken en staken! Niet aldus Sjang. Met z'n drogen kuch houdt hij den strijd tegen de elementen vol, en grijpt z'n stofdoek.

Tafels, stoelen en verder meubilair, krijgen beurtelings elk hun behoorlijke vegen, en daarna en passant, bij het heengaan, nog elk 'n slag en 'n zwaai. Sjang haalt de deur achter zich dicht en verdwijnt. Van deze gelegenheid

¹⁾ Bij zoo'n verzorging bleek het voorvoegsel wel eens z'n allerongunstigste filologische be teekenis te hebben, t. w. vernieling door middel van het stambegrip.

maken dan de milliarden van opgejaagde en getergde stofmoleculen gebruik om langzaam zinkend, zijgend en zwevend weer bezit te nemen van de plaats, die ze sedert onheuglijke tijden hadden ingenomen....

En als dan na 't dejeuner de leeraar opgewekt en met frisschen moed voor z'n lijvige dagtaak z'n kamer betrad, werd 't hem bij de eerste schreden al duidelijk, dat de Nederlandsche taal z'n illustratieve uitdrukkingen: „kraak-zindelijk” en „heel wat stof opjagen” enkel en alleen aan de poetserij van Rolduc te danken heeft.

* *

Na deze schets zal zich wel niemand verwonderen over 't feit, i.e. dat Sjang bij verwacht bezoek wel eens de boodschap kreeg: „Sjang, ich krieg bezeuk; ich hattet ger proper vandaag; de sjoaf lik noe sjil en rös-tig; ich zal em zelf waal wegdoon.” En 't antwoord van Sjang: „Wie ger wilt, heer.”

En vlijtig hanteerde men dan veger, blik, plumeau en stofdoek.... En zoo was dan Rolduc bij het stoffen en poetsen van mijn radio voor mij 'n uitstekende oefenschool. 'n Nieuw bewijs voor de waarheid van 't spreekwoord: „Ge kunt nooit weten, hoe 'n dubbeltje rollen, of hoe 'n brouwketel je nog eens te pas kan komen.”

2e. dat er een algemeen gejuich en gejubel opging, toen de directeur op 't laatst der vorige eeuw de aankondiging deed, dat bij den aanvang van 't nieuwe schooljaar 't mannelijk personeel door een vrouwelijk dito: door zusters zou worden vervangen.

* *

Eerlijkheid gebiedt me echter hier voor één persoon 'n uitzondering vast te leggen, voor Mhr. B. Pothast. Had de man misschien 'n bang voorgevoel?

Ge gaat 't vernemen!

Wie herinnert zich niet dien verdienstelijken musicus en componist, en z'n kamer nummer 2, waar elk voorwerp in symmetrische orde sinds onheuglijke tijden geen duimbreed van zijn oorspronkelijke plaats was afgeweken. Slaaf van regelmaat en gewoonte, van tijd en plaats, in al z'n doen

en laten, tot zelfs in het niet te beschrijvende, was 'n groote schoonmaak voor hem zoowat de grootste ramp, die 'n mensch in dit ondermaansche kon overkomen.

Welnu, op diens kolomkachel, links bij de deur, we zien 't nog, prijkte 'n gipsen beeld van Mozart, door den rook van tienduizenden Van den Biggelaar-sigaren gedurende 'n halve eeuw geworden tot 'n prachtexemplaar van de edele doorrookkunst: glimmend kastanje-bruin, waar geen doorgerookte meerschuurmer het bij kon halen: de trots van den eigenaar, en de bewondering van elken bezoeker!

Bij de eerste groote vakantie-schoonmaak had een der zusters aan den sokkel ontdekt, dat 't beeldje oorspronkelijk wit moest geweest zijn. Kostbare ontdekking! 't Besluit stond vast: Mhr. Pothast verrassen, en 't beeld in z'n oorspronkelijke kleur herstellen....

Binnen 'n minimum van tijd hadden borstel, zeepsop en soda 't wonder gewrocht, en stond Mozart, ontdaan van z'n kostbaar omhulsel, afgedroogd en wel, en.... krijt-wit, van woede over den hoon z'n meester aangedaan, weer op z'n oude plaats, de kolomkachel van nummer 2.

En toen na de groote vakantie Mhr. Pothast den drempel van z'n kamer overschreed en den gruwel der verwoesting van alle symmetrie en.... zijn Mozart aanschouwde....

Maar hier weigert m'n pen elke nadere beschrijving.

Genoeg, Pothast en zuster hebben de uitbarsting overleefd. Maar nooit heeft eerstgenoemde het vandalisme aan de „waschvrouw” kunnen vergeven, en hebben de zusters genade kunnen vinden in de oogen van den grooten bewonderaar en vereerder van den maëstro....

Als droeve herinnering aan dit feit treurt nog altijd ergens op 'n hoekkastje in Limburg, ontdaan van z'n schitterenden tooi, gepoetst, afgewasschen en.... gebleekt, eens de trots en glorie van numero 2, 't beeld van den grooten toonkunstenaar Mozart.

Sic transit gloria mundi!!!! H. Reighard.

INHOUD

.....

Mgr. Prof. J. Keuller † (Prof. P. Geurts)	3
Kroniek	9
Prijsuitdeeling	18
Jaarverslagen:	
Maria Congregaties	27
Derde Orde	28
Kruisverbond St. Gerlachus	29
Missievereeniging Rolduc	29
Academie Sanctus Augustinus	31
Academie Alberdingk Thym	32
Tooneel, Muziek en Zang	34
Gezelle voordracht	37
Felix Timmermans-avond	38
Sport en Spel:	
Voetbal	39
Hockey-Cricket-Club Veritas	42
Tennisclub R. T. C.	42
Leerarencorps	44
Lijst van leerlingen	45
Personalia	50
In Memoriam:	
H. Verbeek (J. C. en Prof. J. Volmer)	53
J. Lücker	55
H. van Kan (Sjef B.)	56
F. Wijnhoven (Mgr. F. Geurts)	57
W. Diepenbrock (L. Diepenbrock)	60
Oorlogsherinneringen (Annalist)	63
Rolducsch traditie (Ancien élève)	74
Haec olim meminisse invabit (Mgr. G. Frederix)	76
Manresa (R. Smeets)	78
Twee Rolducsche Jubilarissen	79
Aan Pierre Zeijen	81
Vreemd en niet vreemd meer (Katsie)	82
Ten einde raad (J. Alberdingk Thym)	84
Wij kunnen niet vergeten (Mac. van Rooy)	85
Aanbiddingsdagen (J. Bohnen)	88
M'n Radio (H. Reighard)	91
Poets en Kachelverzorging (H. Reighard)	98
Corrigendum	100